

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్ కార్యకలాపాలు

ANDHRA PRADESH  
LEGISLATIVE COUNCIL DEBATES

అధికార నివేదిక  
**OFFICIAL REPORT**

ఖుఫవారం, జూలై 14, 2010  
పన్నిండవ సమావేశము, సంపుటము V, నంబరు. 6  
విక్షణినామ సంవత్సర ఆషాద శు.3

**WEDNESDAY, THE 14<sup>TH</sup> JULY, 2010**  
**TWELFTH SESSION, VOLUME V, NO.6**  
**23 ASHADH, 1932 S.E.**

\* \* \* \* \*

శాసన పరిషత్తు సచివాలయము,  
పబ్లిక్ గార్డెన్స్,  
హైదరాబాద్ - 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT,  
PUBLIC GARDENS,  
HYDERABAD - 500 004.**

**ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు**

**ప్రధాన అధికారులు**

<b>చైర్మన్</b>	:	డా. ఎ. చక్రవారి
<b>డిప్యూటీ చైర్మన్</b>	:	శ్రీ మహేంద్ర జానీ
<b>ఉపాధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక</b>	:	శ్రీ గిదుగు రుద్రరాజు శ్రీ ఎస్. బగదీశ్వర రెడ్డి శ్రీ టి.జి.వి. కృష్ణారెడ్డి శ్రీ మక్కా రామయ్య
<b>కార్యదర్శి</b>	:	డా. ఎస్. రాజ సదారావు
<b>సంయుక్త కార్యదర్శులు</b>	:	శ్రీ డి. శివరావు శ్రీ ఎం.వి.వి. సత్యాసందం
<b>ఉప కార్యదర్శులు</b>	:	శ్రీ డి. నర్సింహులు శ్రీ పి. సత్యనారాయణ శ్రీ కె. సుభాష్ చంద్రబాబున్ శ్రీమతి వి. గిరిజాసుందరి శ్రీ కె. సత్యనారాయణరావు
<b>ప్రత్యేక అధికారి</b>	:	శ్రీ ఎ. రామిరెడ్డి
<b>సహాయ కార్యదర్శులు</b>	:	శ్రీ మహేంద్ర జీవీరుద్దీన్ శ్రీమతి ఎ. సత్య సాయి లక్ష్మి శ్రీ జి. వెంకట కృష్ణ శ్రీ పి. బాలకృష్ణమాచార్యులు శ్రీమతి వి. ప్రభ శ్రీమతి వై. వెంకట రమణమ్ము శ్రీ పి. రవీంద్రరెడ్డి శ్రీమతి బి. సరసమ్ము శ్రీమతి ఎ. బెసడిక్క స్వామి శ్రీమతి టి. సుశీల శ్రీ ఎం.వి.యస్. బాపిరాజు శ్రీ జె. రామలింగేశ్వర్ రావు శ్రీ ఎస్.టి.పి. శ్రీనివాసన్
<b>చీఫ్ ఇపోర్టర్</b>	:	శ్రీ సురారసు దుర్గాప్రసాద్

\* \* \* \* \*

**ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపములు**

అధికార నివేదిక

**బుధ వారం, జూలై 14, 2010**

**విషయ సూచిక**

**1. సభా కార్యక్రమం :**

విషయం : వాయిదా తీర్మానాల అనుమతి గురించి.

**2. నక్షత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు – వాగ్రాహ సమాధానాలు :**

**3. ప్రత్యేక ప్రస్తావనలు :**

**4. అర్జీల సమర్పణాలు :**

**5. సంతాప ప్రతిపాదనలు :**

**6. సభా సమక్షంలో ఉంచిన పత్రాలు :**

**7. లఘు చర్చలు :**

విషయం : పారశాల విద్య సంస్కరణలైపు చర్చ.

**8. సభా కార్యక్రమం :**

విషయం : సోంపేటలో జరిగిన పోలీసు కాల్పుల గురించి.

**9. ప్రభుత్వబిల్లులు :**

విషయం : i) 2010, పారిషామిక వివాదాల (ఆంధ్రప్రదేశ్ సవరణ) బిల్లు.

(2010 సం.పు ఎల్.ఎ. బిల్లు నెం. 12) (ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ ఆమోదించిన విధంగా)

ii) 2010, ఆంధ్రప్రదేశ్ మొటారు వాహనాల పన్ను విధింపు (సవరణ) బిల్లు .

(2010 సం.పు ఎల్.డఎల్. బిల్లు నెం. 13) (ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ఆమోదించిన విధంగా)

iii) 2010, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉద్యాన సర్వరీల రిజిస్ట్రేషను (క్రమబద్ధీకరణ) బిల్లు.

(2010 సం.పు ఎల్.ఎ.బిల్లు నెం. 14) (ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ఆమోదించిన విధంగా)

iv) 2010, కాంట్రాక్ట్ శామికుల (క్రమబద్ధీకరణ మరియు రద్దు) (ఆంధ్రప్రదేశ్ సవరణ) బిల్లు

(2010 సం.పు ఎల్.ఎ.బిల్లు నెం.18) (ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ఆమోదించిన విధంగా)

\* \* \* \* \*

**ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనపరిషత్తు**  
**2010, జూలై 14వ తేది, బుధవారం**  
**పన్నిండవ సమావేశపు ఆరప రోజు**

(సభ ఉదయం **10.00** గంటలకు ప్రారంభమైనది. గౌరవ చైర్మన్ అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

- - -

**సభా కార్యక్రమం**

**వాయిదా తీర్మానాల అనుమతి గురించి**

MR. CHAIRMAN: Today I have received three Adjournment Motion Notices.

The first adjournment motion given notice of by Sri Dadi Veerabhadra Rao Garu and others regarding imposing of service tax on LPG cylinders and failure of Government in controlling prices of essential commodities in the State has been disallowed.

The second adjournment motion given notice of by Sri Puvvada Nageswara Rao Garu and others regarding allotment of Government lands, issue of pattas to all the eligible poor people besides regularization of pattas for the poor who occupied the Government lands as residential lands has also been disallowed.

The third and the last adjournment motion given notice of by Sri Cherupally Seetharamulu Garu regarding waiver of loans pertaining to handloom weavers, increase of labour wages and to solve the problems of handloom weavers besides discontinuance of the rebate on handloom cloths has also been disallowed.

**శ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు (విశాఖపట్నం) :** అధ్యక్ష, కొత్తగా ఈ రోజు ఆర్ట్రోప్ వచ్చాయి. పెట్రోలియం శాఖ వారు ఇచ్చారు. ఎమర్జెన్సీలో గ్యాస్ సిలెండరు కావాలని అనుకుంటే రూ. 20 నుండి రూ. 50 వరకు చెల్లిస్తే ఇప్పుడం జరుగుతుందని ఇన్డిప్రైస్గా మరొక రూ. 50లు వరకు గ్యాస్ సిలెండరుపైన సర్వీస్ ట్యూన్ క్రింద వేశారు సామాన్య ప్రజలందరికి రోటేషన్ పైన వచ్చే పరిస్థితి ఈ విధానం వలన ఉండదు. రూ. 50 లు కట్టేవారికి సిలెండరు ఇచ్చే పరిస్థితి ఉంటుంది. సామాన్య ప్రజలు, అంత డబ్బు కట్టుకోలేని వారి సీనియరిటీ వెనక్కు పోతుంది. నిత్యానసర వస్తువుల ధరలు తగ్గించడంలో ప్రభుత్వం విఫలం అయింది కాబట్టి దానిపైన రేపు చర్చకు అనుమతిస్తే బాగుంటుంది.

**మిషన్ చైర్మన్ :** 311 క్రింద చర్చ జరిగింది.

**శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వర రావు (అసెంబ్లీ) :** అధ్యక్ష, లక్ష్మాది మంది పేదప్రజలు ఇండ్స్ట్రియిల్ కావాలని దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. కొంతమంది గవర్నమెంట్ ల్యాండ్ కొంత ఆక్రమించుకుని ఉండవచ్చు. కేనులు పెట్టి వేధిస్తున్నారు తప్ప పేదవాడికి ఉండరట రావడంలేదు. రాష్ట్రంలో ఒక్క పేదవాడు ఇల్లు లేకుండా ఉండడానికి వీలులేదు, ఇంటి స్థలం లేకుండా ఉండడానికి వీలులేదు అని ప్రచారం

చేసుకుంటున్నారు. సుమారు 40 లక్షల మందికి ఇంళ్లు శాంక్ష్య కాకుండా ఆగిపోయి ఉన్నాయి. ఈ పథకానికి ఇబ్బంది వచ్చింది. కాబట్టి ఆగిపోయిన ఇంళ్లస్తలాల పట్టాలు వెంటనే ఇవ్వండి. వాళ్లపైన పెట్టిన కేసులు ఎత్తి వేయాలనీ, దాని కోసం రెగ్యులర్ బిజెన్స్ పక్కనబెట్టి చర్చకు అనుమతించాలని కోరుతున్నాము.

**MR. CHAIRMAN:** It is not of public importance. Your LCQ is before me. I have directed in the matter. It is going to the Secretariat and the reply will be given by the Department. As soon as the reply is received, it will be sent to you.

శ్రీ చేరుపట్లి సీతారాములు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, చేసేత కార్బూకులకు ఒక్క ఆన్ ఎకొంట్ బడ్జెటులో రూ. 312 కోట్లు పెట్టారు. కానీ ఇవ్వలేదు. మొన్న బడ్జెటులో పెట్టారు, అప్పుడు కూడా ఇవ్వలేదు. దానికి జివో ఇంతవరకు ఇవ్వలేదు. చేసేత కార్బూకుల పేరుచెప్పి ఒక్క వేయించుకున్నారు. రెండు బడ్జెటులలో డబ్బులు పెట్టి రిలీజ్ చేయకపోవడం వలన చేసేత కార్బూకులు తీవ్రమైన నిరాశ, నిప్పుహలకు గుర్తొతున్న పరిస్థితి ఉంది. ప్రభుత్వం స్పందించాలి. రూ. 312 కోట్లకు జివో ఇవ్వకపోగా రకరకాల పీచిలు పెడుతున్నారు. నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారు అంటున్నారని ఒక ప్రకటన పత్రికలలో వచ్చింది. రూ. 40 కోట్లు ఇస్తాము అని. రూ. 312 కోట్లు రెండు బడ్జెటులలో పెట్టి ఈరోజు ఇవ్వకపోవడం, కేవలం రూ. 40 కోట్లు ఇవ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారని పత్రికలలో వార్త వచ్చింది. దీన్ని చర్చకు అనుమతించాలి. ఇది రెండు సంవత్సరాల నుండి నలిగిపోతున్న సమస్య ఆఫ్స్‌లో ఇదివరకు రూ. 20, 30 శాతం రిబేట్ ఉండేది. దానిని ఎత్తివేశారు. దానిని పునరుద్ధరించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆఫ్స్‌కు సంస్కరు ఎన్నికలు లేవు, ఎన్నికెన కైర్చున్ లేరు. అధికారులు చేసేత కార్బూకులకు వ్యతిరేకంగా చేస్తున్నారు.

**MR. CHAIRMAN:** I go by rules and procedure. This has been debated on the Floor of the House. You cannot raise like this. Anyhow, I have permitted. It is enough for you.

శ్రీ చేరుపట్లి సీతారాములు : ఇదివరకు నేను దీన్నిపైన ఎన్వెన్క్యూ ఇచ్చి ఉన్నాను. నాకు ఎలాంటి అవకాశం రాలేదు. కనీసం మినిస్టరుగారు సమాధానం చెప్పడానికి అవకాశం ఉండేది. కనీసం ఆ ఎన్వెన్క్యూకు రేపు అవకాశం ఇవ్వండి సార్. తమరు ఇదివరకు కాల్ అపెన్సున్తో రమ్మని అన్నారు. ఎన్వెన్క్యూ రేపు ఇవ్వండి. మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతారు. ఇది రెండు సంవత్సరాల నుండి నలిగిపోతున్న సమస్య. రేపు అవకాశం ఇవ్వండి.

**MR. CHAIRMAN:** I will take appropriate decision. You cannot force me like this. I will see the records. We will discuss this in the Tea break.

సహకరితు గుర్తుగల ప్రశ్నలు -వాగ్దాప సమాధానాలు

**IRON SCRP MELTING UNITS**

Q. No. 51 (4290)

SRI REDDIVARI REDDAPPA REDDY (CHITTOR);

Will the Minister for Forests, Environment, Science & Technology be pleased to state:

- a) Whether it is a fact that Iron Scrap Melting Units in and around Palamaneru Industrial Area, Chittoor District are causing severe air pollution affecting both human beings and crops in Palamaneru and surrounding villages; and
- b) If so, the measures being taken to control the pollution and the action taken on the polluting units?

MINISTER FOR FOREST, ENVIRONMENT, SCIENCE & TECHNOLOGY  
(SRI P. RAMACHANDRA REDDY)

- a) No, Sir.
- b) The four Iron scrap melting units in and around Palamaneru Industrial Area have installed all necessary air pollution control systems.

SRI REDDIVARI REDDAPPA REDDY: The stand taken by the Pollution Control Board and what the public are experiencing are totally contradictory to each other. మొత్తం కాంట్రాడిషన్లో ఉంది . రైతులు కంప్యూటర్ చేశారు . అక్కడ గవర్న్మెంట్ ప్రాలిటెక్నిక్ ఉంది. 500 మంది ఉండే పుమెన్ హాఫ్ట్లర్ ఉంది . గురుకుల పారశాలలు ఉన్నాయి . వారు జిల్లా కలక్కరుకు కంప్యూటర్ చేసినా చర్యలేదు . ప్రాల్యాప్ట్ కంట్రోల్ బోర్డు వారు ఇచ్చిన సమాధానంలో వాస్తవం లేదు. మంత్రిగారిని మీ ద్వారా రిపోర్ట్ చేస్తేది ఒక రెస్ట్రాన్స్‌బిలిటీ అఫీసర్సు వంపి అక్కడున్న విద్యాసంస్థలు, చుట్టూపక్కల ఉన్న నంగుంపల్లి వంటి గ్రామాలనుండి కూడా ఫీర్యాదులు రావడం జరిగింది.

#### ఉ.10.10

వారితో ఇంటర్వ్యూ చేయించమని, ఆ రిపోర్ట్ తీసుకుని, కాలుష్య సమస్య నివారణకు తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి : సర్, పలమనేరు ఇండస్ట్రీయల్ ఎస్టేట్లో ఈ రకమైన ఇండస్ట్రీలు 4 వున్నాయి. 1. లాస్ట్ మెటల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్, 2. హిమస్టీ ఇస్ట్రాట్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, 3. హిమస్టీ స్టీల్స్, 4. హిమస్టీ కాస్టింగ్స్. పై 2 కంపెనీలు 2008 సం. నుంచి వనిచేస్తున్నాయి, క్రింది రెండూ ఇంకా ట్రుయల్ రన్లోనే పున్నాయి. మేము ఇంకా కన్సింట్ ఫర్ అపరేషన్ ఇస్ట్రీ చేయలేదు. హిమస్టీ కాస్టింగ్స్ కు సంబంధించి బార్ అసోసియేషన్, పలమనేరు నుంచి ఒక కంప్యూటర్ వచ్చింది. అక్కడ ఇండస్ట్రీయల్ ఎస్టేట్ 1974లో మొదలు పెట్టడం జరిగింది. ఇంతవరకూ ఈ నాలుగు ఇండస్ట్రీలు తప్ప వేరే ఏమీ అక్కడ రాలేదు. ఫీబ్రవరి 25, 2010లో బార్ అసోసియేషన్ వారు ఒక కంప్యూటర్ ఇన్విడం జరిగింది.

ఈ నాలుగు ఇండప్రీన్ మీద, ముఖ్యంగా హిమానీ కాస్టింగ్ మీద కంపయింట్ ఇవ్వడం జరిగింది తప్ప, అంతకు మించి మా పిసిబికి కాని, క్రెందిస్థాయిలో వుండే మా తిరుపతి బ్రాంచ్‌కు కాని ఇతర కంపయింట్ రాలేదు. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా అక్కడ ఒక కోర్పు వుంది, ఒక మహిళా పాలిటెక్నిక్ కాలేజ్ వుంది. ఇండప్రీయల్ ఎస్టేట్‌కు 100 అడుగుల దూరంలో కోర్పును 1991లో పెట్టడం జరిగింది. అక్కడ పొల్యాఫ్స్ సమస్యలు వున్నాయని కంపయింట్ ఇస్తే, మా వారు దాని మీద ఎంక్ష్యోరీ చేయడం జరిగింది. పొల్యాఫ్స్ కారకాలు వున్నాయా అనే అంశం మీద మా వారు స్టాక్ అనాలిసిన్ టెస్ట్ చేస్తే, బోర్డ్ నార్మ్‌లు ప్రకారం క్రూటిక్ మీటరుకు 115 ఎంజి వుండాల్సి వర్షా, 22-6-09 నాడు 85 ఎంజి, 8-12-09 నాడు 73 ఎంజి, 4-3-10 నాడు 83 ఎంజి 10-6-10లో 73 ఎంజి వున్నాయి. యాంబియంట్ అనాలిసిన్ రిపోర్టు చూస్తే, లభ్య మెటలర్లో లిమిటెడ్ వారికి సంబంధించి, టెస్ట్ 20-05-10లో చేయడం జరిగింది. స్టోండర్డ్‌గా 200 ఎంజి ఒక క్రూటిక్ మీటరుకు వుండాల్సి వర్షా, 153 ఎంజి వుంది, 10-06-2010లో 164 ఎంజి వుంది. కాస్టింగ్ ఇండప్రీన్‌కు ఐరస్ రిరోలింగ్ ఇండప్రీన్‌కు సైల్ రావడానికి వీలు లేదు. కాస్టింగ్‌లో కొంచం సౌండ్ వస్తుంది. అని తప్ప మిగతా ప్రాభ్లమ్స్ ఏమీ లేపు. ఏది ఏమైనా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా ఒక ఉన్నత స్థాయి అధికారిని పొల్యాఫ్స్ కంట్రోల్ బోర్డు, ప్రైదరాబాదు నుంచి అక్కడకు వంపించి, సమగ్రంగా దర్యాశ్రు చేయించి, అందులో ఏమైనా అవకతవకలు వున్నట్లుగా రిపోర్టులో బయట పడితే, పొల్యాఫ్స్‌కు కారకులు ఎవరైనా వుంటే, వారి మీద చర్య తీసుకుంటాము.

#### NATIONAL RURAL HEALTH MISSION

Q No. 52 (4157)

SRI JUPUDI PRABHAKARA RAO (NOMINATED), SRI POTULU RAMA RAO (PRAKASAM);

Will the Minister for Health & Family Welfare be pleased to state:

- a) Whether it is a fact that Comptroller and Auditor General has pointed out shortcomings in the functioning of National Rural Health Mission;
- b) Whether it is a fact that programmes are being taken up without conducting survey and framing any future plans by District Arogya Samithis (DHS);
- c) Whether it is also a fact that mobile units are running without Doctors; Whether immunization and vaccinations are being given to children regularly;
- d) The measures taken to improve the functioning of Rural Health Mission?

MINISTER FOR HEALTH, MEDICAL AND FAMILY WELFARE  
(SRI D NAGENDER)

- a) Yes, Sir. Certain gaps were pointed out in the Performance Audit Report for the years 2005-06, 2006-07 and 2007-08 by the Comptroller and Auditor General.
- b) No Sir.
- c) Mobile Medical Units are running with doctors. However, doctors are not present in the Mobile Health Vans run by Health Management Research Institute (HMRI). Government is in the process of revising the fixed day health services with Primary Health Centre (PHC) doctor providing health services in all villages.

- Children are being vaccinated regularly against Vaccine Preventable Diseases like Whooping Cough, Diphtheria, Tetanus, Polio, TB, Measles and Hepatitis-B.
- d) During the last five years, under National Rural Health Mission (NRHM), the government has achieved significant expansion of quality rural health services across the state. In the coming two years the functioning of National Rural Health Mission (NRHM) will be further improved to achieve Millennium Development Goals by-
- (i) increasing access of quality health care to people living in interior and remote areas and vulnerable groups;
  - (ii) strengthening governance and management of health system at all operational levels; and
  - (iii) establish an institutional mechanism for dynamic community participation.

Further human resources, infrastructure, monitoring will be strengthened.

శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు : సర్, ఇది చాలా ట్రిప్పెజియన్ ఇన్సైట్యూషన్. నేపచల్ రూరల్ హెల్ప్ మిషన్ గురించి కాగ్ రిపోర్టులో చాలా స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. ఈ రాష్ట్రంలో వున్న కోటసుకోట్ల మంది దళితులు, అదివాసీలు, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పుండే వారు, అటవీ ప్రాంతాలలో పుండే వారు, ....

మిషన్ చైర్మన్ : మీరు డైరెక్టగా సప్లిమెంటరీ అడగండి.

శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు : సర్, ఇది చాలా ఇంపెట్టెంట్ ఇష్టా, నేను సప్లిమెంటరీయే అడగుతున్నాను.

**MR. CHAIRMAN:** There are three listed short discussion items in the agenda. మీకు సప్లిమెంటరీ అడగేందుకే టైమ్ ఇవ్వడం జరిగింది. కాబట్టి డైరెక్టగా సప్లిమెంటరీ అడగండి.

శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు : సర్, మీరు పర్మిషన్ ఇస్ట్రీనే మాట్లాడతాను. దళితులు, అదివాసీలలో మౌర్యులిటీ రేటు చాలా దారుణంగా పుంది, when compared to other communities. ఆశ కానీ, మిగతా ఇతర సెక్షాన్లో .....

మిషన్ చైర్మన్ : ఒక్క నిమిసర్, హెచ్ ఎంపార్ట్లో డాక్టర్లు హోజరు కావడం లేదని మంత్రి గారి సమాధానంలో చెప్పారు. దాని గురించి అడగరేం మీరు ? మీరు మీ ఫిలాస్థి గురించి అడగుతారు. I am very sorry. I expected immediate supplementary on that.

శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు : సర్, డాక్టర్లు, మిగతా స్టాఫ్ సరియైన ఫంక్షనింగ్ లేనట్లుగా రిపోర్టులో చెప్పడం జరిగింది. హోస్పిటల్స్ యుట్లైజేషన్కు సంబంధించి పట్టిక, ప్రైవేటు పార్ట్స్ నర్సర్సిఫ్స్లో గవర్నమెంట్ ఒక పాలసీగా తీసుకుని ప్రజల ఆరోగ్యం మీద ఏమైనా దృష్టి పెడుతుందా అనేది మంత్రి గారు ఈ సభకు స్పష్టంగా తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను. లేకపోతే ప్రభుత్వం మొత్తం ఆరోగ్య నిర్వహణ వ్యవస్థను ప్రైవేటు వారికి ఇచ్చేసి చేతులు దులుపుకుంటుందా ?

మన భారత దేశంలో హోల్డ్ కండిషన్స్ చాలా తక్కువగా పున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో రూరల్ ప్రాంతాలలో, స్నమ్సలో కేటాయించిన ఆసుపత్రులలో మందులు సరిగా లేవు, డాక్టర్లు సరిగా లేరు, స్టోఫ్ సరిగా రావడం లేదు. మంత్రి గారు కాగ్ రిపోర్టులో ఇచ్చారని చెబుతున్నారు కాని, కాగ్ రిపోర్టులో పుండే క్వార్టర్స్ మన కళ్లు తెరిపించే విధంగా పున్నాయి. మనం నడవవలసిన విధానం గురించి కాని, ప్రభుత్వం చేతులత్తేసిన విధానం గురించి కాని మంత్రి గారు సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

డా. మసాల పద్మజ (అసెంబ్లీ) : ఎన్ఆర్పొచ్చెనం గుర్తుమెంట్ చాలా ప్రిస్టేబియన్స్గా తీసుకుని చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. వాస్తవంగా చూస్తే, కేంద్రప్రభుత్వం విడుదల చేస్తున్న నిధులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సద్వియోగం చేసుకోవడంలో విఫలమైంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ప్రజలు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులకే వెళతారు. వారికి అందే వైద్య సేవలు ముగ్గొమైపోతున్నాయి. ఒకసారి పరిశీలిస్తే, గత 4 సంవత్సరాలలో కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి విడుదల చేసిన నిధులలో రూ.673 కోట్లను మనం వాడుకోకపోయిన విషయం వాస్తవమేనా ? అట్లనే, ప్రతి ఏటా దాదాపు రూ.100 కోట్లు వాడుకోకపోవడం వల్ల కేంద్రం విడుదల చేసే గ్రాంట్లో ఆ కోటాను తగ్గించి ఇస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా ? వీటని సక్రమంగా వినియోగించేందుకు తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటో చెప్పాలని తమరి ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

#### ఉ. 10.20

శ్రీ డి. నాగేందర్ : అధ్యక్ష, ప్రభాకరరావుగారు అడిగిన ప్రశ్నకు ఎన్ఆర్పొచ్చెన్,, కాగ్ రిపోర్ట్ పైండింగ్స్ గురించి అన్నారు. కాగ్ రిపోర్టులో 15 అంశాలకు సంబంధించి కొన్ని పైండింగ్స్ ఇచ్చారు. దానికి సంబంధించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్య తీసుకొన్నది. నేను దానిని చెప్పవానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. In all the Districts of the Andhra Pradesh, we have constituted District Health Mission. ప్రతి జిల్లాల్లో పైధ్యానికి సంబంధించి కావలసినవి ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అన్ని సిహాచేసిలలో, సబ్ సెంటర్లలో సదుపాయాలు కల్పించాము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిబంధనల ప్రకారంగా యూజర్ ఛార్జీలు వసూలు చేయలేదు. కాగ్ రిపోర్ట్ 2008-09వ సంవత్సరంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 15 శాతం కంట్రిబ్యూషన్ ఇవ్వలేదని వారు చెప్పడం జరిగింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుండి ఇప్పటినీ కంట్రిబ్యూషన్కానీ, మ్యానింగ్ గ్రాంట్లో ఎక్కడా కాంపాయిజ్ కాకుండా 2007-08కి భారత ప్రభుత్వం రూ.1,092.90 కోట్లు విడుదల చేసింది. దీనికి సంబంధించి నేపణల్ ప్రోగ్రామ్ కోఆర్డినేషన్ కమిటీ నిబంధనల ప్రకారం బడ్జట్లను విడుదల చేయడం జరిగింది. ఖర్చు చేయడమూ జరిగింది. యుటైలైజేషన్ సర్టిఫికెట్లను త్వరలో తెప్పించడం జరుగుతుంది. మిగతా సెమన్ సెంటర్ల విషయం, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కావలసిన మెరుగైన సేవలు అందించడం గురించి చెప్పారు. వాటాని దృష్టిలో పెట్టుకొని రాబోయే రోజులలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మెరుగైన సేవలు ఇవ్వాలనే అన్ని సిహాచేసిలను ఒక క్లస్టర్ క్రింద తెచ్చి 2,460 డౌకాన్లకు సంబంధించి నోటిఫికేషన్ ఈ రోజు, రేపో జారీ చేయస్తున్నాము. తద్వారా వారిని నియమించడం జరుగుతుంది. తరువాత మెరుగైన సేవలు ఆసుపత్రులలో అందించడం, సరైన ఎక్స్ప్రెస్ సదుపాయాలు కల్పించడం చేస్తాము. సోదరీమణి డా. పద్మజగారు మాటడారు. 2005వ సంవత్సరం ఎన్ఆర్పొచ్చెన్ కేవలం రూ.105.00 కోట్లతో ఈ స్కూలు మొదలైంది. కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఈ స్కూల్ వచ్చింది. అప్పటి నుండి ఇప్పటి వరకూ రూ.600 కోట్లు ఖర్చు పెట్టలేదని అన్నారు. ఒక్కసారి చూస్తే, 2008-09వ సంవత్సరానికిగాను రూ.860.00 కోట్లకుగాను రూ.804 కోట్లు ఇప్పటి వరకూ ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరఫున ప్రపోజెల్స్ రూ.1,300 కోట్లకు కేంద్ర

ప్రభుత్వానికి పంపిన్న దానికి సంబంధించి ఇప్పటికి రూ.961 కోట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం రెండు రోజుల క్రితం రిలీజు చేయడం జరిగింది.

డా. మసాల పద్మజి : అధ్యక్షా, ఆ డబ్బులు ఉపయోగపడడం లేదు. చాలా ప్రాంతాలలో డబ్బు రావడం లేదు. డాక్టర్లు లేరు. రిలీజు అయిన నిధులు సక్రమంగా వినియోగించడం లేదు.

శ్రీ డి. నాగేందర్ : డబ్బులు వినియోగించడం లేదన్నారు. అనుపత్రులకి సంబంధించి కొన్నిల్ సభ్యులను కూడా కమిటీ సభ్యులుగా వేయాలని చెప్పారు. ప్రతీ చోటా హస్పిటల్ కమిటీకి ఎంపిల్లు ఛైర్మస్టుగా ఉన్నారు. వారి ద్వారా డబ్బులు ఉపయోగించారి. ఎన్నో సందర్భాలలో లేఖలు ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు, నేను పంపించడం జరిగింది. వాటిని వినియోగించుకోమని లేఖలు పంపించాము. హస్పిటల్ కమిటీ సభ్యులు వాటిని వినియోగించుకునే పరిధిలో అది ఉంటుంది. గౌరవ సభ్యులు ఇందాక మాటల్లాడుతూ వినియోగించుకోలేదని చెప్పారు. ఒకవేళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎన్ఆర్పాచ్ఎమ్., డబ్బులు సరైన సమయంలో వినియోగించకపోతే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏదైతే రూ.960 కోట్లు రిలీజు చేసిందో వచ్చే సంవత్సరం ఆడబ్బు ఖర్చు పెట్టి మెరుగైన సేవలు, కావలసిన ఎక్స్‌ప్రోమెంట్, తదితర సదుపాయాలు సమకూర్చినట్లయితే, ఎంత డబ్బు మిగిలిందో, ఆ డబ్బును వచ్చే సంవత్సరం రిలీజు చేసే అమోంటలోంచి అంత కోత విధించి రిలీజు చేస్తారు. అలా జరగరాదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ రావాలనే ఉధ్యోగంతో రూ.1,300 కోట్లకుగాను ప్రపోజల్స్ పంపించడం జరిగింది. ఇదివరకే రూ.960 కోట్లు రిలీజు అయింది. త్వరలో రూ.960 కోట్లతో రాష్ట్రంలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో, పట్టణ ప్రాంతాలలో మెరుగైన సేవలు, పిపాచ్సి., సిఎస్పి., సెమన్ సెంటర్లు, సబ్ సెంటర్లు, ఏరియా అనుపత్రులను అభివృద్ధి చేయడానికి కావలసిన చర్యలు చేపట్టడం జరుగుతుందని నా ప్రగాఢ విశ్వాసం. సభ్యులందరి సహకారంతో రాబోయే రోజులలో రూ.960 కోట్లు పేద ప్రజల కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం రూపొందించిన ఎన్ఆర్పాచ్ఎమ్ స్క్రూము దానిని పూర్తిగా వినియోగంలోకి తెచ్చి మెరుగైన సేవలు చేయడానికి కృషి చేస్తాము.

మిస్టర్ ఛైర్మస్ : డాక్టర్లు నిధులకు హాజరు కావడం లేదని చెప్పారు. దాని గురించి చెప్పాండి.

శ్రీ డి. నాగేందర్ : మొన్నెనే మా సెక్రటరీ గారితో కలిసి జిల్లాల్లో ఆక్స్మీక తనిఖీలు చేయడం జరిగింది. రూరల్ ఏరియాస్లో, ఏజన్సీ ప్రాంతాల్లో చేసాము. డాక్టర్లు అక్కడ నిర్వహించడానికి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి సమక్షంలో రెప్యూ సమావేశం జరిగినప్పుడు పాలసీ డిసీప్స్ తీసుకొని ఏజన్సీ, గ్రామీణ ప్రాంతంలో ఒక సంవత్సరం పని చేస్తే వారికి పి.జి.కి ఎలిజిబిలిటి ఇస్తున్నాము. 2,400 మంది డాక్టర్ల నియమకాన్ని చేపట్టము. వారికి తప్పనిసరి రూరల్ ఏరియాస్లో, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పని చేయాలని స్పష్టిఫిక్ గైడ్లైన్స్ పెట్టడం జరిగింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో సంవత్సరంపాటు తప్పనిసరి పని చేయాలని పెట్టడం జరిగింది. చేయకాలై వారి మీద చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఇంకా డాక్టర్ల కొరత ఉన్న మాట చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రిగారితో రెప్యూ సమావేశం తరువాత 2,400 మంది డాక్టర్లను, ఇతర సిబ్బందిని నియమించడం జరుగుతుందనే విశ్వాసం నాకు ఉంది. ఈ సంవత్సరానికి మెరుగైన సేవలు వస్తాయనే విశ్వాసం నాకుంది.

**శ్రీమతి మజ్జి శారద (నామినేట్) :** రూరల్ ఏరియాల్లో పని చేసే డాక్టరుకు పి.బి. అవకాశం ఇవ్వడం వల్ల వారు రూరల్ ఏరియాన్కి పస్తున్నారు కానీ పిజీకి ఎక్కువ సమయం కేటాయిస్తారు. నిధులకు హజరు కావడం లేదు. డాక్టర్ పోస్టులు చాలా వరకు ఖాళీగా ఉన్నాయి. ఎప్పటిలోగా భర్త చేస్తారు? ఎంటిలను కమిటీలో వేసామని అంటున్నారు. ఎక్కడా వేయలేదు. దయచేసి ఈ అంశాలను పరిగణిస్తే తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావుః మన గ్రాంట్లు,** కేంద్రం నుండి వచ్చిన వాటి గురించి మంత్రిగారు చెప్పారు. సకాలంలో ఖర్చు పెట్టుకపోవడంవల్ల క్రితం సంవత్సరం సుమారు రూ.600 కోట్లు ల్యాంప్ అయిన మాట వాస్తవమా? రెండవ విషయం, డాక్టర్ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉండాలి కానీ వారు అక్కడ స్థానికంగా నివాసం ఉండకుండా పట్టణాలలో నివసిస్తూ ఉండడడంవల్ల గ్రామంలో ఉండే ఆసుపత్రులకు రాకుండా వారానికి రెండు, మూడు రోజులు మాత్రమే పస్తున్నారు. రోజూ రావడం లేదు. అటువంటి వారి మీద కంపటియంట్ ఉన్న కూడా చర్య తీసుకోవడం లేదు. వారు రెగ్యులర్గా ఉండేలా చేసి, అక్కడే నివాసం ఉండేట్లుగా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. రెండవ విషయం, గ్రాండ్ లెవెల్లో పని చేయడం కోసం హార్ట్ అసిస్టెంట్ (మేల్కి) సంబంధించి 8,000 పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయి. ప్రమాణమ్ మీద వెళ్లినందున 4,000 పోస్టులు ఖాళీగా ఉన్నాయి. మొత్తం 12,000 పోస్టులు ఖాళీ అయ్యాయి. ఇది వాస్తవమా? ప్రైకోర్పు నుండి భర్త చేయవలసిందిగా ఉత్తర్వులు వచ్చాయి. సుప్రిం కోర్పు కూడా భర్త చేయవలసిందిగా ఆదేశాలు జారీ చేసింది. మంత్రిగారు 2008వ సంవత్సరంలో వారు మంత్రి కానప్పుడు కాంగ్రెస్ కమిటీ అధ్యక్షులుగా ప్రభుత్వానికి దీనికి సంబంధించి ఒక లేఖను వ్రాసారు. పోస్టులు వెంటనే భర్త చేయాలి. లేకుంటే గ్రాన్‌రూట్లో పోస్టులు ఖాళీలు ఉంటాయని ఈ మంత్రిగారు అప్పుడు మంత్రి కానప్పుడు ఉత్తరం వ్రాశారు. ఇప్పుడు వారికి మంత్రిగా ఆ ఖాళీలు భర్త చేయడానికి అధికారం ఉంది. కాబట్టి ఎప్పటిలోగా భర్త చేస్తారో చెప్పమనండి.

**శ్రీ డి. నాగేందర్సి :** నేను ఎంటిల్ని,గా ఉన్నప్పుడు హార్ట్ అసిస్టెంట్ పోస్టుల నిమిత్తం వారంతా రిప్రజెంటేషన్ ఇచ్చారు. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి స్వర్గియ రాజశేఖరరెడ్డిగారికి ఉత్తరం వ్రాసారు. సభ్యులు చెప్పినట్లుగా ప్రైకోర్పు, సుప్రింకోర్పు దీనికి సంబంధించి స్పోసిఫిక్ డైరెక్షన్ ఇవ్వలేదు. కానీ క్వాలిఫికేషన్ సమస్య ఉంది కాబట్టి దానికి సంబంధించి రెండు, మూడు సమావేశాలు జరిపాము. పదవ తరగతి లేదా ఇంటర్వైడ్యుషటా అనే అంశంలో సమస్య వచ్చింది కాబట్టి త్వరలో పరిష్కారం దీరుకుతుందని గౌరవసభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను. రూరల్ ఏరియాన్లో డాక్టర్ సరిగ్గా పని చేయడం లేదన్నారు. దానికి సంబంధించి ఆకస్మాక తనిఫీ చేసాము. ఎవరు పని చేయడంలేదో వారి మీద తగు చర్యలు ప్రత్యేకించి తీసుకుంటామని అందరికి తెలియచేస్తున్నాను.

#### ఉ.10.30

అధ్యక్షా, ఎందుకంటే, మన కాస్పిషన్, ఉద్దేశ్యం కూడా అదే. పార్టీలతో సంబంధం లేకుండా రాష్ట్రంలోని ప్రజలందరికీ మెరుగైన సేవలను అందించే బాధ్యత మనందరిమీద ఉంది. సభ్యులు కూడా ఇలాంటి విషయాలను రాజకీయ దృష్టితో చూడకుండా సభలో వచ్చిన అంశాలపై నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు చేస్తున్నారు కాబట్టి మేము కూడా టైం టైం టైం ఇక్కడ చెప్పినటువంటి మాటల మీద మరల రెవ్యూ చేసుకొని సభలో ఇచ్చిన ప్రతి హామీ నెరవేర్చాలనే ఉద్దేశ్యంతో అధికారులకు కూడా చాలా కేటగారికల్గా చెప్పడం జరిగింది. అదే నిధంగా, ఎన్అర్పోచెమ్ ద్వారా మనకు వచ్చినటువంటి నిధుల ద్వారా మాత్రా,శిశు మరణాలు సంభవించకుండా

దాదాపు 70,700 వందల ఆశా పర్చుర్లను నియమించడం జరిగింది. ఈ ఆశా పర్చుర్ల ఫీల్డ్లోకి వెళ్లి పిల్లలకు, తల్లులకు ఎక్కుడైనా కావలసిన న్యూట్రీషన్సును కాని, పిల్లలు పుట్టిం వెంటనే అనారోగ్యానికి గురి అయ్యే వ్యాధులను గుర్తుంచుకొని సకాలంలో వారికి కావలసిన ప్రివెస్ట్ మెడిసిన్స్, ప్రీకాపసర్ మెజర్స్ ఏమేమీ తీసుకోవాలో వాటి గురించి తెలియజేస్తున్నారు. అదే విధంగా, 10,400 మంది ఏవ్ ఎమ్లు ఉన్నారు. వీరందరిని టైం టు టైం మోనిటర్ చేస్తున్నాం కాబట్టి మాత్ర, శిశు మరణాలు ఎక్కుడా సంబవించకుండా తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకుంటున్నాం. గౌరవ సభ్యులు జూపూడి ప్రభాకరరాపు గారు ఒక ప్రశ్న అడిగారు. అధ్యక్షా, ఈ రోజు జాతీయ స్థాయిలో మనం కంపేర్ చేసినట్లయితే, శిశు మరణాలు కాని, మాత్ర మరణాలు కాని చూచినట్లయితే చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. సరైన పద్ధతిలో, సరైన చర్యలు తీసుకున్నాం కాబట్టి మాత్ర, శిశు మరణాలను తగ్గించడంలో రాష్ట్ర వైద్య ఆరోగ్య సంస్థ సఫలీకృతమైందని చెప్పడంలో ఎలాంటి అనుమానం లేదు.

**M.I.R percentage per thousand** టార్డెట్ 30 చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ లక్ష్యం. వైద్య, ఆరోగ్య సంస్థ లక్ష్యం కూడా అదే. ఆ టార్డెట్ ము పూర్తి చేయడానికి ఇప్పటికే ప్రయత్నిస్తున్నాం. జాతీయ స్థాయిలో, ఇతర రాష్ట్రాలలో పోల్చినట్లయితే, we are far better అని చెప్పడంలో ఎలాంటి అనుమానం లేదు. అదే విధంగా womanకు సంబంధించి child TFR 1.8కు తీసుకురావలనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వ లక్ష్యం. ఆ లక్ష్యాన్ని సెరవేర్చడానికి తగిన ఆదేశాలు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. అదే విధంగా ఎన్‌ఆర్‌పాచెఎమ్ గురించి సోదరి రూ.600 కోట్లు ఖర్చు పెట్టలేదని మరొకసారి చెప్పడం జరిగింది. 2005 నుండి 2009-10 వ సంవత్సరాలకు చూచినట్లయితే, 2005 వ సంవత్సరంలో మొత్తమొత్తుడటగా మనకు రూ.105 కోట్లు మాత్రమే వచ్చాయి. సరైన సమయంలో, సరైన పద్ధతిలో మనం ఆ మొత్తాన్ని వినియోగించాం కాబట్టి, రెండవ సంవత్సరంలో రూ.230 కోట్లు రావడం జరిగింది. మూడవ సంవత్సరం రూ.500 కోట్లు రావడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరానికి రూ.1300 కోట్లు కావాలని ప్రతిపాదనలు పంపించడం జరిగింది. ఎన్‌ఆర్‌పాచెఎమ్ నుండి నిధులు విడుదల అపుతాయి. ఎందుకంటే, ఇంతకు ముందు ఇచ్చిన డబ్బును ఖర్చు పెట్టాం కాబట్టే రూ. 1300 కోట్లకు ప్రతిపాదనలు పంపించడం జరిగింది. ఒకవేళ సరైన సమయంలో, సకాలంలో ఖర్చు పెట్టకపోతే నిధులు విడుదల కావనే ఉచ్చేశ్యంతో ఖర్చు పెడుతున్నాం. ఇప్పుడే సభ్యులు చెప్పినట్లుగా, మెంబర్సుగా మాకు రాలేదని అసడం జరిగింది. దాని గురించి ఇప్పటికే ప్రతిపాదనలు పంపాం. కెస్పిల్ మెంబర్లు కూడా దీనిలో సభ్యులు. ఒక్కు ఎం.ఎల్.ఎస్ రెండు, మూడు నియోజక వర్గాలకు సంబంధించి ఉంటారు కాబట్టి కొంచెం కాంట్రాప్రైయర్లో ఉన్డంది. ఏరియాను అడ్మిషన్ చేసుకోవడానికి మనకున్న గైడ్లైన్స్ ప్రకారం పంపిస్తామని తెలియజేస్తున్నాము. ఎందుకంటే, అందరి ఇన్వాల్వ్మెంటులోనే, అందరి సహకారంతోనే మెరుగైన కార్బ్కుమాన్చి సడుపుతున్నాం.

**శ్రీ బి. మోహన్‌రెడ్డి (అదిలాబాద్, కరీంసగర్, నిజమాబాద్, మెదక్) :** అధ్యక్షా, కొంతమంది సభ్యుల టర్మినల్ పూర్తి కావస్తుంది. ఇంకా ఎప్పుడు పంపిస్తారు?

**శ్రీ డి. నాగేందర్ :** అధ్యక్షా, ప్రతిపాదనలు పంపించాం. త్వరలోనే వస్తుంది. అందరి సహకారంతోనే మెరుగైన ఆరోగ్య సేవలు అందించడానికి నీలు ఉంటుంది. ఎన్‌ఆర్‌పాచెఎమ్ నిధుల విషయంలో ఇంకా ఏమైనా అనుమానాలుంటే తప్పకుండా నిప్పత్తి చేస్తాం. ఎందుకంటే, ఎన్‌ఆర్‌పాచెఎమ్ అనేది జాతీయ గ్రామీణ ఆరోగ్య విషయం. దానికి సంబంధించిన డబ్బును వినియోగించడం ద్వారా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మెరుగైన సేవలను అందించినప్పుడే దీనికి శాన్కోటీ ఉంటుంది. ఈ డబ్బును పూర్తిగా వినియోగించడానికి ఇంకా ఎక్కుడైనా లోపాలున్నట్లు సభ్యులు తెలియజేస్తే we will definitely try to rectify.

శ్రీ దాడి వీరబల్దరావు : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సుప్రీం కోర్టు సెప్సిఫిక్ ఆర్డర్ ఇవ్వలేదని చెప్పారు. అది కఠ్యు కాదు. The Hon'ble Supreme Court directed the applicant i.e. the Government of Andhra Pradesh to fill up vacancies for the posts of Multi purpose Health Assistant males subject to the outcome of the present Civil Appeal by issuing fresh notifications in accordance with the Judgment passed by the Hon'ble High Court of Andhra Pradesh. అంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు పోస్టులను భర్తీ చేయమని ఆర్డర్ జారీ చేసింది. దాని ప్రకారంగానే వీళ్ల భర్తీ చేయమన్నారు. వీళ్లంతా నిద్యార్థులు, సేదవాళ్ల కాబట్టి contempt of Court కు వెళ్లడానికి కూడా నీరి దగ్గర ఉపయోగించుకోవడానికి వీళ్లందరికి నియామకపు పత్రాలు ఇచ్చి, ఫీల్డుకు పంపిస్తే గ్రామీణులకు మెరుగైన వైద్య సేవలు అందించడానికి వీలుంటుంది.

SRI D. NAGENDER: Sir, he has rightly said that the Hon'ble Supreme Court has given specific directions. In their Judgment they have mentioned whether to allow X Class students. అయితే, దీనికి సంబంధించి సుప్రీం కోర్టుకు వచ్చిన తరువాత కూడా, in spite of that we have discussed on the issue and number of discussions were taken place. We have also discussed with the Hon'ble Chief Minister. Definitely, we will consider this issue Sir. They are poor people and they are working for the interest of our people. It is not that we are trying to ignore them and trying to keep them away. It is the responsibility of the Government since they have been working for a long time. Definitely, their request will be considered at appropriate time.

పేద, బలహీన వర్గాల వారికి సంక్లేష పథకాలు

ప్రశ్న నెం. 53 (4328)

సర్వశ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు (అసెంబ్లీ), జల్లి విల్సన్ ;

గౌరవనీయులైన సాంఖ్యిక సంక్లేషు శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) రాష్ట్రంలోని పేద, బలహీన వర్గాల వారి కోసం అమలుచేస్తున్న సంక్లేషు పథకాల వివరాలేమిటి;
- ఆ) పథకాల వివరాలతోపాటుగా గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో సంక్లేషు పథకాలపై ఖర్చు చేసిన మొత్తమెంత;
- ఇ) ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో కేటాయించిన మొత్తమెంత;
- ఈ) కొన్ని సంక్లేషు పథకాలను ఉపసంహరించుకోవాలని ప్రభుత్వం యొచిస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా;
- డ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి?

సాంఖ్యిక సంక్లేషు శాఖ మంత్రి (శ్రీ పిల్లి సుభాష్ చంద్రబాబు) :

- అ) పెద్దుల్లు కులాలు, పెద్దుల్లు తెగల సంక్లేషు పథకాల వివరాలతో కూడిన వివరణను సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది (ఏ-వివరణ)

ఆ) సాంఘిక సంక్షేప శాఖలు :

2009-10 సంవత్సరంలో, సంక్షేప పథకాల కోసం రూ.1197.77కోట్ల మొత్తాన్ని ఖర్చు చేయడమయింది.

పథకం వారీ వ్యయంతో కూడిన వివరణలు సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది. (బి-వివరణ), (సి-వివరణ)

గిరిజన సంక్షేప శాఖలు :

2009-10 సంవత్సరంలో, సంక్షేప పథకాల కోసం రూ.83184.69లక్షల మొత్తాన్ని ఖర్చు చేయడమయింది.

పథకం వారీ వ్యయంతో కూడిన వివరణలను సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది (డి-వివరణ), (ఇ-వివరణ)

ఇ) సాంఘిక సంక్షేప శాఖలు :

పెద్దుయాల్లు కులాలు కోసం ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.1913.89కోట్ల మొత్తాన్ని కేటాయించడమయింది.

గిరిజన సంక్షేప శాఖలు :

పెద్దుయాల్లు తెలగల కోసం ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.901.59 కోట్ల మొత్తాన్ని కేటాయించడమయింది.

ఈ) లేదండీ.

ఉ) ఈ ప్రశ్నల ఉత్పన్నం కాదు.

(అనుబంధం)

శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, ఎస్స్, ఎస్టీలకు సంబంధించిన రిలీజెన్ 2009-10, 2010-11 సంవత్సరాలకు అడిగాము. అలాగే, ఇంకా కొన్ని వివరాలు కూడా అడిగాం. మంత్రిగారు చాలా శ్రమపడి మాకు పెద్ద అస్పర్ పంపించారు. ఛైర్మన్ గారి దగ్గర కూడా దీనికి సంబంధించి ఒక బుక్ ఉంది. ఇది ఒక ప్రశ్నకు సంబంధించింది. ఏడనిమిది పేజీలున్నాయి. మంత్రి గారు చాలా కష్టపడి పంపించారు. ఇచ్చినందుకు చాలా సంతోషం. కాకపోతే, ఇనీ చదవడానికి నా కళ్ళజోడు ఇప్పుడు పనికిరాదు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ : నాగేశ్వరరావు గారూ, ఎక్కడో చెప్పండి నేను చదువుతాను.

శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు : పేజీ నెం.3 లో ఏపీ ఎస్స్ కోపరేటివ్ ఫ్రీడమ్ పరుసగా ఇచ్చిన పేర్లను ఒకసారి చదపండి. బ్యాంకు లిమిటెడ్ స్టీలని పెట్టారు. స్టీం పైజ్ ఎఫ్సీపెండెంచర్. ఎకనామిక్ డెవలప్మెంట్. ఈ టైంలో వాటికి ప్రశ్నలు, ఉప ప్రశ్నలు అనకాశం లేదు. Anyhow, I appreciate the Minister. చాలా కష్టపడి సమాచారాన్ని సేకరించి పంపించారు. భవిష్యత్తులో దీనిని రికార్డుగా ఉపయోగించుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం. ఇందులో, యాక్షిపిటీన్లో construction of Buildings for International Research School for STs అని వాళ్లు చేసే ఖర్చులో చూపించారు. అటువంటి ఇంటర్వెషనల్ స్కూల్లు ఎస్టీలకు ఎక్కడక్కడ కట్టించారు? ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఎక్కడ కట్టించారో తెలియజ్ఞేస్తే మేము కూడా చూచి వస్తాం. We will be very happy. ప్రభుత్వాన్ని ఇరుకున పెట్టడానికి ఈ ప్రశ్న వేయలేదు. ఎక్కడక్కడ ఎస్టీలకు ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఇంటర్వెషనల్ స్కూల్లు కట్టారని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

#### ఉ.10.40

ఇళ్ల స్థలాల కోసం భూసేకరణ చెయ్యడానికి ఎన్నిసి కాంపౌనెంట్లో ప్రతి సంవత్సరం ఖర్చు పెడుతున్నామని మంత్రిగారు సమాధానంలో చెప్పారు. ఈ సంవత్సరం రూ.1900 కోట్లు బడ్జెట్లో పెట్టారు. అయితే, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఎక్కడా కూడా ఇళ్ల స్థలాలు కొనుగోలు చెయ్యడం లేదు. ఆ డబ్బు ఉంది కదా పేదవాళ్లకి ఇళ్లస్థలాల కొరకు ఇప్పటినింటిగా అడుగుతున్నాము. కానీ ఎక్కడా వర్గపుట్ కాలేదు. అలాగే, జోగినీ వ్యవస్థ విమోచన కొరకు ఎంత ఖర్చు పెట్టారు, ఎంతమందిని రిలీజ్ చేశారు? గత సంవత్సరం ఎంతమంది బాండెడ్ లేబర్ని రిలీజ్ చేశారు? ఎంతమంది జోగినీలను రిలీజ్ చెయ్యడం జరిగిందనే వివరాలు దయచేసి తెలియజ్ఞులసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాము.

శ్రీ జల్లి విల్సన్ : అధ్యక్షా, ల్యాండ్ పర్సైస్ స్కీములో 2500 ఎకరాలు కొనుగోలు చెయ్యాలని టార్గెట్ పెట్టుకోవడం జరిగింది. అందులో 855 ఎకరాలు మాత్రమే మేము గుర్తించామని, చివరికి 212 ఎకరాలు మాత్రమే శాంక్షన్ చేశామని అన్నారు. ల్యాండ్ పర్సైస్ స్కీములో మన రాష్ట్రం ముందడుగు నెయ్యడం లేదు. అది వెనకడుగు వేస్తోంది దాదాపు 8 శాతం మాత్రమే భూమి కొనుగోలు చేసినట్లు కనబడుతోంది. ఇందులో వ్యవసాయ భూములెన్ని? ఇళ్ల స్థలాలెన్ని? ఇళ్ల స్థలాల సేకరణ కూడా ఒక్క అడుగు ముందుకు సాగడం లేదు. ఇళ్ల స్థలాలు కావాలని రాష్ట్ర వాత్సంగా లక్షలాది అర్బీలు పెట్టుకుంటున్నారు. ప్రభుత్వం ముందు ఎన్ని అర్బీలు ఉన్నాయి? ఎంతమందికి మంజూరు చేశారు? ఇంకా ఎన్ని పెండింగ్లో ఉన్నాయి? అని ఎప్పటిలోగా ఇస్తారనే విషయాలను మంత్రిగారు చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

**శ్రీ పి. సుభావ్ చంద్రబోస్ :** అధ్యక్షా, మేము ఇచ్చిన సమాధానంలో ఇంటర్వెపసర్ న్యూల్స్ లేపుసార్.

**శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావు :** సమాధానంలో ఉన్నదిసార్. అందుకనే మేము అడిగాము.

**శ్రీ పి. సుభావ్ చంద్రబోస్ :** ఇళ్ళ స్థలాలకు సంబంధించి 2006,07 నుండి 2010,11 వరకు ఇందిరమ్మ గ్రామాలు మూడు ఫైజ్లుగా ఇందిరమ్మ గ్రామాలను పెల్క్స్ చేసిన తరువాత private land purchased is 17,814.93 ఎకరాలు. అందులో number of beneficiaries covered is 5,87,604. The total expenditure is Rs.639.99 crores అయింది. Amount paid towards land acquisition is Rs. 555.06 crores. వివిధ జిల్లాలలోని గ్రామాలలో బ్యాలెన్స్ అవోండ్ ఇంకా రూ. 84.93 కోట్లు ఉన్నది. The number of beneficiaries for house sites to be provided is 3,31,457 ఇంకా ఇళ్ళ స్థలాలు సేకరించవలసి ఉన్నది. ఇళ్ళ స్థలాల సేకరణ వివిధ దశలలో ఉన్నది.

బాండెడ్ లేబర్ విషయంలో 2009-10 లో 50 bonded labour societies are provided assistance with an out lay of Rs. 3.15 lakhs. During the year 2010-11 a target of 1,451 bonded labours were approved with an out lay of Rs. 330.02 lakhs. జోగిని విషయంలో కూడా 2009-10 లో 33 'Jogines' are provided assistance with an out lay of Rs.1.09 lakhs. During the year 2010-11 a target of 50 'Jogines' were approved with an out lay of Rs.70 lakhs.

ల్యాండ్ హర్సేజి స్నీములో 2009-10లో 132 బెనిఫిషరీలకు 108.31 ఎకరాల స్థలాన్ని కొనుగోలు చెయ్యడం జరిగింది. అందుకు గాను రూ. 14.02 లక్షలు ఖర్చు అయింది. స్థలాల ధరలు ఎక్కువవడం వల్ల ఈ స్నీము కొంత కుంటుపడిన మాట వాస్తవమే.

**శ్రీ జల్లి విల్సన్ :** ల్యాండ్ హర్సేజి స్నీములో మన ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధర చాలా తక్కువగా ఉన్నది. వాస్తవంగా అక్కడ ఉన్న పరిస్థితి నేరు. ఈ పథకం సత్తనాడక సడవడానికి అదే కారణం. అక్కడున్న పరిస్థితులకు తగ్గట్లు మన ప్రభుత్వం కొనుగోలు చెయ్యడానికి ధర పెంచేఅలోచన ఉన్నదా లేదా? ఉంటే ఈ పథకం ముందుకు వెదుతుంది, లేకపోతే ఈ పథకం ఒక్క అడుగు కూడా ముందుకు వెళ్లదు.

**శ్రీ పి. సుభావ్ చంద్రబోస్ :** గౌ. సభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని పరిశీలన చేస్తాము.

**శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావు :** మంత్రిగారు సభకు ఇచ్చిన సమాధానంలో దయచేసి చూడండి. పేజి 3లో item No.9, construction of buildings for International Research Schools for STs. ఈ యాక్టినిటీ చెయ్యాలని ఉంది. ఎక్కడైనా చేశారా? చేస్తే చెప్పమని అడిగాము. మరో విషయం పేజి 1 లో ఎస్టీలకు సంబంధించి ఎడ్యుకేషన్ డెవలపమెంట్ స్నీమ్స్లో implementation of Forest Rights Act అని ఉంది. రిసెంటగా ఫారెస్ట్ ప్రైట్ యాక్ట్ ని భారత పొర్లమెంట్ పాస్ చేసింది. ఎక్కడైనా అడిపి కొట్టుకొని పోడు వ్యవసాయం చేస్తుంటే, అడవి కొట్టిసందుకుగాను వారిపై కేసు పెట్టే అవకాశం ఉంటుంది. అయితే, ఆ గిరిజన వ్యక్తి అక్కడ వరుసగా వ్యవసాయం చేస్తున్నట్లు తెలిస్తే అతనికి పట్టా ఇష్టమని భారత ఫారెస్ట్ యాక్ట్లో ఉన్నది. ఈ ఫారెస్ట్ యాక్ట్ కింద ఎవరికైనా పట్టా ఇచ్చారా? ఇప్పుడు ఇచ్చారు, ఎన్ని ఎకరాలు ఇచ్చారో చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

శ్రీ పి. సుభావ్ చంద్రబోన్ : సార్, ఇది ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ శాఖకు సంబంధించిన ప్రశ్న. అన్ని ప్రశ్నలకు కలిపి సమాధానం చెప్పడం వల్ల ఈ సమస్య వచ్చింది. This question does not pertain to S.C Welfare Department.

#### ఉ. 10.50

అందుచేత, ఈ ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ సబ్జెక్ట్ టో టుచ్చలో లేదు. I have already given the reply. అటవీ హక్కుల గుర్తింపు చట్టం క్రింద ఇప్పటివరకూ 1,65,108 మంది పెద్దుల్లు తెగల కుటుంబాలకు 14.12 లక్షల ఎకరాల మేరకు అటవీ హక్కులు ప్రదానం చేయబడ్డాయి. మిగిలిన వాటికి సంబంధించిన సమాచారం నా దగ్గర లేదు. ఈ విషయాలు పెద్దుల్లో ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ మినిష్టరును అడిగితే తెలుస్తాయి.

శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు : మీరు ట్రై చెయ్యండి, ఆ మంత్రిగారితో చర్చించి పంపిస్తామని మీరు చెప్పండి...

శ్రీ పిల్లి సుభావ్ చంద్రబోన్ : అధ్యక్షా, గిరిజన సంక్షేమ శాఖకు సంపించి, సభ్యులు అడిగిన సమాచారాన్ని పంపించే ఏర్పాటు చేస్తాము.

#### ప్రయుషేటు పారా - మెడికల్ శిక్షణ సంస్థలు

ప్రశ్న నెం. 54 (4195)

శ్రీ బి. చంగల్రాయుడు (అసెంబ్లీ) :

గౌరవనీయులైన వైద్య విద్యాశాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- (అ) రాష్ట్రంలోని ప్రయుషేటు పారామెడికల్ శిక్షణ సంస్థల సంఖ్య ఎంత?
- (ఆ) ఈ విద్యాసంస్థలు కోర్సులలో చేరడానికి విద్యార్థుల నుండి భారీ మొత్తాలను వసూలు చేస్తున్నాయనే విషయం వాస్తవమేనా?

వైద్య విద్యా శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి) :

- (అ) 322
- (ఆ) లేదండీ.

అడ్డిపసు ఫీజు రెగ్యులేటరి కమిటీ నిర్ణయించిన విధంగానే ఫీజును వసూలు చేయాలి.

శ్రీ బి. చంగల్రాయుడు : అధ్యక్షా, రోగి హాస్పిటల్కు వెడితే, ముందు చూసేది సర్పులు, టెస్టు చేసేది పారామెడికల్ వాళ్లు. తరువాత డౌక్కరు చూస్తాడు. వీళ్లకు కేరళలోనూ, మద్రాసులోనూ, కర్ణాటకలోనూ, క్వాంపులను నిర్వహించి, సుమారు ఒక లక్ష, యాభై వేల రూపాయల నుంచి రెండు లక్షల రూపాయల వరకు సర్పుల దగ్గర, టెక్స్సిమియస్ దగ్గర దోచేస్తున్నారు. అదేమిటంటే, గుర్తుమెంటే డబ్బులు కట్టించుకుని, రశీదు ఇచ్చి, ఫలానా కాలేజీకి వెళ్లమని మెడికల్ కాలేజీలలో ఒక పద్ధతిని పోలో అపుతున్నాము. ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలో ఆ పద్ధతి ఉంది. అదే విధంగా ఈ కాలేజీలలో పారా మెడికల్ అడ్డిపస్టన్సు కూడా సెంట్రల్ బెంక్ చేసి, ఆ ఫీజును

కూడా కాలేజీలకు అనుసంధానం చేస్తే బాగుంటుంది. ఒకే ప్రమిసెన్లో 2, 3 నర్సింగ్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్, పారామెడికల్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్ పెట్టుకుని, ఒక ఎకరం స్థలంలో 8 అంతస్థలు, 9 అంతస్థలు కట్టి, కళాశాలలను నడుపుతున్నారు. దానిమీద ఎటువంటి సూపర్ విజన్ లేకుండా హోతోంది. 322 ఇన్స్టిట్యూషన్లలో సెంట్రలైజ్ చేసి, ఏ కాలేజీకి సంబంధించి ఆ కాలేజీకి పంపిస్తే బాగుంటుంది. ఆ విధంగా తగిన అస్థారెన్స్ ఇష్టవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, పారా మెడికల్ కళాశాలలకు సంబంధించి, చిన్న చిన్న డిస్ట్రిక్టుకు అవసరపడుతుందని బ్లూడ్ టెస్ట్, ఎక్సర్చెలకు సంబంధించి నిద్య బాగా ఉండి, మంచి టక్కేపియస్టులు కావాలన్న ఉద్దేశ్యంతో 2007లో కీ.ఐ. రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు దీనికి సంబంధించి ఒక బోర్డును పెట్టడం జరిగింది. ఆ బోర్డు ద్వారా 322 పారా మెడికల్ కాలేజీలను పెట్టడం జరిగింది. అందులో అన్న గైడ్ లైన్స్ ప్రకారం ఫేకల్టీని ఏర్పాటు చేసి, వాళ్ళకి ట్రైనింగ్ ని ఇస్టించడం జరుగుతోంది. అదే విధంగా గతంలో వీటికి సంబంధించిన పుస్తకాలు లేకపోతే, వినిధ కోర్సులకు సంబంధించిన పుస్తకాలు ఉంటే, అందులోనుంచి వాళ్ళకు సంబంధించిన అంశాన్ని తీసుకుని చదివే వారు. ఇప్పుడు వీరికి సంబంధించి ఒక పుస్తకాన్ని కూడా ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఈ విధంగా ఈ కళాశాలలను అభివృద్ధి చేస్తున్నాము. ఈ 322 కళాశాలలో 11,262 సీట్లు ఉండేవి....

**మిస్టర్ ఛైర్మన్ :** ఇది చాలా సింపుల్ క్వార్ట్స్. పారామెడికల్ కాలేజీలు ఎన్ని ఉన్నాయి, ఫీజులు వసూలు చేస్తున్నారా? వీటికి సంబంధించి చెప్పండి.

**శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, పారా మెడికల్ కళాశాలలకు సంబంధించిన ఫీజుల గురించి జస్టీన్ పాండురంగారావుగారు ఛైర్మన్గా ఉన్న ప్లా పవర్ కమిటీ ఇన్స్ట్రుక్షన్స్ ఇచ్చిన తరువాత, ఆ సీట్లను ఇస్తున్నాము. కళాశాలలకు సంబంధించి ఎక్కడైతే సీట్లను ఇస్తున్నామో, దానికి సంబంధించి జస్టీన్ బయ్యపరెడ్డిగారు ఛైర్మన్గా గల ఫీజు రెగ్యులేటరీ కమిటీ వారు మెడికల్, డెంటల్, నర్సింగ్ కోర్సులలోపాటు, పారా మెడికల్ కోర్సులకు సంబంధించి కూడా ఫీజులను నిర్ణయిస్తున్నారు. అందుకు సంబంధించి గపర్స్ మెంటులో వెయ్యి రూపాయలు, ప్రైవేటు వాళ్ళకు రూ.3,000 ఫీజులు తీసుకోవడం జరుగుతోంది.

**శ్రీ కె.ఎస్. లక్ష్మిరావు (కృష్ణ, గుంటూరు) :** అధ్యక్షా, పారా మెడికల్ విద్యాసంస్థల సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగి, అక్కడ బోధనా సిబ్బంది సక్రమంగా లేని మాట వాస్తవమేనా అని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

**శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, ఫౌకల్టీ తక్కువ ఉన్న చేట్ల ఆ సీట్లను భర్తి చేసిన తరువాత, ఫౌకల్టీని పెట్టుకొమని నోటీసులు ఇష్టవడం కూడా జరిగింది. ఫౌకల్టీ లేని కళాశాలల మీద తప్పకుండా చర్యలు తీసుకుంటాము.

**శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు (శ్రీకాకుళం, విజయవాడ్లు) :** అధ్యక్షా, క్రొత్త పారామెడికల్ కళాశాలల కోసం సుమారు 300 దరఖాస్తులు పెండింగులో ఉన్నాయి. ఇస్పెక్షన్ ఆఫీసర్ ఒక్కరినే నియమించడం వల్ల, కళాశాలల ఇన్స్ట్రుక్షన్లో జాప్యం జరగడం వలన క్రొత్త కాలేజీలకు అనుమతులు ఇష్టడానికి

ఆలస్యం అపుతోంది. దయచేసి వాటిని నివారించి, అప్పికేషన్ పెట్టుకున్న క్రొత్త కళాశాలలకు అవకాశం ఇవ్వవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, 2009లో 10,200 సీట్లకు సంబంధించి ఎగ్గామ్స్ పెడితే, కేవలం 4,454 సీట్లు మాత్రమే అంటే సగానికి సగం మాత్రమే ఫిలప్ అయినాయి. ఎక్కడైనా, అవసరముంటే వాటిని పరిశీలిస్తాము.

**శ్రీ బి. చంగల్రాయుడు :** అధ్యక్షా, నేను అడిగిన అసలు పాయింటుకు సమాధానం రాలేదు. సభకు అస్తున్నరెన్న రాలేదు.

**శ్రీ పాటూరి సుధాకర్ రెడ్డి (మహబుబ్‌నగర్, రంగారెడ్డి, హైదరాబాద్):** అసలు ఫీజులను క్రమబద్ధికరిస్తారా, లేదా?

**శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, వేర్యేరు కాలేజీలు ఉన్నాయి. ఎవరి మేనేజ్‌మెంట్ వారికి ఉంటుంది. వాటికి సంబంధించిన ఫీజులను అక్కడే తీసుకుంటారు కానీ, సెంట్రల్ జెస్టన్‌కి ఇభ్వంది ఉండదు.

**శ్రీ బి. చంగల్రాయుడు :** మరి ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలకు ఎలా తీసుకుంటున్నారు...

**శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి :** ఇనీ చిన్న కళాశాలలు కదా! కొంచెం ప్రైంగ్ కూడా తక్కువగా ఉజ్జ్వలము అయినప్పటికీ పరిశీలిస్తాము.

#### నిమ్మ నిధుల దురుపయోగం

ప్రశ్న నెం. 35-ఓ (55)

సర్వశ్రీ/శ్రీమతి ఎలమంచిలి పెంకట బాబూ రాజేంద్రప్రసాద్ (కృష్ణ), మసాల పద్మజ, పోట్ల నాగేశ్వరరావు (ఖమ్మం)

గౌరవనీయులైన వైద్య విద్యా శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) నిజామ్స్ వైద్య విజ్ఞాన సంస్థ (నిమ్మ) నిధుల దుర్యానియోగానికి సంబంధించి నిఘా, అమలు శాఖ ప్రభుత్వానికి ఒక నివేదికను సమర్పించిందన్న విషయం వాస్తవమేనా;
- ఆ) అయితే, వివరాలను తెలియజేయండి;
- ఇ) కాగ్ నివేదిక కూడా నిమ్మ నిధుల దుర్యానియోగాన్ని ప్రస్తావించిదా;
- ఈ) అయితే, సంబంధితులైన తీసుకున్న చర్య ఏమిటి;
- ఊ) నిధుల దుర్యానియోగాన్ని అరికట్టడానికి తీసుకున్న చర్యలేనిటి?

పైద్య విద్యా శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. నుదర్సన్ రెడ్డి) :

(అ) అపునండీ.

(ఆ) నల్గొండ జిల్లా, బీబీనగర్ మండలం, రంగాపూర్ లోని నిజం పైద్య విజ్ఞాన సంస్థ విశ్వవిద్యాలయ క్యాంపస్ లో భవనాల నిర్మాణాలోని ఉల్లంఘనలపై నిఫూ, అమలు శాఖ ఒక నివేదికను సమర్పించింది. టెండర్లను ఖరారు చేయడంలో, కొలతలు / పరిమాణాలను రికార్డు చేయడంలో, కాంట్రాక్టర్ల సుండి సీనరేజి చార్జీలు, వ్యాట్సు తక్కువగా వసూలు చేయడంలో కొన్ని కార్య విధాన ఉల్లంఘనలు పున్మాయని సదరు నివేదిక వెల్లడించింది. కాంట్రాక్టరు అంటే మెసర్స్ నాగార్జున కన్సప్ట్షన్ కంపెనీ లిమిటెడ్ సుంచి రూ.1.01 కోట్ల మొత్తాన్ని రికవరీ చేయాలని సదరు నివేదిక సిఫారసు చేసింది.

(ఇ) లేదండీ.

(ఈ) ఈ విషయం పరిశీలనలో ఉంది.

(ఉ) కార్యవిధాన లోపాలను నివారించేందుకు వీలుగా రిటైర్మెంట్ ఇంజనీర్ల సేవలను ఉపయోగించడానికి బదులుగా నిమ్మ పనులను ఒక రెగ్యులరు ఇంజనీరింగు శాఖకు లేదా అమలు, పర్యవేక్షణను బాధ్యతగల ఇన్సర్వేను ఇంజనీర్లకు అప్పగించే అవకాశాన్ని పరిశీలించాలని నిఫూ, అమలు శాఖ సిఫారసు చేసింది. రూ.2.00 కోట్ల పైబడి నిలువగల పనుల కోసం నిమ్మ టెండర్లను టెండర్ల కమీషనరేటుకు నివేదించనగునని లేదా సింటి లోని ఒక సభ్యుడిని నిమ్మ టెండరు కమిటీలో ఒక సభ్యుడిగా నియమించనగునని సిఫారసు చేసింది.

నిఫూ, అమలు శాఖ చేసిన సిఫారసులు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

ఇ.11.00

**శ్రీ పై.వి.బి. రాజేంద్ర ప్రసాద్ :** అధ్యక్షా, నిమ్మ హోస్పటల్ బిల్డింగు నిర్మాణాలో జరిగిన అవకఱవకల గురించి చెబుతున్నాము. అక్కడి మందుల పోపు టెండర్లో జరిగినటువంటి అవకఱవకల గురించి, అలాగే స్టోంట్ల గురించి జరిగిన కుంభకోణం గురించి, ఇతరత్రా మందుల, పరికరాల కుంభకోణం గురించి వేటి గురించే మంత్రి గారు ప్రస్తావించలేదు. బీబీ నగర్ గురించే వారు చెప్పారు. అంటే వారు మేం వేసిన ప్రశ్నకు కూడా సమగ్రంగా జవాబు చెప్పలేదు.

**మిస్టర్ శైర్స్ : మీరు ప్రశ్నలు సరిగా అడుగుతున్నారా?**

**శ్రీ పై.వి.బి. రాజేంద్ర ప్రసాద్ :** సార్, మేము వేసిన ప్రశ్నల గురించి అడుగుతున్నారు. వారు చెప్పిన జవాబులు సరిగా లేవండీ. మంత్రి గారిని హోం వర్క్ చేసి రమ్మణండి. నిజిలెన్సు అధికారి బీబీనగర్ హోస్పటల్ మీద ఇన్చార్జ్ అంటున్నారు. దానిపైన ఏం చర్యలు తీసుకున్నారంటే, పరిశీలనలో పుండి అంటున్నారు. అంటే ఏం పరిశీలిస్తున్నారు వీళ్లు? సుష్టంగా ప్రభుత్వ శాఖ నిజిలెన్సు అండ్ ఎన్ఫోర్మెంట్ ఎక్స్‌డ అనీసితి జరిగిందని అడిగితే, రూపాయలు 1.1 కోట్ల అని చెప్పారు. మాకున్న సమాచారం ప్రకారం రూ. 30 కోట్ల అనీసితి జరిగింది. అసలు జరిగిన ఈ రూ. ఒక కోటీ ఒక లక్ష అనీసితి మీద, ఇతర అవకఱవకల మీద ఏం పరిశీలిస్తున్నారు? పరిశీలించడానికి ఏంత కాలం పడుతుంది?

ఇక్కడ నిమ్మ హస్పటల్లో గవర్నర్ కాన్సిల్ రూ. 80 కోట్లకు బీబీసగర్ హస్పటల్కు ఆమోదం ఇన్నదానిని రూ. 93 కోట్లకు నాగార్జున కన్స్టట్షన్స్కు అప్పజిప్పడం జరిగింది. అంటే 24.84 శాతం అధికంతే టెండర్సును అప్పజిప్పారు. ప్రభుత్వ నిబంధనల ప్రకారం 5 శాతం కంటే ఎక్కువకు అప్పజిప్ప కూడదని పిఅర్ ఆర్ అండ్ బి డిప్యూమెంట్స్లో నిబంధనలు అమలు చేస్తున్నాయి. వైద్య శాఖకు ప్రత్యేకంగా ఏమైనా నిబంధనలున్నాయా? ఎందుకు ఆ విధంగా యిచ్చారు? అదే విధంగా ట్రామా కేర్ పేరిట నిమ్మ హస్పటల్ పెనకాల పుండి అక్కడ ఒక బిల్డింగ్ కడుతున్నారు. దానికి కూడా యింతే అధ్యక్షా. పనుల అంచనాల విలువ రూ. 106 కోట్లగా నిర్దారిస్తే, నియమించడం జరిగింది. దానిని రూ. 111 కోట్లకు సవరిస్తే, దానిని రూ. 129 కోట్లకు ఆ టెండర్సును ఆమోదించారు. ఎందుకు ఆమోదించారు? ఆ విధంగా ఎక్కువుకు ఆమోదించడానికి ప్రభుత్వ నిబంధనలు ఏ రకంగా ఒప్పుకుంటున్నాయి? . అదే రకంగా నిమ్మ హస్పటల్లో పుండేటువంటి మందుల పొప్పకి రెండు సంవత్సరాలకు కాంట్రాక్టు యిచ్చారు. ఈ రెండేళ్ళ కాలానికి రూ. 1 కోటీ 4 లక్షల ఆదాయం రావాలి. కానీ ఆ కాంట్రాక్టు కేవలం రూ. 23 లక్షలు మాత్రమే కట్టడం జరిగింది. దాని మీద ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంది? అతని మీద చర్యలు తీసుకోకుండా మళ్ళీ కొత్త వాళ్ళకు ఎందుకిచ్చారు? అలాగే క్యాంటీన్ నిర్వహణకు రూ.59 లక్షలు కట్టవలసి పుంటే, 2 సంవత్సరాలకు గాని రూ.24 లక్షలు కట్టేరు.

ఇక స్టేంట్స్ కుంభకోణం. సాక్షాత్తూ ఈ రాష్ట్రమాజీ ఆరోగ్య, వైద్య శాఖా మంత్రికే కావలసినటువంటి స్టేంటుస్ వేయము అన్నారు. మంత్రి గారూ మీరు వెళ్లండి మీకు తెలుస్తుంది. ఎంత దారుణంగా పుందో. ఇప్పుడ్నే ప్రశ్నలు అధ్యక్షా.

**MR. CHAIRMAN:** Rajendra Babu, I am not allowing you. మంత్రి గారూ, మీరు రండి అనడం సభ్యత కాదు. You have to follow the rules. మీరు వెళ్లండి అంటారా? మీరు వినండి. 3 సంవత్సరాలైంది వచ్చి. ఏం సేర్పుకున్నారు? మంత్రి గారూ మీరు వెళ్లండి అంటారా? You have right to put supplementary question. సప్లైమెంటరీ వెయ్యాండి, మర్యాద పూర్వకంగా వెయ్యాండి. గట్టిగా అడగండి. వత్తి వత్తి అడగండి. మంత్రి గారూ వెళ్లండి అంటే అట్లాగే పుంటుంది జవాబు. ఏముస్తుది అడగటానికి? అందరూ గౌరవ సభ్యులు. సెమ్ముదిగా గౌరవంగా అడగండి. ఆస్టర్ వస్తుంది. మనం ఇక్కడ మాట్లాడితే మనిషిపర్సనలిటీ పెరగాలి.

**శ్రీ వై.వి.బి. రాజేంద్ర ప్రసాద్ :** తప్పును తప్పుగా చెప్పాలి కాబట్టి చెబుతున్నాను అధ్యక్షా. మంత్రులతో నాకు ఏమీ సరిహద్దు తగాదాలు, వ్యక్తిగత వైరాలూ లేవు. సీనియర్ మంత్రి గారు జవాబు చెబుతారనుకుంటే జూనియర్ మంత్రి గారు ఆయనను రెచ్చగొట్టే విధంగా మాట్లాడుతున్నారు. సేనెకడైనా అలా రెచ్చగొట్టే విధంగా మాట్లాడానండీ? పాయింట్ టు పాయింట్ అడుగుతున్నాను.

**మిస్టర్ శైర్ప్స్ :** రెచ్చగొట్టుద్దు. You are a senior leader.

**శ్రీ వై.వి.బి. రాజేంద్ర ప్రసాద్ :** స్టేంటుస్ విషయంలో చాలా అన్యాయం జరిగింది అధ్యక్షా. ఒక మాజీ మంత్రి గారైతే ఆరోగ్య శాఖ ప్రిన్సిపాల్ సెక్రటరీ నుంచి ప్రత్యేక అనుమతి తెచ్చుకున్నారు. ఒక మాజీ మంత్రి గారైతే ప్రైకోర్పుకు వెళ్లి ఆర్డర్ తెచ్చుకోవలసి వచ్చింది. ఇంతకంటే అన్యాయం మరొకటి ఉందా? మన ఆరోగ్యం

కోసం మనం కోరుకున్న విధంగా స్టోర్సు వేసే అవకాశం ఉండాలేదా దయచేసి మంత్రి గారిని చెప్పాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

**శ్రీ పి. సుదర్శన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, బిల్డింగ్ విషయంలో 2007 లో ఎస్టిమేషన్ చేయించడం జరిగింది. ఆ తర్వాత 6 నెలల ఆలస్యం కావడం వల్ల సిమెంటు గాని, స్టీలు గాని ధరలు పెరిగేక వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ బిల్డింగుకి ఎస్క్రోప్స్ క్లాబ్ లేదు, మన గపర్సుమెంటులో ప్రతి సంవత్సరం రేట్లు పెరిగితే మనం మళ్ళీ వాళ్ళకు పెరిగిన రేట్లు ప్రకారం ఇస్తాము. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని వాళ్ళు 23% ఎక్స్‌సెల్ టెండరు వేశారు. ఆ రోజు టెండరు పెట్టినపుడు, నాగార్జున కంపెనీ వారు రూ.93 కోట్లు వేశారు. పవిసివెల్ వారు రూ.100 కోట్లు వేశారు. యూనిట్ ఇంఫ్రా వారు రూ.106 కోట్లు వేశారు. మేటాస్ రూ.111 కోట్లు వేశారు. రాంకో రూ.99.98 కోట్లు వేశారు. ఈ 5 టెండర్సును ఆర్ అండ్ బి చిఫ్ ఇంజనీరుతో పరిశీలింపజేసిన తర్వాత వారు కఠినానే పుంది అన్న తర్వాత ఆ రోజు కీ.శే. రాజశేఖర రెడ్డి గారు ఈ టెండరును గపర్స్ కొన్సిల్ కైర్పున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు పైన్స్ చేశారు.

#### ఉ.11.10

ఈ టెండర్ ఇస్యూ ఇలా ఉంది. ఎస్క్రోప్స్ క్లాబ్ లేదు. గపర్సుమెంటులో మిగిలినచోట్లు ప్రతి సంవత్సరానికి ఎస్క్రోప్స్ క్లాబ్ ఉంటుంది. సిమెంట్, స్టీలు, ఇతర పస్తువుల ధరలు పెరిగితే పెంచబానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇక్కడ లేదు కాబట్టి, దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని వారు టెండర్లో వేశారు. అయితే దానిని మేము గుడ్డిగా చేయకుండా ఆరోజు ఇ.ఎస్.సి., ఆర్ అండ్ బి వారు yes అన్న తరువాతనే టెండర్ పైన్స్ చేశారు. సెంట్రల్ గపర్సుమెంట్ ఫండ్స్ తో నిమ్మ బిల్డింగ్ కడుతున్నాము. సెంట్రల్ ఫండ్స్, స్టీల్ ఫండ్స్ కొద్ది పర్సంటేజ్ ఉన్నాయి. టెండర్ 12% ఎక్స్‌సెల్ ఇచ్చారు. సెంట్రల్ గపర్సుమెంటులో కేంద్ర ఆరోగ్య మంత్రిత్వశాఖ వారు అక్కడనే చేశారు, ఇక్కడ మాకెటువంటి సంబంధం లేదు. వర్క్సు కూడా వారే చూస్తున్నారు. టెండర్, కాంట్రాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు కూడా వారే చూశారు. వారు పరిశీలించిన తరువాత పైన్స్ చేశారు. అదేవిధంగా కాగ్ రిపోర్ట్ గురించి అడిగారు. అదేవిధంగా మెడిసిన్స్ గురించి అడిగారు. టెండర్లో మెడికల్ పోవ్ ఏపై ఆరోజు మనం టెండర్లో ఇచ్చామో, వారు తీసుకున్న తరువాత, లీజు ఎమ్మాట్ ఇచ్చేపుడు 30% పేర్ అనేది నిమ్మ హస్పిటల్కు ఉన్నది. ఆ పేర్ ఇప్పుకుండా వారు 2 సంవత్సరాలు నడిపిస్తే ఆయనపైన మనం కోర్చుకు వెళ్లాము. రూ. 40 లక్షలు అయిన డ్యూ ఉన్నాడు. ఆయనపైన కోర్చులో కేసు ఉన్నది. మెడికల్ పోవ్ అక్షర్ పెట్టిన తరువాత ఒకటి 6 లక్షలకు, మరొకటి 4 లక్షలకు పోయింది. ఈ విధంగా మెడికల్ పోవ్ విషయంలో కూడా యాక్షన్ తీసుకుని ఆక్షన్ పెట్టటం జరిగింది. కాగ్ నివేదిక గురించి అడిగారు. మందులపోపు లీజుకు, ప్రథానమంత్రి శాశ్వత యోజన నిధులకు, నిర్మించబడుతున్న ఇతర భవనాలకు సంబంధించిన దానిపై విపరాలు కాగ్కు మేము సమర్పించటం జరిగింది. నిమ్మలో స్టంట్ గురించి కూడా మాట్లాడారు. రీసెంట్గానే మేము టెండర్ పెట్టాము. ఎన్నో సంవత్సరాలుగా లేనివిధంగా టెండర్ పిలిచి 30% లెన్ చేయించాము. వేరేదాంట్లో కూడా మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అదేవిధంగా క్యాంటీన్ గురించి చెబుతున్నారు. ఇక్కడ కొంచెం రాజకీయాలు సదుస్తున్నాయి. ఆ క్యాంటీన్ సంవత్సరం స్వరపాటు ఎవరూ తీసుకోకుంటే, బంద్ ఉంటే మేము రిక్వెషన్ చేసి తాజ్ గ్రూప్ వారికి ఇచ్చాము. డాక్టర్లకుగాని, వచ్చినవారికిగాని కాఫీ అయినా బాగా దొరకాలనే ఉద్దేశ్యంతో చేశాము. వారికి కూడా ప్రీగా ఇవ్వలేదు. టెండర్ పెట్టి ఇచ్చాము. స్టంట్ విషయంలో కూడా స్టోర్స్ స్టంట్ యాబ్ చేస్తున్నాము. ఆరోగ్యశీల వారికి కూడా బాగ చెక్ప చేస్తున్నాము. నెలకు రూ.8 నుండి రూ.9 కోట్ల రెవెమ్యూ స్టంట్ ద్వారా వచ్చేట్లుగా చేస్తున్నాము.

**శ్రీ వై.వి.బి. రాజేంద్రపసార్డ:** మిగతా స్టంట్ వాడుకునే అవకాశం ఇస్తారా, లేదా?

**శ్రీ పి. సుదర్శనరెడ్డి:** అధ్యక్షా, ఇదే ప్రాభుత్వమ్ వస్తుంది. కొద్దిగా నాణ్యత లేదని కొందరు డాక్టర్లు అవే వేస్తున్నారు. దానికి మేము ఒప్పుకోవటం లేదు. అయినా ఎవరైనా పేపరుట్ అడిగి అప్లికేషన్ పెట్టుకుంటే కన్సిడర్ చేయమని మొన్ననే చెప్పాము.

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు:** సర్, బీబీనగర్కు సంబంధించి నేను ప్రశ్న వేళాను.

**MR. CHAIRMAN:** I am not allowing anybody.

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు:** నా ప్రశ్న ఉంది సర్. బీబీనగర్ మా సల్గొండ జిల్లాలోనే ఉంది సర్. నాకు ఒక్క అవకాశం ఇష్టండి సర్.

**MR. CHAIRMAN:** It is already 11.15. I am not allowing anybody.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు:** అధ్యక్షా, కాల్ ఎట్సన్, 311 ఈరోజు ఎట్లాగూ లేపు. ఇది ఒకటి, తరువాత సవీన్ మిట్టల్గారి ఇస్కూన్స్‌పేన్ కొరచెం టైమ్ ఎలో చేయండి. మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు. కాగ్ నివేదికలో ఏవైనా లోపాలు ఉన్నాయా అని మేము అడిగితే లేవండీ అని వారు సమాధానం చెప్పారు. కాగ్ నివేదికలో చాలాపరకు లోపాలు చెప్పటం జరిగింది. **Upgradation of NIMS building** తీసుకున్నప్పుడు 12.91% ఎక్స్ప్రెస్ ఇచ్చారని కాగ్ నివేదికలో చాలా స్ఫ్రాంగా చెప్పారు. జి.ఓ. ప్రకారం అయితే 5% మాత్రమే ఇవ్వాలి. లేదంటే 10% ఇవ్వోచ్చు. కాని 12% పరకు ఇచ్చారు. సి.పి.డబ్ల్యూ.డి. మాన్యుపల్ ప్రకారం ఎమర్జెన్సీలో 10% ఇవ్వోచ్చు, అంతకంటే ఎక్కువకు ఇవ్వటానికి వీలులేదు. ఈ ప్రకారంగా రూ.9.30 కోట్లు రాష్ట్రప్రభుత్వానికి నష్టం చేకూర్చారని కాగ్ వారు తెలియపర్చారనేది వాస్తవమా, కాదా? హోర్ట్ వాల్వులకు, మెడిసిన్సుకు, సర్కిల్సుకు, స్టోర్సుకు విరు టెండర్సు పిలవటంలేదు. టెండర్సు పిలవకుండా కోటీసమ్మ మీద మొత్తం పర్సేషన్ చేస్తున్నారు. ఈ పర్సేషన్లో చాలా అవకతవకలు జరుగుతున్నాయనే విషయాన్ని కాగ్వారు పాయింట్ అపుట్ చేశారా లేదా? ఈవిధంగా అనేక రకాలైన అంశాలను వారు పాయింట్ అపుట్ చేశారు. వాటిని ఏవిధంగా సవరిస్తారో చెప్పాలి. విజిలెన్స్ డిపార్ట్మెంట్‌వారు పాయింట్ అపుట్ చేసిన విషయానికి వస్తే, 24.84% ఎక్స్ప్రెస్ ఇచ్చి ఈ పని చేయించడనునేది చేస్తున్నారు, ఇది ఎక్కుడా లేనటువంటిది. 24% ఎక్స్ప్రెస్ అంటే చాలా పెద్ద మొత్తం దుర్దినియోగం అపుతుందనే విషయాన్ని ప్రభుత్వానికి విజిలెన్స్ వారు చెప్పటం జరిగింది. వారు స్ఫ్రాంగా చేప్పిందేమంటే **payments have been made without scrutiny or measurement.** ఒక ప్రైవేటు ఇంజనీరును పెట్టేశారు. గవర్నమెంట్ ఇంజనీర్ అక్కడ ఉన్నాడు. ఆర్ అండ్ చి వారు అపాయింట్ చేసిన ఇంజనీరును ప్రకృసపట్టి రిటైర్డ్ ఇంజనీరును, ప్రైవేటు వ్యక్తిని వారు తీసుకుని వారి ద్వారానే ఎస్టిమేట్ తయారుచేసుకుని బిల్ చేయించి మొత్తం కాజేస్తున్నారు. ఎక్స్ప్రెస్ రేట్లు పే చేశారని, ఇన్ సరీస్ ఇంజనీరును కన్సల్ట్ చేయలేదని, మొత్తం వారే చేసుకుంటున్నారని విజిలెన్స్ డిపార్ట్మెంట్ వారు చెప్పారా, లేదా? దానిపైన ఏవిధమైన చర్యలు తీసుకున్నారు? కోటి రూపాయలు మాత్రమే రికవరి చేయమని అన్నారని మీరు సమాధానం ఇచ్చారు. అంతేకాదు, విజిలెన్స్‌వారు ఏమి చెప్పారంటే, అగ్రమెంట్లో లేనటువంటి వాటికి పేమెంట్ చేశారు, అదేవిధంగా రాక్ ఎక్స్ప్రెస్ ప్రాక్ట్ పద్ధతి సుండి రికవరి చేయవసిసపన్నీ కూడా

రూ.8.88 కోట్ల మేరకు అగ్రమెంట్లో లేనివాటికి ఇరెగ్యులర్గా పీమెంట్ చేయటం జరిగిందనేది వారు ఐడంట్పై చేశారు. దానిని కూడా మీరు చూశారా లేదా? దానిపైన ఎటువంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు? ఇన్ని అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. కోటి రూపాయలు దాటితే మనం ఇ-టండర్ పిలుస్తున్నాము. ఇ-టండర్ పిలిచే సిస్టమును అక్కడ ప్రవేశపెట్టండి. కమిటీలో పైనాన్ డిపార్ట్మెంట్ మెంబర్సు నేయమని వారు రికమండ్ చేశారు. చీఫ్ మినిస్టర్గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న కమిటి చాలా ట్రాన్స్ఫరెంట్గా పనిచేయాలి. లేదంటే, సి.ఎమ్.గారు, ఆ అఫీస్ కూడా డెరొగేటరి అవుతుంది. ఇది ప్రెస్టేజియన్ ఇన్స్టిట్యూషన్ కాబట్టి, సి.ఎమ్.గారు దీనికి ఛైర్మన్ కాబట్టి దీనిమీద మంత్రిగారు, ఇతర యంత్రాలలో ఇండ్రజిత్ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. వారు చేసుకుంటున్నారని వదిలేస్తే ఇది పూర్తిగా భ్రష్ట పట్టే పరిస్థితి ఉంది కాబట్టి ఇ-టండర్ విధానాన్ని భవిష్యత్తులో అన్ని విధాలుగా పరిశీలన చేస్తారా? అంతేకాదు, ఫంక్షనింగ్పైన కూడా దృష్టి పెట్టాలి. ఇటీవలి కాలంలో, డైరెక్టర్గారు పచ్చిన తరువాత 53 మంది డాక్టర్లు వెళ్లిపోయారు. ప్రోఫెసర్లు, అసోసియేట్ ప్రోఫెసర్లు, అసిస్టెంట్ ప్రోఫెసర్లు, సుమారు 53 మంది రిజైన్చెసి వెళ్లిపోయారు. ఇదేమిటి సర్?

#### ఉ. 11.20

దానిపైన గవర్నమెంట్ పరిశీలించాలా వద్దా? వారు వెళ్లిపోవలసిన పరిస్థితి ఏమిటి? చాలా ముఖ్యమైన కార్దియాథోరసిన్ సర్జన్స్ 12 మంది, కార్దియాజిస్ట్లు 9 మంది వెళ్లారు. నూపర్ స్పృష్టిల్లు, చాలా ముఖ్యమైన వారు వెళ్లిపోయారు. ఎందుకు పోతున్నారు, ఏ రకంగా పోతున్నారు? కారణం ఏమిటి? కారకులైన వారిని తీసివేయండి.

**మిస్టర్ ఛైర్మన్ :** సప్లిమెంట్ ప్రశ్నలు 8, 9 వేశారు. నగేశ్వర రావుగారు ఇంకా మాట్లాడాలిభావ్యం కాదు. సీతారాములు గారు మాట్లాడాలి. ఎట్లా?

**శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు :** సార్, నిమ్మ డైరెక్టరుపైన, ఆ రకంగా వారు మాట్లాడడం భావ్యం కాదు. అతను పద్మశ్శి ఆవార్దు గ్రహీత, మహానుభావుడు. దీనిపైన కావాలంటే డిస్కషన్ పెట్టించండి. ప్రతిసారీ మా గొంతు నోక్కుతున్నారు. మా ప్రశ్నలకు సప్లిమెంట్ ఉండవు. సపోర్ట్ ఉండదు. అవతల వారు మమ్ములను బీమ్ చేస్తూ ఉన్నా కూడా మాట్లాడవద్దంటే, ఇది ఎట్లా సార్?

**MR.CHAIRMAN:** Please resume your seat. You cannot talk like that.

**శ్రీ దాడి పీరభద్ర రావు :** సార్, కులం పేరు చెప్పి సభను భ్లాక్స్ మెయిల్ చేసే విధానం ప్రభాకర్గారు మానుకోవాలి. ఇది సరైన విధానం కాదు. కులం పేరు చెప్పి భ్లాక్స్ మెయిల్ చేస్తారా? అవకతవకల గురించి మేము ప్రస్తావిస్తున్నాము. అవినీతి గురించి మాట్లాడుతున్నాము. కులాన్ని జోడించవద్దు. అవకతవకల గురించి మాట్లాడాలి. ఈ విధమైన భ్లాక్స్ మెయిలింగ్ మంచిది కాదు.

**శ్రీ బూదాటి రాధాకృష్ణయ్య (నామినేటటి) :** మీరు హాస్టలు భ్లాక్స్ మెయిల్ చేస్తున్నారు.

( అధికారపక్షం నుండి తీవ్ర అభ్యంతరం )

శ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు : ఛైర్మన్ గారిని కులం పేరు చెప్పి భ్యాక్స్‌మెయిల్ చేస్తున్నారు . ఇది అలవాటైపోయింది .

MR. CHAIRMAN: Since there is a lengthy discussion over this subject, I want to elicit the opinion of the House to postpone the question. Meanwhile, you have intervened into the subject. It is unbecoming on your part. You did not allow him to continue. Since it is an important subject, I wanted to take the view of the Members to postpone the question. O.K. alright, we will take-it up later.

శ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు : ఓపెన్ చేయండి సార్ . పోస్ట్‌పోస్ట్ చేసినా సమయం లేదు . నేను అడిగిన వాటికి నాకు వ్రాతపూర్వకంగా తెలియవరచమని చెప్పండి . నేను పాయింటోట్ చేసిన అన్నింటికి వ్రాతపూర్వకంగా తెలియవర్ధండి .

MR. CHAIRMAN: As you have requested, I will give directions to the Minister to furnish written replies.

శ్రీ పాంగులేటి సుధాకర రెడ్డి (అసెంబ్లీ) : సార్, భ్యాక్స్‌మెయిల్ అనే పదం విత్తడా చేసుకోమనండి. అది సభా సంప్రదాయం కాదు. దానివలన ఆయన మనోభావాలు, అందరి మనోభావాలు దెబ్బతింటాయి.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : సార్, బీబీనగర్లోని నిమ్మ హోస్పిటల్కు సంబంధించింది .

మిషన్ ఛైర్మన్ : మీరు కూడా రాసి పంచండి .

#### జననీ సురక్ష పథకం

ప్రశ్న నెం . 56 (4121)

శ్రీ కందుల లక్ష్మీ దుర్గేష్ ప్రసాద్ (అసెంబ్లీ)

గౌరవనీయులైన ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేశన శాఖమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజ్ఞారా :

ఆ రాష్ట్రంలోని పలు జిల్లాలలో జనని సురక్ష పథకం క్రింద ప్రోత్సహకాలను ఇచ్చేందుకు సకాలంలో నిధులను విడుదల చేయడంలేదనే విషయం వాస్తవమేనా ;

ఆ అయితే, అందుకు కారణాలు;

ఇ రాష్ట్రంలోని పలు పిపోచీసిలలో ప్రసూతి సర్వీసులు అందుబాటులో లేవనే విషయం వాస్తవమేనా ;

ఈ అయితే, మాతా శిశు సంరక్షణ పథకాన్ని సమర్థవంతంగా అమలుచేయడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి ?

ఆరోగ్య, కుటుంబ సంకేమ శాఖమంత్రి (శ్రీ డి. నాగేందర్) :

- అ లేదండీ .
- అ ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు
- ఇ లేదండీ
- ఈ ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు .

అధ్యక్ష, జెఎస్‌వై కార్యక్రమాన్ని భారతప్రభుత్వం ఏప్రిల్, 2005 లో ప్రారంభించింది. ఈ పథకం ముఖ్యాద్యోధ్యం ద్రుసూతికి సంబంధించిన అవసరమైన సేవలు అందించడం, గర్భిణీ, శిశు, మాతృ మరణాలు తగ్గించడం . ప్రభుత్వ హస్పిటల్స్‌లో ఇందుకుగాను రూ. 1000లు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఇందులో రూ. 700 కేంద్రప్రభుత్వం, రూ. 300 రాష్ట్రప్రభుత్వం భరిస్తున్నది . 2006 లో పట్టణప్రాంతాలలో దారిద్ర్యారేఖకు దిగువ ఉన్న మహిళలకు కూడా రూ. 1000 లు ఇస్తున్నాము . 2009-10 లో 3 లక్షల 18 వేల మంది గర్భిణీలు లభ్యపొందారు . 2010-11 ఏప్రిల్, మే సెల్ట్లో రూ. 73 లక్షలు ఖరుచేశాము . మాతృమరణాలు, శిశు మరణాలు దృష్టిలో ఉంచుకుని ఐటిడీఎల్, గ్రామీణ ప్రాంతాలలోను కొత్త ప్రతిపాదనలు చేపట్టడం జరిగింది . దానికి జెఎస్‌వై 2011 క్రింద ఎన్సి, ఎన్సటి గ్రామీణ ప్రాంతాలవారికి రూ. 1400 ఇవ్వడం జరుగుతోంది . గ్రామీణప్రాంతాలలో వినసిస్తున్న వారికి రూ. 1000 లు ఇచ్చి, పట్టణ ప్రాంతాలలో దారిద్ర్యారేఖకు దిగువన ఉన్న వారికి రూ. 600 ఇస్తున్నాము . దానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం గ్రామీణ, ఎన్సి, ఎన్సటి అన్న కాటగరీల క్రింద రూ. 300 కోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది . పిహాచీసిలకు మరియు సామాజిక ఆరోగ్యకేంద్రాలలో ఈ సేవలు అందుబాటులో పున్నాయి . లేవని అన్నారు . దానికి లేబర్వార్డు, డెలివరీ థియేటరు, ఆపరేషన్ రూములు, మెడికల్ ఆఫీసర్స్, స్టోర్స్ నర్స్, పిహాచ నర్స్, పిహాచెన్, ఫిమేల్, మేల్ ఎంపిహాచ్, ల్యాబ్ టెక్నిషియన్స్, ప్రార్సైస్ట్స్ లను పూర్తిస్థాయిలో పెట్టాము . పారా మెడికల్ సిబ్యుంది కూడా పనిచేస్తున్నారు . గర్భిణీస్తుల సమాదు, టిటి, ఐరన్, ఫోలికులియసిడ్, విటమిన్ ఎ మాత్రాలు అందజేస్తున్నాము . మాతా, శిశు మరణాలకు రికార్డు పెట్టి, అందులో పొదుపరచడం జరుగుతున్నది . దానికి సంబంధించి పై సేవలు, పిహాచీసిలు, పిహాచీసిలకు ప్రతి సంపత్తరం రెండు లక్షల యాభైవేల రూపాయలు ఇస్తున్నాము . జిల్లా హస్పిటల్లుకు ఐదు లక్షల రూపాయలు ఇస్తున్నాము . హస్పిటల్లో శానిటేషన్ తదితర విషయాలు ఇంతకుముందు చెప్పినట్లుగా హస్పిటల్ సిబ్యుందితో ఎంఎల్ షైర్క్స్ గా కనిటీలు ఉన్నాయి . ఆ కనిటీ ద్వారా ఖర్పు చేయాలి . ఈ మొత్తాన్ని పెంచాలనే ప్రతిపాదన పెండిగీలో ఉంది . దానిని పరిశీలించి రాబోయీరోజులలో పెంచాల్సిన అవసరం పస్తే పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము . జిల్లాలవారీగా బడ్జెటు రిలీజ్ చేశాము, మీరు అనుమతిస్తే 23 జిల్లాలకు సంబంధించి ఉంది . శ్రీకాకుళం జిల్లాకు రూ.68.96 లక్షలు ఇప్పటివరకు రిలీజ్ చేశాము . దీంట్లో 7,023 మంది లభ్య పొందారు. నిజయనగరం జిల్లాలో రూ. 92 . 96 లక్షలలో పదివేల మంది, విశాఖపట్టణాలో రూ. 1,33.53 లక్షలు రిలీజ్ చేశాము . 16 వేల మంది లభ్య పొందారు . తూర్పు గోదావరిజిల్లాలో రూ. 2 కోట్లు రిలీజ్ చేశాము. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో రూ. 11 కోటి 60 లక్షల రూపాయలు .....

శ్రీ కందుల లక్ష్మీ దుర్గేవ్ ప్రసాద్ : ప్రశ్నకు నూటిగా సమాధానం రాకుండా, ప్రశ్నలో లేదండీ, అని ఇచ్చి ఇప్పడు లెంగ్రే సమాధానం చెబుతున్నారు . మీరు చెప్పే సమాధానం రిలపెంటగా ఉండాలి . నేను ఇంకా సప్లిమెంటరీ వేయనే లేదు .

మిస్టర్ షైర్స్ : సప్లిమెంటరీ రాలేదు. లేదండీ, ఈ ప్రశ్న ఉత్సవం కాదు అని చెప్పారు . సప్లిమెంటరీ లేదు . మొత్తం చదివేశారు .

శ్రీ డి . నాగేందర్ : సార్, గతంలో దిలీప్ కుమార్ గారు అడిగినపుడు ఇదేసభలో వర్షిష్ట తీసుకున్నాను,

మిస్టర్ షైర్స్ : ఆయన క్వాస్టన్ వేసింది సింగిల్ మొబిల్ . ఆయన శాటెస్ట్ అయితే మీరు చదివే అవసరం లేదు.

శ్రీ డి . నాగేందర్ : గతంలో ఇదే హౌస్‌లో చెప్పాను కాబట్టి, I am giving full-fledged reply.

#### ఉ.11.30

శ్రీ కందుల లక్ష్మీ దుర్గేవ్ ప్రసాద్ : సర్, ఆయన అటువంటి సమాధానం చెబుతారని నాకు తెలియదు. ఆయన లేదండీ అని సమాధానం ఇచ్చిన మీదట దాని గురించి అడగడానికి నాది ఒక ప్రశ్న పుంది. నేను అడుగుదామని అనుకుంటుండగానే మంత్రి గారు విష్టుతమైన సమాధానం చెప్పారు.

మిస్టర్ షైర్స్ : (మంత్రినుద్దేశించి) ఆయన అడిగితే చెప్పాలి కాని, అడగక ముందరే మొత్తం అంతా చదువుకుంటూ పోతే ఎట్లా ? It is not the procedure.

శ్రీ కందుల లక్ష్మీ దుర్గేవ్ ప్రసాద్ : సర్, ప్రధానంగా ప్రోత్సాహకరంగా ఇచ్చే కేంద్ర ప్రభుత్వ నిధులు చాలా పరకు అన్ని జిల్లాలలో ఇప్పలేదనేది నా ప్రశ్న. ఇప్పలేదనే దానికి ఉదాహరణ, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో రూ.3 కోట్ల రాపలసిన దానికి రూ.1.92 కోట్ల మాత్రమే ఇప్పడం జరిగింది. గడచిన 5 నెలల కాలంలో కోటి రూపాయలు ఇప్పవలసి పుండగా ఇప్పలేదు. ప్రతి జిల్లాలో ఒక భవిష్యత్ ప్రణాళిక తయారు చేసుకోవడం కోసం ఆరోగ్య మిషన్ క్రింద ప్రతి జిల్లాకూ కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ.10 లక్షల చోప్పున మొత్తం 23 జిల్లాలకూ రూ.2.30 కోట్ల కేటాయించింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏ పర్సన్స్కు నిధులు కేటాయించిందో, ఆ నిధులను అందుకొరకు కేటాయించకుండా చికుస్గున్నా వంటి వాటికి ప్రభుత్వ అనుమతి లేకుండా వాడేసారు. ఆ విషయం ఆడిట్లో బయటకు వచ్చింది. ఇది వాస్తవం అపునా కాదా ?

అదే విధంగా రోగి కళ్యాణ సమితులను ఏర్పాటు చేయలేదు. ప్రతి పిహాచేసిలో ప్రసూతి సేవలు వున్నాయని అంటున్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో మొత్తం 1570 పిహాచేసిలు వుండగా, కేవలం 800 కేంద్రాలలో మాత్రమే ప్రసూతి సేవలు వున్నాయన్న మాట వాస్తవం అపునా కాదా ? విజయనగరం జిల్లాలో 5 నెలల సుంచి ఇప్పవలసిన రూ.300 ఇప్పకపోవడం వల్ల విటి మీద యాష్టన్ తీసుకోమని ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పడం జరిగింది. దీని మీద ఎటువంటి ప్రతిస్పందనా రాలేదు. ఖమ్మం జిల్లాలో కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం

క్రింద ప్రవేటు ఆనుషత్తులకు ఇన్వాలసిన మొత్తాలను డిఎం అండ్ హాచెబ్ నేరే వాటికి మళ్ళీనే యాక్స్ తీసుకోమని ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసారు. దాని సంగతి ఏమైందో, ఏనీ జరిగిందో మాకు తెలియలేదు.

ఈ విధంగా జాతీయ గ్రామిణ ఆరోగ్య మిషన్ ఏ రకంగా ఏ సదుభేషయంతో అయితే ఏర్పాటు చేయబడిందో, అది వక్త మార్గం పట్టింది. గ్రామిణ మహిళలకు సౌకర్యపంతమైన ప్రసూతి జరగడం కోసం ప్రసూతి కేంద్రాలకు పెట్టలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. వారికి అందవలసిన ప్రోత్సాహకాలు అందడంలేదు. నీటి మీద సమగ్రంగా ఆలోచించి, సరియైన చర్యలు తీసుకోపసిందిగా తమరి ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

**మిషన్ చైర్మన్ :** మంత్రిగారూ, స్టాఫ్ ఇంజనీర్లు అడిగిన వాటికి జవాబులు వ్రాసి పంచించండి.

### **REGULARISATION OF LANDS IN HYDERABAD**

Q. No. 57 (35-N)

SRI POTLA NAGESWAR RAO, SRI VENKATA SIVA REDDY MUNDLA (KADAPA, ANANTAPUR, KURNOOL), SRI CHIGURUPATI VARA PRASAD (KRISHNSA, GUNTUR)

Will the Minister for Revenue, Relief, Rehabilitation and Urban Land Ceiling be pleased to state:

- a) Whether it is a fact that Ex-Collector, Hyderabad has irregularly regularized the private land belonging to Ms. Neeraja Rao, Government Land belonging to ENT Hospital, Hyderabad and Defence Lands;
- b) If so, furnish the particulars;
- c) action taken by the Government for the restoration of lands to the respective original owners;
- d) whether there are any other complaints also leveled against the regularizations made by the Ex-Collector; and
- e) If so, furnish the particulars and action taken thereon?

**MINISTER FOR REVENUE, RELIEF, REHABILITATION AND URBAN LAND CEILING (SRI DHARMANA PRASADA RAO)**

(a), (b) and (c)

In respect of land admeasuring 472 Sq. Yds in Sy.No. 403, Shaikpet (V) & (M), Hyderabad District, the State Level Regularization Committee under C.C.L.A. has approved the case and Conveyance Deed executed in favour of Smt Lakshmi Rajyam W/o late Madhava Rao on 4.3.2010. Aggrieved by this, Sri Sharath Babu and Sri Vijayanand brothers of Ms Neeraja Rao filed an objection petition alleging that Smt Lakshmi Rajyam has produced false documents. They have also filed WP No. 8598/2010 before the Hon'ble High Court and W.P. is pending.

The orders issued in G.O. Ms. No. 627, 628 and 629 dated 24.6.2009 regularizing the land to an extent of 1277 Sq. Yds each to Sri A. Venkatesh and his two brothers in TS No. 40, Block C, Ward No. 198, Thotaguda (V), Nampally (M), Hyderabad District were kept in abeyance vide Memo dated 29.6.2009, since the said land is claimed by the ENT Hospital Koti, Hyderabad. The District

Collector, Hyderabad in his report dated 5.6.2010 requested the Government to cancel the GOs and the matter has been referred to the CCLA by the Government vide Memo dated 12.7.2010 for comprehensive report, as multiple cases are pending at City Civil Court, Hyderabad and High Court.

There is a claim from Defence Estate Officer in Sy.No. 170 (P) of Thokatta (V), Tirumalagiri Mandal for an extent of Ac. 10.00 for which mutation was granted by Collector, Hyderabad. During Joint Inspection by RDO and Defence Estate Officer, the Defence Estate Officer, the Defence estate Officer was not able to produce documents to support their claim. Time has been granted by the RDO to Defence Estate Officer for furnishing documents or evidence.

Further action will be taken after receipt of reply from the defence Estate Officer. An Appeal has been filed before the Commissioner of Appeals by the Estate Officer Defence, Cantonment Board, Secunderabad.

- d) The Government have asked the CCLA to inquire into complaints reported in the newspapers.
- e) The matter is under inquiry by the CCLA. Appropriate action will be taken based on the inquiry report.

**శ్రీ పోట్ల నాగేశ్వర రావు :** అధ్యక్షా, ఇక్కడ 80 గజాల స్థలంలో నివసించే పేదలకు ఎంత మందికి రెగ్యులరైజ్ చేసారు? ఎంత మంది అప్పయ్ చేసారు? 80 గజాలకు పైన పుస్పని ఎంత మంది రెగ్యులరైజేషన్కు అప్పయ్ చేసారు, ఎంత మందికి రెగ్యులరైజ్ చేసారు? అందులో ఎవరెవరు లభ్యదారులు పున్నారు? కూకటపల్లిలో ఖాజాకుంట నబ్బెమ్బ్ర్లో పుల్ ట్యాంక్ లెవెల్లో కొన్ని ప్లాట్లు రెగ్యులరైజ్ చేసిన మాట వాస్తవమేనా?

**కూకటపల్లిలో రోడ్ నెం. 13లో, సర్వే నెం .129/75-డి 4లో టాన్ ప్లానింగ్ అధికారులు అక్రమంగా రెగ్యులరైజ్ చేసిన మాట వాస్తవమేనా?** అది వాస్తవం అయితే, మునిసిపల్ మినిస్టర్ గారి, ప్రౌక్షోర్లు ఆర్డర్సు పుస్పపుటికీ, నిర్వాణం జరుగుతున్న మాట వాస్తవమేనా?

**అట్లాగే, రోడ్డు నెం.2, ప్లాట్ నెం 10, జూబ్లీహిల్స్లో 8-3-231/డబ్లు 10 లోను, పుమ్స్ కోపరేటివ్ హోస్పిట్ స్టేషన్, ప్రైవెట్ విలేజ్, ప్రైదరాబాదులో 472 చదరపు గజాల స్థలాన్ని అనాటి కలెక్టర్ గారు అక్రమంగా రెగ్యులరైజ్ చేసిన మాట వాస్తవమేనా?** అట్లా చేసినట్లయితే, దీని లభ్యదారులు ఎవరు? ఇందులో రాజకీయంగా పలుకుబడి కలిగిన వ్యక్తులు పున్నారనే అభియోగం పుంది. ఈ విషయం గురించి తెలియజేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

**శ్రీ ధర్మాన్ ప్రసాదరావు :** సర్, బేసిక్గా మూడు ఇమ్మూల మీద ఫోకన్ చేస్తూ క్వార్టన్ వేయడం జరిగింది. నేను అందుకు సంబంధించిన సమాచారం తీసుకు రావడం జరిగింది. 166ను, విధానపరమైన నిర్ణయాన్ని ఎవరూ క్వార్టన్ చేయడం లేదు. ఇప్పుడు వారు అడుగుతున్న దానికి సంబంధించిన డిటెల్యుల్స్ అంటే నేను కేవలం పంపించగలను తప్ప, ఇక్కడ ప్రస్తుతం నా దగ్గర సమాచారం లేదు. ఈ 3 కేసులకు సంబంధించిన సమాచారం మాత్రం నా దగ్గర పుంది.

గౌరవ నభ్యలు ఇక్కడ స్పృసిఫిక్‌గా ప్రస్తావించారు. వారికి నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే, కొన్ని స్పృసిఫిక్ కేసుల మీద ఇప్పటికే హాడాఫ్ ది డిపార్ట్మెంట్ చేత విచారణ చేయించమని ఆదేశించడం జరిగింది. ఇప్పుడు వారు చెప్పిన కేసులకు సంబంధించిన సమాచారం కూడా నాకు ఇచ్చేస్తే, వాటిని కూడా ఇందులో కలిపి దర్యాశ్రు చేయించి నివేదిక తీసుకురావడం జరుగుతుంది. క్వాశ్నోలో పున్న 3 కేసులకు సంబంధించి వారు చెప్పమంటే నేను ప్రిపేర్ అయిన వాటికి సమాధానం చెబుతాను.

**MR. CHAIRMAN:** Supplementary only on the question. Venkata Siva Reddy garu, what is your question?

#### ఉ.11.40

శ్రీ ముండ్ల వెంకట శివారెడ్డిః అధ్యక్షా, రెగ్యులైజేషన్ అంటే అందరికి భయమపుతుంది. ఇన్ని అవకఱవకలు ఉన్నాయి. నిస్స సభలో హాజింగ్ బిల్లు పెట్టారు. అమ్మకం అని పెట్టారు. అమ్మకం అంటే ఎన్నో అమ్మకుంటారు. మా అనుమానం కోద్ది అడుగుతున్నాము. 472 చదరపు గజాలు అని 1వ ప్రశ్నలో ఉంది. ఈ రోజు ఇ.సి., కూడా ఉంది. కె.ఎం.ఆర్. సుశీల అనే ఆవిడ పేరు మీద ఉంది. దానికి సంబంధించి ఎంక్షేరీ చేశారు. రిజిస్ట్రేషన్ చట్టం ప్రకారంగా, 1999లో వారి పేరు మీద రిజిస్టర్ అయింది. అద్దె, టాక్సులు, కరెంటు బిల్లు నారి పేరు మీద ఉన్నప్పటికి అక్కడ అక్కమంగా ఆక్కమిట్ చేసుకుని ఒక నిర్మాణాన్ని చేపట్టారు. నిర్మాణం ఉన్నట్లు చూసి చెప్పారు. పవర్ ఆఫ్ అటార్స్ ఉందనేది ఎంక్షేరీలో చెప్పుకుండా కమీషనర్‌గారికి రిపోర్ట్ ఇచ్చామన్నారు. వాస్తవానికి బిల్డింగ్ ఏ మేరకు కట్టారు? ఎవరి పేరు మీద సైపల్ పవర్ ఆఫ్ అటార్స్ ఇంకోకరి పేరు మీద ఎందుకు ఇవ్వవలసి వచ్చింది? మొదలైన వాటిని పూర్తి స్థాయిలో పత్రికలలో చూసాము. ఎన్నో చేట్ల ఒక మహిళ పోరాటం చేసే పరిస్థితి వచ్చింది. చిన్న కుటుంబాల నుండి వచ్చిన వారున్నారు. ఇలా రెగ్యులైజేషన్ చేస్తూ పోతే ఎలా? పెద్ద పెద్ద నాయకుల పేర్ల మీద 300, 400 చదరపు గజాలు రిజిస్టర్ చేశారు. రెగ్యులైజేషన్ అయిన లిస్ట్ చూస్తే తెలుస్తుంది. అలా భూమి ఎందుకు ఇవ్వవలసి వచ్చింది? అటువంటి వారి మీద ఎందుకు చర్య తీసుకోలేదు. ఇప్పుడు కూడా పత్రికలలో చూస్తే, కొన్ని తప్పులున్నాయని అన్నారు.

పత్రికలలో ఇ.ఎన్.టి., ఆసుపత్రికి సంబంధించి సంపత్తురం క్రితమే చెప్పడం జరిగింది. అప్పుడు ప్రభుత్వం తచ్చ చూపలేదు. సుమారు 3,831 చ.గజాలు ముగ్గురి పేర్ల మీద అన్యాకాంతమయింది. ఇప్పుడు దాని విలువ చూసినట్లయితే దాదాపు రూ.150 కోట్లకు పైగా ఉంటుంది. అది రాజు ప్రతాపగిరి, కోరికి సంబంధించింది. అయిన పేరు మీద ఉండే స్థలం. అప్పుడు ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. పట్టించుకుందామని అనుకున్నప్పుడు ఇన్సెటి., పైల్ కనబడడం లేదని పేపర్లో వచ్చింది. సంపత్తురం క్రింద కేసు జరిగింది. అంతకుముందే పత్రికలలో ప్రభుత్వం జాగ్రత్త పడండని వచ్చింది. అప్పుడు జాగ్రత్త పడలేదు. జాగ్రత్త పడే సమయంలో పైల్ గల్లంతు అయింది. అధికారులు ట్రాన్స్‌ఫర్ అవుతున్నారు. దాని మీద కమీషనర్ చర్య తీసుకోలేదు. సదరు అధికారులపై కలిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాము.

డా. కె. నాగేశ్వర్ (మహాబూబ్‌సగర్, రంగారెడ్డి, హైదరాబాద్) : అధ్యక్షా, నాకు అవకాశం ఇవ్వండి....

**MR. CHAIRMAN:** I am not allowing you. Your name is not there. I am going by names. రూల్ ప్రకారంగా పేరున్న వారికి ఇచ్చాము.

డా. కె. నాగేశ్వర్ : నాకు మాత్రమే రూల్ ఎస్టింప్స్ చేయాలని అంటున్నారా? సంతకాలు పెట్టిన వారికి ఇచ్చాసని అంటే నేను కూర్చుంటాను. మిగతా వారికి కూడా ఇచ్చారు.

MR. CHAIRMAN: Its 11.40 a.m....Nothing will go on record from your side....Please do not argue with me....Please take your seat, అలా నేను ఎవరికి ఇష్టవేదు. నేను సీతారాములు గార్చి అలో చేయలేదు.

డా.కె. నాగేశ్వర్ : నన్ను హైదరాబాద్ ప్రజలు ఎన్నుకున్నారు. నాకు అవకాశం ఇష్టుండి.

MR. CHAIRMAN: Please don't give lecture here....Go to your class-room and give lecture there. బయటకు వెళ్లి లెక్కర్ ఇష్టుండి. మీకు అంత ఇష్టంగా ఉంటే బయటకు వెళ్లి లెక్కర్ ఇష్టుండి. సమయాన్ని పృథివీ చేయకండి. మంత్రిగారూ మాటల్డాడండి.

( అంతరాయం )

డా. కె. నాగేశ్వర్ : మీరు సస్పుండ్ చేస్తే క్లాస్ రూమ్కి వెళతాను. ఇక్కడ మాటల్డాడతా అంటే క్లాస్ రూమ్కి వెళ్లమని ఎలా అంటారు?

( అంతరాయం )

MR. CHAIRMAN: Please don't waste time. I am going by the list. It is already 11.45 a.m.

శ్రీ ధర్మాన్ ప్రసాదరావుః తమ ద్వారా నాగేశ్వర్గారికి చేపేదేమిటంటే, గౌరవ సభ్యులు శివారెడ్డిగారు అడిగారు. నేను వివరణ ఇచ్చిన తరువాత అప్పటికి ఇంకా క్లారిఫై కావలసిన విషయం ఉంటే ఆలోచన చేయమనండి. పేట్ ఏక్ పేటలో 472 చ.గజాలకి సంబంధించి ప్రభుత్వానికి ఒక పిటీప్స్ వచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వం వెంటనే రియాక్ట్ అయింది. హెడ్ ఆఫ్ డిపార్ట్మెంట్ చేత ఎంక్లెర్కీకి ఆర్డర్ చేయడం జరిగింది. అంతకన్నా ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేదు. చర్యలు తీసుకోమంటే దానికి సంబంధించి సభలో చెప్పలేను. ఒక దర్యాప్తు జరుగుతున్నమనుడు ఇలా చెప్పడం కరెక్ట్ కాదు. ఇది కరెక్ట్ అని చెబితే దర్యాప్తు కరెక్ట్ అనే దిశకు, తము అని చెబితే దర్యాప్తు ఆ దిశ వైపుకు వెళుతుంది. కాబట్టి ఇంతకన్నా నన్ను ఇన్నిస్ట్ చేయవద్దని తమద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. సభకు వచ్చే ముందు దర్యాప్తుకి అదేశించడం జరిగింది. సిసిఎల్ నుండి ప్రభుత్వానికి నివేదిక వస్తుంది. ఆ తదుపరి చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. కాబట్టి ఇందులో ఎవరినీ అనుమానించవలసిన అవసరం లేదు.

( ఈ సందర్భంగా సభ్యులు శ్రీ కె. నాగేశ్వర్ సభ నుండి బయటకు వెళుతుండగా, సభ్యులు శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు వారిని ఆపి సీట్లో కూర్చోవలసిందిగా కోరారు )

( సభ్యులు శ్రీ కె. నాగేశ్వర్ నేను క్లాస్ రూమ్కి వెళ్లి పాతాలు చెప్పుకుంటానండిఅని అనసాగారు )  
తమ ద్వారా నాగేశ్వర్గారిని కూర్చోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

( అంతరాయం )

( సభ్యులు శ్రీ విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యాం మేము వెళ్లి పాతాలు చెప్పుకుంటామని అనసాగారు )

( అంతరాయం )

( అనంతరం సభ్యులు శ్రీ కె. నాగేశ్వర్ తమ స్థానానికి చేరుకున్నారు )

అధ్యక్షా, ఇన్సెట్, అసుపత్రికి సంబంధించి హైదరాబాదు జిల్లా, అప్పటి నాంపల్లి మండలం, తీటగూడ గ్రామంలో, టి.ఎస్.నెం:40, భ్లక్ నెం: సిలో, వార్డ్ నెం:3లో 198లో 1,277 చ.గజాలు ఉత్తర్వు నెం: 627, తేది

24.6.2009న వెంకటేష్ పేరుతో క్రమబద్ధికండా చేయడం జరిగింది. అందులో మరొక 1277 చ.గజాలు రమేష్ పేరుతో, అదే విధంగా కృష్ణ పేరుతో చేయడం జరిగింది. అప్పుడు పత్రికలలో వార్తలు వచ్చాయి. స్థానికంగా ఉండే మంత్రులు, ఇతరులు ఈ విషయాన్ని మరింతగా పరిశీలించేందుకు ముఖ్యమంత్రిగారికి రిప్రజెంట్ చేశారు. ఆ నాడు ఉన్న ముఖ్యమంత్రిగారు సదరు ఉత్తర్వుని అభెయన్స్‌లో పెట్టమని ఆదేశాలు ఇచ్చారు. ఇప్పటికే అది అలాగే ఉంది. దాని తరువాత, దీనిని ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల ప్రకారంగా సంబంధిత తహశీల్సారుతో విచారణ చేయించడం జరిగింది. అట్టి స్థలాన్ని ఆబాదిగా ఇఎస్టి., ఆసుపత్రి క్రింద నమోదు చేయడం జరిగింది. ఇంచుమించు 1975వ సంవత్సరం నుండి అంటే 36 సంవత్సరాల క్రిందట నుండి ఈ స్థలం మీద వివాదం కొనసాగుతోంది. ఆ స్థలం ఖరీదు అయినదే, నేను కాదనడం లేదు. సభ్యుల వాదన కాదనడం లేదు. ఈ విషయం గురించి సిసిఎల్ఎ., పరిధిలో దర్యాపు జరుగుతోంది. ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన ఉత్తర్వును వెంటనే అభెయన్స్‌లో పెట్టడం జరిగింది. దానికి మాకు వష్టులేవరూ సిఫారసులు చేయలేదు. వార్తల సారాంశం చూసి ప్రభుత్వం తీసుకొన్న నిర్లయం. ఇది కూడా పూర్తి దర్యాపు అవుతోంది. తదుపరి ప్రభుత్వం తగు చర్య తీసుకుంటుంది. స్వక్తుల మీద చర్య అంటే దాని సీరియస్‌నెన్నిబట్టి దర్యాపు నివేదిక వచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వం డిస్ట్రిబ్యూటర్ తీసుకుంటుంది. ఒక వ్యక్తి ఇనీపియేషన్ చేశారని అన్నారు. దర్యాపు నివేదిక వస్తే తప్ప ప్రభుత్వం డిస్ట్రిబ్యూటర్ కి రాదు. సభ్యులు ఇందాక అడిగారు. 80 చ.గజాలు ఉచితంగా ఇవ్వడం జరిగింది. అటువంటిని 6,867 అట్లికేషన్స్ రెగ్యులరైజ్ చేయడం జరిగింది. ప్రైదరాబాద్, రంగారెడ్డి పట్టణాలలో అనేక దశాబ్దాలుగా బీదలు ఆక్యాపై చేసిన వారున్నారు. వారికి ఇస్తే, ఇళ్ల నిర్మాణాల కార్బూక్షమం బాగు పడుతుందని ఉచితంగా ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు నెం:166ని విడుదల చేసింది. బీదలకు అనుకూలంగా ఇచ్చింది. టాక్స్ రశిదు, త్రాగు సీటి బిల్లు, రిజిస్ట్రేషన్ డాక్యుమెంట్ మొదలైన 7 అధారాలలో ఏదేని ఉంటే ఆ అధారం ఉన్న వారికి ఉచితంగా ఇవ్వాలనీ, బదలాయింపు వాక్యులు కావాలంటే 25శాతం రిజిస్ట్రేషన్ మార్కెట్ వాల్యూ 2003 నాటికి తీసుకోవాలని నిర్లయం తీసుకొన్నాము. ఆక్యాపేషన్ కూడా 2003వ సంవత్సరం కన్నా ముందే ఇచ్చాము. ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వం నాటికి రాలేదు. ఏ మోబిల్ అట్రిబ్యూట్ కాకముందు జరిగింది. ఈ నిర్లయం తీసుకోస్తున్న ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఇస్తే, ఈ ప్రభుత్వానికి నోటిసులు అట్రిబ్యూట్ అపుతుంది కాబట్టి సిన్నియర్ గా చేయడం జరిగింది. వివరాలు ఇవ్వాలంటే, అది ఈ సభలో ఇప్పవలసింది కాదు. అది సీరియస్ అంశం కాదు. ఏ ఉత్తర్వు అయినా, ఇంటర్వెన్షన్లో ఉంటుంది. ఏన్నో ఉత్తర్వులు రోజు రోజుని అందులో ఉంటాయి. కావలసిన ఎక్స్ట్రింగ్, సర్వే నెంబరు, అడ్డసోసిప్స్ పస్టుంది. ఏదయినా పిటీపేషన్ ఇస్తే దానికి సంబంధించి దర్యాపు జరపడానికి డిపోర్ట్మెంట్లో ఉన్న సిసిఎల్ఎ.,గారితో అంటే చిఫ్ సెక్రటరిగారి తరువాత వారి స్థాయి వీరిది. ఆ స్థాయి అధికారితో దర్యాపు జరుగుతుంది. ఏదయినా స్పెసిఫిక్ గా ఉంటే చర్యలు తీసుకోంటాము.

( అంతరాయం )

శ్రీ దాచారి రామిరెడ్డి (ప్రకాశం, నెల్లూరు, చిత్తురు) : అధ్యక్షా, నాకు మీ మీద గౌరవం ఉంది. తమరు ఎప్పుడు ఏ నిర్లయానికి వచ్చినా మేము డిసియేట్ కాలేదు. మా నాగేశ్వర్ గారిని, ఇక్కడ పని లేకుంటే పాతాలు చెప్పుకోమని అన్న వద్దతి...

( అంతరాయం )

మిస్టర్ ఛైర్మన్ : రామిరెడ్డిగారూ వినండి. నేను ఎవరిని అలో చేయలేదు. అమోస్ గారు లేచారు, సుధాకర్ రెడ్డి గారు లేచారు. నేను వారిరుపురిని అలో చేయలేదు. మూడవవారు వీరు లేస్తే కూడా అలో చేయలేదు. **He wanted to argue with me.** అప్పుడు నేను కూర్చోమని చెప్పాను. మూడు సార్లు చెప్పాను. **Three times I told him to resume the seat.**

శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి : అలాంటపుడు సస్పండ్ చేయాలి.

మిష్టర్ షైర్కున్ : సస్పండ్ చేయాలా?

(అంతరాయం)

ఇ.11.50

శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి : అధ్యక్షా, నాగేశ్వర్ గారిని వెళ్లి పాతాలు చెప్పుకోమని అనడం ఏమిటి. సభలో మీ మాట వినకపోతే సస్పండ్ చేయండి.

మిష్టర్ షైర్కున్ : షైర్కున్ తో అలా మాటల్లాడవచ్చా. Ramireddy garu, if they go on talking like this every time, it is very difficult. I did not allow Seetharamulu garu, Amos Garu, Sudhakar Reddy garu.

(ప్రెజరీ బెంచెన్ నుండి షైర్కున్ ఆ విధంగా మాటల్లాడవచ్చా అంటూ అంతరాయం కలిగించసాగారు)

సీతారాములు గారు, అమోస్ గారు లేచారు. ఎవ్వరిని అనుమతించలేదు. సుధాకర రెడ్డి గారు లేచారు వారిని కూడా అనుమతించలేదు. ఇంతమంది అడిగితే అనుమతించకపోయినా, కూర్చోమంటే కూర్చున్నారు కదా. రెస్యామ్ అంటే రెస్యామ్ చేశారు కదా.

(ప్రతి పక్క సభ్యులందరు తమ తమ స్థానాలలో నిలబడి డా. నాగేశ్వర్ గారికి మాటల్లాడడానికి అవకాశం ఇవ్వాలని కోరసాగారు)

రామయ్ గారూ, మూడు సౌర్లు please resume your seat అని చెప్పితే he rejected my direction. ఏమి మాటల్లాడతారు సభ్యులు. దేనికైనా ప్రొసీజర్ ఉంది. జాతీయపార్టీకి సంబంధించిన వ్యక్తి సీతారాములు గారు కూర్చోమంటే కూర్చున్నారు కదా. ఇదే ప్రశ్న మీద అమోస్ గారు కూర్చోమంటే కూర్చున్నారు కదా. అందరు కూర్చున్నారు. రామయ్ గారూ, the House should obey my orders. Nobody can defy my orders.

(ప్రెజరీ బెంచెన్ నుండి హర్షద్వానాలు)

(అంతరాయం)

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : అధ్యక్షా, ఒక్క నిమిషం..

MR. CHAIRMAN: It was 11.45 A.M. when I gave direction. అంతకుముందు బీబీనగర్ విషయంలో పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు గారు, సీతారాములు గారు మాటల్లాడడానికి అవకాశం ఇష్టమని కోరినా మీ పేర్లు లేవంటే కూర్చున్నారు. అంతే కానీ, అందరిని అనుమతిస్తే.. My anxiety is to complete the Question Hour and then go to other items of agenda. తరువాత స్కూలు ఎడ్యుకేషన్ మీద చర్చ ఉంది. 12.00 గంటలు అవుతుంది. అందరూ మాటల్లాడితే ఎలా?

శ్రీ దాడి వీరబ్రదరావు : అధ్యక్షా, ఛైర్మన్ గారి మీద సభ్యులందరికి అపారమైన గౌరవం ఉంది. సభ్యులెవరికి ఏ విధమైన డిస్ట్రిబ్యూట్ లేదు. ఏ విధమైన సందేహం కూడా లేదు. మీరు సభను నిర్వహిస్తున్న తీరు కాని, మీ మీద గౌరవం లేదనే భావన ఎవరికీ రావడానికి వీలు లేదు. అందరికి అపారమైన గౌరవం ఉంది.

**మిస్టర్ ఛైర్మన్ :** ఎందుకు లేదు. ప్రభాకరరావు లేవి అటువైనే చూస్తారు. ఆయనకే అనుమతి ఇస్తారు అని అన్నాడు కదా. Yesterday, when the Bill was going on discussion, బిల్లు డిస్ట్రిబ్యూట్ అప్పుడు ఎవరిదైనా అంతరాయం ఉంటుందా? ఎవరిదైనా పాయింట్ అఫ్ ఆర్డర్ ఉంటుందా? When the Bill was going for voting, అఫీషియల్ అమెండ్మెంట్ కాదు నాన్-అఫీషియల్ అమెండ్మెంట్ లీసుకొని అన్నప్పుడు కూడా the Member kept on shouting. When I objected it, he was casting aspersion on me. What is this? Were you not there in the House? Can anybody cast aspersions on the Chair.... I have not seen the Member. Who is that Member you know very well.

శ్రీ దాడి వీరబ్రదరావు : అధ్యక్షా, ఆ సమయంలో మా పార్ట్ సభలో లేము సార్. మేము వాకోట్ చేశాం. ఆ విషయం మాకు తెలియదు.

MR. CHAIRMAN: Hon'ble Chief Minister was there. Leader of the House was there, because Bill was going on, amendment was taken-up. Voting was ordered. I gave direction to give bell also. బిల్లు ఇస్తుంటే అంతరాయం కలుగచేస్తారా? బిల్లుపై చర్చ జరుగుతోంది. ఓటింగ్ జరుగుతోంది. He was casting aspersions on the Chair. Still I ignored, because the Voting was going on. అందువల్ల, నేను చెప్పేదేమిటంటే, ప్రోసెసర్ అందరికి ఒకటే. ప్రభాకరరావు ఆ మాట అన్నా I took it very lightly. మామూలుగా మీరు అంటారు కాబట్టి నేను కూడా సర్దుకుంటా. అదే పనిగా, again and again మాట్లాడడం ఏమిటండి? ఒకసారి, రెండుసార్లు చెప్పించుకున్నా గౌరవ సభ్యులు మూడు సారి చెప్పించుకోకూడదు. కూర్చోవాలి అంతే. 11.45 గంటలకు మాట్లాడతానంటే ఏమిటి? ఆ ప్రశ్నకు సంబంధించి నాగేశ్వర్ గారి పేరు లేదు. పేరు ఉండి కనుక నేను అలా అంటే, సార్, నా పేరున్నది. My name is there, I cannot hear ని కూడా చెప్పవచ్చు. జూనియర్లకు చెప్పవచ్చు.

శ్రీ దాడి వీరబ్రదరావు : అధ్యక్షా, దీని మీద ఇంత పెద్ద చర్చ అవసరం లేదు. తరువాత, హైదరాబాదు మాజీ జిల్లా కలెక్టరు తాలూకు ఒక పెద్ద సెన్సెపసల్ న్యూన్ వచ్చింది. రెగ్యులరైజేషన్ గురించి హైదరాబాదు మాజీ జిల్లా కలెక్టరు దారుణాగా భూములను రెగ్యులరైజేషన్ చేయడానికి తనకున్న అధికారాన్ని ఉపయోగించుకున్నారనే దాని మీద రాష్ట్రమంతా సెన్సెపసల్గా ఫీల్ అపుతున్నారు. మేము మాట్లాడడానికి దయచేసి కొంత సమయాన్ని కేటాయించండి. తరువాత ఒక్క ఇరిగేషన్ మీద మాత్రమే చర్చ ఉంది. హైదరాబాదుకు సంబంధించిన ఎం.ఎల్.ఎస్. నాగేశ్వర్ గారు కూడా ఈ అంశంపై మాట్లాడదలచుకున్నారు. As a special case తమరు అనుమతించవలసిందిగా కోరుతున్నాము. ఈ అంశంపై మంత్రి గారు కూడా తమ సమాధానాన్ని చెప్పడానికి రెడీగా ఉన్నారు. Out of area మీద అడిగేది ఏమీ లేదు. కొంత రెమిడీ లేకపోతే రాష్ట్రమంతా పేలాది సంఖ్యలో రెగ్యులరైజేషన్ పెండింగులో ఉన్నాయి. అధికారులు దుర్దినియోగానికి పాల్పడితే ప్రభుత్వ భూములు పోతాయనేదే మా బాధ.

శ్రీ ధర్మాసు ప్రసాదరావు : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వంలో ఏదో ఒక స్థాయిలో ఉన్న అధికారి పొరపాటు పడడం జరుగుతుంది. అలా జరగక పోవచ్చును కూడా. దీనిపై ధర్మాసుకు ప్రభుత్వం ఇప్పటికే ఆర్డరు చేసింది. ధర్మాసు

కొనసాగుతున్నప్పుడు మరిన్ని వివరాల గురించి ఇక్కడ సభలో మాటల్లాడుకుంటే నేను ఏదైనా దానికి రెస్పోండ్ అయితే దాని ప్రభావం దర్శాప్తు మీద పడుతుందనేది నా అభిప్రాయం. ప్రభుత్వం ఒకవేళ స్వందించకుండా ఉండి ఉంటే ఇక్కడ మీరు ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకుప్పేస్తే బాగుండేది. ప్రభుత్వం చాలా లీప్రంగా స్వందించింది. ఇప్పటికే చాలా డీవైల్ ఎన్క్షెప్ సాగుతుంది. ప్రభుత్వానికి నివేదిక వచ్చేంతవరకు, ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకునేంతవరకు సభలో దాని గురించి అభిప్రాయానికి రాకుండా ఉండడం మంచిదని నా అభిప్రాయం. ఇది ఇప్పటికి వదిలివేసి, పైండింగ్ వచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వ చర్యలు చూచిన తరువాత సభలో చర్పించవచ్చు.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** అధ్యక్షా, సభలో చర్పిస్తే మంత్రిగారికి, ప్రభుత్వానికి ఇంకా బలం వస్తుంది. దీని మీద ఆధారపడి మరికొన్ని చర్యలు తీసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. లేకపోతే హాస్ నుండి ఏనీ ఒత్తిడి లేదనే అభిప్రాయం వస్తుంది.

**శ్రీ ధర్మాన్ ప్రసాదరావు :** అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం దర్శాప్తుకు ఆదేశించకపోతే సభ్యులు అడగుచ్చు. ఎవరు అడగుకుండానే ప్రభుత్వం తనంతట తానుగా దర్శాప్తుకు ఆదేశిస్తే ఈ అంశంపై ప్రభుత్వం ఎంత సీరియస్‌గా ఉందో ఆలోచించుకోవాలి. దర్శాప్తును కూడా హాణ్ ఆఫ్ ది డిపార్ట్‌మెంట్ చేత చేయిస్తున్నాం. వేయిట్ చేయండి.

**మిస్టర్ షైర్స్ : స్టోర్ లీడర్ తో చర్పించండి.**

**శ్రీ ధర్మాన్ ప్రసాదరావు :** అధ్యక్షా, స్టోర్ లీడర్ మిటింగ్ అంటే.. దర్శాప్తు కొనసాగుతుంది కదా. దర్శాప్తు పూర్తి అయిన తరువాత ప్రభుత్వానికి నివేదిక వచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వానికి ఫలానా చర్య తీసుకోమని సలవో ఇప్పుడం బాగుంటుంది. అప్పుడు సాధ్యాసాధ్యాలను పరిశీలించడం జరుగుతుంది. అందుచేత మీరు డైరక్ట్ చేయండి.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** అధ్యక్షా, నాగేశ్వర్ గారికి ఈ అంశంపై మాటల్లాడడానికి అవకాశం ఇప్పండి.

**మిస్టర్ షైర్స్ :** సేరు లేకుండా అవకాశం ఎలా ఇస్తారు. సేరు లేకుండా మాటల్లాడవచ్చా వీరభద్రరావు గారూ చెప్పండి. I am talking about the procedure. అది మీకు ఇష్టమైతే, if it is exempted, it will be exempted every time.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** అధ్యక్షా, మీ discretion ఉపయోగించి మాటల్లాడడానికి నాగేశ్వర్ గారికి అవకాశం ఇప్పండి.

**మిస్టర్ షైర్స్ :** ఇంతకుముందు కూడా నా డిస్ట్రిబ్యూషన్ ఉపయోగించి ఎవరికి అవకాశం ఇప్పలేదు కదా.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** అధ్యక్షా, ఈ అంశంపై మేమెవరం మాటల్లాడం. నాగేశ్వర్ గారికి అవకాశం ఇప్పండి.

మిస్టర్ షైర్స్ : దీని కోసం మీరెవరు రికమండ్ చేయాల్సిన అవసరం లేదు. ఇవ్వమంటే అందరికి ఇవ్వాల్సి వస్తుంది. మీరందరూ మాట్లాడితే it should be consensus of the House.

(సర్వశ్రీ చుక్క రామయ్య, ఎం.వి.యన్.శర్మ తమ తమ స్థానాలలో నిలబడి మమ్మలను లెజిస్ట్రాల్ ఉండమంటారా లేక పాఠాలు చెప్పుకోమంటారా అని అడగసాగారు)

మిస్టర్ షైర్స్ : ఇక్కడ మాత్రం డైలాగులు చెప్పవద్దు.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : అధ్యక్షా, రామయ్య గారు మాట్లాడతారు.

మిస్టర్ షైర్స్ : ఈ ప్రశ్న మీద కాకుండా వేరే మాట్లాడితే మాట్లాడండి. వెంకట శివారెడ్డి గారు మాట్లాడవచ్చు.

మ.12.00

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : నాగేశ్వరరావు గారు మాట్లాడడానికి అవకాశమిష్టాండి సార్.  
(అంతరాయం)

(ఈ దశలో సభ్యులు శ్రీ చుక్క రామయ్య, శ్రీ ఎం .వి. ఎన్. శర్మ తదితరులు మాట్లాడడానికి తమకు అవకాశమిష్టవలసిందిగా కోరారు.)

MR. CHAIRMAN : Ramaiah garu,as a floor leader you can talk.

శ్రీ చుక్క రామయ్య (నల్గొండ, వరంగల్, భమ్మం) : ఇప్పటివరకూ ఎప్పుడూ మీ రూలింగ్సిని ప్రశ్నించలేదు. మాకు షైర్ మీద అమితమైన గౌరవం, అభిమానం ఉన్నది.

MR. CHAIRMAN: You are in the list of Panel Chairmen.

శ్రీ చుక్క రామయ్య : మీరంటే మాకు ఎంతో అభిమానం సార్, కానీ మా వృత్తిని ఏమైనా అంటే మాకేంతో బాధ కలుగుతుంది. చదువు చెప్పడమంటే ఎంతో పవిత్రమైన కార్యక్రమం. దానికంటే సభలో ఉండడం కూడా పవిత్రమైన కార్యక్రమమే.

మిస్టర్ షైర్స్ : మరి కూర్చోమంటే కూర్చోవాలి కదా! already 11.45 a.m. Earlier I have denied the permission to several members. మీరు ఒక్కసారి అడగవచ్చు, రెండుసార్లు అడగవచ్చు కానీ మూడోసారి అయినా కూర్చోవచ్చు కదా. there are 3 questions left over. I appeal to the Floor Leaders to sit along with your respected Members and discuss and then come back to the House.

శ్రీ చుక్క రామయ్య : నమన్య తీవ్రతను చూస్తేనా సమయం ఇవ్వాలి కదా!  
(శ్రీ బూదాటి రాధాకృష్ణయ్యాపై నుండి అంతరాయం)

మిస్టర్ షైర్స్ : నాకు అందరూ ఒక్కటే. రైట్, లెఫ్ట్, సింటర్లో ఉన్నవాళ్లందరూ నాకు ఒక్కటే. కమిటీ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత.....

(అంతరాయం)

బిల్లు జరుగుతున్నప్పుడు కూడా ఇంటర్వెన్షన్లు అయితే నేను ఆ మాట వ్సై భరించాను కదా.  
ఎక్కుడైనా ఇటువంటి ప్రాసీజర్ ఉన్నదా? When the bill was being approved, you wanted to talk.  
You should understand the procedure. I am not allowing anybody. అవకాశం ఇస్తే అందరికి ఇవ్వాలి. If you don't cooperate with the Chair, then I will adjourn the House or otherwise, I request the Hon'ble Dy. Chairman to conduct the business of the House.

(సభ్యులు శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు, శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి, శ్రీ బి. రాధాకృష్ణయ్య, శ్రీ పాలడుగు వెంకట్రావు తదితరులు ఛైర్మన్ గారినే అధ్యక్ష స్థానంలో కూర్చోవలసిందిగా కోరారు.)

(గా. డిపుర్యాటీ ఛైర్మన్ అధ్యక్షస్థానం వహించారు.)

మిస్టర్ డిపుర్యాటీ ఛైర్మన్ : అందరూ కూర్చోండి.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎం . వి. ఎన్. శర్మ : మా నున్నితమైన భావాలు దెబ్బతిన్నందుకు గాను మేము మా నిరసన తెలియజేస్తూ వాకోట్ చేస్తున్నాము.

డా. కె. నాగేశ్వర్ : ఉపాధ్యాయ ప్రతిని అపమానించినందుకు వాకోట్ చేస్తున్నాము.

(శ్రీ కె.ఎన్. లక్ష్మణరావు తదితరులు సభ సుండి వాకోట్ చేశారు.)

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : సార్, జరిగిన సంఘటనపై నేను చాలా విచారం వ్యక్తం చేస్తున్నాము. ఏదేమైనప్పటికీ ఛైర్మన్ గారు మా మీద అలిగి ఛైర్మను వదిలి ఎప్పుడూ వెళ్లలేదు. మీరు ఛైర్మన్‌గా మమ్మల్ని ప్రాట్క్ష చెయ్యాలి గానీ మా మీద అలిగితే ఎలా? మేము అలగాలి గానీ, మీరు అలగకూడదు. అయితే, మాకు ఛైర్ మీద చాలా గారపం ఉంది. అందులో ఎటువంటి అనుమానం లేదు.

మిస్టర్ డిపుర్యాటీ ఛైర్మన్ : తెగే వరకూ దేనిని లాగకూడదు.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : సరే సార్, ఛైర్మన్ గారితో తరువాత చాంబర్లో మాటల్డాడాము. అనలు విషయంలోకి వస్తే - మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పిటప్పుడు ఇ.ఎన్.టి పస్పిటల్కు సంబంధించినంతపరకూ ఒక కారిటీ ఉందని చెప్పారు, ఒక ఆర్డర్ ను విడుదల చేయడం, తరువాత అబేయన్స్ లో పెట్టడం జరిగిందని అన్నారు. దానిని త్వరలోనే రద్దు చేయాలని కోరుతున్నాము. ఈఎన్టి తాలూకు ఆస్తిని ప్రాట్క్ష చేయడానికి తగు చర్చలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాము. రెండవ విషయం ఏనుటంబే - మిలటరీ ల్యాండ్ అర్డిన్స్, జాయింట్ ఇన్సెక్షన్ కి వెళ్లారని చెప్పడం జరిగింది. ఆర్డిన్స్ స్థాయి అధికారి దీనికి సరిపోరు. ప్రైవేటు వ్యక్తులు చిన్న అధికారులతో మేనేజ్ అయిపోతారు. పెద్ద అధికారులే మేనేజ్ అయిపోతున్నప్పుడు, ఆర్డిన్స్ స్థాయి అధికారులు ఎందుకు కారు? కాబట్టి, ఆ ప్రైవేటు వ్యక్తులందరూ కలిసి ఒక లాబీయింగ్ లాగా మారి అధికారులను బెదిరించడం జరుగుతోంది. కాబట్టి, మంత్రిగారు సమాధానంలో ఆధారాలు లేవని చెప్పడం

సరైనది కాదు. ఆందుకు మేము సంతృప్తి చెందడం లేదు. ఎవరైనా ఒక ఉన్నతాధికారిని నియమించి వారిచేత ఎన్క్షేరీ జరిపించాలి. జిల్లా కలెక్టర్ చేసిన కంప్లెంట్ మీదనే వెరిఫై చేస్తున్నారు. టోటల్ రెగ్యులేజేషన్లు ఏపైతే చేశారో, వాటన్నింటిపై ఎన్క్షేరీ చెయ్యడానికి ఈ ప్రభుత్వం ముందుకు వస్తుందా అని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

**శ్రీ ధర్మాసు ప్రసాదరావు :** అధ్యక్షా, బేసిక్ గా ఒక విషయాన్ని సభ్యులకు మనవి చేయదల్చుకున్నాను. ఎదైనా ల్యాండ్ ప్రాపర్టీస్కు సంబంధించి ప్రభుత్వం ఏమీ పైనల్ అధారిటీ కాదు. టైటిల్ కు సంబంధించి ప్రభుత్వం కూడా ఒక స్థాయివరకూ వెరిఫై చేసి ఇష్టడమే తప్ప టైటిల్కు సంబంధించి జడ్డిమెంట్ ఇచ్చే అధికారం ఒక్క సివిల్ కోర్సుకు మాత్రమే ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మీలటరీ ల్యాండ్కు సంబంధించి రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంటులోనే ఒక అపిలేట్ అధారిటీ, కమీషనర్ అప్పుల్చు ఉంది. అయితే, అది కూడా పైనల్ కాదు. అంతకుమించి ఇంకా సివిల్ కోర్సు ఉంది. ఎప్పుడైనా టైటిల్కు సంబంధించిన జడ్డిమెంట్కు సంబంధించి రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంట్ పైనల్ కాదు. రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంటుకు సంబంధించి వారి దగ్గర ఉన్న రికార్డులలోని సమాచారం మేరకు ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటారు. టైటిల్ డిక్సెర్ చేసేది ఎప్పుడూ సివిల్ కోర్టే. కాబట్టి, ఇటువంటి విషయాలలో సభ్యులెవరూ ఆవేదన చెందవలసిన అవసరం లేదు. ఇటువంటి విషయాలు అపిలేట్ అధారిటీ చూస్తారు, స్పెషల్ కమీషనర్, అప్పీల్స్ కి అప్పీల్ వచ్చింది, వారు దానిని పరిశీలిస్తున్నారు గనక ఎవరూ ఆవేదన చెందవలసిన అవసరం లేదని మరోసారి మనవి చేస్తున్నాను. ఈఎన్టలీ హస్పిటల్ కు చెందిన విషయంలో జీవో నిడుదల అయిన మూడు రోజునే అబేయన్స్ లో పెట్టడం జరిగింది. దర్యాస్తు జరుగుతున్న అంశాలలో అది కూడా ఉన్నది. దర్యాస్తు పూర్తయి నివేదిక వచ్చినతరువాతనే క్లారిటీతో ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగుతుందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇతర అంశాలకు సంబంధించి దర్యాస్తు కొనసాగుతోంది. చాలా వైడర్ రేంజ్ లో దర్యాస్తు చేస్తున్నారు. ఎక్కడైనా అవకతవకలు జరిగినట్లు మా దృష్టికి పస్తి సరే లేదా ఎవరి దృష్టికౌన్సా పస్తి మాకు తెలియచేయండి, తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకుంటామని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

#### మ.12.10

**శ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు :** అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మంత్రి గారు చెప్పారు. రోటీన్ కోర్సులో వారు అర్దరుస్ వేసినట్టే దానికి ఎవరం క్వాచ్చన్ వేయం సార్. వారు అపిలేట్ అధారిటీ, అంటున్నారు.

**మిస్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్స్ :** గుర్వమెంట్కు ఒక స్టాండ్ పుంది. వారి స్టాండ్ అదే. మీరు ఏమి చెబుతారో అది చెప్పండి.

**శ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు :** అదే సార్, జిల్లా కలెక్టరు గారు ట్రాన్స్‌ఫర్ అయిపోయిన తర్వాత కూడా యింకా ఆర్డరును బ్యాక్ డేట్ వేసి వంపిస్తున్నారు అనేటువంటిది ఒక సెన్సెషనల్ న్యాస్. కాబట్టి దాని మీద చర్యలు తీసుకోవాలని మేం అడుగుతున్నాం. ఏది ఏమైనప్పటికీ ప్రభుత్వం ముందుకు రాలేదు. జిల్లా కలెక్టరును సమయంచేటువంటి విధానంలోనే వారు పున్నారు. లీగల్గా వెళ్లండి, ప్రాసీజరు ప్రకారం వెళ్లండి. అపిలేట్ అధారిటీకి వెళ్లండి అంటే, ఇంక ప్రభుత్వం దేనికండీ? ప్రభుత్వం తాలూకు ల్యాండ్స్ ని అంత అడ్డగోలుగా బ్యాక్ డేట్ వేసి, ట్రాన్స్‌ఫర్ అయిపోయిన తర్వాత కూడా ఆర్డరుస్ వేయిస్తున్నారంటే. ఆయన యిచ్చిన ఆస్కర్ ఏమిటండీ? అపటేట్ అధారిటీకి వెళ్లండి. ఇ ఎన్ టి హస్పిటల్ అయినా సరే అపిలేట్ అధారిటీకి వెళ్లండి అనడం

ఏమిటండీ? ఇది సరైన విధానం కాదు సార్. Since the State Government has failed to protect its own lands, దానికి నిరశనగా మేం వాకోట్ చేస్తున్నాం సార్.

( శ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు గారు సభ నుండి నిప్పుమించారు.)

**శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు :** అధ్యక్షా, ఎందుకో దురదృష్టపూర్తుగా సాధారణ డిస్ట్రిక్టు కూడా అలోచేయలా లేదానేటువంటి అంశం ప్రశ్నకు పచ్చింది. ఏదో మాలాంటి వాళ్లం ఏదో చెబుతామన్నా కూడా అవకాశం యివ్వడం లేదు కారణం ఏదైనాగానీ. నాకు ఈ క్వార్టర్లో ఇంటర్వెన్ అవ్వాలని పుంది. క్వార్టర్ పదకొండు గంటలకని, పదకొండు ఇరవైకని, ట్రైమ్ వేస్ట్ చేస్తున్నామో, సద్వినియోగం చేస్తున్నామో అనేది తెలియదు. మంత్రిగారిని ఏమీ అనటంలేదు. The Very purpose of putting our question is being defeated. న్యాయసమ్మతమైన డెమెక్షటటిక్ సిస్టమ్లో ఆ అవకాశం ఇవ్వాలి.

**మిస్టర్ డెప్యూలి ఛైర్మన్:** ఎవరు డిఫీట్ చేశారో చెప్పండి. మంత్రులు బాగున్నారు, మీరు బాగున్నారు. ఛైర్మన్ కూర్చున్న వాళ్లనా మీరు అంటున్నది.

**శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు:** మేము ఛైర్మను అనము, ఛైర్మను మేము అనకూడదు. Sometimes, మేము దానిని అలా ఉంచటమే. నేను తొందరపడను.

**మిస్టర్ డెప్యూలి ఛైర్మన్:** నేను మీదగ్గర చాలా విషయాలు సేర్చుకుంటున్నాము.

**SRI PUvvADA NAGESWARA RAO:** With due respects Sir, ఇందులో ఆస్తుర్ సంపాదించటానికి కావలసిన స్వీచ్ఛను ఇవ్వకపోవటంవల్ల నిరశనగా నేను వాకోట్ చేస్తున్నాను.

(ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులు శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు సభనుండి వాకోట్ చేశారు.)

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు :** అధ్యక్షా, క్వార్టర్లోనే భూములను క్రమబద్ధికరించేందుకు సంబంధించిన ప్రశ్న. భూములను క్రమబద్ధికరించే సందర్భంలో జీవోలు వచ్చాయి. పేదవారికి భూములను క్రమబద్ధికరించాలని జీవోలు వేస్తే, ఆ జీవోలను అడ్డం పెట్టుకుని పెద్ద వారికి క్రమబద్ధికరించిన అంశాలు చాలా పున్నాయి. నేను మొన్న ఈ విషయంలో వాయిదా తీర్మానం కూడా యిచ్చాను. 19 పేల మంది పేదలకు సంబంధించి యిచ్చాను. వాళ్లకు మాత్రం క్రమబద్ధికరణ జరగలేదు. కానీ ఈ నవీన్ మిట్టల్ అనే కలెక్టరు గారు అక్రమ వద్దతులతో, అవినీతికి పాల్పడి అనేక రకాలుగా తప్పుడు అర్దర్థ యిచ్చారు సార్. దాని పైన కోర్టులు యితరత్తా కూడా అదేశాలిచ్చింది. ఇది విధానపరమైన విషయమండి. కాబట్టి నేను నిరశన తెలియజేస్తూ వాకోట్ చేస్తున్నాను.

(ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులు శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు సభనుండి వాకోట్ చేశారు.)

**MR.CHAIRMAN:** Question No. 58 is postponed at the request of the Member.

ఎంసెట్లో అనుచిత కార్యాలు

పత్ర 59 (4240)

సర్వశ్రీ కె.ఎస్. లక్ష్మణ రావు, ఎమ్.వి.ఎస్. శర్మ (శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టం), దాచూరి రామి రెడ్డి :

గౌరవనీయులైన న్యాయ, కోర్టులు, సాంకేతిక విద్య, ఐటిఎల శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ కింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

అ) 2010 లో జరిగిన ఎంసెట్(బైద్యం)లో అక్రమ పద్ధతులకు పాల్పడిన కొంత మంది నేరఫులను పట్టుకున్న విషయం వాస్తవమేనా?

ఆ) సదరు నేరఫులతో సంబంధాలు కలిగి పునుట్లు కనుగొన్న అభ్యర్థుల సంఖ్య ఎంత?

ఇ) నేరఫులు, అంతేగాక అభ్యర్థులపై యిప్పటి పరకూ తీసుకున్న ,చర్య ఏమిటి?

ఈ) భవిష్యత్తులో ఎంసెట్లో అట్టి అక్రమ పద్ధతులను అరికట్టడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి?

న్యాయ, కోర్టు, సాంకేతిక విద్య, ఐటిఎల శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎమ్.వి. రమణ రావు)

అ) అవునండీ.

ఆ,ఇ) ఈ విషయాన్ని పోలీసులు దర్శాప్తు చేస్తున్నారు.

ఈ) ప్రౌదరాబాదులోని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ డైరెక్టరు జనరల్ ఆఫ్ పోలీసు నుండి సమాచారం అందిన వెంటనే, ఆయన యచ్చిన సమాచారం ఆధారంగా నివారణ చర్యలను తీసుకోవడమన్నతుంది.

**శ్రీ కె.ఎస్. లక్ష్మణ రావు :** అధ్యక్షా, ఎంసెట్ పరీక్ష ప్రత్యేకించి మెడికల్ పరీక్ష లక్షలాది మంది నీద్యార్థుల భవిష్యత్తుతో ముడిపడిన పరీక్ష. ఇందులో 2010 సంవత్సరానికి సంబంధించి వారు ప్రౌటెక్యూలజీ, బ్లూ టూర్ టెక్యూలజీలో కాపీయింగ్ చేసినట్లు, అభ్యర్థులకు ఆస్పర్సు అందించినట్లు బుజుపులు వచ్చాయి. అనేక మందిని అరెస్టు కూడా చేశారు. ఈ మురా యిస్పుడే కాదు గత 4 సంవత్సరాలుగా ఆస్పర్సు అందించినట్లు పత్రికలలో కూడా వార్తలు వచ్చాయి. కానీ మంత్రి గారి సమాధానం చాలా సాధారణాగా పుంది.

మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడిగేదేమంటే, ఖచ్చితంగా ఈ నిందితులందరి మీదా కలిన చర్యలు తీసుకోవాలి. వారికి కలినంగా శిక్షపడేలా చర్యలుండాలని కోరుతున్నాను. వారు యింతకంటే గట్టిగా సమాధానం చెప్పాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

**శ్రీ ఎమ్.వి. రమణ రావు :** 2010 మెడికల్ ఎంటెన్సు పరీక్షకు సంబంధించి 30-5-2010 తేదీన ఇంపెట్టిగేసన్ చేయడం జరిగింది. దానికి సంబంధించి గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా జరిగిన మాల్టిప్లాట్సేన్స్కు సంబంధించి గాని, పేపర్ లీచేటీకి సంబంధించి గాని, ఒక ముతా ఈ విధంగా తయారైనట్లు గపర్చమెంటు ఇంపెలిజెన్సు వారికి తగిన సమాచారం అందింది, సాధారణంగా మెడికల్ ఎంటెన్సు మధ్యాహ్నం 2.00 గంటలకు ప్రారంభం అపుతుంది. కానీ ఉదయమే నిజిలెన్సు డిపార్ట్మెంట్ వారు ఎల్లార్ధాన్ని ఎక్కుడెక్కడాన్ని ఈ కింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

ముతాలు గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు భూటూత్ సిస్టం ద్వారా , లేట్స్ టెక్నాలజీసి పుపయోగించి, వారు ఎక్కడో హోటల్స్ లో పుండి ఎగ్జామినేషన్ హాల్స్ లో పుండి విద్యార్థినీ విద్యార్థులకు ఆస్పర్సు పంపడం వంటి ఏర్పాటును చేసుకున్నట్లు ముందుగానే తెలియగా, పోలీసులు అరోజు ఉదయమే 6 గంటలకే అరెస్టు చేయడం, వారి పద్ధతిను పుస్తకాలజీ మొత్తాన్ని సీజ్ చేయడం జరిగింది.

యిందులో ఇన్వాల్వ్ అయిన వారంతా కూడా ఆలోచ్చాస్ట్ స్టూడెంట్స్ అని తెలిసింది. గురిని రెడ్డి అనేటివంటి వ్యక్తి ప్రథమ ముద్దాయి. ప్రథమ ముద్దాయితేబాటు పుస్తక వారందరూ కూడా స్వ్యాంపంటే, వారందరూ కూడా మెడిసిన్గానీ, ఇంజనీరింగ్ గానీ సెకండ్ ఇయర్, థర్డ్ ఇయర్ చదువుతున్నటువంటి స్వ్యాంపంట్ నీరందరినీ కూడా ఈ ప్రభుత్వం ఇమీడియట్గా అరెస్టుచేసి, ఈ విద్యార్థులే దీనిలో ఇన్వాల్వ్ అయ్యారా, లేక వేరే వ్యక్తులు ఎవరైనా వెనుక పుండి ఈ కథ మొత్తం నడిపించారా అనేది పోలీసు డిపార్ట్మెంట్ వారు ఇసెఫ్ట్‌గేట్ చేయడం జరిగింది. దానిలో ఈ 8 మంది విద్యార్థులే పుస్తకులు, వారికున్నటువంటి అనేక కారణాల వల్ల అదవపు డబ్బు సంపాదించాలనే దుర్ఘాఢి, దురాలోచనతో లక్షలాది మంది విద్యార్థుల భవిష్యత్తుతో ఆడుకోవాలనే విధంగా ప్రయత్నం చేసిన మాట వాస్తవం. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఎన్ని రకాల చర్యలు తీసుకోవాలో అన్ని రకాల చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. చేసిన నేరానికి చట్టపరమైన శిక్షలను, ఆయా సెక్షన్సు ద్వారా కేసులను బుక్ చేసి, కోర్టులో కూడా పెట్టడం జరిగింది. వారందరూ కూడా ఆల్ బియల్ తీసుకుని బయటకు రావడం జరిగిందని కూడా తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విషయాన్ని యింతటితో వదలివేయకుండా భవిష్యత్తులో యిలా చేయకుండా పుండి విధంగా చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. వారికి సంబంధించి ఈ మాల్ ప్రాక్ట్స్‌సులో ఏ ఏ సెక్షన్సులో కేసులు బుక్ చేయడం జరిగిందో నేను చెబుతానండీ. క్రైమ్ నెంబర్ 109, 2010, 406 అండ్ 420 సెక్షన్సు ఐపి సెక్షన్సు కింద ఎపి ఆఫ్ ఎపి పట్లిక్ ఎగ్జామినేషన్స్, Prevention of Mal-practices and Unfair things, Act, 1997 కింద కేసులు బుక్ చేయడం జరిగింది.

## మ. 12.20

దానితోపాటు కొన్ని బెయిల్స్కి సంబంధించిన అంశం, ఆయా సెక్షన్సుకు సంబంధించిన అంశాలను కోర్టు పరిశీలన చేసి, కోర్టు పరిధిలో న్యాయపరంగా జడ్డిగారు తీసుకున్న నిర్లయం ప్రకారం జరుగుతుంది కాబట్టి, దానికి బెయిల్ ఎలా ఇచ్చారు అనే దానికి మనము సమాధానం చెప్పడానికి నీలు కాని పరిస్థితి.

**శ్రీ పోచింరెడ్డి సుబ్బరెడ్డి : మీరు కూడా న్యాయ శాఖే...**

**శ్రీ ఎం. వి. రమణా రావు : న్యాయపరంగా ఏమైనప్పటికీ కూడా భవిష్యత్తులో ఇలాంటి దుస్థింఫుటులు జరగకుండా ఉండడానికి ప్రభుత్వం దీని మీద ఒక సప్పమైన అధ్యయనం చేసి, ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోవాలో, ఏ చర్యలు తీసుకుంటే ఎగ్జామినేషన్స్ హాల్లో ఇలాంటి ఆధునికవరమైన టెక్నాలజీని ఉనయోగించి మాల్ ప్రాక్ట్స్‌సెన్సికి తదితరమైనవి జరగకుండా, అటువంటి వాటిని అరికట్టడానికి కావలసిన చర్యలు అన్నింటిని తీసుకోవడానికి, జమర్స్ కానీ, లేక ఇంకోక రకమైన టెక్నాలజీని ఉనయోగించడానికి గాను...**

**శ్రీ కొంపల్లి యాదవ రెడ్డి (అసెంబ్లీ) : జామర్స్ ఎందుకు సార్, ఫోన్సు తీసుకురావడ్లంటే సరిపోతుంది...**

శ్రీ ఎం.వి. రమణా రావు : ఫోన్లు తీసుకువెళ్లందంటే ఎలాగైనా తీసుకువస్తారు. బుల్లు టూల్స్‌లను ఎక్కడెక్కడ అరేంజ్ చేస్తున్నారో, నెట్ పర్స్ ఏ విధంగా చేస్తున్నారో ఒకసారి టీ.వీలో స్పష్టంగా వచ్చింది. ఆ ఏర్పాట్లను చూసినట్లయితే, అందరూ అశ్వర్యాయోయే పరిస్థితి వచ్చింది. అంత లేట్స్‌గా ఆ మెథడ్స్‌ని వాళ్ల ప్లాన్ చేసుకున్నప్పుడు, ప్రభుత్వం కూడా దానికి తగ్గట్లుగా స్పందించి, వాటిని జాం చెయ్యడానికి అవసరమైన చర్యలను తీసుకుంటున్నాము. భవిష్యత్తులో ఇలాంటి సంఘటనలు పునరావృతం కాకుండా ఉండడానికి ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది.

### ఆరోగ్యశీల పథకం క్రింద మందుల జారీ

ప్రశ్న నెం. 60 (4109)

శ్రీ బూదాటి రాధాకృష్ణయ్య

- అ) ఆరోగ్యశీల పథకం క్రింద మందులను ఇవ్వడానికి రూపొందించిన నియమ, నిబంధనలు ఏమిటి;
- ఆ) మందులను నెలవారీ ప్రాతిపదికన ఇస్తున్నందున ఆనుపత్రుల సుండి దూరప్రాంతాలలో నిపసిస్తున్న రోగులు అసౌకర్యానికి గురవుతున్నారనే విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా;
- ఇ) రోగులకు మందులను ఇచ్చే విషయానికి సంబంధించి వేర్చేరు ఆనుపత్రులు వేర్చేరు నియమాలను రూపొందించపచ్చున్నామ్;
- ఈ) రోగులు చికిత్స తర్వాత, వారికి సౌకర్యంగా వుండే, వారి నివాసానికి దగ్గరలో వున్న ప్రదేశాల సుండి మందులను తీసుకోవడానికి అనుమతించాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నదా?

ఆరోగ్యశీల, ఆరోగ్య భీమా, 104, 108, షైద్య మౌలిక సదుపాయాల శాఖ (శ్రీ పి. సత్యనారాయణ) :

- అ) ఆరోగ్యశీల హెల్ట్ కేర్ ట్రిస్టు రూపొందించిన ప్రామాణిక ప్రోటోకాల్స్ ప్రకారం మందులను ఈ క్రింద విధంగా ఇవ్వాలి :-
  - (1) ఆరోగ్య శ్రీ మందుల క్రింద సుమారు 938 మందిని ప్రోసీజర్ ప్రకారం చేసే పద్ధతులలో అన్ని కేసులకు ఆనుపత్రిలో ఉన్నంతపరకు మందులు ఇవ్వడం జరుగుతుంది.
  - (2) 125 ప్రోసీజర్స్‌లో సర్జరీలకు కానీ, ట్రీట్మెంట్‌కు సంబంధించినంత పరకూ / కార్య ఒక ఏడాది కాలం పాటు ట్రీట్మెంట్ జరుగుతుందనే విషయాన్ని మనవి చేస్తున్నాము.
- ఆ) లేదండీ.
- ఇ) కార్య విధానాలు ఒకే రీతిలో ఉన్నప్పుడు, ప్రతి రోగి అవసరాలకు తగిన మందులను చికిత్సపందించే వైద్యులు వ్రాయాల్సి ఉంటుంది. దాని ప్రకారం చేయవలసి ఉంటుంది.
- ఈ) లేదండీ.

**శ్రీ బి. రాధాకృష్ణయ్య :** అధ్యక్షా, డాక్టర్ వై.ఎన్. రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు చాలా వవిత్రమైన ఆశయంతో, పేద ప్రజలను ఆదుకునేందుకు గాను ప్రపంచంలో కానీ, దేశంలోకానీ మొట్టమొదట చెప్పుకునే విధంగా ఆరోగ్యశీ కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఈ విషయంలో నేను ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. ఆరోగ్యశీ కార్యక్రమాలు అమలు జరిగిన తరువాత, అనేకమంది పేదవారు, మరీ నిరుపేదలుగా ఉండే వారు ఎంతమంది లభ్యి పొంది, రాష్ట్రప్రభుత్వం చేసిన సహాయానికి చాలా కృతజ్ఞతతో ఉన్నారు. మంత్రిగారిని కోరేదేమిటంటే, రోగికి ట్రీట్ మెంట్ అయిపోయిన తరువాత, ఏడాది కాలం పాటు మందులు ఇవ్వాలనే నిబంధన పెట్టారు, చాలా సంతోషం. అయితే, హోర్ట్ సర్జరీ, కించీ మార్పిడి మొదలైన మేజర్ సర్జరీలప్పుడు సాధారణంగా ఈ నెటప్రెర్క్ సంబంధించి స్టేట్ హెడ్ క్వార్టర్లోనో, ఎక్కడో మారు మూల పట్లెటూర్లో ఉన్న ప్టాక్, పెద్ద పెద్ద నెటప్రెర్క్ హస్పిటల్లో సర్జరీ చేయించుకుని, తిరిగి వాళ్ళ గ్రామం వెళ్లి, మళ్ళీ ఆ మందుల కోసం ఈ స్టేట్ హెడ్ క్వార్టర్స్కి వచ్చినప్పుడు హస్పిటల్ వారు ఇచ్చే నెలవారి మందుల భరీదు రూ.500, 600లు ఉంటుంది. కానీ అతను ఈ స్టేట్ హెడ్ క్వార్టర్స్కి వచ్చి మందులు తీసుకుని వెళ్లాలంటే అతనికి సుమారు రూ.2,000; రూ.3,000 కావలసి ఉంటుంది. ఇది నేదవారికి చాలా ఇబ్బంది కలిగే పరిస్థితిగా మారుతోంది. ప్రతి జిల్లాలో నెటప్రెర్క్ హస్పిటల్ ఉన్నాయి కాబట్టి ఆ రోగికి దగ్గరగా ఉన్న ఆసుపత్రులలో మొదట ట్రీట్మెంట్ చేసిన డాక్టర్ ఇచ్చినటువంటి ప్రిల్యూషన్ ప్రకారమే మందులు ఇప్పించే అవకాశం ఏదన్న ఏర్పాటు చేయగలరా అని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. అలాగే ఆ ప్రిల్యూషన్లో 4, 5 రకాల మందులను వ్రాస్తారు, తీరా నెలకు ఒకసారి వీళ్ళు వచ్చి సంబంధిత మందుల దుకాణానికి వెళ్లినప్పుడు, ఒక రకం ఉన్నది, రెండు రకాలు ఉన్నాయి, మిగతావి బయట కొనుక్కే అంటే, పేదవాడికి ఆ శక్తి లేకనే ఈ ఆరోగ్యశీ మీద ఆధారపడ్డాడు. దయచేసి, ఈ విషయాలన్నింటిని పరిశీలన చేయవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ పితామి సత్యనారాయణ :** అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ఆరోగ్యశీ విషయం గురించి అభినందించినందుకు వారికి ప్రభుత్వం తరఫున కృతజ్ఞతలు కూడా తెలియచేస్తున్నాను. ఆయన వాస్తవాలు మాట్లాడారు, ఎందుచేతనంటే ఒక మంచిని సమర్థించడం, అభినందించడం అనేది వారు చేసిన ప్రధాన కర్తవ్యానికి వారిని అభినందిస్తున్నాను. అదేవిధంగా ఆరోగ్యశీకి సంబంధించినంతపరకూ సుమారు 937 సేవలను ఈ రాష్ట్ర ప్రజలకు ఉచితంగా అందిస్తున్నాము. దీనికి ఫాలోఅప్ ప్రోసీజర్స్ క్రింద సుమారు 125 సేవలు ఆరోగ్యశీ పథకం క్రిందకు వస్తున్నాయి. అందులో సభ్యులు అడిగినట్లుగా, ప్రధానంగా ఆసుపత్రులలో మందులు ఉన్నంతపరకూ ఇష్టుడం జరుగుతోంది. కానీ 125 సేవలలో మాత్రం చూసినట్లయితే ప్రధానమైన కేసులు అంటే, కేస్పర్, హోర్ట్ మొదలైన వాటికి సంబంధించి ఇష్టువలసి వస్తోంది. సభ్యులు అడిగినట్లుగా ఏరియా ఆసుపత్రులలో ఇస్టే బాగుంటుందని అన్నారు. ప్రధానంగా ఈ మెడికల్ టెర్మినాలజీ ప్రకారం ఏ ఆసుపత్రిలో పైద్యుడు పరిశీలన చేసి, మందులు ఇస్టాడో, ఆ మేరకే మందులు ఉంటాయి తప్ప, ఏ ఆసుపత్రికి పడితే, ఆ ఆసుపత్రికి వెళ్లి మందులు తీసుకోవడం ఉండడు. సాధారణంగా పేపెంట్లో భౌతికంగా ఏవైనా మార్పులు జరిగితే, ఒకసారి పరీక్ష చేసిన తరువాత మందులు మార్పి ఇష్టుడం జరుగుతుంది. కాబట్టి ఆ వైద్యానికి అనుగుణంగా మందులు ఇష్టుడం జరుగుతుంది కానీ, ఒకే రకమైన మందులు ఇష్టుడానికి వీలు ఉండదు. మొదటి మూడు నెలలు ఒక రకంగా, తరువాత 3 నెలలకు ఒక రకంగా పేపెంటు కండీషన్సు అర్థం చేసుకుంటూ మందులను ఇష్టువలసిన అవసరం ఉంటుంది తప్ప సంవత్సరానికి సరిపడా ఒకే రకమైన మందును ఇష్టుడానికి వీలు ఉండదు. లేదంటే పేపెంటు ఒక డాక్టరు నుంచి వేరొక డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్లినట్లయితే భయభ్రాంతులు కలిగించేట్లుగా ఇంతకు ముందు కొన్ని సంఘటనలు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

కాబట్టి ఆరోగ్య సూట్రాల నియమ నిబంధనలకు కట్టుబడి, మెడికల్ టెర్మినాలజీ ప్రకారం ఆరోగ్యశీల వ్యవస్థని కోణ్ణికరించామని అందరికీ మనని చేస్తున్నాను.

శ్రీ బూదాటి రాధాకృష్ణయ్య : పేపెరటుకి అవసరమైన టెస్టులు చేసి, మందులు ఇస్తే దానికి నో ప్రాభుం. కానీ, ఏ డాక్టర్ ట్రీట్ మెంట్ చేశారో, ఆయన ఇచ్చిన ప్రిస్టిషన్ మీదనే ప్రతి నెల ట్రీట్ మెంట్ అవసరం లేకపోయినా చాలా దూరం నుండి కేవలం మందులను తీసుకోవడానికి మాత్రమే రావలసి వస్తోంది. అటువంటి వాళ్ళని ప్రతి నెల డాక్టర్ టెస్ట్ చేయడం లేదు. అటువంటి సందర్భాలలో కేవలం ఈ మందులకు సంబంధించి మాత్రమే వారు రావలసి వస్తోంది, కాబట్టి దయచేసి ఈ నిషయమై మంత్రిగారు ఒకసారి అలోచన చేస్తే బాగుంటుందని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పితాని సత్యనారాయణ : అధ్యక్షా, వైద్యం అనేది ఒకే రకమైనది కాదు. ఎందుకంటే శరీరంలో రియాక్షన్స్ ఏమైనా పస్తుంటే, పేపెరట్ ఆరోగ్య పరిస్థితులలో ఏమైనా మార్పులు, చేర్పులు వచ్చినప్పుడు ఆరోగ్యశీల్సు బ్లేమ్ చేయబడుతుందనే ప్రధాన లక్ష్యంతో ఈ కార్యక్రమాన్ని పెట్టడం జరిగింది. మెడికల్ సూట్రాలను కూడా అతిక్రమించకూడదు, సభలో డాక్టర్లు కూడా ఉన్నారు. ఈ పథకం క్రింద ప్రీ ఆఫ్ కాస్ట్ ఇస్తున్నాము. గత మే నెలలో కొంతమంది ఈ ఫాలో అప్ మెడిసిన్స్ అందడం లేదనే కంప్యూట్ వచ్చిన తరువాత ఈ ట్రుస్టు విభాగంతో ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. మే నెలలో తీసుకున్న నిర్దయం ప్రకారం యావరేజ్గా 400 నుంచి 500 మంది పరకే ఫాలో అప్ మెడిసిన్స్ తీసుకుంటున్నారు. కానీ జూన్ నెల వచ్చేసరికి, దీనిని పర్యవేక్షించిన తరువాత దీని సంఖ్య మొదటి వారంలో సుమారు 540కి వెళ్ళింది. రెండవ వారంలో 715కి వెళ్ళింది. అంటే ట్రీట్మెంట్ చేయించుకున్న వాళ్ళ ఫాలో అప్ మెడిసిన్స్ తీసుకోవడం లేదు. అదే జూన్ మూడవ వారంలో సుమారు 1,044, మళ్ళీ జూన్ నాలుగవ వారం వచ్చేసరికి 1,774కు ఆ సంఖ్య వెళ్ళింది.

### మ.12.30

అదే మొన్న జ్ఞాలై ఫస్ట్ నీక్ తీసుకుంటే 2096కు ఆ సంఖ్య వెళ్లింది. They have got some complaints. That is what Radhakrishnaiah garu is saying. ఫాలో అప్ మెడిసిన్స్ నిషయంలో empanelment hospitals, వైద్యులు ఇవ్వటంలేదనే కంప్యూట్ వచ్చిన తరువాత we have taken several steps. ఎవరికైతే ఫాలో అప్ మెడిసిన్స్ ఇవ్వాలో వారందరికీ హాస్పిటల్ టు హాస్పిటల్ వెళ్లి వెరిపై చేసిన తరువాత we have rectified the defects.

SRI BOODATI RADHAKRISHNAIAH: At least, బస్టు ప్రాణైనా ఇప్పించండి. ఒక సీపట్ కుపుంపుండి ఇక్కడకు రావాలంటే చాలా ఖర్చుతుంది. ప్రభుత్వానికి పెద్ద కాస్ట్ కూడా కాదు. ఒక సంవత్సరంపాటు బన్ ప్రాస్ ఇప్పించండి.

శ్రీ పితాని సత్యనారాయణ: దీనిగురించి అలోచనచేసి తగు నిర్దయం తీసుకుంటాము. It may not incur huge amounts. Definitely, we will take into consideration.

MR. DEPUTY CHAIRMAN: Now, Tea Break for 15 minutes.

(The House then adjourned at 12.01 after noon for 15 minutes Tea Break.)

మ. 12.50

( టీ విరామానంతరం సభ తిరిగి మ .గం . 12.55 ని .లకు ప్రారంభమయింది )

( గౌరవ శైర్మ్య అధ్యక్ష స్థాసంలో పున్నారు )

### ప్రత్యేక ప్రస్తావము

శ్రీ పి . సుబ్బారెడ్డి (కడవ, అనంతపురం, కర్మనులు) : అధ్యక్షాం, ఈ రాష్ట్రంలో ఎపి రెసిడెన్షనీయల్ ఎడ్యూకేషనల్ స్టాషన్టీ, ఎపి సోఫ్ట్‌వర్ వెల్ఫేర్ రెసిడెన్షనీయల్ ఎడ్యూకేషనల్ స్టాషన్టీ అనే మూడు విభాగాలలో స్కూల్ నడుస్తున్నాయి. కీర్తిశేషులు రాజశేఖర రెడ్డిగారు ఉన్నపుడు రెసిడెన్షనీయల్ ఎడ్యూకేషనల్ స్టాషన్టీలో, కాంట్రాక్ట్ టీచర్సు రెగ్యులరైజ్ చేసేందుకు జివో ఇచ్చారు. తద్వారా సోఫ్ట్‌వర్ వెల్ఫేర్, బ్రైబల్ వెల్ఫేర్ స్టాషన్టీలలో టీచర్సు రెగ్యులరైజ్ చేశారు కానీ ఎపి రెసిడెన్షనీయల్ ఎడ్యూకేషనల్ స్టాషన్టీలోని 600 మందిని రెగ్యులరైజ్ చేయకుండా కాలయాపన చేస్తున్నారు. ఆరుమాసాల నుండి ముఖ్యమంత్రిగారి దగ్గరకు సంబంధిత ప్రాలైన్ వచ్చి వెనక్కుపోతున్నది. ఆన్‌పార్ విత్ అదర్ స్టాషన్టీస్, ఎపి రెసిడెన్షనీయల్ ఎడ్యూకేషనల్ స్టాషన్టీ టీచర్సు సర్విసులను కూడా రెగ్యులరైజ్ చేయాలంటు రేపు ధర్నా కార్యక్రమం చేయబోతున్నారు. కాబట్టి సంబంధిత మంత్రిగారు సమస్య పరిష్కరించాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు : అధ్యక్షాం, అత్యంత ముఖ్యమైన అంశం ఇది. తూర్పు గోదావరి జిల్లా జాయింట్ కలక్కరుగా ఉన్న కోనొ జశిధర్ ను, లోకల్గా ఉన్న మద్దారు సుబ్బారావు అనే ఎడ్వెక్ట్యూ, జాయింట్ కలక్కరుగారి ఆఫీసుకు వెళ్లి “అప్పరాల్ సుప్పు ఐవెన్ ఆఫీసర్వీ, నీనెల జీతం నా ఒక్క గంట ఫీజుకు సరికాదు. ల్యాండ్ విపయంలో నేను చెప్పినట్లు చేయకపోతే ..... , ల్యాండ్ విపయంలో ఎమీ చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. మీ ఎన్సిలు అంతా ఇంతే, ఎంతచెప్పినా బుధ్యి రాదు” అని తిట్టి బయటకు ప్రైవేట్ జాయింట్ కలక్కరు ఎట్రాసిటీ కేసుపడితే, అడ్వెక్ట్యూను అరెస్ట్ చేయాల్సిన పోలీసు యంత్రాంగం, డిస్ట్రిక్ట్ మెజిస్ట్రేటుగా ఉన్న కలక్కరుగారు ఆ రోజు కాకుండా తెల్లవారి ఉ దయం 10 గంటలకు కోర్టులో అరెస్ట్ చేసినట్లు చూపించి, రెండు గంటలలో బీయిల్ మంజూరుచేసి బయటకు పంపారు. ఎట్రాసిటీ కేసులు, నాన్ బెయిలబుల్ కేసులు, డిఎస్పి స్థాయి అధికారి సేత్తుత్వంలో కనీసం ఆరుమాసాలు విచారణ చేసి తేల్చాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎన్సి కులానికి సంబంధించిన జాయింట్ కలక్కరు, ఐ ఎన్ అధికారికి దిక్కులేకపోతే సామాన్యదృజల పరిస్థితి ఏమిటని, మీద్వారా ప్రభుత్వద్స్వికి తెస్తున్నాము. ఎన్సి వర్గానికి చెందిన ఐ ఎన్ అధికారులంతా ఆందోళన చెందుతున్నారు. రాష్ట్రంలోని దళితులంతా ఆందోళన చెందుతున్నారనే విపయం మీద్వారా సభదృష్టికి తెస్తున్నాము .

**మిస్టర్ శైర్మ్య :** చాలా సెన్సిటివ్ మ్యాటర్, జిల్లా కలక్కరు పేరు తీస్తారు. అన్ని సెన్సిటివ్ ఇష్యూలే. I will forward to the Minister concerned. You are raising sensitive issues. Nobody is there to defend you.

మ.1.00

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : ఖమ్మం జిల్లా కొణిజర్ల, ఖమ్మం అర్బన్ లోని ఏస్కూలు కామేపల్లి మండలాల పరిధిలోని వివిధ గ్రామాలకు చెందిన గిరిజనులు, వివిధ తరగతులకు చెందిన పేదలు గత 10, 15 సంవత్సరాలుగా అటవీ భూములను సాగు చేసుకుంటున్నారు. 2006 వ సంవత్సరంలో వచ్చిన అటవీ హక్కుల చట్టం వల్ల ఈ భూములపై తమకు శాశ్వతమైన హక్కు వస్తుందనే ఉద్దేశ్యంతో పున్నారు. దురదృష్టపూశాత్మ, ఈ

చట్టానికి విరుద్ధంగా ఫారోస్ ఆఫీసర్లు గిరిజనులను విపరీతమైన ఇబ్బందులకు గురిచేస్తున్నారు, కేనులు పెడుతున్నారు, దాడులు చేస్తున్నారు, చాలా రకాలైన హింసకు గురి చేస్తున్న పరిస్థితి పుంది. గిరిజనుల పైపు నిలబడిన నాయకులపై అక్రమ కేసులను పెట్టి జైల్లలో పెట్టిన సందర్భాలు పున్నాయి.

అందువల్ల చట్టపరంగా, న్యాయ పరంగా గిరిజనులకు చెందవలసిన భూములు వారికి చెందాలని, వారికి పట్టాలు ఇవ్వాలని, తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. గిరిజనులపై అక్రమంగా పెట్టిన కేసులు ఎత్తివేయాలని తమ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

### అర్థిల సమర్పణ

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : అధ్యక్షా, ఇది పిటిషన్ . హెచ్ ఐ వి ఎయిష్ట్ విభాగంలో పనిచేస్తున్న 250 మందిని నర్స్ ప్రాక్టీషనర్స్ ను ఉద్యోగంలో నుండి తీలగించారు. వారిని యథావిధిగా ఉద్యోగాలలో నియమించాలని కోరుతున్నారు. వారి సమస్యలు కొన్ని ప్రధానమైనవి - నర్స్ ప్రాక్టీషనర్స్ కు సంబంధించి, 1. వారి ఉద్యోగాలు యథావిధిగా ఉద్యోగాలు కొనసాగించాలి, 2. వారికి శాశ్వత ఉద్యోగ భద్రత కల్పించాలి. 3. ప్రభుత్వంతో సంబంధంలేని ఘర్ష పొర్టలను రద్దుచేయాలి. రెండు సెలల నుండి వారు ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. వివిధ సందర్భాలలో మంత్రులు, అధికారులకు మెమోరాండం ఇచ్చారు. సమస్య పరిష్కారం కాలేదు . ఇప్పటికైనా తమరిద్వారా సమస్య పరిష్కారం కావాలని కోరుతున్నాను .

శ్రీ జల్లి విల్సన్ : అధ్యక్షా, అంధ్రప్రదేశ్ టూరిజం డవలమెంట్ కార్బోరేషన్లో ప్రస్తుతం 980 మంది కాంట్రాక్ట్ ఉద్యోగులు, 235 మంది పర్సనెంట్ ఉద్యోగులు, 400 మంది ఏజన్సీ విధానం ద్వారా నియమింపబడిన ఉద్యోగులు, 100 మంది డెయిలీ వేజెస్ ద్వారా, మొత్తం 1715 మంది ఉద్యోగులు పనిచేస్తున్నారు. 1998లో సప్టోలలో పున్న సంస్థను ఈ ఉద్యోగులంతా రాత్రింబగళ్ల కష్టపడి పని చేసి లాభాల బాటలోకి తీసుకొచ్చి, దేశంలోనే రెండవ స్థానం కల్పించి, జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో అవార్డులు కూడా సాధించగలిగారు.

కానీ ఈ శాఖలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగుల రక్షణకు కాని, సంక్షేమానికి కాని తగిన భద్రత లేదు. కాబట్టి ఈ ఉద్యోగులను అందరినీ పర్సనెంట్ చేయమని వారు దీర్ఘకాలంగా కోరుతున్నారు, ప్రభుత్వం వాయిదా వేస్తున్నది. 5 సంవత్సరాలకు పైబడి సర్వీసు కలిగిన కాంట్రాక్ట్ కార్బుకులను ఎపిఎస్ ఆర్టిసిలో పర్సనెంట్ చేయడం జరిగింది. కాబట్టి వారి యొక్క న్యాయమైన కోరికను మన్నించి, కాంట్రాక్ట్ ఉద్యోగులను పర్సనెంట్ చేయమని కోరుతున్నాను. అట్లాగే డెయిలీ వేజెస్, ఏజన్సీ విధానం రద్దు చేసి, వారికి ఇళ్ల స్థలాలు కూడా ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. ఈ పిటిషన్ ను స్పీకరించవలసిదిగా కూడా కోరుతున్నాను.

( పిటిషన్ పంపారు )

### సంతాప ప్రతిపాదనలు

- “ అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాసన పరిషత్తు మాజీ సభ్యులు శ్రీ మీర్ అక్షర్ ఆలీ నాసిరి గారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ శోకార్థులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు తన ప్రగాఢ సాసుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.” శ్రీ మీర్ అక్షర్ ఆలీ నాసిరి గారు 1919 సంవత్సరం జనవరి 8వ తేదీన ప్రౌదరాబాదు జిల్లాలో జన్మించారు. నీరు 1946-1970 వరకు ప్రౌదరాబాదు పురపాలక సంస్థ కొన్నిలరు, 1966-67లో ప్రౌదరాబాదు పురపాలక సంస్థ రెండవ మేయర్‌గా పనిచేసారు. నీరు ప్రౌదరాబాదు జిల్లా శాసన సభ

నియోజకవర్గం నుండి శాసన పరిషత్తు సభ్యులిగా 1974వ సంవత్సరంలో ఎన్నికైనారు. వీరు శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయపు సెనేట్ సభ్యులుగా, కేంద్ర హాజ్ కమిటీ సభ్యులుగా, సౌత్ సంటుల్ రైల్వే జోన్ల్ కమిటీ సభ్యులుగా పనిచేసారు. వీరు ఆర్థికంగా వెనుకబడిన పేదలకు మరియు జిల్లా అభివృద్ధికి ఎంతో కృషిచేసారు.

వీరు 2010 సంవత్సరం మే 29వ తేదీన మరణించారు. వీరి వయస్సు 92సంవత్సరములు.

2. “ అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాసన పరిషత్తు మాజీ సభ్యులు శ్రీ రాజు వెలుగోబి వెంకట శేష వరదరాజు గోపాల కృష్ణ యాచేంద్ర గారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్థులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు తన ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది” .

శ్రీ రాజు వెలుగోబి వెంకట శేష వరదరాజు గోపాల కృష్ణ యాచేంద్ర గారు 1924 సంవత్సరము సవంబరు 14వ తేదీన వెంకటగిరి మండలము, శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములు నెల్లూరు జిల్లాలో జన్మించారు. వీరు 1968-1974 సంవత్సరంలో శాసన పరిషత్తు సభ్యులిగా ఎన్నికైనారు. వీరు వెంకటగిరి శాసన సభ నియోజకవర్గం నుండి 1994-1999 సంవత్సరంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభకు సభ్యులగా ప్రాతినిధ్యం పహించారు.

వీరు అనేక ప్రజా సంక్షేపములకు సంబంధించి తమ స్వంత భూమిని ప్రభుత్వానికి విరాళముగా ఇచ్చినారు. వీరు తమ జిల్లాలో ఎన్నో ఆలయములు నిర్మించినారు. వీరు నిరుపేదల అభ్యస్తుతికి పాటు పడి మరియు జిల్లా అభివృద్ధికి ఎంతో కృషిచేసారు.

వీరు 2010 సంవత్సరము జూన్ 29వ తేదీన మరణించారు. వీరి వయస్సు 86 సంవత్సరములు.

3.“ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాసన పరిషత్తు మాజీ సభ్యులు శ్రీ ఎం.బి. గౌతమ్ గారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్థులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు తన ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.”

శ్రీ ఎం.బి. గౌతమ్ గారు 1952 సంవత్సరంలో ఇఖ్రాహీంపట్నం నుంచి శాసన సభ్యులిగా ఎన్నికైనారు. వీరు 1962-68 సంవత్సరాలలో శాసన పరిషత్తు సభ్యులిగా ఎన్నికైనారు. వీరు 1971-74 సంవత్సరాలలో ఎ.పి.పి.ఎన్.సి. సభ్యులిగా సేవలందించారు. వీరి సేవలను గుర్తించి 1992 సంవత్సరంలో పద్మశ్రీ ప్రదానం చేయడం జరిగినది.

వీరు 2010 సంవత్సరం జూలై 8వ తేదీన మరణించారు. వీరి వయస్సు 79 సంవత్సరములు

వీరి ఆత్మలకు శాంతి చేకూరాలని ప్రార్థిస్తూ దెండు నిమిషముల పాటు మానం పాటించింది.

( సభ దెండు నిమిషముల మానం పాటించింది )

MR. CHAIRMAN: Now Item No.III of the Agenda

సభా సమస్యల్లో ఉంచిన పత్రాలు

1. A copy of the 35th Annual Report of the Andhra Pradesh State Irrigation Development Corporation Limited for the year 2008-2009, as required under Section 619-A of the Companies Act, 1956.
2. A copy of the 28th Annual Report of the Andhra Pradesh State Housing Corporation Limited for the year 2006-2007, as required under Section 619-A (3) of the Companies Act, 1956.
3. A copy of the Report and Accounts of the Andhra Pradesh State Minorities Finance Corporation Limited for the year 2008, as required under Section 619-A (3) of the Companies Act, 1956, along with reasons for delay.

MR. CHAIRMAN: Now Item No.IV of the Agenda

లఘుచర్చ

" పాతశాల విద్యలో సంస్కరణల " పై సెకండరీ విద్యా శాఖ మంత్రిగారు చేయు  
వివరణ

**శ్రీ డి. విశాఖాకృ మంత్రి బ్రసాద్ :**

ప్రాధమిక విద్యలు

రాష్ట్రంలో ప్రాధమిక విద్యల నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి అనేక సంఘటిత చర్యలను చేపట్టడమయింది. తరగతి గదుల ప్రక్రియలను, ఉపాధ్యాయులకు వృత్తి సంబంధ మద్దతును, పిల్లల ప్రతిభను మెరుగుపరిచేందుకు సంస్కరణలను రూపొందించి, అమలుపరచడమయింది. రాష్ట్రంలో ఎన్నోసెవ క్రింద ప్రాధమిక విద్యలో దిగువ పేర్కొన్న ముఖ్యమైన సంస్కరణలను ప్రతిపాదించి అమలు చేయడం జరుగుతుంది.

I. అభ్యాసన అభివృద్ధి కార్యక్రమం ( ఎల్జపి ) :

ఈ ప్రభూవంతమైన, నిలకడైన మార్గం అంటే ; అభ్యాసన అభివృద్ధి కార్యక్రమం ( ఎల్జపి ) ద్వారా నాణ్యతను మెరుగుపరిచేందుకు సమగ్ర నాణ్యత కార్యక్రమాన్ని ఉద్దేశించడమయింది. | వ తరగతి నుండి 7 వ తరగతి పరకు అన్ని సమైక్యాలలో పిల్లల ప్రాధమిక పోటీలలో సాఫల్యతలను మెరుగుపరచడం, అభ్యాసన ప్రక్రియలో పిల్లలు అర్థవంతంగా పాల్గొనడం, మెరుగైన తరగతి గదుల ప్రక్రియల కోసం టీచర్లకు తగిన వృత్తి సంబంధ మద్దతునివ్వడం పై ఈ కార్యక్రమం దృష్టి సారిస్తుంది. ఎల్జపి లోని ప్రధాన అంశాలను ఈ దిగువ పేర్కొనడమయింది.

1. నిర్ధిష్ట తరగతిని, నిర్ధిష్ట సమైక్యాలను, అవసరమైన అభ్యాసన సామర్థ్యాలను సాధించడం, స్నేహ బాల ద్వారా ముందుగా అభ్యాసన, ముందుగా లెక్కల కార్యక్రమాన్ని అమలు చేయడం.

-2-

2. మెరుగైన బోధన అభ్యాసన ప్రక్రియ 100 శాతం అభ్యాసన సమయాన్ని ఉపయోగించుకోవడం, పిల్లలు పౌల్సోనదం - పనిని బట్టి సమయం.
3. నీర్థిష్ట సమర్థత కలిగిన ఆధునిక మదింపు కార్య విధానాలు - మాధిక, ప్రాత పూర్వకం, పనితీరు.
4. నిర్వహణ సూచికలు - నీర్థిష్ట పొత్తతో జవాబుదారిగా చేస్తూ వ్యవస్థ ఫోయలో ఉపాధ్యాయులు, హార్ట్ మాస్టర్లు, ఎంజట, ఇతర అధికారులు.
5. పాతశాల విషయాలలో తల్లిదండ్రుల ప్రమేయాన్ని మెరుగుపరచడం - ఆకాశమి మోనటరీ కమిటీ (ఎంసి) సభ్యుని సమక్షంలో పిల్లల ప్రతిభను ప్రదర్శించడం, ఎంసిలను కార్యాత్మకంగా, స్వందించేటట్లగా చేయడం.

ఎల్జపి కోసం అవసరమైన మేచీరియల్సు, విధానాలను రూపొందించడమయింది. ఈ కార్యక్రమ అమలు కోసం అందరూ ఉపాధ్యాయులకు, క్రైత్ర అధికారులకు తగిన శిక్షణు కల్పించడమయింది.

## 2. పిల్లల ప్రతిభ ఆధారంగా పాతశాలల గ్రేడింగు :-

పిల్లల ప్రతిభ ఆధారంగా పాతశాలలకు ఎ.బి.సి.డి గ్రేడులను ఇవ్వడమవుతున్నది. దీనిని సిఎసపి / సిఎసపిఎస్ క్రింద, ఇప్పుడు ఎల్జపిలో అమలు చేయడం జరుగుతుంది. సాహిత్యం, లెక్కల పోటీలలో 80 శాతం పిల్లలు పౌల్సోనుట్లయితే ఆ పాతశాలకు ' ఎ ' గ్రేడును, ఇవ్వడమవుతున్నది. పౌల్సోనే పిల్లలు 60 నుండి 79 శాతం ఉన్నట్లయితే ' బి ' గ్రేడును, 50 - 59 శాతం పున్నట్లయితే ' సి ' గ్రేడును, 49 శాతానికి లోపు పున్నట్లయితే ' డి ' గ్రేడును, ఇవ్వడమవుతున్నది. ప్రజలకు తెలియడం కోసం అన్ని పాతశాలలలో పాతశాలల గ్రేడులను ప్రదర్శించడం జరుగుతున్నది.

-3-

3. పార్శవాల ప్రయోజనకర అంశాల ఆధారంగా పార్శవాలల స్టార్ గ్రేడింగు ( 25 నిర్వహణ సూచిక ) :-

25 నిర్వహణ సూచికల వై పార్శవాల ప్రయోజనకర అంశాల ఆధారంగా పార్శవాలలకు గ్రేడును ఇవ్వడమపుతున్నది. పార్శవాలలు ఏ విధంగా పనిచేస్తున్నారునే విషయాన్ని ఇది తెలియజేస్తుంది. స్టార్ లేకుండా మొదలుపెట్టి 3 స్టార్ వరకు పార్శవాలలకు గ్రేడును ఇవ్వడమపుతున్నది. పార్శవాలల పనితీరును మెరుగుపరచి వాటినీ మరింత ప్రయోజనకరంగా చేయడానికి 25 నిర్వహణ సూచికలను గుర్తించడమయింది. ఈ సూచికలను అనుసరించడాన్ని బట్టి ఆ పార్శవాల ఏమేరకు పనిచేస్తున్నదనే విషయాన్ని నిర్ధారించవచ్చు. ప్రయోజనకరమైన పనితీరు ఆధారంగా పార్శవాలలకు గ్రేడును ఇవ్వడమపుతున్నది.

తగురీతిగా, సమర్థవంతంగా పార్శవాల ప్రార్థనను నిర్వహించడం, తరగతి గదులను, పార్శవాల పరిసురాలను పరిశుభ్రంగా, పచ్చగా వుండడం, పిల్లల ఆరోగ్యాన్ని, సంరక్షణను పర్యవేక్షించడం, పి.టి.ఎ. సమావేశాలను నిర్వహించడం, పిల్లలు రోజు హజరయ్యటట్లు చూడడం, పిల్లల ప్రతిభ గురించి తరగతి టీచర్డ్లతో హెచ్.ఎం.ఎల్ 15 రోజులకొకసారి సమీక్ష జరవడం, ఉపాధ్యాయుల ప్రఖాళిక, టీఎల్ఎం ను రూపొందించడం, తరగతి గది, గ్రంథాలయాల నిర్వహణ, మరుగుదొర్ల నిర్వహణ, త్రాగునీటి సౌకర్యం, ఉపాధ్యాయులు చేసే మదింపు / పరీక్ష, పిల్లలకు శిక్షలు విధించకుండా వుండడం, పిల్లలను దూషించకుండా వుండడం, ఆటలు, క్రీడలు, సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలు, భూక్ బోర్డు నిర్వహణ మున్నగునవి ప్రక్రియ సూచికలు.

ఎంసి అంశం క్రింద అన్ని సూచికలను అమలు చేసినట్లయితే ఒక స్టారును, ఎంసి, బోధనా అభ్యాసన ప్రక్రియ క్రింద అన్ని సూచికలను పాటించినట్లయితే 2 స్టారును, విజయవంతంగా అన్ని 25 సూచికలను అమలు చేసినట్లయితే 3 స్టారును పార్శవాలలకు ఇవ్వడమపుతుంది.

-4-

4. ఎనిమిది గిరిజన భాషలలో బహు భాషా విద్య ఆధారంగా మాతృ భాషను అమలు చేయడం :-

మాతృ భాష ఆధారం ఎనిమిది గిరిజన భాషలలో అంటే ; సవర, కువి, ఆదివాసి, ఒరియా, గోండీ, కొలమి, కోయి, కొండ భాషలలో అమలు చేయడమపుతున్నది. బహు భాష విద్య కార్యక్రమం గిరిజన పిల్లలకు మాతృ భాషలో ప్రాథమిక విద్యను అందిస్తున్నది. క్రమంగా విస్తృత, ప్రచార భాషలు అంటే ; ప్రాంతీయ తెలుగు భాషను బోధించడం జరుగుతున్నది.

ప్రాథమిక విద్యను పిల్లలకు సందర్భచిత్తంగా, అర్థవంతంగాను చేయడానికి స్థానిక పరిజ్ఞానం, ఆచారాలు, వనరులను ఉపయోగిస్తూ స్థానిక సంస్కృతిక ఆధారంగా పాఠ్యాంశాలు ఉంటాయి. పాఠ్యాంశాలలలో పిల్లల ప్రస్తావన, పరిసరాలు, సంస్కృతి పుంచాయి. ఈ కార్యక్రమాన్ని 2004-05 నుండి అమలు చేయడం జరుగుతున్నది. 2009-10లో ఈ కార్యక్రమాన్ని ఏకభాష పారశాలలలో ప్రవేశ పెట్టడం అయింది.

5. పిల్లల సాహిత్యాన్ని మెరుగుపరచడం, పారశాల గ్రంథాలయాలను పట్టిస్తపరచడం :-

పిల్లల సాహిత్యాన్ని మెరుగుపరచడం, పారశాల గ్రంథాలయాలను పట్టిస్తపరచడం ఎన్నిష్ణు క్రింద నాణ్యతకు సంబంధించిన చర్యలలో ఇది ఒకటి. ఈ చర్య క్రింద పిల్లలందరిలో చదివే అలవాట్లను మెరుగుపరచాలి. వారిని స్వీతంత్ర ఆభ్యాసకులుగా చేయాలి. జీవితాంతం అభ్యాసించడానికి చదివే అలవాటు ఒక పునాదిలాంటిది. రాష్ట్రంలోనే అన్ని ప్రాథమిక పారశాలలలో పారశాల గ్రంథాలయాలను పట్టిస్తపరచడానికి, చదివే కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచడానికి దిగువ చర్యలను తీసుకోవడమయింది.

- \* కథల పుస్తకాలు, పజిల్స్, పిక్చర్ కార్డులు, జిల్లా నిరీష్ణ సంస్కృతి, చరిత్ర, పర్యావరణాన్ని తెలియపరచడం మున్నగు వివిధ రకాల ద్వారా గ్రేడెడ్ పిల్లల సాహిత్యాన్ని మెరుగుపరిచే పనిని డిపాక్షిలు చేపట్టాయి.

-5-

- \* 50 శాతం పార్శవాల గ్రాంటును ఉపయోగిస్తూ తెలుగు, ఉద్దూ, ఇంగ్లీషు, గిరిజన భాషలలో పిల్లల సాహిత్యాన్ని ముద్రించి పార్శవాలకు సరఫరా చేయడం.
- \* ముఖ్యంగా అట్టడుగు వర్ధాల పిల్లల కోసం తగిన నిర్ధిష్ట గ్రేడు పిల్లల సాహిత్యంతో తరగతి గ్రంథాలయాలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా మంచి సాహిత్య వాతావరణాన్ని పార్శవాలలు కల్పించడం.
- \* ప్రాథమిక సమయ పట్టికలో రీడింగు / లైబ్రరీ పెరియడు కోసం ఒక ప్రత్యేక పెరియడును ఏర్పాటు చేయడం.

#### 6. అకాడమిక్ మోనటరింగ్ కమిటీల ద్వారా పార్శవాల విషయాలలో సమాజం, తల్లిదండ్రులు పాలుపంచుకోవడం :-

సమాజం చురుకుగా పాలుపంచుకోవడంవల్ల సార్వత్రిక నమోదును సాధించడంలో, బడిని మానివేయకుండా చూడడంలో గణనీయవైన పురోగతి జరిగింది. అందువల్ల, ఇప్పుడు సామాజిక భాగస్వామ్యంతో నాణ్యతను సాధించడానికి దృష్టి సారించడమయింది. ఇందుకోసం ప్రతి పార్శవాలలో అకాడమిక్ మోనటరింగ్ కమిటీలను (ఎపిసిలు) ఏర్పాటు చేయడమయింది.

ఎపిసిలో ప్రతి తరగతికి ఇద్దరు చొప్పున మెరుగైన ప్రదర్శనను చూపుతున్న పిల్లల తల్లిదండ్రులు ఉంటారు. ప్రాథాన్యతా గ్రూపులు అంబే ఎన్.సి., ఎన్.టి., బచిసి, మైనారిటీ వారికి తగిన ప్రాతినిధ్యాన్ని ఇస్తున్నారు. గ్రామపంచాయాలీ సర్పంచ షైర్సర్స్‌గా, సంబంధిత పార్శవాల హైక్ మాస్టర్ సభ్య కన్సైనరుగా ఉంటారు.

-6-

-6-

ఉపాధ్యాయులు, ఇతం స్నేక్ హోల్డర్స్‌తో "నాణ్యత" , మాలిక సదుపాయాలు, కనీస అవసరాలు మొదలయిన అంశాలను చర్చించడానికి, సమీక్షించడానికి ఎంపిలు ప్రతి నెల సమావేశమవుతుంది. చదవటం, త్రాయుడం, అర్థమచీక్ మొదలయిన వాటిలో పిల్లల ప్రతిభను ఎంపి సభ్యులకు ప్రదర్శించడం జరుగుతుంది. పారశాలలకు విడుదల చేసిన వివిధ గ్రాంటు వినియోగం, పారశాల మాలిక సదుపాయాలకు తోడ్పుటు, మధ్యహోళజన నాణ్యత, పిల్లలు, ఉపాధ్యాయుల హజరు పై పర్యవేక్షణ వంటి వాటి పై చర్చ వుంటుంది.

7. అమెరికన్ ఇండియన్ బౌండేషన్, ఎన్ఎస్‌వి ల భాగస్వామ్యంతో హైదరాబాదు పట్టణంలోని వలస నిర్మాణ కార్బూకులు, ఇతరుల పిల్లలకు విద్యే:-

వలస నిర్మాణ కార్బూకులు, ఇతరత్రా స్థిరపడిన వారి విద్యా అంశాలను పరిష్కరించడానికి హైదరాబాదు, రంగారెడ్డి జిల్లాలలోని 18 మండలాలలో ప్రారంభ చర్యను చేపట్టడమయింది. పారశాలలలో కొనసాగేలా చూడటానికి వ్యూహాలు, పట్టణంలోని నిర్మాణ స్థలాలలు / జనాపాసాలపై సర్వేను చేపట్టడమయింది.

శ్శ్యాహలు, కార్యకలాపాలు :-

- \* ప్రభుత్వ పారశాలలు / ప్రత్యామ్మాయ పారశాలలు / హైవాసిక బ్రిడ్జీ కోర్సులు / హైవాసికేం బ్రిడ్జీ కోర్సులు / ఇసిజలలో వయోవర్గం వారీగా పిల్లలందరికి వర్తించే విధంగా ప్రణాళిక.
- \* వలస పిల్లల కోసం తగిన వస్తువులు / కోర్సులు / వ్యాకేసీలను రూపొందించడం.
- \* ఒక స్థలం నుండి ఇతర స్థలాలకు వలస వెళ్ళే పిల్లలను కనుగొనడానికి వ్యూహం, వారికి ఇబ్బంది లేకుండా వారు పారశాలలలో కొనసాగేటట్లుగా చూడడం.

-7-

-7-

- \* నిర్మాణ రంగ వలసల స్వభావం, పద్ధతుల పై పరిశోధనను చేపట్టి ప్రాజెక్టు కార్బోకలాపాల ఊక్కుమొండేషన్.
- \* 2008 - 09 సంవత్సరంలో ఈ కార్బోకమాన్ని చేపట్టడమయింది, 18 మండలాలన్నిటిలో భాగస్వామ్య సంస్థలుగా ఆరు ఎన్జింలు పనిచేస్తున్నాయి.

#### 8. ప్రత్యేక అవసరతలు కలిగిన పిల్లలకు గృహ ఆధారిత విద్య:-

- \* ప్రత్యేక అవసరతలు కలిగిన పిల్లల కోసం సమీళత విద్య పై దృష్టిని పెట్టి గృహ ఆధారిత విద్యను అందించడానికి కాంట్రాక్టు ప్రాతిపదికు 751 మంది రిసోర్స్ ఉపాధ్యాయులను నియమించడమయింది. సితబ్లూవ్ ఎన్వెన్లకు 101 స్కూల్లులను చేయడమయింది, 10, 938 నుండి పిల్లలకు సహాయక పరికరాలను సమకూర్చడమయింది. ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లల గృహాలను రిసోర్స్ టీచర్లు సందర్శించి, విద్య, ఇతర తోడ్పాటును సమకూర్చుతున్నాయి.

#### 9. వినూత్న పద్ధతులు :-

పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులలో చక్కబే ప్రేరణ కలిగి, తద్వారా అభ్యాసంలో పిల్లల భాగస్వామ్యం పెరగడానికి దారితీసిన వినూత్న పద్ధతులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి. సిలబ్స్, పార్య పుస్తకాలకు పరిమితం చేసే సాంప్రదాయక పద్ధతులకు పిల్లల ప్రమేయం, నేర్చుకొనడం ఒక నూతన పరిమాణం. పిల్లల అలోచనలకు భావ వ్యక్తికరణకు తగిన శాసనాన్ని కల్పించడమయింది.

-8-

-8-

1) క్లాన్ రూం గ్రంథాలయాలను ఏర్పాటు చేయడం :- పిల్లలలో చదివే అలవాటును అభివృద్ధి చేసి వారికి స్వతంత్ర్య పాఠకునిగా తీర్చిద్దడమే కార్యక్రమంగా వుంది. అన్ని జనావాసాలలో వారం పొదుగున గ్రంథాలయా ఉత్సవాలను నిర్వహించడ మత్తున్నది. ప్రజల నుండి పుస్తకాలను సేకరించి క్లాన్ రూం గ్రంథాలయాలను ఏర్పాటు చేయడమయింది. పాఠశాల గ్రాంటులో 56 శాతం వరకు పిల్లల సాహిత్యాన్ని ఉపాధ్యాయుల రిఫరెన్సు పుస్తకాలను సేకరించడమయింది.

2) వార్ మెగజైన్ :- పాఠశాల విద్యార్థులలో సాహిత్య వైపుణ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి ఒక ప్రేరణ ఈ వార్ మెగజైన్. పిల్లలు కథలు, కావ్యాలను ప్రాసి, వివిధ వనరుల నుండి మంచి వస్తువులను సేకరించి క్లాన్ రూంలలో ప్రదర్శిస్తారు. వార్ మెగజైన్ పై అంశాలన్నీటిని బైండింగ్ చేసి, గ్రంథాలయ రిఫరెన్సుగా ఉపయోగిస్తారు.

3) పాఠశాల పోష్ట్ భాక్స్ :- పిల్లలు వారి భావాలను / ఫిర్యాదులు / సలహాలు మొదలైన వాటిని వ్యక్తపరచే కార్యక్రమం. పాఠశాల ఫోయిలోనే పిల్లల విషయాలను పరిష్కరించడమత్తున్నది. వారంలో ఒకసారి అంబే శనివారం ఈ పోష్ట్ భాక్స్ ను తెరవడమత్తుంది, సమాచార కమిటీ పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులందరు సమక్షంలో ఆ ఉత్తరాలను చదచడమత్తున్నది.

4) పాఠశాల క్యాబినెట్ :- ప్రతి పాఠశాలలలో విద్యార్థులతో కమిటీలను అంబే ఆరోగ్య, పారిశుద్ధ్య కమిటీ, సమాచార కమిటీ, లైబ్రరీ కమిటీ, వార్ మెగజైన్ కమిటీ మొదలయిన కమిటీలను ఏర్పాటు చేయడమయింది. ఈ కమిటీలు క్రీయశీలంగా వుండి పాఠశాల అభివృద్ధి కార్యకలాపాలన్నీటిలో అవి పాల్గొంటున్నాయి.

5) పిల్లల డైరీ :- పిల్లలు వారి అనుభవాలు, సంఘటనలు, భావాలు, ఆలోచనలన్న వారి నోట్ పుస్తకాలలలో సాంతగా వ్యక్తపరచడానికి ప్రతిరోజుా ఒక పేజీని ప్రాయిడానికి పిల్లలను ప్రోత్సహించడమయింది. దీనిపట్ల పిల్లలలో ఆలోచనలు, వ్యక్తపరిచే వైపుణ్యాలు అభివృద్ధి చెందుతాయి. పిల్లలకు డైరీలను ముద్రించి సమకూర్చడానికి ప్రజలను, ఇతర సంస్థలను పాఠశాలలు సమీకరిస్తాయి.

-9-

-9-

10) మాట్నీ, సైన్స్, జనరల్ నాలెక్సిలలో పిల్లల ట్యూలెంట్ సెర్స్ : -

మండల ఫౌయిలో మాట్నీ, సైన్స్, జనరల్ నాలెక్సిలలో ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్సుత ఫౌయిలలో పిల్లల ట్యూలెంట్ సెర్స్ ను నిర్వహించడమయింది. తైట్స్ బెస్ట్ పేపర్సు రూపొందించి, జిల్లా ఫౌయిలో ప్రతి సచ్చెక్కలో మొదటి 10 మంది విద్యార్థులను ఎంపిక చేసి, సర్టిఫికేట్లతో ప్రశంసించారు. 2008-09 సంవత్సర కాలంలో ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించి కొనసాగించడమయిపుతుంది.

11) కంప్యూటర్ ఎయిడెడ్ టెర్మింగ్ : -

2008-09 సంతప్త కాలంలో ప్రతి పాఠశాలకు 5 చోప్పున 576 ప్రాథమికోన్సుత పాఠశాలలకు కంప్యూటర్లను సమకూర్చడమయింది. ఇప్పటి వరకు, నుమారు 4 లక్షల మంది పిల్లలకు వర్తింపుతో ఎన్వెసెల్, ఎంపిల్యూడ్స్, పాఠశాల విద్య క్రింద కంప్యూటర్లు సమకూర్చిన పాఠశాలలలో పాటుగా, సిఎల్ కార్యక్రమం క్రింద 3063 పాఠశాలలకు వర్తింపు చేయడమయింది. సిఎల్ పాఠశాలలకు 64 టైపీస్లుతో 12 సిఎల నకళ్లను తయారు చేసి సమకూర్చడమయింది.

12. బెలికాస్పారెన్స్ ద్వారా దూర విద్య - శిక్షణలు, సామర్థ్య నిర్మాణ : -

వివిధ వ్యవధలలో నెలకు మూడు రోజుల బెలికాస్పారెన్స్ ను నిర్వహించడమయిపుతున్నది. నుమారు 2.5 లక్షల ఉపాధ్యాయులు, క్షేత్ర ఫౌయిల్ కార్యాన్వయకులు పాగ్లోన్నారు. పాఠశాల సముదాయాలలో, ఎంఆర్సిలలో బెలికాస్పారెన్స్ సొకర్యాన్ని కల్పించడమయిపుతున్నది. రాష్ట్రఫౌయి రిసోర్స్ గ్రాపుల ద్వారా ఉపాధ్యాయులు, క్షేత్ర కార్య నిర్వహకుల కోసం శిక్షణలు, సామర్థ్య నిర్మాణ కార్యక్రమాలను నిర్వహించడమయిపుతున్నది. శిక్షణ ప్ర్యాపలలో - ప్యాన్స్ చర్చలు, ఇంటర్ప్ర్యాలు, వీడియో చిత్రాలు చూపించడం, చర్చలో, పాగ్లోన్న వారు లేవనెత్తిన సందేహాలను నివృత్తి చేయడానికి క్షేత్రాన్ని పావర్ అంశాలు వుంటాయి.

-10-

-10-

13. విద్యా మేళాలు, ఎగ్గిబిషన్లు :-

- \* రాష్ట్రం, జిల్లా, మండల స్థాయిలో మేళాలను నిర్వహించడమవుతున్నది. ఈ మేళాలలో పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులు, ప్రజలకు ప్రవేశం ఉంటుంది.
- \* అనేక తరఫోల లెరిగ్యుంగ్ మెటీరియల్, కార్బోకలాపాలు, ప్రయోగాలను ప్రకటించి, ప్రదర్శించడమవుతున్నది.
- \* డబ్బు, వస్తు, సేవా రూపంలో ప్రజల తోడ్చాటుతో మేళాలను నిర్వహించడమవుతున్నది.

ప్రతి సంవత్సరం ఈ క్రింద పేర్కొన్న మేళాలను నిర్వహించడమవుతున్నది.

- \* భూపా మేళా
- \* గణితం మేళా.
- \* విజ్ఞాన (షైస్) మేళా.
- \* టీఎల్ఎం మేళా.
- \* మేళాలు ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులలో అధిక ఉత్సాహాన్ని ప్రేరణను కలుగజేశాయి.

14. పిల్లల ప్రతిభ అన్వేషణ, పిల్లల సమ్మేళనాలు:

- \* ఈ క్రింద తెలియజేసిన అంశాలలో ప్రాధమిక, ప్రాధమికోన్నత స్థాయిలో పిల్లలలో ప్రతిభను గుర్తించడం, వినియోగించుకోవడం కోసం ప్రతి సంవత్సరం పారశాల, పారశాల కాంప్లెక్స్, మండల స్థాయిలో చిల్డ్రన్ టాలెంట్ సెర్చ్ కార్బోకమాలను నిర్వహించడ మవుతున్నది.

-11-

-11-

- సృజనాత్మక రచనలు
- వక్తృత్వం
- త్రాయింగ్, పేయింటీంగ్
- పాటలు పాడడం (దేశభక్తి గీతాలు, జానపదం, క్లాసికల్)
- సంగీతం, నాట్యం.
- పరుగుపండం (100 మీటర్లు)
- లాంగ్జింప్

\* పారశాల ఫోయిలో పోటీలను నిర్వహించడమయింది. గలిచిన విద్యార్థులను క్లాసర్ ఫోయి పోటీలకు పంపడం జరిగింది. క్లాసర్ ఫోయిలో విజేతలను మండల ఫోయి పోటీలకు నామినేచు చేయడం జరగుతుంది. మొదటి మూడు ఫోయాలు అంటే 1, 2, 3 లలో నిలిచిన పిల్లలను ప్రజలు, తల్లిదంట్రుల ప్రమేయంతో సన్మానించడం జరిగింది.

\* మండల ఫోయిలో పిల్లల సమ్మేళనాలను నిర్వహించడమయింది. వీటిలో పారశాలలు, ఉపాధ్యాయులు, పాల్గొంశాలు, ఇతర అంశాలపై వారికి గల భావాలను వ్యక్తికరించడానికి వీలు కల్పించడమవుతున్నది.

### 15. మొబైల్ సైన్స్ వ్యాస :

మారుమాల పారశాలలలో సైన్స్ ప్రయోగాలను ప్రదర్శించడం, నిర్వహించడం కోసం వీటిని ఏర్పాటు చేయడమయింది. సైన్స్ వ్యాస్ లో కార్బికలాపాలను/ప్రయోగాలను నిర్వహించడం కోసం అవసరమైన సామాగ్రి భద్రపరచిన స్పెషియల్సు, మోడల్సు (మనిషి శరీరం, ఫిజియోలజి, అస్ట్రోనామి మొదలైనవి ) గ్రంథాలయ పుస్తకాలు, చిన్న మైక్రోస్కోపులు, బైనాక్యులర్స్, డలిస్కోప్, చార్టలు, పోస్టర్లు పుంటాయి.

-12-

-12-

### ప్రదర్శన విధానం

\* ఈ వ్యాసంలో ఆరుగురు రీసోర్స్ ఉపాధ్యాయులతో 104 ప్రయోగాలు వుంటాయి.

\* అన్ని సౌకర్యాలు కలిగిన పారశాలలలో ప్రదర్శనము ఏర్పాటు చేయడమవుతుంది.  
ప్రయోగాలను నిర్వహించి, పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులకు  
ప్రదర్శించడ మన్వతుంది.

### 16. ప్రవేశ పెట్టిన భారీ సంస్కరణలు:

#### ఎ. ఆర్థిక సంస్కరణలు:

- \* నెలవారి బ్యాంకు రీ-కన్సీలియేషన్సు తప్పని సరి చేయడమయింది.
- \* సంస్థలు అంటే బిఆర్సిసిలు, సిఆర్సిలు, పారశాలలు, వ్యక్తిగత గ్రహితలకు నిధులను అన్వర్తన (ఆర్టిచిషన్) ద్వారా బదిలీ.
- \* అన్ని ఫొయిలలో సింగిల్ బ్యాంక్ అకొండెంగ్ సిప్పం ద్వారా నిధుల నిర్వహణ.
- \* రాష్ట్ర, జిల్లా, సబ్ జిల్లా ఫొయిలో చార్టెడ్ అకొండెంట్ల నియామకం ద్వారా ఇంటర్వూల్ ఆడిటును ఏర్పాటు చేయడం.
- \* రాష్ట్ర, జిల్లా ఫొయిలో "టాలి సాఫ్ట్వేరును" ఉపయోగిస్తూ అన్ని ఆర్థిక లావాదేవీలను కంప్యూటర్ రైజ్స్ చేయడమయింది.

#### ఏ. పరిపాలన సంస్కరణలు:

- \* అన్ని జిల్లాలు, సబ్ జిల్లా ఫొయి క్లైట్ కార్డ్సనిర్వహకులతో పెలికాన్సురెన్స్ (మన బేచి నెట్వర్క్) ద్వారా కార్డ్కమ అమలును పర్యవేక్షించడం.
- \* పారశాలల నిర్వహణ అంశాలను మొరుగు పరచడానికి సర్వంచ్ అధ్యక్షతన ప్రతి పారశాలలో తల్లిదండ్రులతో వీద్యా పర్యవేక్షణ కమిషన్లను ఏర్పాటు చేయడం.

-13-

-13-

- \* పిల్లల ప్రదర్శన, ఉపాధ్యాయులు, పిల్లల హాజరీని పర్యవేక్షించడానికి అన్ని మండల రిసోర్స్ కేంద్రాల (ఎంఆర్సిలు) కు జింటర్స్ సాకర్యాన్ని నమకూర్చడమయింది.

#### సెకండరీ విద్యా:

##### 17. అంగ్ మీడియం సెక్షన్సు:

- \* 2008-09 విద్యా సంవత్సరంలో 6వ తరగతిలో 6,215 మునిసిపలు/ప్రభుత్వ/జిల్లా పరిషత్ పారశాలలలో అంగ్ మీడియం సమాంతర సెక్షన్లను ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. 2009-10 సంవత్సరంలో పైన తెలిపిన పారశాలలన్నీంటిలో 7వ తరగతిని, 2010-11 సంవత్సరం నుండి 8వ తరగతిని ప్రారంభించడమయింది.

##### 18. కంప్యూటర్ విద్యా:

- \* కేంద్రవాటూ 75 శాతం, రాష్ట్రవాటూ 25 శాతంతో మొత్తం రూ.335.00 కోట్ల వ్యయంతో 2008-09 నుండి 2013-14 వరకు 5 సంవత్సరాల కాలానికి 5000 ఇన్నత పారశాలలలో కంప్యూటర్ విద్యను ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. 2010-11లో కూడా 1300 ఇన్నత పారశాలల్లో కంప్యూటర్ విద్యను ప్రారంభించడమయింది.

##### 19. రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ (ఆర్.ఎం.ఎన్.ఎ) :

- \* మన రాష్ట్రంలో రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ అనేది ఒక కొత్తగా ప్రవేశపెట్టిన కేంద్రప్రభుత్వ పద్ధతం. కేంద్ర వాటూ 75 శాతం, రాష్ట్ర వాటూ 25 శాతంతో 11వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో 2009-2010 విద్యా సంవత్సరం నుండి ఈ ప్రాజెక్టును అమలు పరచడమన్నతున్నది. దీనిని కేంద్ర వాటూ 50 శాతం, రాష్ట్ర వాటూ 50 శాతంతో ఈ పద్ధతాన్ని 12వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వరకు కొనసాగించడమన్నతుంది.

-14-

-14-

- \* 14 నుండి 18 సంవత్సరాల వయస్సు పున్న వారికి సెకండరీ విద్యలో ప్రవేశం కల్పించడం, అవసరమైన మాలిక సదుపాయాలు, బోధన, బోధనేతర సిబ్బందితో 5 కి.మీ. వాగ్యసార్థంలో సెకండరీ పాఠశాలలను సమకూర్చడం ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.
- \* 2012-13 నాటికి 75 శాతం లభ్యతను, 2017-18 నాటికి 100 శాతం లభ్యతను సాధించడం, 2020 నాటికి 100 శాతం రిచెస్టన్స్ ను సాధించడం.
- \* ఆర్థికంగా వెనుకబడిన కులాలు, విద్యాపరంగా వెనుకబడిన కులాల గ్రామీణ బాలికలు, వికలాంగులు, ఎన్సి, ఎన్సి, ఓబిసి, మైనారిటీలైప్ ప్రత్యేక శ్రద్ధ.
- \* కేంద్రీయ విద్యాలయ మాదిరిగా 737 ఇచ్చి మండలాలలో ప్రతిదానిలో ఒకటి చొప్పున ఆదర్శ పాఠశాలలను ఏర్పాటు చేయడం.

#### 20. మధ్యాహ్న భోజనం :

- \* రాష్ట్రంలో 2003 జనవరి నుండి 1 నుండి 7 తరగతుల పిల్లలకు, 2008 నుండి 8వ తరగతి నుండి 10వ తరగతి పిల్లలకు మధ్యాహ్న భోజన పథకాన్ని అమలు పరచడమవుతున్నది.
- \* పిల్లల పొషకాపోర స్థితిని మెరుగుపరచడం, పాఠశాలలకు హోజరపుటకు పిల్లలను ప్రోత్సహించడం, డ్రాఫ్ అప్పట్లను తగ్గించడం, విద్యార్థులలో జ్ఞాన సంబంధమైన వైపులాయన్ని అభివృద్ధి చేయడం ప్రధాన ఉద్దేశం.
- \* ప్రభుత్వ, స్థానిక సంస్థ, ఎఱుడెడ్ పాఠశాలలలో ఈ పథకం క్రింద పూర్తిగా 79176 పాఠశాలలకు 7420229 మంది పిల్లలకు వర్తింపు చేయడమయింది.

-15-

- \* 2010-11 సంవత్సరంలో మధ్యాహ్న భోజన పథకం కోసం (కేంద్ర, రాష్ట్రవాటాల రెండింటికి) రూ.798.90 కోట్ల మొత్తాన్ని కేటాయించడమయింది.

### మ. 1.10

**శ్రీ చిగురుపాటి వరపూర్డ :** అధ్యక్షా, ఈ రోజు పాతశాల విద్య సంస్కరణల మీద చర్చను మొదలుపెట్టే అవకాశం నాకు ఇచ్చినందుకుగాను మొట్టమొదట ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. గతంలో ఇదే సభలో మూడు, నాలుగు సార్లు విద్య మీద అనేక అంశాలు మాట్లాడడం జరిగింది. ఈ రోజు పాతశాల విద్యకి సంబంధించిన సంస్కరణలకు సంబంధించిన చర్చ ఉంది కాబట్టి కొన్ని విషయాలు మంత్రిగారి దృష్టికి తమ ద్వారా తీసుకురావాలని అనుకుంటున్నాను. విద్య సంస్కరణల గురించి గతంలో భారతదేశ స్థాయిలో కొతారి కమిటీని, ఇతర కమిటీలను వేయడం, వారు నివేదికలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఎన్ని ఇచ్చినా, పార్లమెంట్లో చర్చించినా, ఎన్నో సార్లు అమాదించినా లోపాలు ఉండడంవల్ల ప్రస్తుతం ఉన్న పాతశాల విద్య అనేక రకాల ఇఖ్యందులను ఎదుర్కొంటోంది.

దీనికి సంబంధించి సంస్కరణల లక్ష్యాలు అందరికి తెలిసినవే. సూరు శాతం అష్టరాస్యతను సాధించాలి. పాతశాల స్థాయిలో డ్రాపోట్స్ లేకుండా చేయాలని, అందరికి చదువుకునే అవకాశం కల్పించాలని ఇటువంటి లక్ష్యాలతో గతంలో అనేక కమిటీలు నివేదికలు ఇచ్చినపుటికీ, పూర్తి స్థాయిలో ఫలితాలు సాధించలేకపోయాము. ఇంకా కొత్త సంస్కరణలు తేవాలా లేక వచ్చినవాటి ఆచరణలో లోపాలు ఉన్నాయా? ఈ రెండు అంశాలను పరిశీలించాలి. సంస్కరణలు కొత్తగా తీసుకుప్పేదానికన్నా, పేపర్ మీద ఉన్న సంస్కరణలు ఆమలులో చాలా లోపాలు ఉన్నాయి కాబట్టి వాటి మీద దృష్టిని సారించవలసిన అవసరం ఉందని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ పరిస్థితి ఉన్నా ఆలస్యం అయింది కాబట్టి ఆచరణలో లోపం ఉంది కాబట్టి సమాజంలోని రుగ్మితులకు ఈ విద్యలో మనం సాధించవలసిన లక్ష్యాలను సాధించలేకపోవడానికి అనేక రుగ్మితులకు ఇదే కారణమని మనందరం భావించవలసినదే.

కొతారి కమీషన్ రిపోర్ట్ గురించి పెద్దలు చెప్పారు. "The Nation is built in a class room" అని అన్నారు. అనలు అప్పుడు ఆయన ఒకే క్లాస్ రూమ్ ఉంటుందని స్టేట్మెంట్లో చెప్పారు. మన దేశంలో, రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ఎన్ని రకాల స్కూల్స్, ఎన్ని రకాల క్లాస్ రూమ్స్ ఉన్నాయో చెప్పడం చాలా క్షమిస్తున్ పరిస్థితి. ఎంత ఫీజు ఉందో, దానినిబట్టి పాతశాలలు ఉన్నాయనే పద్ధతిలో క్యాటగిరిస్ చేయాలంటే, రాష్ట్రంలో ఉన్న పాతశాలలను వంద రకాలుగా క్యాటగ్రెట్ చేయాలి. వంద రకాల ఫీజులు చెల్లిస్తున్నారు. ఇన్ని రకాల క్యాటగ్రెట్ ఉన్న వ్యవస్థ బహుళ దేశంలోకానీ, ఏ రాష్ట్రంలో కానీ ఎక్కుడా లేదు. ఫుడ్లోకానీ, హెల్త్లోకానీ ఇటువంటి వ్యవస్థ లేదు. మనం ఆ దృష్టిలో కూడా అలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. మీడియా ద్వారా వస్తున్న వార్తలనుబట్టి విద్యార్థుల ఎక్స్ప్రెస్సేషన్, తల్లిదండ్రుల ఎక్స్ప్రెస్సేషన్, స్టాప్టే ఎక్స్ప్రెస్సేషన్, కంట్రీ ఎక్స్ప్రెస్సేషన్ దానిని బట్టి సంస్కరణలను చేయవలసిన బాధ్యత ఇప్పుడు ఉంది. విద్యార్థుల ఎక్స్ప్రెస్సేషన్ మీడియా ద్వారా చూస్తూ ఉంటే, సామాన్యాడి, కూలి పని చేసేవాడి పిల్లలవాడు, ధనవంతుడి పిల్లలవాడు అదే కోరుకుంటున్నారు. ఆ తల్లిదండ్రులు ఆ పిల్లలవాడి ఎక్స్ప్రెస్సేషన్ పూర్తి చేయడంలో మనం చేసే సంస్కరణలను ఆ రకమైన గ్యామ్సు అలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. స్టాప్టే ఏమి కోరుతుంది?

( గారవ డెప్యూటీ కైర్యాల్యూన్ అధ్యక్ష స్థానం పహించారు )

గత 50,60 సంవత్సరాల విద్య రంగంలో ఉన్న మార్పులలో ఏమి పెరిగిందంటే, అనమానతలు పెరిగాయి. ఈ రోజు చూసినట్లయితే, ఎన్నో రకాలుగా విభజించి ఉండడంవల్ల విద్య రంగం చాలా క్షమించాలి. ఈ అనమానతలకు ఈ విద్య ప్యాప్టే కారణమని నా ప్యాప్టేగత అభిప్రాయము. ఈ అనమానతలు లేకపోవడానికి కొతారి కమీషన్ కామన్ పాతశాలలు కావాలని రిపోర్టు ఇచ్చారు. కామన్

పాతశాలలు అంటే ఒకే రకమైన పాతశాలలు ఉండాలని అన్నారు. సంపన్నుల పిల్లలు, పేదల పిల్లలు ఒకే పాతశాలలో ఉండాలనీ, కామన్ పాతశాలలు ఎస్టాబ్లిష్ చేస్తే ఐక్యమత్తుం, ఉమ్మడి చైతన్యానికి ఒక పునాది అవుతుందని కొరారి కమీషన్ భావించడం జరిగింది. మనమే విద్యార్థులను ఎన్నో రకాలుగా విభజిస్తున్నాము. సామాజిక న్యాయం కావాలనీ కోరుతున్నాము. ఆచరణలో ఆ సామాజిక న్యాయం లేదు కాబట్టి దేశ భవిష్యత్తులో ఇది ప్రమాదకరమైన అంశంగా నేను భావిస్తున్నాను.

**ప్రస్తుత వ్యవస్థ వల్ల విద్య రెండుగా విభజించబడింది.** 1. ప్రైవేట్ విద్య, 2. ప్రభుత్వ విద్య. 1. ప్రైవేట్ స్కూల్ టీచర్స్, 2. ప్రభుత్వ స్కూల్ టీచర్స్. 1. సంపన్నుల విద్య 2. పేదల విద్య 1. గ్రామీణ విద్య 2. నగరాల విద్య. ఈ విధంగా చూస్తే చాలా చాలా ఆందోళనకరమైన పరిస్థితి ఉంది. విద్య వ్యవస్థలో రెండు కళలు ఉన్నాయి. పేదవారు చదువుకొనే ప్రభుత్వ పాతశాల విద్య 50 శాతం ఒక కన్ను అయితే మిగతా వారికి సంబంధించింది ప్రైవేట్ పాతశాల విద్య మరొక కన్ను. ఇద్దరి విషయంలో కూడా ఆలోచించాలి. గత మూడు సంవత్సరాల కాలంలో ఒక్కసారి కూడా ఈ అంశానికి సంబంధించి ఆ సిల్లల గురించి, ఆ ఉపాధ్యాయుల గురించి శాసనసభలోకానీ, శాసన పరిషత్తులోకానీ వారి గురించి ప్రస్తుతించకపోవడం ఆ సంస్కరణలో లోపమని భావిస్తున్నాము. ఈ కోణంలో చూసినట్లయితే, ఈ అంతరాలను తగ్గించకుంటే దేశంలో చాలా ప్రమాదం ఉంది.

**ప్రస్తుతం ఉన్న విద్యార్థులు పదవ తరగతికి వచ్చేసరికి ఒక సడియాని ఏర్పరచుకొంటున్నారు.** ఎంత త్వరగా ఈ దేశాన్ని పదిలి వెల్లిపోతామా అని మెరిట్ విద్యార్థులు మరీ ఆలోచిస్తున్నారు. అదే విధంగా గ్రామంలోని విద్యార్థి గ్రామాన్ని పదిలి వెళ్లాలనీ, లేకుంటే విద్య లేదని గ్రామంలోని విద్యార్థి తల్లిదండ్రులు కూడా ఆలోచిస్తున్నారు. ఈ రకమైన వ్యవస్థ ఉంటే రాబోయే రోజులలో మన దేశ పరిస్థితి చాలా చాలా ఇబ్బందికరంగా ఉంటుంది. ఇష్టటేకే brain drainలని ఈ దేశంలో ప్రత్యేకించి ఈ రాష్ట్రంలో బాగా చదువుకున్న విద్యార్థి ఇక్కడ ఉండడానికి ఇష్టపడడం లేదు. ఇక్కడ కులం, మతం ఏదయినా ఎవరి బిడ్డ అయినా, ఉన్న వారి బిడ్డయినా, లేని వారి బిడ్డయినా బాగా చదువుకొన్న వారు రాష్ట్రంలో ఉండడానికి ఇష్టపడడం లేదు. అదే విధంగా గ్రామంలో ఉన్న వారు గ్రామంలో ఉండడానికి ఇష్టపడడం లేదు. విద్య దృష్ట్యా రైతు కూడా ఇష్టపడడం లేదు. ఈ సమయాలను సంస్కరణలే పరిష్కరించాలి. ఈ విషయంలో తప్పకుండా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాము.

**రాష్ట్రం మొత్తాన్ని ఒక యూనిట్‌గా తీసుకొంటే, మొత్తమొదట ప్రభుత్వ పాతశాలల్లో మన సంస్కరణలను ఆలోచించాలి.** ఉప్ప ప్రియారిటీలో చూసినట్లయితే, 1. సిబ్బంది 2. పాతశాలకి సంబంధించిన కరికులమ్, ప్రోగ్రామ్స్ లేదా పాతశాలలు చేసే ఆక్షిటిస్. 3. విద్యార్థుల ఆస్పట్లో మనం చేసే అంశాలు. ఈ మూడు సంస్కరణలు మనం చేస్తే బాగుంటుంది. సాధారణాంగా స్టోర్ గురించి మనం అనుకొంటాము. పెద్ద పెద్ద గ్రౌండ్స్ ఉండి, ఇన్ఫ్రాస్ట్రాక్చర్ ఉండి చాలా సదుపాయాలు ఉంటే విద్యార్థులకు చాలా మంచిగా ఉంటుందని అనుకొంటాము. అప్పీ అవసరమే. కాదనడం లేదు.

**అన్నింటికి ఏమిటి టీచర్స్‌తో దానిని పోలిస్తే అది చాలా స్వల్పమైనది.** ఇప్పాన్ని లేకుండా మంచి టీచర్స్‌తో ఒక చిన్న ట్యూఫ్సన్లో చదివి ఉన్న స్థాయిలో ఎదిగిన వారు చాలా మంది ఉన్నారు. టీచర్స్ చాలా అవసరం. టీచర్స్ అంటే ఏమిటి? ప్రైవేట్ కాలేజ్ స్థాయిలో చూస్తే, లెక్కల సబ్సిషన్ తీసుకున్నట్లయితే ఆ లెక్కర్స్ కి నెలకి రూ.1,000 మండి రూ.10,00,000ల వరకూ తీసుకొనే లెక్కర్ల దగ్గర చదివించడానికి

అందరూ ఉన్నిచ్చల్లరుతున్నారు. ఐసటి., ఎమ్సెట్ కోచింగ్ లెక్షరల్లకు రూ.1,000 నుండి రూ.10,00,000 పరకూ తేడా ఉంది. టీచర్స్కి సంబంధించి తేడా లేకుండా ప్రభుత్వ స్కూల్స్ అన్నింటికి ఒకే విధానం ఉంటే మంచిది, అప్పుడు వారు అట్రాక్ట్ అవ్వడానికి కష్టం. మన వాళ్లు స్టడీ చేయడానికి కొరియా, జపాన్ దేశాలకు వెళ్లి వచ్చారు. వారు సర్వే చేసి ఒక రిపోర్ట్ తయారుచేసి సబ్మిట్ చేశారు.

అక్కడ గోల్డ్ మెడలిస్ట్స్ అంతా ప్రైమరీ స్కూల్ టీచర్స్గా ఉంటారని రిపోర్ట్లో ఇచ్చారు. చాలా దేశాలలో ఈ విధమైన జాగ్రత్తలు తీసుకుంటున్నారు. బేసిక్ ఫోండేషన్ మొదటి తరగతి నుండి ఐదవ తరగతి పరకూ టీచర్స్ మొత్తాన్ని గోల్డ్ మెడలిస్ట్స్ ని వేసి వారికి బ్రహ్మండమైన అవకాశాలు ఇచ్చి సదరు టీచర్స్కి బ్రహ్మండమైన గుర్తింపును ఇచ్చి, అన్ని సదుపాయాలు కల్పిస్తే అప్పుడు వారు తయారుచేసే పిల్లలు జాతి రత్నాలు అపుతారని వారంతా అన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకొంటున్నారు. అందరూ అన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకొంటే, మనం మాత్రం ఒకే పద్ధతిలో 50 సంవత్సరాల నుండి ఉన్నాము. అందరూ కూడా టీచింగ్ ప్రోఫెషన్ ఇష్టం ఉండే పథున్నారా, ఇంద్ర ఉండి చేరుతున్నారా, ఏ ఉద్యోగం లేకుండా పథున్నారా, కనిటమేంట్తో పథున్నారా అంటే అది ఒక క్వశ్వన్ మార్క్యూగా తయారయింది. టీచర్స్, కాన్సిలర్స్, సూపర్వైజర్స్, సపోర్ట్ స్టాఫ్ నాలుగు రకాల టీమ్స్ మనం సంస్కరించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. నాలుగు రకాల టీమ్స్లో నా పరకూ నేను రాష్ట్ర స్థాయిలో జిల్లా స్థాయిలో సంటర్స్ అఫ్ ఎస్ట్రోన్మెన్ట్ ఉండాలి అనుకుంటాను. యూనివర్సిటీలు, కళాశాలల స్థాయిలో అంటాము. వారికి మామూలు టీచర్కన్నా 10,20,30 రెట్లు జీతం చెల్లించాలి. అటువంటి రోల్ మోడల్ ప్రభుత్వ స్థాయిలో రన్ చేయాలి. ఒక వ్యక్తి రన్ చేసే పారశాలను చూసి ప్రభుత్వం వెళ్లి చూసి చర్చించుకొనే పరిస్థితికన్నా ప్రభుత్వమే రాష్ట్రస్థాయిలో జిల్లా స్థాయిలో అలా చేయాలని కోరుతున్నాను.

( బెల్..... )

అధ్యక్షా, నాకోక ఐదు నిమిషాలు ఇష్టండి.

మిస్టర్ డెపూటీ షైర్స్ ఎప్పటి పరకూ చేద్దామో చెప్పండి? మళ్ళీ సా. 5.00 గంటలకు మనకు సెప్పన్ ఉంది.

శ్రీ చిగురుపాటి వరప్రసాద్: అధ్యక్షా, ఈ నాలుగు వ్యవస్థలను చేయకపోతే కష్టం. దీనిని మనం ఎప్పటిక్కుడు నాన్ పొలిటికల్ సబ్జక్ట్స్కి విద్య, ఆరోగ్యం, ఉపాధితలే సబ్జక్ట్స్ మేధావులు ఉన్న సభలో దీనిని కొన్ని గంటలు ఎక్స్ప్రో సమయాన్ని కేటాయించి అయినా చర్చించి శాసనసభకు రెకమెండ్ చేయకపోతే కష్టం. నా అభిప్రాయాన్ని తమ ద్వారా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. తమరు మంచి మనసుతో చేయండి. నా అభిప్రాయాన్ని చెబుతున్నాను.

మిస్టర్ డెపూటీ షైర్స్: మీ లీడర్కి చెప్పండి. వారు బిపసిలో సభ్యులుగా ఉంటారు. వారు చెబుతారు. నేను బిపసి.,లో లేను. మీ వాళ్లు సభ్యులుగా ఉన్నారు.

మ. 1.20

వరప్రసాద్ గారూ, సీతారాములు గారు, రామయ్య గారు, మోహన్‌రెడ్డి గారు, రామిరెడ్డి గారిలాంటి వాళ్లతో మాట్లాడాలి. నా మీద పడితే ఎలా?

**శ్రీ చిగురుపాటి వరపూర్వ : అధ్యక్షా, నేను మిమ్మల్ని రికోణ్స్ చేస్తున్నాను.**

**మిష్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్స్ : ఇచ్చిన టైం ప్రకారం ఇతర సభ్యులను పిలుస్తాను.**

**శ్రీ చిగురుపాటి వరపూర్వ : అధ్యక్షా, ఒక్కుసారి షైర్క్స్ గారే ఫలాన సబ్జక్టు మీద నిష్టాతులుంటే మాట్లాడాలని సూచించడం ఈ సభలో విన్నాను. డా. నాగేశ్వర్ గారు, నేను అందరం కూడా విద్యారంగంలో మాకున్న అనుభవంతో మాట్లాడుతున్నాం. ఏదో ముఖస్తుతి కోసమో లేక తయారుచేసుకొని వచ్చిన రిపోర్టును చదపడమో, పార్టీ తరఫున మాట్లాడుమో చేయడం లేదు. నాన్-పారిటికల్గా, విద్యా రంగంలో ఉన్న 30 సంవత్సరాల అనుభవంతో విద్యాశాఖ మంత్రి గారి దృష్టికి మీ ద్వారా తీసుకురావాలనే తపనతో మాట్లాడుతున్నాను కాబట్టి దయచేసి మరొక ఐదు నిమిషాల సమయాన్ని ఇప్పంటి.**

**మిష్టర్ డెప్యూటీ షైర్క్స్ : మీకు ఇచ్చిన సమయమే ఐదు నిమిషాలు. ఇప్పటికి 10 నిమిషాలు అయిపోయింది. ఇంకా ఐదు నిమిషాలు అడుగుతున్నారు.**

**శ్రీ చిగురుపాటి వరపూర్వః అధ్యక్షా, టీచర్స్ అనేది మన వ్యవస్థలో ఉంది. కానీ గత 25 సంవత్సరాల నుండి మాస్తుంటే సక్షేప స్కూల్లలో టీచర్లతోపాటు, కౌన్సిలర్లు, ట్ర్యాటలర్లు ఉంటున్నారు. ఈ వ్యవస్థను మనం పారశాల విద్యలో కూడా ప్రవేశపెట్టాలి. పర్యవేక్షణ లేకపోతే మంచి టీచర్లన్నా మెరుగైన ఫలితాలు రావే విషయం మనకు అర్థమవుతోంది. ఆ విషయాన్ని గ్రహించి గత 10 సంవత్సరాల నుండి జీర్ణ శాతం ఫలితాలు వచ్చే సూళాలను గుర్తించి అక్కడ నుండి మనం గ్రోండు వర్కును మొదలు పెట్టాం. కేవలం, పర్యవేక్షణ ద్వారా పోస్ట్ అయితే సరిపోతుంది, 30 శాతం ఫలితాలు వస్తే సరిపోతుంది, 50, 60 శాతం ఫలితాలు మాత్రం వస్తే సరిపోతుందనే అభిప్రాయాన్ని మార్పుకోవాలి. ప్రై-వెక్ సిటీలో లక్ష మందికి పైన సాష్టోవర్ ఇంజనీర్లు పనిచేస్తూ ఉంటే 1 వ తరగతి నుండి 10 వ తరగతి వరకు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో చదువుకున్న విద్యార్థులు ఎంతమంది అక్కడ పనిచేస్తున్నారు? వాళ్లకు మంచి అవకాశాలు వస్తున్నాయా అనేది ఆలోచించాలి. ఇప్పి కోట్ల రూపాయలను ఖర్చు పెడుతున్న ఈ వ్యవస్థ ఎవరి కోసం? గత 20 సంవత్సరాల నుండి ఈ వ్యవస్థ అలా ఉంటే.. ప్రభుత్వ అధ్వర్యంలో పనిచేస్తున్న శాసనసభలో, శాసన మండలిలో ఇన్స్పెక్టర్లు చర్చ పెట్టుకొని, కోట్ల రూపాయలను ఖర్చుతో పెద్ద వ్యవస్థను నిర్మించి, ప్రభుత్వ పారశాలల్లో 10వ తరగతి వరకు చదువుకున్న వారిలో ఒక శాతం మందికి వరకు కూడా అలాంటి అవకాశాలు రాకపోతే ఈ వ్యవస్థ ప్రశ్నార్థకంగా మారుతుంది. పర్యవేక్షణ అధికారులుగా డి.ఈ.వోలు ఉండవచ్చు, ఎం.ఈ.వోలు ఉండవచ్చు, సబ్ పరిగ్రంగ్ స్టాఫ్ ఉండవచ్చు ఇక్కడ నుండి మార్గదర్శకాన్ని ఇచ్చే దృష్టితో ఆలోచించాలని నేను భావిస్తున్నాను. సిలబన్ కరిక్యులమ్ విషయానికి పస్తి.. ఈరోజుల్లో పిల్లవాళంతా జాతీయస్థాయిని వదలిపేసి అంతర్జాతీయ స్థాయి లీడర్లు కావాలని ఆలోచన చేస్తున్నారు. అంతర్జాతీయ స్థాయి నాయకుడికి కావలసింది ఏమిటి? మనవాడు ప్రైదరాబాదులో కూర్చుని పని చేస్తున్నా సరే బెలికాస్పారెన్స్ ద్వారా, నెట్వర్క్‌గ్రండ్ సిస్టమ్ ద్వారా మొదటి గంటలో ఆఫ్సైసియలో ఉన్న వ్యక్తితో మాట్లాడుతున్నాడు. రెండవ గంటలో అమెరికాలో ఉన్న వ్యక్తితో మాట్లాడుతున్నాడు. అలాంటి పిల్లలను తయారు చేయాలంటే.. సిలబన్ ను కాని, లాంగ్వాజీలో సంస్కరణలను, కెరియర్ ఓరియెంటెడ్ సబ్జక్టులలో ప్రైమరీ కాని, పార్టీ పుస్తకాలు, నోట్లు పుస్తకాలతోపాటు స్టడీ మెటీరియల్సు, వర్గుబుక్లను కాని, అవసరమైన చోట లైబ్రరీ సోకర్యం కల్పించడం, అవకాశం లేని చోట మొబైల్ లైబ్రరీ పద్ధతి ద్వారా సహాయం చేయడం, స్టడీ మెటీరియల్సు డెవలప్ చేయడం వంటి వాటి ద్వారా చదువులో నెనుకబడిన పిల్లపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ**

తీసుకోవడానికి కావలసిన సౌకర్యాలను ప్రభుత్వం డెవలప్ చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. అంతేకాక, ఎగ్గామినేవ్వన్ సిస్టం కాని, వాల్యూమేప్స్ సిస్టం కాని, అబ్జెక్ట్ ఏస్ట్లు కండక్ట్ చేయడం కాని, కాంపిటీస్ ఎగ్గామ్స్కు హజరు కావడానికి పర్మాలిటీని డెవలప్ చేయడం కాని, వాళ్ళకు లీడర్సీప్ క్వాలిటీని పెంపాందించడానికి అవసరమయే సైపార్ల ప్రోగ్రాంలను కండక్ట్ చేయడం కాని, మొరల్ ఎడ్యూకేషన్ ఇచ్చి వాళ్ళని జాతి రత్నాలుగా తయారు చేసుకోవడంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ పహించాలి. అంతేకాదు ఈరోజు పిల్లలలో దేశభక్తి కొరవడుతోంది. పిల్లలెవరిలోనూ దేశ భక్తి ఉండడం లేదు. పెద్దల పట్ల మర్యాదగా ప్రపర్తించాలన్న కాసెప్ట్ ఎవరిలోను లేదు. పిల్లలెవరిలోనూ ఈ జాతికి బ్రహ్మండంగా త్యాగం చేసి దేశాన్ని కాపాడారో వారి చరిత్ర గురించి తెలియజేస్తాలని లేదు. ఇటువంటి కాసెప్ట్లో ఉన్న మొత్తం విద్యా వ్యవస్థను సంస్కరించాలి. ఆ దిశలో మన ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని నేను భావిస్తున్నాను. చివరిగా, ఇలాంటి సంస్కరణల కోసం కృషి చేసిన వ్యక్తులెవరు? సంస్కరేమిచి? వ్యవస్థ ఎవరనే దాని గురించి ఇండియా టుడేలో 20 పేజీల వ్యాసం పచ్చింది. దేశ వ్యాప్తంగా, రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అనేక రకాల విషయాలు తెలిసాయి. విద్యా యజ్ఞం ప్రారంభించాలని గత మూడుసార్లు నుండి సభలో సూచిస్తున్నాను. విద్యా యజ్ఞం ప్రారంభించాలంటే సభలో రిజల్యూషన్ పాస్ చేయాలి. ప్రతి అధికారి, రాజకీయ నాయకుడు, విద్యావంతుడు, డబ్బులున్న వాళ్ళ, ఒక్కొక్కాళ్ల ఒక్కొక్క పేద విద్యార్థిని చదివిస్తామని ప్లెష్ట్ తీసుకోవాలి. పెద్ద పెద్ద సంస్కలు ప్రభుత్వ పారశాలలను అడాప్ట్ చేసుకుంటామనే ప్లెష్ట్ తీసుకోవాలి. అంతేకాదు, మూడు సంవత్సరాలు వచ్చిన ప్రతి పిల్లవాడికి కులంతోను, మతంతోను సంబంధం లేకుండా ఒక కార్య ఇవ్వాలి. ఆ కార్య ద్వారా అతని స్థాయికి తగ్గట్లు కావలసిన సౌకర్యాలను కల్పించాలి. కేవలం పార్యపుస్తకాలు, నోటు పుస్తకాలు ఇచ్చి ఫీజు లేదని చేతులు దులుపుకునే వ్యవస్థ నుండి కంప్యూటర్ ఎడ్యూకేషన్సు కాని, ఈ-లెర్నింగ్సు కాని, ఈ-మెయిల్ సిస్టం కాని ఆ పిల్లలాడి స్థాయికి తగ్గట్లు కల్పించాలని కోరుతున్నాను. చివరిగా, ప్రయివేట స్కూల్లలో లక్షలాది మంది చదువుతున్నారు. వాళ్లందరికి మనం తల్లిదండ్రులం. ఆ పిల్లల చదివే స్కూల్ల గురించి ఒక్కరోజు కూడా ఈ సభలో చర్చించలేదు. ఆ పిల్లల యోగ క్లేమాలు కాని, అక్కడ పనిచేస్తున్న టీచర్ల యొక్క పరిస్థితి గురించి కాని ఒకరోజు కూడా మనకు పట్టడం లేదు. వాళ్ల సంఖ్య లక్షలలో ఉంది. లక్షలలో ఉన్న వారి యోగక్షేమాల గురించి మనంపట్టించుకోవాలి కాబట్టి అది కూడా సంస్కరణలలో భాగంగా ఉండాలని తెలియజేస్తాసిలపు తీసుకుంటున్నాను.

**శ్రీ జల్లి విల్సన్ :** అధ్యాత్మ, విద్యా హక్కు చట్టం, బాల కార్యక నిర్మాలనా చట్టాలు వచ్చినటువంటి పూర్వ రంగంలో మనం ఈ అంశాన్ని ఈ సభలో చర్చించుకుంటున్నాం. సరైన విద్యా విధానం అవసరమనుకుంటే, గ్రామ ప్రాంతాలలో, పట్టణ ప్రాంతాలలో ఉన్నటువంటి మన పారశాలలలో సరైన హాలిక సదుపాయాలు కల్పించాలి. ముఖ్యంగా త్రాగునీరు, మరుగుదొడ్లు, పిల్లలు చదువుకునేందుకు పనతి సౌకర్యం మొదలైనవన్నీ ఏర్పాటు చేయలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. ప్రభుత్వ పారశాలలకు, ఏయడ్డ పారశాలలకు కనీసం పనతి సౌకర్యం లేనటువంటి పరిస్థితి ఈరోజు ఉంది. ముఖ్యంగా, పారశాల విద్యకు సంబంధించి వేలాది టీచర్ల పోస్టులు భాళీగా ఉన్నాయి. డీ.ఎస్.సి. పోస్టులు రకరకాల కారణాలతో, కోర్పు లిటగేస్ట్లలతో భాళీలు ఉండడం వల్ల ఈరోజు విద్యకు సంబంధించిన అంశం సరైన దారిలో నడవడం లేదనే విషయం అర్థమవుతుంది. ఈరోజు నిర్ద్యేగ ఉపాధ్యాయులు డీ.ఎస్.సి. ద్వారా ఎంపిక పైనలైజ్ కాకపోవడం వల్ల వారు సరకయాతన అనుభవించడమనేది జరుగుతోంది. సరైన విద్యా విధానం అమలు పరచాలంటే, ఉపాధ్యాయ పోస్టుల భీతి ప్రక్రియలో వచ్చిన కోర్పు లిటగేస్టును, అవకతవకలను అధిగమించి వెంటనే భాళీలన్నీటని భర్తీ చేయాలని ఈ సందర్భంగా మనవి చేసున్నాను. రెండురోజుల ముందు పెద్దలు గౌరవ సభ్యులు పాలడగు పెంకురావు గారు సభలో మాటలాడిన విధంగా, కార్పోరేట్ పారశాలలో కాని, కార్పోరేట్ కాలేజీలలో కాని ప్రభుత్వ పారశాలలో

చదువుకున్నటువంటి పిల్లలకు ఖచ్చితంగా రిజర్వేషన్ సోకర్యం కల్పించాల్సిన అవసరం ఉండని ఈ సందర్భంగా నొక్కి చెబుతున్నాను. ఎందుకంటే, కార్పోరేట్ కాలేజీలకు, సూక్ష్మకు కావలసిన సకల సోకర్యాలు ప్రభుత్వం పైపు నుండి కల్పించడం జరుగుతోంది. అలాగే, ఎయిడెడ్ పారశాలలలో, సింగిల్ టీచర్లుగా ఉన్న పారశాలలలో విద్యా వాలంటీర్లు లేక చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్న పరిస్థితి ఉంది. సింగిల్ టీచర్ ఉన్నప్పుడు ఆ టీచర్ సెలవు పెడితే ఆరోజుకు ఆ పారశాలను మూసి వేయాల్సిన పరిస్థితి కనిపిస్తోంది. కాబట్టి ప్రతి సింగిల్ టీచర్ ఉన్న పారశాలలోను విద్యా వాలంటీర్లను తప్పకుండా ఏర్పాటు చేయాలని ఈ సందర్భంగా మనని చేస్తున్నాను. ఆలాగే ఎయిడెడ్ పారశాలల్లో కూడా విద్యా వాలంటీర్లను ఏర్పాటు చేయాలి. మధ్యాహ్న భోజన పథకాన్ని సెల్ఫ్ పోల్స్ గ్రూపులకు అప్పగించడం జరిగింది. చాలా మంచిది. దీనిని కొనసాగించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈఆరోజు స్వచ్ఛంధ సంఘటన పేరుతో ఇతర సంఘటనకు, కార్పోరేట్ సంఘటనకు ఈ పథకాన్ని అప్పగించడం వల్ల సెల్ఫ్ పోల్స్ గ్రూపులలో పని చేసే వారు ఉపాధిని కోల్పోయే పరిస్థితి వస్తుంది. మధ్యాహ్న భోజన పథకానికి ఇప్పటివరకు ఉన్న బకాయిలన్నీంటికి పెంటనే చెల్లించాలని ఈ సందర్భంగా కోరుతున్నాను.

### మ1.30

ముఖ్యంగా ప్రతి ప్రభుత్వ పారశాలలోనూ వంటపెడ్డను నిర్మించే విధంగా తగు చర్యలు తీసుకోవాలి. లేకపోతే, పారశాలలో ఒక భాగంలో పంట వనులు చేస్తూ, మరో భాగంలో పిల్లలకు పారాలు చెప్పడం జరుగుతోంది. ఇది పిల్లల యొక్క ఏకాగ్రతను దెబ్బతిసే విధంగా ఉన్నది. పిల్లలలో శైతిక నిలువలు పెంపొందించే విధంగా, సామాజిక స్పూనర్ కల్పించే విధంగా మన యొక్క విద్యా విధానం ఉండాలని, ఆ దిశగా మన ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ చేరువల్ల సీతారాములు : అధ్యక్షా, ఎడ్యూకేషన్ రిస్టామ్స్కు సంబంధించి మంత్రిగారు ఒక నోట్ ఇచ్చారు. ఇది చదువుతుంటే అసలు ఇటువంటి కాలాన్ని చూస్తామా అనిపిస్తోంది. అరచేతిలో షైకుంతాన్ని చూపిస్తున్నారు. అయినా, ఈ నోట్లో ఉన్నటువంటి అంశాలన్నీ అమలు జరగాలని కోరుకుంటున్నాము. అయితే, ఇవన్నీ అమలు జరపడానికి, ఆచరణలో పెట్టడానికి ఎన్ని ఆటంకాలు ఏర్పడుతున్నాయో మనం చూస్తున్నాము. విద్యకు సంబంధించి మన పెద్దల సభలో రోజూ ఏదో ఒక రూపంలో చర్య జరుగుతూనే ఉన్నది. కానీ, సమస్యలు మాత్రం పరిష్కరించబడడం లేదు. పరిష్కరింపబడాలంటే డబ్బులు కావాలి. 'సర్వశిక్ష' అభియాన్, 'మాధ్యమిక శిక్ష' అభియాన్ పథకాల నిధుల విడుదల విషయంలో ఈ ప్రభుత్వం తీవ్రమైన నిర్దిష్టాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నది. ఇప్పటివరకూ కేవలం పది శాతం మాత్రమే నిధులను విడుదల చేశారు. ఇందులో కూడా సరసాదేవి లాంటి అనేక కుంభకోణాలు ఉన్నాయి. నిధులు లేకుండా ప్రభుత్వం చెబుతున్నటువంటి సంస్కరణలు చేయడం సాధ్యమా! అసలు మొదట నిధులు విడుదల చేయండి, తరువాత వనులు పూర్తిచేయండి.

మరొక ముఖ్యవిషయం ఏమిటంటే -ప్రభుత్వ పారశాలలో హోలిక వసతుల కొరత చాలా తీవ్రంగా ఉన్నది. మొత్తం 97 వేల క్లాసు రూములు కట్టవలసి ఉన్నది, కానీ సంవత్సరానికి 5 వేల మాత్రమే కట్టగలమని నిన్ననే ప్రశ్నల సందర్భంగా మంత్రిగారు చెప్పారు. మరి 97 వేల క్లాసు రూములు కట్టడానికి ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుంది? డబ్బులు లేకుండా వట్టి మాటలు మాట్లడడం వల్ల లాభం ఉండదు. అందుకే 'పిండి కొఢ్చి రోట్చ' అన్నారు. ప్రభుత్వ పారశాలలో చదీవే విద్యార్థులలో చాలామంది బీదవారు. ఎస్సీ, ఎస్టీ, బిసీ, మైనారిటీలకు సంబంధించిన వారు ఉన్నారు. ఈ విధంగా చేసినట్లయితే ప్రభుత్వమే వారికి తీవ్ర సమస్య కలిగించినట్లవుతుంది.

కాబట్టి, వారికి తగిన వసతులు కల్పించవలసిందిగా నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. కొన్ని కొన్ని పాతళాలలలో ఒక్క ఉపాధ్యాయుడు కూడా లేని మన రాష్ట్రంలో మొత్తం 5,774 ప్రభుత్వ పాతళాలలు ఉన్నాయి. ఒకే ఉపాధ్యాయుడు ఉన్న ప్రభుత్వ పాతళాలలు 5,774 ఉన్నాయి. మరుగుదొడ్డి సౌకర్యం లేని పాతళాలలు దాదాపు 40 శాతం ఉన్నాయి. కుర్చీలు, బల్లలు లేనిని 50 శాతం, మంచినీటి వసతి లేనిని 15 శాతం, తరగతి గదులు లేనిని 40 శాతం, విద్యుత్ సౌకర్యం లేనిని 96 శాతం పాతళాలలు మన రాష్ట్రంలో ఉన్నాయి సార్. ఎండాకాలంలో ఫ్యాన్ ఉండదు. చెట్ల కింద కూర్చుందామంటి అనేక రకాల బాధలు, ఉబ్బరింత, ఈదురు గాలులు ఇలా ఉంటుంది పరిస్థితి. దీనిని పర్యవేక్షణ చేసే శాఖ తీరు అత్యంత లోపభాయిష్టంగా ఉన్నది. దీనిలో మార్పు రాకుండా విద్యాశాఖలో మార్పు రావడమనేది సౌధారం కాదు. విద్యా శాఖలో కీలకమయినది పర్యవేక్షణ. కానీ, కమీషనర్ లో సహ 13 జిల్లాల డిశన్సేలు, 700 మండలాలలో ఎమ్సెస్ పోస్టలు సంపత్సరాల తరబడి ఖాళీగా ఉన్నాయి. ఈ విధంగా పోస్టలను భద్రీ చేయకుండా ఖాళీలు పెట్టి డిపార్ట్మెంటలో నియంత్రణ ఏ విధంగా చేస్తారు? ఉన్న నిధులతోషైనా ఉన్న పరిమితులలోషైనా పాతళాలలను పనిచేయించడం కోసం ప్రభుత్వం ఏ చర్యలు తీసుకుంటున్నదో చేస్తావి. అది చెప్పకుండా 'ఉట్టికేగరలేసమ్మ స్వర్ణానికి ఎగిరించట' అన్న సామేతగా, దీనికి గతిలేదు, మరి పై స్థాయికి అలోచిస్తున్నారు. అలోచించడం మంచిదే కానీ, ప్రస్తుతం ఉన్న పరిస్థితులలో ఉన్న అవకాశాలను వాడుకోవాలిన అవసరం ఉన్నది. అంతేగాక, ఇందుకు కావలసిన నిధులను మంజూరు చేసి, తగిన సౌకర్యాలు కల్పిస్తే విద్యాశాఖ మరింత అభివృద్ధి చెందుతుంది. ఇప్పటికే సూళ్ళనీ మూతపడుతున్నాయి. ప్రయినేటు సుశ్రూఏపు విద్యార్థులు కోకొల్లలుగా మొగ్గుచూపుతున్నారు. మన పిల్లలను కూడా మనం ప్రభుత్వ పాతళాలలో చదివించుకోలేకపోతున్నాము. ఇక్కడైతే ఉపన్యాసాలు ఇస్తున్నాము గానీ, మా పిల్లలను కూడా మేము ప్రభుత్వ పాతళాలలో చదివించుకోలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. ఇది వాస్తవం. అయితే, అందుకు కారణాలు ప్రభుత్వ పాతళాలలో తగిన వసతులు, సౌకర్యాలు, అవకాశాలు లేకపోవడమే. అదేమని అడిగితే ప్రభుత్వం పట్టించుకోదు. 'చెనిటివాని ముందర శంఖం ఉండడం' తప్ప మరో మార్గం కనబడడం లేదు. ఏదేమైనా కేంద్ర ప్రభుత్వం చట్టం చేసింది, ఆ చట్ట పరిధిలో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని, సూళ్ల ఎడ్యుకేషన్లో రిపోస్ట్స్ ని త్వరితగతిన పూర్తి చేయాలని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ టి.జి.వి. కృష్ణరెడ్డి (గుంటూరు) :** అధ్యక్షా, గతంలో నియమించినటువంటి కమిటీల గురించిగానీ, సూచనల గురించి గానీ, ప్రభుత్వం ఇప్పుడు అనుసరిస్తున్న విధానాల జోలికి ఎక్కువ వెళ్ళకుండా కొన్ని, అవసరమైనటువంటి సూచనలను తమరి ద్వారా మంత్రి గారికి తెలియచేయాలనే ఉచ్చేశంతో ఒక చిన్న ప్రక్రియను మొదలు పెట్టాలని అనుకున్నాను. కొత్త సంస్కరణలు ఏమీ అక్కర్లేదు గానీ, ఉన్న సంస్కరణలను విజయవంతంగా అమలు చేసినట్లయితే, తప్పకుండా మనం ప్రగతిని సాధించినవాళ్ళమవుతాము. దేశం యొక్క అస్త్రి సహజవసరుల తరువాత మానవ వసరులు. అయితే మానవ వసరుల అభివృద్ధిలో మనం ఎంత వెనకబడి ఉన్నామో గణాంకాలను బట్టి చూస్తేనే అర్థమవుతోంది. దీనికి గల కారణాలేమంటి - ముఖ్యంగా ప్రస్తుతం జరుగుతున్న ప్రక్రియ నాలుగు స్థంభాలాటు, రెండు స్థంభాలాటుగా తయారయింది. ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులు, విద్యార్థులు, ప్రభుత్వము - ఈ నాలుగు స్థంభాలలో మనం ముఖ్యమైన స్థంభాలైన పేరంట్స్ ని, స్వాడెంట్స్ ని వదిలేసి డైరెక్ట్ గా టీచర్లు, ప్రభుత్వమే పోట్లాడుకోపడం జరుగుతోంది. వాళ్ల హక్కుల గురించి మాట్లాడడం, ప్రభుత్వం వీలైనంతమేరకు వాళ్ల డిమాండ్లకు తల్లిగీ వాళ్లకు బుజ్జిగింపులు, తాయిలాలు ఇప్పడం జరుగుతోంది గానీ, క్వాలిటీ ఎడ్యుకేషన్ ఇస్కుడంలో మనం ఎంతో వెనకబడి ఉన్నాము. క్వాలిటీ ఎడ్యుకేషన్ అందచేయడానికి మనం అనుసరించవలసిన విధానాలను నోట్ ద్వారా ఇచ్చారు గానీ, ఆ

విషయాలను మనం కూలంకుంగా అమలు చేయగలిగితే తప్పకుండా క్షాలిటీ ఎడ్యూకేషన్సు ఇవ్వగలుగుతాము. విద్యలో అనలు ఫౌండేషన్ ప్రాథమిక విద్య. హైస్కూల్ విద్య కొంతవరకు మెరుగుపడింది గానీ, ప్రాథమిక విద్య ఇంకా ఇన్ని సంవత్సరాల తరువాత కూడా కైశప దశలోనే ఉండి కునారిల్లతేంది. టీచర్లను నియమించడం జరుగుతేంది గానీ, మనం వారికిచ్చే వసతులు ఏమిటి? అనలు పాఠశాలలో మనం వారికి కావలసిన వసతులను కల్పించామా? టీచర్లకు సంబంధించినంతవరకూ వాళ్లు ఏ విధంగా పాతాలు చెబుతున్నారనే విషయంటై కొన్ని బెంచ్ మార్గులు పెట్టువచ్చు. అటెండెన్స్ కానివిషణ్డి, విద్యా బోధన గానీ, తరగతిలో వారు సాధించిన ప్రగతి తదితర అంశాలను సూచికలుగా తీసుకొని అప్రైజల్ చేయవచ్చు. కానీ, మనం ఆ విధానం లేకుండా చెప్పినా ఆయనకు అదే జీతం, చెప్పుకపోయినా అదే జీతం. అందుకని పెర్ఫార్మాన్స్ అప్రైజల్ ఉన్నప్పుడు, క్యారెక్టర్స్‌క్రెడిట్ అంటే బాగా చదువుచెప్పినటువంటి ఉపాధ్యాయులకు తగినటువంటి ప్రోత్సహం ఇచ్చి, ఒకటి, రెండు ఇంక్రైమెంట్లు ఇచ్చి ప్రోత్సహాంచినట్లయితే బాగుంటుంది.

#### మ. 1.40

అదేవిధంగా విద్యాబోధనలో ఎవరైతే వెనకబడి ఉన్నారో, వాళ్లకి పనిషేషన్స్ ఇచ్చినప్పుడు గానీ, ఇప్పుడు ఏ విధమైన పనిషేషన్స్ తీసుకున్న కానీ, వాళ్లకు కూడా సంఘాలు ఉన్నాయి. ఆ సంఘాల ద్వారా పనిషేషన్స్ తీసుకున్న కానీ దానిని వెనక్కుతీసుకోవడం జరుగుతేంది. అలాగే ఉపాధ్యాయులకు సంబంధించి మనం వారికి అదనపు బాధ్యతలను అప్పగిస్తున్నాము. అవేమిటంటే జన గణన అనో, లేక ఓటర్సు లిస్టు అనో, లేక మరొకటి అనో ఏదోరకంగా అప్పచెబుతున్నాము. మనం ఒక్కొక్కసారి ఆ పాఠశాలలను సందర్శించడానికి వెళ్లినప్పుడు వాళ్లు ఏదో ఒక దానికి వెళ్లామని, లేక మీటింగ్‌కు వెళ్లామని, సమాధానం చెపుతున్నారు. వాళ్లు స్కూల్లో ఉండడం మాత్రం తక్కువ అయిపోతేంది. కాబట్టి వాళ్లకి ఈ ఎక్స్ప్రైస్ ద్వారా టీఎస్‌ఎస్ కొంతవరకు తొలగించినట్లయితే, టీచర్లను కేవలం విద్యకోసమే రెస్ట్రోన్యూబుల్ చేసిన వాళ్లనుపుతాము. తరువాత మనం కొన్ని లోపాలను చూస్తున్నాం, అవేమిటంటే ఉదాహరణకు ట్రిపుల్ ఐటి అడ్డిప్పట్లలో 32 మంది అనర్పులకు ఎంట్రీ దొరికింది. అంటే, దాంట్లో కూడా ఉన్న లోసుగులు కార్బోరైట్ విద్యారంగంలో వాళ్లు దీన్ని ఉపయోగించుకుని, గ్రామీణ స్కూల్లులో అడ్డిప్పట్ అనేట్లుగా చేసుకుని, 32 మంది అనర్పులు కూడా అర్పులు అయ్యారు. రైట్ టు ఎడ్యూకేషన్ యాక్స్ వచ్చిన నేపథ్యంలో నిబంధనల్ని పబ్లిక్ బీనియన్ కోసం పంపించారు. ఆ నిబంధనలో పొందుపరచారో లేదో తెలియదు కానీ, ఈ కార్బోరైట్ విద్యాసంప్రాతము అరెస్ట్ చేయాలంటే ఇందాక సభ్యులు వరప్రసాద్ గారు చెప్పినట్లుగా గ్రామీణ విద్య, నగరాల విద్య, పేదల విద్య, భాగ్యవంతుల విద్య అనేది పోవాలంటే, హబిలేషన్ స్కూల్లును అనగా ఏ ప్రాంతాలలో ఉన్న వాళ్లు ఆ ప్రాంతాలలోని పాఠశాలలోనే చదువుకునేటట్లుగా, అంటే శైబర్ హుండ్ స్కూల్లు అనే విధానాన్ని గుసుక తెచ్చినట్లయితే, ఒక డార్లో ఉన్న వాళ్లు, వేరే డార్లోకి వెళ్లి చదువుకోవడానికి ఏలు లేదు. అప్పుడు కనీసం, అక్కడ ఉన్నటువంటి తల్లిదండ్రులు బాధ్యత పహాంచి, మా స్కూల్లు బాగుపడాలనే ఉద్దేశ్యంతో తప్పకుండా ఆ స్కూలును బాగా అభిపృష్ఠ చెయ్యడానికి అందరూ కారకులు అవుతారు. ఇప్పుడు ఏమపుతుందంటే, అకడమిక్ మానిటరింగ్ సిస్టమును పెడుతున్నాము కానీ, దానిలో ప్రార్టిసిమేషన్ చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. నిన్న ప్రాథమిక విద్యా శాఖా మంత్రిగారు అన్నారు, తిరుపతిలో ఎక్కడో స్కూల్లో చూశాను, చాలా బాగా జరిగిందని. చాలా తప్పు సార్, పీరెంట్ ఎవరూ కూడా పాఠశాలల మీద ఎటువంటి త్రధా తీసుకోవడం లేదు. కావాలంటే మీరు రండి, అంతదాకా ఎందుకు, మండల ఎడ్యూకేషన్లో ఆఫీసర్ల పోస్టులు కూడా చాలా ఖాళీలు ఉన్నాయి, అడిషనల్ చార్జీలు ఇస్తారు, అయినా అక్కడకు ఇన్సెప్షన్స్‌కు వెళ్లేదే లేదు. అందువల్ల ఇందులో ఒక సామెత ఉంది ‘అంగట్లో అన్ని ఉన్నా, అల్లుడి నోట్లో శని’ అని. విద్యార్థులు ఉన్నారు, పాఠశాల భవనాలు ఉన్నాయి, అందులో పంతుళ్లు కూడా

ఉన్నారు. కానీ క్వాలిటీ ఎడ్యూకేషన్ ను మాత్రం మనం ఇవ్వలేకపోతున్నాము. ఐదవ తరగతి పిల్లలవాడ్చి తెలుగు క్షుణ్ణంగా చదవమంటే, ఎంతమంది చదువుతారో చూపించమనండి. ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ గారు కానిప్పండి, లేకపోతే సూర్యలు కమీషనర్ అండ్ డైరెక్టర్ కానిప్పండి, కొన్ని సూర్యలుపుకు వెళ్ళి చూడమనండి. ఐదవ తరగతిలో కూడా తెలుగులో ఉన్న పార్యాంశాన్నే క్షుణ్ణంగా చదవలేనటువంటి దురపథలో మనం ఉన్నాము. ఈ అవస్థ నుంచి మనం బయటపడాలంటే, పారశాలల అభిపృధ్ని జరగాలంటే, సైబర్ హండ్ సూర్య్ ని ఒక్కటే ధ్వయంగా పెట్టుకుని మనం చేసినట్లయితే, ఈ కార్బోరేట్ సూర్య్ అనేటటువంటి వ్యవస్థ చాలావరకూ తగ్గిపోయి, కార్బోరేట్ సూర్య్ బదులుగా సైబర్ హండ్ సూర్య్ నే అభిపృధ్ని చెంది, మనం పిల్లలకు క్వాలిటీ ఎడ్యూకేషన్ ను అందించేవాళ్ళమనుతామని మీ ద్వారా విద్యా శాఖ మంత్రికి తెలియజేస్తూ, నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

**శ్రీ చుక్కా రామయ్య :** అధ్యక్షా, మొట్టమొదట నేను బిబెనెన్ అడ్యోజర్ కమిటీని అభిసందిస్తున్నాను. సూర్య్ రీ పార్స్‌లు అని సప్పంగా పెట్టారు. ప్రపంచంలో పచ్చినటువంటి కీలక మార్పులి దృష్టిలో పెట్టుకుని వారు ఈ పని చేసినందుకు వారిని అభిసందిస్తున్నాను. అయితే, ఏ మార్పు పచ్చిందో నేను చెప్పాలి. ఇదివరకు teacher was the centre of activity. To-day, learner is the centre of activity. ఈనాడు మనకు kid has become the centre of activity. అంటే, ఈనాడు పిల్లల ప్రభావం పెరిగింది. మన దేశంలోనే కాదు, ప్రపంచంలోనే అన్ని దేశాలలో కూడా యూనివరిటీ విద్యన్నా, మనకు పిల్లల విద్యకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత పెరుగుతూ ఉన్నది. పెరగడమే కాకుండా, రక్షణ శాఖ తరువాత అన్నింటికంటే ఎక్కువగా విద్యా వ్యవస్థకు, బడి పిల్లల చదువుకు ప్రాధాన్యతనిప్పుడం జరుగుతోంది. దానిని ఏమంటున్నారంటే ఇది సంక్షేపు కార్యక్రమం కాదు, ఇది ఒక National Investment అంటున్నారు. విద్యార్థుల మీద ఎంత డబ్బును మనం ఖరు పెడుతున్నామో, దీనిని ఒక ఇన్వెస్ట్మెంట్గా చూస్తున్నారు. ఇన్వెస్ట్మెంట్ అనే పదం చాలా గూడార్థంతో ఉన్నది. ఇన్వెస్ట్మెంట్ లోపల మూడు విషయాలు వస్తాయి. అందులో మొదటిది ఏ డబ్బును అయితే మనం ఖర్చుపెడుతున్నామో, దానికి అస్పెన్స్మెంట్ కావాలి. Each pie that you spend on your child for education, it must be properly audited and it must also be socially audited, అది ఇన్వెస్ట్మెంట్ యొక్క లక్షణం. కాస్ట్ ఎలా ఉండాలి అనేది మొదట చూసుకోవాలి. అంటే మనకు పచ్చిన విద్యార్థులు మన యొక్క టార్డెట్లను పూర్తి చేస్తున్నారా లేదా? మీ యొక్క టార్డెట్లు ఏమిటి? దానిని పూర్తి చేస్తున్నారా లేదా? దానికి కావలసిన యంత్రాంగం ఏమిటి? ఇప్పుడ్నీ చూసుకోవాలి. ఇక రెండవది మీ యొక్క లక్ష్మీలు ఏమిటో చెప్పాలి. ఇన్వెస్ట్మెంట్ అన్నప్పుడు, అది మీరు చెప్పాలి. మూడవది ఇన్వెస్ట్మెంట్లో జవాబుదారీతనం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఈ 3 లక్ష్మీలు లేకుండా ఇన్వెస్ట్మెంట్ అంటే అది చాలా అర్థరహితమైన విషయం. కాబట్టి రేపు మనం ఏ ప్లాను వేసినా కానీ, ఈ 3 లక్ష్మీలను దృష్టిలో పెట్టుకునే ఈ యొక్క పథకాలను ఏర్పాటు చేయమని మనని చేస్తున్నాను. అది కాకుండా, మీకు ఈ నాడు 21వ శతాబ్దాన్నికి కావలసిన విద్యార్థులను మనం తయారుచేస్తున్నాము. ఈ విషయాన్ని మరచిపోవద్దు. అన్నింటికన్నా ముఖ్యంగా పైనుమూలు ఎడ్యూకేషన్కు ప్రాధాన్యతనిస్తున్నారు. ప్రైమరీ ఎడ్యూకేషన్ ఒక సోఫ్ట్ అబ్జక్ట్ ఉన్నట్లయితే, ఈనాడు పైనుమూలు ఎడ్యూకేషన్ మీద ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇప్పుడం జరుగుతోంది. ఎందుకు ఈ పైనుమూలు ఎడ్యూకేషన్ యొక్క ప్రాధాన్యత పెరిగిందంటే – విద్యార్థులకు బేసిస్క్ చెప్పడానికి ఇది ఒక ప్రధానమైన సమయం. బేసిస్క్ చెబుతున్నప్పుడు మన బోధనా పద్ధతులలో ఏ విధమైన మార్పులు తీసుకురావాలో దానిని మీరు ఆలోచించాలి. కేవలం సంస్కరణలు అంటే ఇన్ప్రాప్లక్టర్ కాదు. సంస్కరణలంటే కేవలం ఘండింగే కాదు, వీటన్నించిని దృష్టిలో పెట్టుకుని బోధనా పద్ధతులలో ఏ విధమైన మార్పులు తీసుకురాబోతున్నారు. మన

బోధనాపద్ధతులు అన్ని కూడా చార్క్ అండ్ టార్క్ మీద ఉన్నాయి. మనం ఎంతవరకూ వీలయితే అంతవరకూ మనం లెర్రూను దృష్టిలో పెట్టుకుని చేస్తున్నాము. అంటే ఏ మార్పులను చేయదలచామనే స్ఫూర్త మనకుండాలని తెలియజేస్తున్నాము. అంటే, మీరు ఇంకా దీనిని దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తే, **Information is the centre of activity.** మీరు కేవలం విద్యార్థికి ఇన్ఫర్మేషన్ చేపితేనే సరిపోయేది.

### మ. 1.50

నీవు కేవలం పిల్లవానికి ఇస్టర్స్రీషన్ చెబితేనే సరిపోయేది. ఈనాడు స్కూల్ ఓరియెంటెడ్ చదువు కావలసిన అవసరం వచ్చింది. ఈ చదువు చెప్పినట్టుతే ఏ స్కూల్ పశ్చాన్నది అనే విషయాన్ని స్ఫూర్తంగా చెప్పవలసి పుంది. అందుచేత బోధనా పద్ధతులలో మార్పు తీసుకు రావలసిన అవసరం పుస్తదని తెలియజేస్తున్నాము.

ఇది కాకుండా, మీరు ఇంకా ఆలోచించినట్టుతే టీచర్ ఫాట్స్ రిలేషన్స్ మారినాయి. టీచర్ ఫాట్స్ పచ్చే సెంచరీలో ఏముండాలి? దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని మనం ఏ మార్పులు, సంస్కరణలు తీసుకుని రావాలో అని తేవాలి.

మూడవది పేరెంట్స్ యొక్క పార్టీసిపీషన్ దినదినం పెరుగుతున్నది. వెనుకట తల్లిదండ్రులు చదువుకున్న వారు కాదు. ఈ నాడు తల్లిదండ్రులంతా చదువుకున్న వారు పశ్చాన్నారు. కాబట్టి పేరెంట్స్ పార్టీసిపీషన్ ఏముండాలి? దానికి తీసుకు రావలసిన సంస్కరణలు ఏమిటి అన్నది చూడాలి. అదే కాకుండా మార్పుల్ యొక్క శక్తుల ప్రభావం పెరుగుతున్నది. ఆ శక్తులు పెరుగుతున్నాయి కాబట్టి, పిల్లల యొక్క క్యారెక్టర్ మీద దాని ప్రభావం ఏ విధంగా పడుతున్నది అనే వాటన్నింటి మీదా దృష్టి పెట్టుకుని హైమ్యూల్ ఎడ్యూకేషన్లో మనం మార్పులు తీసుకు రావలసిన అవసరం పుంటుందని మనని చేస్తున్నాము.

వీటన్నింటినీ మించి మీ మీద బాధ్యత కొత్తగా పెరిగింది. ఈ రోజు పేపర్లలో చూస్తే మన పిల్లల యొక్క కాష్యోస్ చాలా ఎక్కువగా పెరుగుతున్నది. మొన్న నేను హోప్కిస్ వెళ్లామ. 2 వేల మంది గ్రామ్యయేట్స్ ను తీసుకుంటే, అందులో 200 మంది మన తెలుగు వారు డిగ్రీ తీసుకున్నారు. రీసర్చ్‌లో డిగ్రీ తీసుకున్నారు. ఇదే స్టోండ్స్‌ఫర్స్‌లో కూడా చూశాను. అంటే మన యొక్క పిల్లలందరూ కూడా గ్లోబల్ మార్పుల్ తమ యొక్క యాస్పిరేషన్స్ కావాలనే భావం ఏర్పడుతున్నది. దానికి పునాది ఎక్కడ ఏర్పడుతున్నది అంటే హైమ్యూల్యులో ఏర్పడుతున్నది. మరి దానిని కూడా మీరు దృష్టిలో పెట్టుకుంటున్నారా అడుగుతున్నాను.

అదే విధంగా ఈ రోజు మీరు పలికలలో చూడండి. మేఘమెటికల్ ఫీల్డ్‌లో మన వారు ఏ విధంగా పచ్చారో తెలుస్తుంది. ఈ విధంగా మన పిల్లల యొక్క అద్భుతమైన విజయం మనకు కనపడుతున్నది. కానీ అది కొద్ది మంది లోపలే కనపడుతున్నది. అంటే మనం ఈ క్విటీ తెస్తున్నాము. కానీ ఎక్సెలెస్టీ ఒక వర్గంలోనే కనపడుతున్నది. కానీ ఈ క్విటీ రావడం లేదు. ఇది నేనంటున్న విషయం కాదు. ఈ మధ్యాసే ఒకఱిసిడి వాళ్లు ఒక సర్వే కండక్ట్ చేశారు. అది కేవలం 15 సంవత్సరాల పయసున్న పిల్లలనే ఎంక్వయిర్ చేశారు. రెండు లక్షల యాభై వేల మంది పిల్లలను ఎంక్వయిర్ చేశారు. అలా చేసినప్పుడు మన యొక్క పరిస్థితి ఏముందో నేను చెబుతాను. రెండు సట్టెక్స్ తీసుకున్నాను. ఎక్కువ సట్టెక్స్ తీసుకోదలచుకోలేదు.

మేధమెట్టిక్స్‌లో తీసుకుంటే అందరికన్నా ఎక్కువ ఈ నాడు హంగ్‌కాంగ్. అది ఫ్స్ట్ పుంది. తర్వాత ఫిన్ల్యాండ్. తర్వాత కొరియా. తర్వాత నెదర్లాండ్స్. చివరకు అమెరికా 28 వ స్థానంలో పుంది. అంటే అమెరికాయే 28 వ పొజిషన్‌లోకి వచ్చింది అంటే, ఇక మన పొజిషన్ మనం చెప్పుకోదలచు కుంటే కేందినుంచే లెక్కపెట్టుకోవాలి. అంధ్రప్రదేశ్ యొక్క పరిస్థితి నేను మేధమెట్టిక్స్ వరకే చెప్పాను.

అదేకాకుండా, మీరు ప్రాచ్ఛం సాల్యోంగ్‌లో మనం సర్వే కండెక్టు చేస్తే అందరికన్నా ఎక్కువ ఫ్స్ట్ వచ్చింది కొరియా. హంగ్‌కాంగ్, ఫిన్ల్యాండ్. జపాన్, న్యూజెల్సాండ్, యివన్సీ నేను రిపోర్టునుంచి కోట్ చేస్తున్నాను. ఈ క్రమంలో మనం ఎక్కడ పున్నామో ఒకసారి ఆలోచించాలి. అయితే మన పిల్లల యొక్క కాస్పిస్ గ్లోబల్ వైపు పోతున్నది. మనం ఎక్కడ పున్నామో ఒకసారి ఆలోచించాలి. మనం చేయవలసిన పని చాలా పుంది. నిరాశ పడకూడదు. పిల్లలలో పొబస్టి పుస్తది. కానీ దానికి తగిన విధంగా మనం సౌకర్యం కల్గిపున్నామూ లేదా అన్నది ఒకసారి మనం అందరం ఆలోచించాల్సిందిగా నేను చెబుతున్నాను.

అదే రిపోర్టులో 3 కేటగిరీలను వారు చేశారు. ఒకటి బేసింక్ వచ్చాయా లేదాన్నది వారు చూశారు. రెండవది బిలో కేటగిరీతో బిలో బేసింక్ చూశారు. మూడవది ప్రోఫిషియల్సీ. నాల్గవ కేటగిరీ అడ్వోక్స్. వీటన్మింటనీ చూస్తే యొక్క పరిస్థితి ఏవిధంగా పుందో, జనరల్ ఇండియన్ పరిస్థితి ముఖ్యంగా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఇండియన్ యొక్క పరిస్థితి చూస్తే బేసింక్ కన్నా మనం బిలో బేసింక్‌తో మనం ఎక్కువగా పున్నాం అంటే మనం బోధనా పద్ధతిలో ఎటువైపుగా పున్నామో, హైస్కూల్‌లో సంస్కరణ తెచ్చే ముందు, క్లాస్ రూం లో సంస్కరణ మీరు మార్చాల్సి పుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. వాటిని మార్చుకుండా మన పిల్లలు ప్రపంచంలోని పోటీని తట్టుకోవాలంటే, ఆ విధంగా తయారు కావాలని ఉపాంచం అన్నది సరైన పద్ధతి కాదని మీకు మనవి చేస్తున్నాను.

ఇది కాకుండా .... నేను చెప్పవలసింది చాలా పుంది. కానీ నాకు యిచ్చిన టైంని బట్టి నేను కూర్చునే అలవాటు నాకు పుంది. కాబట్టి నేను చివరకు ఒక విషయం చెప్పి మానేస్తాను. చేయవలసిన పని చాలా పుందని మనం బాధపడవలసిన అవసరం లేదు. కానీ చేయవలసిన పని తేలిక అనేది మాత్రం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. చవకగా అయిపోతుందని మాత్రం అనుకోకండి. అన్నింటికన్నా యిది చోకగా అయిపోతుందని మాత్రం అనుకోకండి. రాత్రికి రాత్రి యివన్సీ సాధించేవి కావు. మనసుంటే మార్గం లేకపోలేదు. మనం అనుకుంటే ముమ్మాటికి దానిని సాధించగలుగుతాము. మీరు సంస్కరణలు కావాలనే అభిప్రాయానికి వచ్చినందుకు నేను అభినందిస్తున్నాను. కానీ సంస్కరణలు తీసుకు రావడం చాలా కష్టపైన పని. దానికి మీకు ఓపిక కావాలి, పట్టుదల కావాలి, మీ యొక్క డెడికేషన్ కావాలి. అలాంటి దానిలో మీరు అందరిలో అలాంటి స్ఫూర్తి కలిగించాలి. విద్యాశాఖతో మాటలాడి, చాలా మంది కార్యకర్తలు వెళ్లి, ఏ సంస్కరణలు కావాలి? అని ఎందుకు కావాలి? దానికి కావలసిన మానవ సంపద ఎంత? దాని గురించి డీటెయిల్సుగా మాటలాడి అవకాశం నాకు పుంటుంది కాబట్టి, నేను విద్యాశాఖను అడుగుతున్నది ఒకట. మీకు నిజంగా సంస్కరణలు చేయాలని పుంటే appoint an Advisory Committee, we will give advice to them. I thank you very much for giving me this opportunity.

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** బిజినెస్ అడ్వయిజర్ కమిటీలో మేమంతా కూర్చుని రిపోర్ట్ చేశాము. ఏకీకృత సర్వీసుల పెట్టి చేయాలంటే, ముఖ్యమంత్రి గారు అదాలున పెట్టుకున్నారు గానీ, దానిని పేరే పద్ధతిలో పెట్టండి అంటే, రామి రెడ్డి గారు ఏదో ఆలోచన చేసి విద్యా సంస్కరణలు పెడతామంటే, ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా

బాగానే పుంది అన్నారు. ఇందులో అనలు ఏకీకృత సర్వీసు రూల్స్ లేవు అధ్యక్షా. ఇది విద్యాధికారులు తయారు చేశారా? మరెవరు తయారు చేశారు? మూడు లక్షల మంది ఉపాధ్యాయుల యొక్క శాంక్షేపికాలు లేకుండా విద్యా శాఖ ఎలా సడుస్తుంది? వారికి ప్రమోపన్ లేకుండా, ట్రాన్స్‌ఫర్ లేకుండా, సర్వీసు రూల్స్ లేకుండా ఈ ఎడ్యూకేషన్ శాఖను ఎక్కుడకు తీసుకు వెళ్దామనుకుంటున్నారు? ఒకసారి అలోచన చేయండి. 3 లక్షల మందికి 700 మందిని భర్తీం చేయలేని పరిస్థితి పుందంటే, కారణం సర్వీసు రూల్స్ లేకపోవడనే. డిఱాండులు లేరు అంటే సర్వీసు రూల్స్ లేకపోవడనే కారణం. గపర్మెంటు స్కూలు నుంచి పంచాయితీ రాజ్, పంచాయితీ రాజ్ నుంచి గపర్మెంటుకు రావాలంటే, ఏకీకృత సర్వీసు రూల్స్ అవసరం పుంది. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో విద్యాశాఖ ముందుముందు రోజుల్లో ఎట్లా ఉంటుందో అనే మాయొక్క ఆవేదనను మీద్వారా విద్యాశాఖామంత్రిగారికి తెలియచేస్తున్నాను. ఉపాధ్యాయులు సమస్యలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఉన్నతాధికారులు తక్షణామే చర్యలు తీసుకోవాలి.

**శ్రీ వై.వి.బి. రాజేంద్రపసాద్:** అధ్యక్షా, స్కూల్ ఎడ్యూకేషన్లో సంస్కరణలగురించి మాట్లాడుమంటే టీచర్స్ సమస్యలగురించి మాట్లాడుతున్నారు.

**శ్రీ బి. మోహనరాధై:** అధ్యక్షా, ఎడ్యూకేషన్ విషయంలో ఆయన చాలా చిన్నప్పటిల్లవాడు. ఆయన సర్పండ్ గురించి మాట్లాడితే నేను అర్థంచేసుకుంటాను. కనుక వారిని కూర్చోవలసినదిగా కోరుతున్నాను. సర్వీస్ రూల్స్ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచన చేస్తుందో చెప్పవలసినదిగా మీద్వారా విద్యామంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

## మ.2.00

**శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు:** ప్రాథమిక విద్యలో ఎన్ని పథకాలు వచ్చినప్పటికీ ఏమీ మార్పులేని విధంగా ఇది సడుస్తోంది. దానికి ప్రధాన కారణం పేరెంబ్యుకు మన ప్రాథమిక పారశాలలైపై సమ్మకం కలిగించలేకపోవటనే అని నేను భావిస్తున్నాను. విద్యార్థుల తల్లిదండ్రుల నమ్మకం మనం పొంది ఉంటే తప్పనిసరిగా మన పారశాలలు అభివృద్ధిలోకి వచ్చి ఉండేవి. హైస్కూల్స్ కు సమేప్ పారశాలల క్రింద ఇంగ్లీష్ మీడియం ఇంట్రుడ్యూన్ చేసిన తరువాత ఎన్రోల్మేంట్ గణనీయంగా పెరిగింది. అదే ప్రైమరి స్కూల్స్ లో ఎన్రోల్మేంట్ గణనీయంగా తగ్గుతోంది. ఇప్పటికైనా అధికారులు అధ్యయనం చేయాలి. అక్కడ ఎన్రోల్మేంట్ పెరగటానికి కారణం ఏమిటి, ఇక్కడ ఎన్రోల్మేంట్ తగ్గటానికి కారణాలేమిటని ఇప్పటికైనా అధికారులు బేరీజా వేసుకుని క్రొత్తగా ఏ సంస్కరణలు చేపట్టాలనేది అధ్యయనం చేస్తే తప్పనిసరిగా ప్రాథమిక విద్యలో కూడా మనం ముందుకు వెళ్లటానికి అవకాశం ఉంటుందని తెలియచేస్తున్నాను. మండల విద్యాశాఖాధికారుల పోస్టులు భారీగా ఉన్నాయి. ఎన్నిసార్లు ఈ సభలో మాట్లాడినప్పటికీ జి.ఎ.డి.సుండి రూల్స్ వచ్చిన వెంటనే నింపుదామని చెప్పటం, ఇప్పటివరకు వాటిని నింపకపోవటంలన పర్యవేక్షించే అధికారీ లేనప్పుడు, పర్యవేక్షించే మనుష్యులే లేనప్పుడు విద్య ఏరకంగా ఉంటుందో ప్రత్యేకంగా చెప్పవసరం లేదు. ఇటువంటి ఇంప్రోట్టెంట్ ఇన్స్యూన్స్‌పై సీరియస్ దృష్టి పెట్టాలని కోరుతున్నాను. ప్రతి స్కూల్కు ఒకరో, ఇద్దరో ఉపాధ్యాయులు ఉంటే ఒకటి సుండి అయిదవ తరగతి వరకు 25 సబ్జెక్టులు ఏవిధంగా బోధిస్తారో తెలపాలి. కృష్ణారెడ్డిగారు సమితి ప్రైసిడెంట్గా ఉన్నప్పుడు మిండ్ డే మీల్ స్కూల్ ప్రభుత్వం అమలుచేయకపోయినా వారు అమలుచేశారు. విద్యపట్ల వారికి అంత అవగాహన ఉన్నది. ఉపాధ్యాయులు బాగా చెప్పవపోవటంలననే ఎన్రోల్మేంట్ సరిగా రాపటంలేదనేది సరికాదు. ఉపాధ్యాయులు ఎప్పుడూ కష్టపడి చెప్పటానికి చూస్తుంటారు. అక్కడ ఇన్ప్రోట్టుక్కర్ ఫెసిలిటీస్ మనం ఏర్పాటుచేయాలి. ఈరోజు పారశాలలో ఎన్ని స్కూల్స్ కు టాయిలెట్స్,

ఫ్రింగ్ వాటర్ ఫెసిలిటీ ఉంది? కనీసం కాంపోండ్ వాల్స్ కూడా లేవు. మనం లక్షలకు లక్షలు ఖర్చుపెట్టి బిల్లింగ్ కడుతున్నాము. కానీ వాటికి టాయిలెట్స్, కాంపోండ్ వాల్స్ లేకపోవటంవలన బిల్లింగ్లోకి ఇతరత్రా వ్యక్తులు చొరబడటం, అపరిచితులు పాడుచేయటంవలన ఉదయాన్నే విద్యార్థులు చదువుకోవటానికి అక్కడకు చేయటానికి అక్కడి వాతావరణమే మారిపోతేంది. ముందు మనం కార్బోముం చేసేపుడు అన్ని స్కూల్స్కు చేయటానికి ఆర్టిక పరిస్థితి సహకరించకపోతే కనీసం పంచాయితీకి ఒక్క స్కూల్సు అయినా ఒక మోడల్ స్కూల్గా మార్పుచేసినట్లయితే మంచి ఫలితాలు వస్తాయనేది మీ ద్వారా మంత్రిగారికి తెలియచేస్తున్నాము. షైఎస్స్సర్ మాధ్యమిక విద్యా మిషన్ క్రింద 737 స్కూల్సు, మండలానికి ఒక పారశాలను ఏర్పాటుచేస్తామన్నారు. సెంట్రల్ స్కూల్స్కు సరితూగేట్లుగా, కెంద్రీయ విద్యాలయాలు ఏవైతే ఉన్నాయా ఆ ప్రకారంగా చేస్తామన్నారు. అదే తరఫోలో కనీసం పంచాయితీకి ఒక ఎలిమెంటరీ పారశాలను శాశ్వత టీచర్ ఉండేట్లుగా, హెచ్.ఎమ్. ఉండేట్లుగా మనం ఏర్పాటుచేసుకుంటే ఫలితముంటుంది. కానీ ఆ రకంగా చర్యలే తీసుకోవటంలేదు. గతంలో ప్రైమరి ఎడ్యుకేషన్ కోసం సెంట్రల్ గవర్నమెంట్సుండి మనకు ఎన్నో స్థిర్ముఖ్యము వచ్చాయి. సర్వశిక్షా అభయాన్, సాక్షరత భారత్ మిషన్, షైఎస్స్సర్ మాధ్యమిక విద్యా మిషన్, మిడ్ డే మీల్స్ మొదలైన రూపంలో కేంద్రం నుండి నిధులు వస్తున్నపుడు మనం ఎడ్యుకేషన్సు కొంచెం కూడా ముందుకు తీసుకువెళ్లకపోవటం దురదృష్టకరం.

ఈరోజు కంప్యూటర్ ఎడ్యుకేషన్ అనేది చాలా కీలకం. కంప్యూటర్ టీచర్ ప్రోఫ్స్సులు క్రియేట్ చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. అలా చేయకుండా అపుట్ సోర్టింగ్ పరిశ్రమలో ఒక్కొక్క జిల్లాను ఒక్కొక్క కంపెనీకి మనం ధారాదత్తం చేస్తున్నాము. ఆ కంపెనీలు రూ.5,000 లేక రూ.6,000 గవర్నమెంట్ నుండి తీసుకుంటూ ఎలిమెంటరీ స్కూల్, యి.పి. స్కూల్, హైస్కూల్స్కు విద్యా వాలంట్లను వారు ఎలాట్ చేస్తున్నారు. ఆ కంప్యూటర్ అపరేటర్సు రూ.1,500 లేక రూ.2,000 వీరు ఇస్తున్నారు. మిగిలిన మొత్తం మొయించెన్న ఖర్చుల క్రింద చూపేస్తున్నారు. దానిని రద్దుచేసి మన ప్రభుత్వమే డైరెక్టగా నియామకాలు చేసుకుంటే ప్రభుత్వానికి ఆ కీర్తి దక్కుతుంది. డబ్బులు మనం ఇస్తూ ఏదో ప్రైవేటు సంస్థను ప్రోత్సహించటం సరికాదని, దానిని వెంటనే రద్దుచేయాలని మీద్వారా మంత్రిగారికి సూచిస్తున్నాము. ఎమ్.ఆర్.పి. బిల్లింగ్స్లో నాన్టిచింగ్ స్టోట్ కూడా ఎవరూ లేదు. ఏకీకృత సర్వీస్ రూల్స్ లేకపోవటంవలన ఎమ్.ఇ.బి.లు, డెప్యూటీ డి.ఇ.బి. భాళీలను నింపుకోవటానికి కూడా అవకాశం లేదు. ఏకీకృత సర్వీస్ రూల్స్ అనేవి చాలా జటిలమైన సమస్య. దానిని సాధించటం కోసం తళ్ళణమే ప్రత్యేకమైన చర్యలు తీసుకోవాలని తెలియచేస్తున్నాము. డి.ఎస్.సి. - 2008 రిక్రూట్మెంట్ జరగకుండా న్యాయపరమైన అడ్డంకులు ఏర్పడటానికి కారణం ఎవరు? గతంలో, 2006లో డి.ఎస్.సి. పిలిచినపుడు మనం కొన్ని గైడ్లైన్స్ ఇచ్చాము. 2008లో గైడ్లైన్స్ మారిపోయాయి. మారిపోయాయి కాబట్టే వారు కోర్టుకు వెళ్లటానికి అవకాశం కల్పించాము. ఇది అధికారుల తప్ప కాదా అని నేను మీద్వారా ప్రశ్నిస్తున్నాను. అధికారులు నోటిఫికేషన్లో చేసిన చిన్న తప్పులవల్ల, అని కోర్టులపాటు అవుటంవలన, నియామకాలు ఆగిపోయి ప్రభుత్వానికి చెడ్డపేరు వస్తోంది. గతంలో ఇటువంటి దానిపైనే రోడ్పుపొలయ్యాము. వారికి మనం ఎటువంటి సమాధానం చెప్పలేని వరిస్థితి కనపడుతోంది. ఉప్పుచేసిన అధికారులపై యాక్షన్ తీసుకోవాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. పి.ఆర్.సి. కమిటీ అప్రైంట్స్‌పిఎస్ రద్దు కోసం రిక్రూట్మెండ్ చేసింది. కానీ విద్యాశాఖనుండి ఆ ప్రపోజెల్ వెళ్లకపోవటం వలన ఆ అప్రైంట్స్‌పిఎస్ రద్దు కావటంలేదు. పి.ఆర్.సి. కమిటీ సిఫారసులను అమలు చేయటం కోసం విద్యాశాఖామంత్రిగారు ప్రయత్నమేయాలి. ఈ సభలో జరిగిన చర్చ, తీర్మానాలు సీరియస్గా తీసుకుని అమలుచేస్తే మేము

మాట్లాడినదానికి, బయట చెప్పుకోవటానికి, పని జరగటానికి అవకాశం ఉంటుందని తెలియజేస్తు సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

**శ్రీ పోచింరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి:** అధ్యక్షా, ఇప్పటికి పారశాల విద్య సంస్కరణలపైన మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధస్యవాదాలు. సలుగురైదుగురు మాట్లాడారు. పరప్రసాద్గారు, చుక్కా రామయ్యగారు, మౌహనరెడ్డిగారు, నాయుడుగారు మాట్లాడారు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన 15 పేజీలలోని కార్యక్రమాలన్నింటినీ చిత్తశుద్ధితో అమలుజేస్తే పారశాల విద్యలో సంస్కరణలు ఆటోమేటిక్గా జరుగుతాయనేది నా అభిప్రాయం. చిత్తశుద్ధితో అమలుజేయాలంటే దానికి ఒక అకడమిక్ సెల్పంటిది, ప్రభుత్వం తరువాన ఒక ప్రత్యేకమైన కమిషన్ ఏర్పాటుజేసి ఎప్పటిక్పుడు మానిటర్ జేస్తే తప్ప ఈ సంస్కరణలు నిర్దిష్టంగా అమలుకావనేది నా అభిప్రాయం. విద్య మిద ఎంత ప్రాధాన్యత ఉండో మీరు అర్థంజేసుకోవాలి. రెండు గంటలు అయినది. సుగర్ పేపుల్స్ అని ఒక్కొక్కరే జారుకుంటున్నారు. ఈ పరిస్థితులో అధ్యక్షుల వారు నాకు అవకాశం ఇచ్చారు.

**మిషన్ డెప్యూలి ఛైర్మన్:** ఫర్మలేదు.

**శ్రీ పోచింరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి:** మీరు, నేను ఉన్నా ఫర్మలేదు. మనిషరం ఉన్నా సరిపోతుందని అనుకుంటాను. చట్టం అనేది 1-4-10 సుండి కేంద్ర ప్రభుత్వం అమలుజేస్తున్న ఆర్.ఎస్. చట్టం ప్రకారం మనం ఈనాడు పారశాలల్లో విద్యార్థుల సంఖ్యను, ఓపాధ్యాయుల సంఖ్యను మదింపు చేశామా? ఈనాడు ఉన్న ఆర్.ఎస్. చట్టం ప్రకారం తరగతికి ఒక గది, తరగతికి ఒక టీచర్, ప్రతి 30 మంది పిల్లలకు ఒక టీచర్, ప్రతి సబ్జెక్టుకు ఒక టీచర్, 150 మంది పిల్లలుంటే అక్కడ ఒక ఎలిమెంటరీ స్కూల్, హాంమాస్టర్ పోస్ట్ క్రియేట్ చేస్తామని చట్టంలో చెప్పబడింది. దాని ప్రకారం మనం ఏదైనా ఆలోచన చేస్తున్నామా? పారశాల విద్యలో సంస్కరణలు నిజంగా అమలు జరగాలనుకుంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి మీ ద్వారా నా విజ్ఞప్తి ఒకటి. డైరెక్టర్ గారిని, సెక్రటరిగారిని 6 నెలలకు ఒకసారి మార్గపడ్డు. 6 నెలలకు ఒకసారి మార్గటంపలన “రెడ్డొచ్చె మొదలుపెట్టే” అనే విధంగా పరిస్థితి తయారైంది. కానీనం 3 నెలల కాలం సెక్రటరి, డైరెక్టర్ గార్లను ఉంచితే మొత్తం మీద సంస్కరణలు సఫలమౌతాయనేది మా అభిప్రాయం. కంప్యూటర్ విద్య అని ప్రవేశపెట్టారు. మొట్టమొదట 1000 స్కూల్సుకు తెలుగుదేశం గపర్చమెంటలో, తరువాత కాంగ్రెస్ గపర్చమెంటలో 5,000 స్కూల్సుకు కంప్యూటర్ ఇచ్చారు. మొత్తం 6,000 స్కూల్సులో కంప్యూటర్ విద్య నడుస్తోంది. రాష్ట్రప్రభుత్వంగాని, మంత్రులుగాని కంప్యూటర్ విద్య సక్రమంగా నడుస్తోందని స్పష్టంగా చెప్పగలుగుతారా? అనలు ఏ కంపెనీకి ఇచ్చారో. ఎఫాన్ కంపెని, ఎస్సాన్ కంపెని, సూపర్ కంప్యూటర్ ల్యాబ్ అనే రకరకాల బోగెస్ కంపెనీల పేరుతో కోట్లాది రూపాయల దుర్భిణియోగం జరుగుతున్న విషయాన్ని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ కంప్యూటర్ విద్యను సంస్కరించాలంటే ప్రభుత్వం ఇమ్మీడియెట్గా ఈ బోగెస్ కంపెనీలను తీసేసి ప్రభుత్వమే తగిన చర్యలను తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. నేను చాలా స్కూల్సు తిరిగినపుడు వారు చెప్పారు. యూస్ట్ ప్రకారం పనికి తగిన వేతనం ఇవ్వటంలేదు. 2001లో ఒక జి.బి. పచ్చింది. కంప్యూటర్ ఆవరేటర్కు రూ.5,4000 మినిమమ్ వేజ్గా ఉన్నది. మనమెంత క్లెయిమ్ చేస్తున్నాము? ప్రభుత్వంద్వారా రూ.5,400 పోతోందా, కేవలం రూ.1,800 లేక రూ.1,900 లేక రూ.2,000 మాత్రమే పోతోందా?

### మ. 2.10

కేవలం రూ. 18, 1900 ఇచ్చి గ్రామాలలో ఉన్న పారశాలల్లో కంపూటర్ విద్య ఏ విధంగా ప్రోత్సహిస్తారో, ఏ విధంగా డెవలప్ అపుతుందో ఒకసారి అలోచించండి . రాష్ట్రప్రభుతవాన్ని అడిగేది, కంపూటర్ విద్య బ్యాక్టోండ్ ఏమిటి ? ఏ విధంగా సఫ్ట్‌యూ చేస్తున్నారు ఇందులో కమీషన్ ఏమిటి ? వెరిఫై చేసుకుని, దానిని సరైన పద్ధతిలో ఈ కంపూటర్ విద్య అమలుచేయాలి .

(బెల్)

సార్, కనీసం పదు నిమిషాలు సమయం ఇవ్వకపోతే ఎట్లా ? అటువంటపుడు 15 పేజీలు ఎందుకు ఇచ్చారు ? ఒక్కొక్క పేజికి ఒక మాటలునా మాట్లాడవద్దా ? బడిబాటకు కూడా తృప్తి లేని విధంగా చర్చపెట్టారు. బడిబాట అనేది మంచి కార్యక్రమమే . బడి తెరిచినపుడు కాకుండా పదిరోజుల ముందే తెరిచే విధంగా ప్రభుత్వం ఆలోచించాలనీ, ఇందులో ప్రధానంగా సైతికవిద్య, పర్యావరణ విద్య సిలబన్లో పొందుపరచాలి . ఎన్సిశార్టర్టిని ప్రైంగైన్ చేయండి . మంచి టీచర్స్‌ను నిపుణులను తీసుకోండి, మంచి సిలబన్ తయారుచేసి, నిపుణులను, సీనియర్ ఉపాధ్యాయులను తీసుకోండి . ఇందులో ఎంటే ఉపాధ్యాయులను పొందుపరుండి . పరీక్షల సంస్కరణలు చూచి బాధపడుతున్నాము . 90 మార్కులు వేళ్లే 9 మార్కులు వేళ్లే, ఆ విద్యార్థి మాసికంగా ఎంత హింస పడతాడో ఒకసారి ఆలోచించండి . పరీక్షల సంస్కరణలపై ప్రత్యేకంగా చర్య తీసుకోవాలి . ఎయిడెడ్ పారశాలల్లో 6 వేల పోస్టులు, ఎయిడెడ్ కాలేజీలల్లో 3 వేల పోస్టులు ఉన్నాయి . ఆ స్కూల్స్ బ్రతకడానికి, పేదవర్గాల బిడ్డలకు చదువురావడానికి విద్యాపాఠం పోస్టులయినా శాంక్షేపిసే విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను . ప్రైవేటుస్కూల్స్ గురించి పోటిపడేపుడు ప్రీ ప్రైమర్ స్కూల్స్ ను ఓపెన్ చేయాలి . ఒకటవ తరగతి నుండి ఇంగ్లీషును ఒక సబ్జక్చుకూగా బోధించినప్రదే బాగుపడుతుంది . . మన పిల్లలు ముందుకువచ్చే అవకాశం ఉంది . దానికి కారణం నలుగురు, తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు, ప్రభుత్వం, స్కూలెంట్స్ ఈ నలుగురు మధ్య సమస్యలు ఉన్నప్పుడే సంస్కరణలు చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది . సర్వేసు రూల్స్ ను కూడా ప్రభుత్వం ఛాలింజీగా తీసుకోవలసిన అపసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. కామన్ స్కూల్స్ సిఫ్టుంలో వైబర్సహండ్ స్కూల్స్ కావాలని ఆర్టిషిచ్ చట్టం చెప్పబడిందని తెలియజేస్తూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు చెబుతూ ముగిస్తున్నాను .

శ్రీ పాటూరి సుధాకర రెడ్డి : అధ్యక్ష, పారశాల విద్యలో, సంస్కరణలు అనే అంశంపైన చర్చించడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ, ఇందులో ప్రధానంగా ప్రాధమిక విద్య, సెకండరీ విద్య రెండు అంశాలపైన చర్య జరుగుతున్నది . ప్రాధమిక విద్యలో రాష్ట్రప్రభుత్వం వినూత్వమైన విధానంతో, విషవాత్సకమైన మార్పులతో, బోధనాపద్ధతులలో ఎన్నో కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్న మాట వాస్తవం. ఈ సంపత్తురం ప్రత్యేకంగా 1 నుండి 5వ తరగతి వరకు, ప్రత్యేకంగా 1వ తరగతి చదువుతున్న పిల్లలకు మాత్రం స్కూల్కార్డ్ ప్రవేశపెట్టి అక్షరాలు సేర్వాలనే సంకల్పంతో సరైన దృష్టిధంలో కార్యక్రమానికి రూపకల్పన చేసినందుకు ప్రత్యేకంగా అభినందిస్తున్నాను . ప్రీ ప్రైమర్ క్లాసులు లేకపోవడం వలన మన రాష్ట్రప్రభుత్వం ప్రైవేటు యాజమాన్యాలను ప్రోత్సహించాలనే తలంపుతో ప్రైవేటు యాజమాన్యంను ప్రీ ప్రైమర్ క్లాసులు ఉంటే ఎట్లా? మన యాజమాన్యంలో ప్రైమర్ క్లాసులతో సెప్టెంబరుతే ఎట్లా? అనేది ఆలోచించి, మన యాజమాన్యంలో కూడా ప్రభుత్వంలో కూడా ప్రీ ప్రైమర్ క్లాసుతో పారశాలలు ప్రారంభించే విధంగా, ప్రైవేటు యాజమాన్యంలో ప్స్ట్ క్లాసు అని ఒకటి ఉంటుంది. నర్సరీ అని ఒకటుంటుంది. లేటు నర్సరీ, ఎల్కెజి, యుకెజి నాలుగు సంపత్తురాల కోర్సు నిర్వహింపబడుతుంది. ఆ కోర్సు పూర్తయిన

తరువాత, మన పారశాలలో ఆరు సంవత్సరాలు వయసు వచ్చిన తరువాత, 1వ తరగతిలో చేరమంటే ఎవరు చేరతారో చెప్పండి? ఇది మన విద్యాపిధానం లోపభూయిష్టంగా ఉన్నది, తప్పనిసరిగా ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలో కూడా ప్రీ ప్రైమరీ క్లాసెస్ ఇప్పటివరకు ఐసిడిఎస్ సీములో మనం కూడా పేషైకాపోరంతో పాటు ప్రీ ప్రైమరీ నిర్వాస్తున్నారనే మాట చెబుతున్నారు కానీ ఐసిడిఎస్ కేంద్రాలలో ప్రీ ప్రైమరీ సూర్యీ నిర్వహించడంలేదు. కేవలం పేషైకాపోరం పెడుతున్నామనే నెపంతో బాల్యాడీలు నిర్వహిస్తున్నారు తప్ప ఎక్కడా లేదు. ప్రైమరి క్లాసులలో బోధనా పద్ధతులలో చాలా మార్పు వచ్చింది. మనం కూడా క్లావ్, క్లిష్ కార్బ్కుమం పెట్టినా టీచర్స్ బిహావియర్లో మార్పు రావడంలేదు. చేసే మాడ్యూల్ బాగుంది గానీ దానికసుగుణంగా నేర్చుకున్న తరువాత తరగతి గదులలో అమలులో రావడంలేదు. అది తరగతి గదులలో అమలులోకి రావాలని కోరుతున్నాము. ఉపాధ్యాయ శిక్షణా కోర్సుల్లో అందరూ ఇబ్బంది పడుతున్న విషయం. సెకండరీ పారశాల ఉపాధ్యాయులు కొరకు ఎటువంటి శిక్షణ అవసరం అనేది నిర్ధారణ కావాలి. బిఇడి, డిఇడి ఏది అవసరం అనేది నిర్ధారణ కాకసోవడం పలన ప్రీ ప్రైమరీ, ప్రైమరీ సూర్యీ కొరకు డిఇడి శిక్షణ ఇష్టున్నాము. ఆ నిధమైన మాడ్యూల్ తయారు చేస్తున్నాము. శిక్షణా కోర్సు సరైనవిధంగా అమలుకావడంలేదు. ప్రైవేటు యాజమాన్యంలో ఉపాధ్యాయ శిక్షణా కోర్సులు నిర్వహించడం పలన అందులో సరైన శ్యాకట్టి లేకసోవడం పలన సమర్థవంతంగా నిర్వహించబడడంలేదు. ఒక విషయం మాత్రం మనం గమనించాలి. రూ. 10 వేల కోట్లు మనం పారశాల విద్య మీద ఖర్చుపెడుతున్న కూడా తల్లిదుండ్రులకు మన పారశాలల మీద సమృకం రావడంలేదు. సర్కారు సూర్యంటే ఎపరికీ సమృకం కలగడంలేదు. కాబట్టి సమృకం కలిగే నిధంగా ఏనిధమైన సంస్కరణలు చేస్తే బాగుంటుందో ఆలోచన చేయాలని ఈ సందర్భంగా విజ్ఞాపి చేస్తున్నాము.

శ్రీ క. ఎన్ లక్ష్మణ రావు : అధ్యక్షా, 6,500 హైసూర్య్లో సకెన్స్ హైసూర్య్ వేరుతో ఇంగ్లీషుమీడియం ప్రవేశపెట్టాము. ఈ విద్య సంవత్సరం నుండి 8వ తరగతిలో కూడ ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. కానీ సూర్యీ అన్నింటికి కూడా తరగతి గదుల కొరత ఏర్పడింది. సూర్యీ అసిస్టింట్స్ మ్యాధ్వ, ఫిజికల్ పైస్, బయాలజీ మాత్రమే శాంక్షన్ చేశాము. సోపల్, తెలుగుపండిట్ శాంక్షన్ చేయలేదు. అది చేయాలి. ఎయిడెడ్ పారశాలల్లో, మీరు కూడా తాడికొండ ఎయిడెడ్ పారశాలలో చదువుకున్నారు. గత దశాబ్ద కాలంగా ఎయిడెడ్ సూర్యీలో పోస్టులు భర్తీ చేయలేదు. ఆ పారశాలలను ప్రభుత్వం టోకోవర్ చేయడం గానీ, ఆ పోస్టులు భర్తీ చేయడంగానీ చేయాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాము. రాష్ట్రాయి మాధ్వమిక శిక్షా అభియాన్ ప్రవేశపెట్టాము. తొలిదశ నిధులు మంజూరు అయ్యాయి. ఏ హైసూర్య్కు ఇచ్చారు ? ఏ సూత్రాల ప్రాతిపదికన ఆ నిధులు ఇప్పబోతున్నారనే విషయం మాకు తెలియాల్సిన అవసరం ఉంది. ప్రాధమిక విద్యలో ప్రతి విద్యార్థికి డైన్స్కోడ్ ప్రవేశపెట్టి, కనీసం రెండు డైన్స్లు ఉచితంగా ఇచ్చాలని కోరుతున్నాము. గురుకుల పారశాలల్లో ప్రత్యేక అనుమతి పొంది కనీసం వచ్చే విద్య సంవత్సరం నుండయినా ఎంట్రెన్స్ పరీక్ష ఉండివిధంగా, ఈ సంవత్సరం ఎలాగూ జాతీయ విద్యాహాక్యు చట్టప్రకారం ఆ అవకాశం లేదు. ప్రైవేటు పారశాలలను మనం గుర్తింపు పొందాలని కోరుతున్నాము అది మంచి విషయం. కానీ గుర్తింపు పొందే విధంగా చాలా కీషంగా, చాలా కతిసతరంగా, చాలా డబ్బుతో కూడుకుని ఉంది.

అందువలన ముందుకు రావడంలేదు. కాబట్టి ఈ అంశాన్ని సరళీకృతం చేసి ఖచ్చితంగా వారు గుర్తింపు పొందేవిధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని మీద్వారా కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మ. 2.20

**శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు :** సర్, విద్యా సంస్కరణలకు సంబంధించి ...

**శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి :** సర్, ఒక చిన్న సబైప్స్ చర్య ఇప్పుడు పూర్తి చేసి మంత్రి గారిని రిష్టయ్ రేపు ఇప్పమనండి.

**మిస్టర్ డెపూటీ చైర్మన్ :** మొత్తం అంతా ఇప్పుడే కంపీట్ చేయాలని చైర్మన్ గారి అర్థం ఇప్పమనండి.

**శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు :** సర్, పోనీ నన్ను కూడా రేపు మాటల్లడమంటారా ?

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** సర్, ఈవాళ సాయంత్రం 5.00 గంటలకు మళ్ళీ రావాలి, ఇప్పుడే 2.20 అయింది, ఇక ముగించేద్దాము.

**శ్రీ జూపూడి ప్రభాకర రావు :** సర్, విద్యా సంస్కరణల మీద మాటల్లడేందుకు నాకు అవకాశం కల్పించినందుకు తమకు ముందుగా ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను.

**మిస్టర్ డెపూటీ చైర్మన్ :** మినిస్టర్ గారూ, ఈవాళ పూర్తి చేద్దామా లేక రేపు పూర్తి చేద్దామా ?

**శ్రీ డి. మాణిక్య వరపుసాదరావు :** సర్, మీ డైరక్షన్ నిబట్టి చేస్తాను. మీరు ఎట్లా చెయ్యమంటే అట్లా చేస్తాను.

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** సర్, ఈవెనింగ్ బిల్స్ కు ముందు పెట్టండి.

**శ్రీ డి. మాణిక్య వరపుసాదరావు :** రేపు క్వార్ట్ అవర్ అయిపోగానే పెట్టండి.

**MR. D.Y. CHAIRMAN:** The House is adjourned to meet again at 5.00 p.m. today.

(Then the House adjourned at 2.23 p.m. to meet again at 5.00 p.m.)

సా. 5-00

( సభ భోజన విరామం అనంతరం తిరిగి సా.5.03 నిలకు ప్రారంభమైనది )

( గౌరవ చైర్మన్ అధ్యక్ష స్థానం వహించారు )

**సభా కార్డుక్రమం - సోంపేటలో జరిగిన పోలీసుల కాల్చుల గురించి**

శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, సోంపేట మత్స్యకారులపై పైరింగ్ జరిగింది. చాలా ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. తమ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాము. ఏ నిధంగా చేస్తే మంచిదో ఆలోచించి చేస్తే మంచిది. వాస్తవం ఏమిటో చెప్పడానికి వీలుంది. దయచేసి హోమ్ శాఖామాత్యులను సభకు పిలిపిస్తే మంచిది. చర్చించడానికి వీలుంటుంది.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావుః అధ్యక్షా, సోంపేట పవర్ ప్రాజెక్ట్ విషయంలో మూడు రోజుల నుండి పోలీసులను ప్రభుత్వం మొబిలైజ్ చేస్తున్న విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసో, తెలియదో. సాధారణంగా ఇటువంటి ఆట్టివిటీన్ సెపట్టు జరిగే సమయంలో ఏ అధికార పార్ట్ చేయదు. రెండు, మూడు రోజుల తరువాత చేసుకోవచ్చు. కానీ అది కూడా కాకుండా పోలీసులు అక్కడ ఎక్కువగా వ్యవహరించి రెండు, మూడు రోజుల నుండి 2,000 మంది ఆ స్థలాన్ని స్వాధీనం చేయడం కోసం ప్రైవేట్ వ్యక్తులను సపోర్ట్ చేస్తూ అక్కడున్న మత్స్యకార్బికుల, ఇతర రైతులను తొలగించడానికి చర్యలు తీసుకొన్నారు. పైరింగ్లో ఇద్దరు చనిపోయినట్లు తెలిసింది. అది ఎంతవరకు నిజమనేది తెలియచేయాలి? ఈ విషయంలో హోమ్ శాఖామాత్యులను పిలిపించి దాని మీద ఒక స్పీటమెంట్ ఇప్పించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. అక్కడ ప్రశాంతమైన వాతావరణాన్ని కల్పించాలి. ఇంకా రెచ్చిపోయి స్వాధీనం చేసుకోకతప్పదనే భావం ఉంటే కష్టం. చాలా మంది ఇబ్బందిపడే పరిస్థితి వస్తుంది. గంగపరంలో జరిగిన సంఘటన మనం చూశాము. మత్స్యకారులు చాలా ఫేరోవియన్గా ఉంటారు. పోలీసుల మీద తిరుగుబాటు చేసే పరిస్థితి వస్తుంది. ఘర్రణ లేకుండా చేయడం కోసం ప్రశాంత వాతావరణం కోసం, ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలు తీసుకోవాలి. ముందు అక్కడున్న పోలీసు బలగాలను వెనుకకు రప్పించాలి. తరువాత ప్రశాంత వాతావరణాన్ని కల్పించాలని తమ ద్వారా కోరుతూ హోమ్ శాఖామాత్యులచే స్పీటమెంట్ ఇప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం.వి.ఎస్. శర్మ : అధ్యక్షా, సోంపేటలో ప్రభుత్వం పవర్ ప్లాంట్కి అనుమతి ఇచ్చిందని, రెవెన్యూ శాఖామాత్యులను ఈ విషయంలో ఆలోచించవలసిందిగా నేను మార్పి నెలలో సభా సమావేశంలో చెప్పడం జరిగింది. అక్కడి తహాళీల్చారు ఈ విషయంలో తప్పుడు రిపోర్ట్ ను కలెక్టర్ గారికి సమర్పించారని చెప్పాను. ఆ భూమి దేనికి పనికి రాదని పవర్ ప్రాజెక్ట్కి ఇప్పువచ్చునని వారు తప్పుడు సమాచారం ఇచ్చారు. అక్కడ మూడు మైల్ ఇరిగేషన్ స్క్రీమ్స్ నడుస్తున్నాయనే అధారం వారు ఇచ్చిన రిపోర్ట్ ప్రకారంగానే ఆ రోజు మంత్రిగారికి ఇచ్చాము. ఆరోజు మంత్రిగారు పరిశీలిస్తుమన్నారు. పరిశీలించలేదు సరికదా, అక్కడకి 1,500 మంది పోలీసులను పంపించారు. ఈ రోజు ప్రైకోర్ట్లో వాదన జరుగుతున్నప్పుడు నాగార్జున కన్ఫెడ్షన్ లిమిటెడ్ యాజమాన్యం అక్కడకు వచ్చి తాము ఎటువంటి నిర్మాణాలు చేపట్టడం లేదని చెప్పారు. అలాంటప్పుడు నిర్మాణాన్ని అడ్డుకునే అంశం ఎందుకు వచ్చింది? 1,500 మంది పోలీసులను ఎందుకు పంపించారు? ఇరువురి ప్రాణాలు తీసారు. అక్కడ 34 మత్స్యకారుల గ్రామాలు ఉన్నాయి. 10,000 మెగావాట్ల విద్యుత్ ఉత్పాదనకిగాను అనుమతిని ఇచ్చారు. రాష్ట్రంలో ఇంత పెద్ద థర్మల్ విద్యుత్ ఉత్పత్తి ఎక్కడా లేదు. ఇది

మొత్తం మత్స్యకార్బోకులను తీర ప్రాంతాల నుండి తరిమే కార్బోకమం తప్ప మరొకటి కాదు. దీని మీద వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను. ఎన్.సి.ఎల్., అనుమతిని రద్దు చేయాలని ఎల్.బి.పి.,గారు అప్పుడు చెప్పారు. మత్స్యకారులను అక్కడ నుండి ఉపసంహారించేలా చేయాలంటే, మేము ప్లాంట్ అక్కడ పెట్టడం లేదని చెప్పాలి. ప్రభుత్వానికి థర్మల్ పవర్ ప్రాజెక్ట్ మరొక చోట నిర్మాణం చేయడానికిగాను స్ఫలం చూపే విషయంలో సహకరించమంటే, మేము ప్రయత్నం చేస్తామని కూడా చెబుతున్నాను.

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు :** అధ్యక్షా, జరిగిన సంఘటన దురదృష్టకరమైనది. పోలీసులు 1,500 మంది స్నాట్కెసెల్సులు వెళ్లడమనేది ఒక విధమైన బాధాకరమైన విషయం. వారు అక్కడ యుద్ధం చేయవలసిన అవసరం లేదు. చాలా కాలం నుండి తీవ్రమైన వ్యతిరేకతను వారు తెలుపుతున్నారు. అయినా ఏక పక్షంగా పోలీసులు రంగ ప్రవేశం చేసి లాలీఫార్మీలు, కాల్పులు జరపడం, భయంకరమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించడం సరైనది కాదు. ఈ విషయాన్ని చర్చించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. కాబట్టి హోమ్ శాఖామాత్సులు సభకు వచ్చినట్టుయితే ఈ సమస్యను చర్చించి సరిపురించడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

**మిస్టర్ ఛైర్మన్ :** మీకు మీరే మాటలుడుకని వస్తారు. నాకు చెప్పాలి కదా! 5 నిమిషాలు నాకు చెప్పినట్టయితే బాగుండేది. మీరు ఏదో మీబింగ్ పెట్టుకొని తీర్మానం చేసుకొని వచ్చినట్లు నాకు కనిపించింది. మీరు అంతా ఒక మాట మీద వస్తే, నాకు ఒక మాట కూడా చెప్పలేదని అనుకొన్నాను. ఎందుకంటే మీరంతా నా ఛాంబర్ సుండే వచ్చారుకదా! నాకు ఒక్క మాట కూడా దీని గురించి చెప్పలేదు.

**శ్రీ పువ్వడ నాగేశ్వరరావుః అవునండి..**

**మిస్టర్ ఛైర్మన్ :** మీరు ఎవరూ నాకు చెప్పలేదు. మీరు వచ్చినప్పుడు రెడ్డపరెడ్డిగారు కూడా అక్కడే ఉన్నారు. మీరు ఎవరూ నాకు చెప్పలేదని అనడానికి వారే సాక్షాం. ఇక్కడకు వచ్చి అంతా చెబుతున్నారు.

**శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డిః అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు సభ దృష్టికి తీసుకువచ్చారు.** దీనికి సంబంధించి అక్కడ జరిగిన పరిణామాలు భవిష్యత్తులో పునరావృతం కాకూడదు. తమరి అనుమతితో హోమ్ శాఖామాత్సులకు తెలియచేసి రేపు స్టేట్మెంట్ ఇచ్చేలా చేస్తాను. రేపు సమయాన్ని కేటాయించండి. వారు చెప్పిన ప్రకారంగా హోమ్ మినిస్టర్గారు స్టేట్మెంట్ చేస్తారు.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావుః ఈ రోజు ఇచ్చేలా చూడమనండి..**

**శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డిః అధ్యక్షా, ఈ రోజు అవకాశం ఉండకపోవచ్చు.** అవకాశం ఉంటే నరే. నేను కాదని చెప్పడం లేదు. సభకు వచ్చి చెప్పడానికి రేవటి రోజుకు సమయాన్ని కేటాయిస్తే చెబుతారు. నాకు తెలిసినంతపరకూ వారికి రేపు కౌన్సిల్ ద్వారా ఉంది. ఎలాగూ వస్తారు కాబట్టి తప్పకుండా స్టేట్మెంట్ ఇస్తారు. సభ్యులు వ్యక్తపరచిన భావాలను కూడా నేను వారికి తెలియచేస్తాను. అందుకుగాను చర్యలు గైకోనపలసిందిగా కూడా చెబుతాను.

శ్రీ దాడి వీరబల్దరావుః అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఇక్కడకు రావడానికి అవకాశం ఉంటే పిలిపించండి. అక్కడ బిజినెస్ పూర్తి చేసుకొన్న తరువాతనే పిలిపించండి. ఎందుకంటే, మళ్ళీ ఈ రోజు అక్కడ పోలీసులు రెచ్చిపోయి అదే విధంగా దాడి చేస్తే కష్టం. అదే విధమైన సంఘటనలు పునరావృతమైతే మళ్ళీ ఇబ్బంది కలుగుతుంది.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డిః కాదనడం లేదు. తప్పకుండా స్టేట్‌మెంట్ చేయిస్తాను. ఇప్పుడు శాసనసభలో బిజినెస్ ఉంది. ప్రయత్నిస్తాము. కాకుంటే రేపటి రోజు సమయం ఇప్పండి. స్టేట్‌మెంట్ చేయిస్తాను.

సా. 5.10

### ప్రభుత్వ బిల్లులు

#### i) 2010 పారిశ్రామిక వివాదాల (ఆంధ్రప్రదేశ్ సపరణ) బిల్లు (2010 సం.పు ఎల్.ఎ.బిల్లు నెం.12) (ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ఆమోదించిన విధంగా)

Sri R. VENKAT REDDY : Chairman Sir, I beg to move:

"That the Industrial Disputes (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 2010 (L.A.Bill No.12 of 2010) (As passed by A.P. Legislative Assembly)." be taken into consideration.

MR CHAIRMAN: Motion moved. The question is:

"That the Industrial Disputes (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 2010 (L.A.Bill No.12 of 2010) (As passed by A.P. Legislative Assembly)." be taken into consideration.

Now, the Hon'ble Minister may explain the salient features of the Bill.

శ్రీ ఆర్. వెంకటరెడ్డిః అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు ప్రథాన ఉద్దేశ్యం, ఆంధ్రప్రదేశ్ సపరణ చట్టం (1987 లోని 32వ చట్టము) ద్వారా చోపుంచబడినట్టి పారిశ్రామిక వివాదముల చట్టము, 1947లోని 2-వ పరిచ్చేదను అదే విధంగా ఉప-పరిచ్చేదము (2) ప్రకారము తొలగించబడిన కార్బికుడు, విమాచన, బర్తరపు, తొలగించట లేదా ఉద్యోగ సమాప్తి ఉత్తర్వును సవాలు చేస్తూ సేరుగా కార్బిక్ న్యాయస్థానమునకు దరఖాస్తు చేసుకొనపచ్చాను. అయితే, అట్టి దరఖాస్తు చేసుకొనుటకు ఎలాంటి కాలపరిమితి నిర్ధిష్టపరచలేదు. అలా కాలపరిమితి లేనందున, ఉదాహరణకు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర రోడ్స్ రవాణా సంస్థ, ఇంజనీర్-ఇన్-చిఫ్ (ఆర్ అండ్ బీ) మరియు నాబార్డ్ వంటి రాష్ట్రంలో గల పారిశ్రామిక సంస్ల/కార్బీరేషన్/పరిశ్రమల యాజమాన్యాలు తమిటై ఆలస్యంగా వేసిన కేసుల్లో, అనగా, విమాచన, బర్తరఫ్, తొలగింపు మరియు ఉద్యోగ సమాప్తి వంటి కేసులలో ఉత్తర్వువులు కార్బికులకు అందజేసిన 20 సంవత్సరముల తరువాత కూడ కార్బిక్ న్యాయ స్థానముల సమక్షమున రిజిస్ట్రేషన్లను మరియు రికార్డులను దాఖలు పరచాల్సి వస్తున్న సందర్భాలల్లో అనేక ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నాయి. కార్బినిర్వాహక మరియు పరిపాలనా సిబ్బంది రికార్డులను వెతుకుటలో మరియు సరి చూచుటలో అనేక ఇబ్బందులను ఎదుర్కొవడంతో పాటు అట్టి రికార్డులు లభించని కారణంగా వారు వాదపత్రాలను సమర్థవంతంగా తయారు చేయలేకపోతున్నారు. ఆలస్యమైన కేసులలో రికార్డులు లభించని కారణంగా, కేసులు

విగిపోతున్నందున కార్బూకులను తిరిగి విధులలో చేర్చుకొనవలసి వస్తోంది. మరియు కార్బూకులకు సప్పమైన హక్కు లేకుండానే వారికి పెద్ద మొత్తాలను తప్పని నరిగా చెల్లించాల్సిన పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయి.

కార్బూక న్యాయస్థానమున సమక్షమున దరఖాస్తు చేసుకొనుటకు ఆరు మాసముల కాలపరిమితిని నిధిస్తూ కర్మాటక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, 2-వ పరిచేధమునకు సపరణ చేసిన సరళిలోనే పారిశామిక వివాదముల చట్టం 1947లోని 2-వ పరిచేధపు ఉప-పరిచేధము (2)ను అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమునకు వర్తింపజేయుటకై తగు విధంగా సపరించాలని నిర్ణయించడమైనది.

ఈ బిల్లును సభ ఏకగ్రివంగా ఆమోదించవలసిందిగా గౌరవ సభ్యులందరికి నిజ్మించేస్తున్నాను.

శ్రీ ముండ్ల వెంకట శివారెడ్డి : అధ్యాంశా, సామాన్యంగా ఇండప్రైయల్ డిస్ట్రిబ్యూట్ యాక్ట్, 1947 కాని, తరువాత వచ్చిన అనుండిమెంట్ యాక్ట్ 32 ఆఫ్ 1987 కాని, ఇండప్రైయల్ యాక్టుల కానున్ పర్వం ఏమిటంబే the protection of welfare of the labour and the employees. కార్బూకులకు తగు రక్షణా, సౌకర్యాలను కల్పించేదానికి, సర్వీసులను ఇంప్రూవ్ చేయడానికి మామూలుగా యాక్టును తీసుకురావడం జరిగింది. కాని ఈ యాక్టుకు సంబంధించి, ఆర్డర్ ఆఫ్ డిశార్డ్, డిస్ట్రిబ్యూట్, రిట్రైవ్ మెంట్, టెర్మినేషన్ మొదలైన వాటి మీద టెర్మినేట్ వర్కర్ లేబరు కోర్పుకు పోయే హక్కును 32 ఆఫ్ 1987 యాక్టు కలిగించింది. దాదాపు 20 సంవత్సరాల తరువాత కూడా ఎంతోమంది లేబర్ కోర్పుకు రిప్రజెంట్ చేసుకొని వాళ్ళకున్న గ్రీవెన్సును చెప్పుకొని కోర్పు ద్వారా విజయం సాధించి తిరిగి సర్వీసులో చేరిన కేసులు చాలా ఉన్నాయి. ఈరోజు సడన్గా 20 సంవత్సరాల కాలపరిమితిని 6 నెలలకు కుదించడమనేది చాలా ఆశ్చర్యం అనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే, 6 నెలల కాలపరిమితి అనేది చాలా తక్కువ పీరియడ్. ఏదైనా ఇండప్రైయల్ ఒక చిన్న ఉద్యోగిని సర్వీసు సుండి టెర్మినేట్ చేసినప్పుడు సంబంధిత పర్వసల్ ఆఫీసరుకు రిప్రజంబేషన్ ఉండాలి. అక్కడుండే పట్టిక రిలేషన్ ఆఫీసరుకో, హాండ్ ఆఫ్ ది డిపార్ట్మెంట్కో, జనరల్ మేనేజరుకో లేక మేనేజరుకో డిపార్ట్మెంట్లోనే ప్రోసేషరల్ మ్యాటర్స్ ఉండాలి. సంవత్సరాల తరబడి వీళ్ళ అపీలు చేసుకోవడం, అధికారులు రిజక్షు చేయడం, వాళ్ళ మరల తిరిగి అపీలు చేసుకోవడమనే ప్రాసెన్ ఉంటుంది కాబట్టి దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ పీరియడ్ను పూర్తి స్థాయిలో పెంచాల్సిన ఆవశ్యకత ఎంతైనా ఉంది. లేనిపక్షంలో, ఇండప్రైయల్ ఉండే సీనియర్ ఉద్యోగులు కొంతమంది కార్బూకులపై తగు చర్యను తీసుకోవడానికి ఈ ఆరు నెలల పీరియడ్ వల్ల ఇఖ్యంది కలిగించే వాతావరణం కలుగుతుంది. ఈ బిల్లు వల్ల కార్బూకుని టెర్మినేట్ చేసినప్పుడు రికార్డును క్రియేట్ చేసి మిన్సీడ్ చేసే అవకాశం ఉంది. లేకపోతే నోటీసు బోర్డులో పేసినట్లు, యాక్టున్ తీసుకున్నట్లు క్రియేట్ చేసి 6 నెలల్లో వారిని టెర్మినేట్ చేసే అవకాశం ఉంది. యూనియన్ లీడర్స్ పై కష్టాలు సాధించడానికి ఈ ప్రార్థ పీరియడ్ వల్ల అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి పూర్తి స్థాయిలో కాలపరిమితిని తగ్గించుకోవాలనుకున్నప్పుడు ఈ పీరియడ్ మరి తక్కువ కాబట్టి కొన్ని పరతులవైనా పెట్టుకావాలి లేక పీరియడ్ను పెంచే దిశగా అయినా అలోచించాలని ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను. ఏదైనా, after receiving answers from the concerned authorities. ఒక ఉద్యోగిని టెర్మినేట్ చేసినప్పుడు అతను అపీలు చేసుకుంటాడు. డిపార్ట్మెంట్కు అపీలు చేసుకున్న తరువాత వాళ్ళ ఏదైనా చర్య చేపట్టిన తరువాత లేబరు కోర్పుకు టైం ఇస్ట్రీ ఆ టైం లోపు అపీలు చేసుకోవడానికి అవకాశం కల్పిస్తే రెండు సంవత్సరాలు, మూడు సంవత్సరాలు లేక ఐదు సంవత్సరాలు అని ఫిక్స్ చేసుకుంటే అటు లేబర్ కోర్పులో కూడా డిలీ కాకుండా కేను పరిపోరానికి అవకాశం ఉంటుంది. రికార్డులు కనపడడం లేదని, రికార్డులు ప్రాడ్యూస్ చేయకపోతే కోర్పులో ఇఖ్యంది అవుతుందనే ఉద్ధేశ్యంతో ఇటువంటి చర్యలు తీసుకుంటే రాబోయే

కాలంలో దీని వల్ల ఖచ్చితంగా ఉద్యోగులకు ఇబ్బంది కలిగే అంశంగా తయారువుతుంది కాబట్టి, దీనిని వ్యతిరేకించాలిన ఆవశ్యకత కనపడుతోంది. చిన్న సవరణాలతో కనీసం నాలుగైదు సంవత్సరాల కాలపరిమితి నిర్లయించినపుటీకి, డిపార్ట్మెంటల్ ఎన్క్షెర్ అయిపోయి, ఎన్క్షెర్ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత టైం నార్ట్సు ఫిక్స్ చేయాలి. లేదంటే, డిపార్ట్మెంటల్ ఎన్క్షెర్ జరుగుతున్న సందర్భాలలోనే ఈ టెర్మినేషన్లు జరిగిపోతుంటాయి. అప్పుడు ఉద్యోగులు ఇబ్బంది పడతారనే విషయాన్ని సభ దృష్టికి తీసుకువస్తూ ముగిస్తున్నాను.

**శ్రీ బూదాటి రాధాకృష్ణాయ్ :** అధ్యక్షుడు, భారతదేశంలో కార్బిక రంగంలో ఉన్నటువంటి ఏ చట్టాన్ని తీసుకున్నా కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వాలు అంటే నెప్రూరా, ఇందిరా గాంధీ గారి ప్రభుత్వాల హాయాంలో రూపొందించబడ్డాయి. అన్ని దేశాల కంటే భారత దేశ కార్బిక చట్టాలు చాలా పట్టింగా అమలు జరుగుతున్న సందర్భం ఉంది. 1947లో ఇండప్రియల్ డిస్ట్రిబ్యూట్ యాక్ట్ పుట్టినపుడు, సెక్షన్ 2-ఎ రాక పూర్వం పర్సెర్సు రిమూవ్ చేసినపుడు ప్రభుత్వంలో కాని, ఎస్టోబీప్సెంటలో కాని, ప్రయానే టోలో కాని ఎక్కుడైనా సదరు కార్బికుడు అస్సిస్టంట్ లేబర్ ఆఫీసరు దగ్గర యూనియన్ ద్వారా ఐ.డి.ఎస్ రేయిజ్ చేయడం, అప్పుడు కొన్ని సమావేశాలు అక్కడ జరగడం, తరువాత అక్కడ నుండి కన్నిడరేషన్కు అడ్మిట్ చేయడం, కన్నిడరేషన్ క్లోజ్ అయిన తరువాత డిపార్ట్మెంట్ ప్రభుత్వానికి రిఫర్ చేయడం, ఇన్ టర్న్ ప్రభుత్వంలో లేబర్ డిపార్ట్మెంటలో మరల వాళ్లు కన్నిడర్ చేసి లేబర్ కోర్టుకు సమ్మదగని కేసుగా రిఫర్ చేయడం జరుగుతూ వస్తున్న సందర్భంలో, కార్బికులు చాలా ఇబ్బందులు పడుతూ లేబర్ డిపార్ట్మెంటలో ఆఫీసర్ల ముందు కాని, ప్రభుత్వంలో కాని తరువాత మరల రిఫర్ చేసే లోపు ఈ పేద బీడీ కార్బికుడు కాని, చేసేత కార్బికుడు కాని, హామాలీలు కాని, అట్టడుగున ఉన్నటువంటి వారు కాని ఇబ్బందులను ఎదుర్కొనేవారు. పేద కార్బికుడు ఉద్యోగం చేస్తున్నపుడే అతనికి వచ్చేటటువంటి కనీస జీతంతో పొట్ట గడవడం కష్టంగా ఉన్న నేపథ్యంలో ఆయన ఉద్యోగం పోయిన తరువాత ఈ కోర్టు చుట్టూ, లేబర్ డిపార్ట్మెంట్ చుట్టూ తిరగలేక మధ్యలోనే మానుకోవడం జరుగుతుంది. తదుపరి లేబర్ కోర్టుకు రిఫర్ చేసినపుడు ఈ కార్బికుడు ఎక్కడున్నడో తెలియక కేసులు వీగిపోతున్నాయి. మొత్తం మీద కార్బికులకు అన్యాయం జరుగుతున్న రోజులలో రాప్టుంలోని ట్రేడ్ యూనియన్లు, ఇంకా అనేక సంస్థలు కలసి ప్రభుత్వానికి అపీలు చేయడం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి అపీలు చేసిన తరువాత చాలా సార్లు చర్చించిన పిదవ షైసల్గా ఈ సెక్షన్-2 (ఎ) ను ప్రవేశపెట్టిన నాడు రాప్టుంలోని కార్బికులందరూ కూడా పండుగ చేసుకున్నారని మనవి చేస్తున్నాము. ఎందుకంటే, కార్బికుని తోలిగించిన తరువాత ఈ సెక్షన్ ద్వారా డైరెక్ట్గా అతను లేబర్ కోర్టుకు వెళ్లపచ్చ. ఈ అబ్బిడ్ కేసుల విషయంలో మరల ప్రభుత్వ పరుష్యుయేషన్ లేకుండా డైరెక్ట్గా లేబరు కోర్టుకు వెళ్లి అపీలు చేసుకొని న్యాయం పొందే అవకాశం ఉందని చాలా సంతోషపడ్డ సందర్భం అది. పెద్దలు, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు ఆర్టీసీ సబ్కట్సు తీసుకువచ్చారు. ఉడాహారణకు, ఏపీయన్సార్టీసీని మనం తీసుకున్నట్లయితే, ఈరోజుకు కూడా అక్కడ జరిగేదేమిటంటే.. ఒక రూపాయి పావలా కండక్టర్ పసూలు చేయలేదనే కారణంతో డ్యూటీ నుండి వస్తుండగానే చార్టు తీసుకొని పట్టుకోవడం వెంటనే సస్పిండ్ చేయడం. చార్ట్ పీటు ఇచ్చి, you are removed from the service అంటారు. ఆ కండక్టరు కనీసం 18, 20 సంవత్సరాల నుండి ఆర్టీసీకి సేవ చేస్తుంటాడు. అటువంటి వారిని కూడా సర్వీసు నుండి డీ.ఎమ్ వెంటనే రిమూవ్ చేస్తుంటాడు. ఏ డిపార్ట్మెంటును కాని, కార్బోరేషన్సు కాని తీసుకున్న ఎక్కడ చూచినా ఉద్యోగున్ని పనివ్యాప్తి ఎలా ఉంటుందంటే.. ఆ పనివ్యాప్తి యొక్క గ్రావిటీని చూడడం, వారు చేసిన తప్పును కాలిక్యులీట్ చేయడం, ఆ ప్రాపోర్టునేట్ డెలిక్షన్సీకి ప్రాపోర్టునేట్ పనివ్యాప్తి ఇప్పుడునేది ఎక్కడైనా ఉంటుంది. మొదట వార్షింగ్ ఇస్తారు. తరువాత సెన్యూర్ ఉంది. డిస్ట్రిబ్యూట్ అండ్ అపీలు రూల్సు ప్రకారం కాని, సీసీఎ

రూలు ప్రకారం కాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెట్టిన సీఎస్ రూలు ప్రకారం కూడా మొదట వార్షింగ్, కాకపోతే సెన్యూర్, కాకపోతే నిత్ అపుట్ క్యూమిలేబీవ్ ఇంక్రైమంట్, నిత్ క్యూమిలేబీవ్ ఇంక్రైమంట్, రిడక్షన్ ఇన్ వేజ్, లేకపోతే రివర్న్, అపుటీక్ కాకపోతే, పైనల్ పనిషెమంట్ రిమూవల్ అంటే ఉద్యోగం నుండి తీసివేయడం జరుగుతోంది.

### సా. 5.20

అధ్యక్షా, ఏపిఎస్ అర్టటసిలో రోజూ కనీసం వెయ్య మంది ఉద్యోగులు తమ ఉద్యోగాలను పొగొట్టుకొని ఇళ్ళకు వెళ్లిపోతున్నారు. రోజూ కండక్షరు సంచి తగిలించుకొని ఇంటికి వెళ్లగానే భార్య మీ ఉద్యోగం ఉన్నదా పోయిందా అని అడిగే పరిస్థితి నెలకొంది. నేనోక ఉదాహరణ చెబుతాను అధ్యక్షా, రూ.1.25పైలు మిన్ చీఫ్ చేశాడని ఒక కార్బూకునిపై కేను పెట్టడం జరిగింది. అతను లేబరు కోర్టుకు వెళ్లాడు. అందులో ఆ కార్బూకుడికి అనుకూలంగా తీర్పు వచ్చింది. ఆర్టసి అధికారులు, అది కాదని పైకోర్టుకు వెళ్లారు. పైకోర్టులో ఆ కార్బూకుడికి అనుకూలంగా తీర్పు వచ్చింది. లేబర్ కోర్టు జష్ట్మెంట్సు అవ్హెల్చ్ చేశారు. మళ్ళీ మేనేజ్మెంట్ వారు పుల్ బెంచేకి వెళ్లారు. పుల్ బెంచేలో కూడా అవ్హెల్చ్ అయింది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం ఆ కేను సుప్రీంకోర్టులో పెండింగ్లో ఉంది. 18 సంవత్సరాలనుండి ఇదీ ఆ కార్బూకుడి పరిస్థితి. అంటే 18 సంవత్సరాల నుండి సుప్రీంకోర్టు దాకా ఆర్టసి అధికారులు ఇంత ఖర్చు పెట్టి పైల్స్ తీసుకువెళ్లి, అడ్వైటెంట్సే చరించడానికి గాను ఎంత ఖర్చుపుతుందో ఆలోచించండి. సంవత్సరానికి ఆర్టసిలో దాదాపు రూ. 43 కోట్ల రూపాయలు డిసెప్లినరీ కేసులకు గాను ఖర్చు చేయడం జరుగుతోంది.

**మిస్టర్ హైకోర్టు : యూనియన్లు ఉన్నాయి కదా!**

శ్రీ బూద్ధాటి రాధాకృష్ణయ్య : యూనియన్లు ఉన్నపుటికీ వాటిది ఒక సెపరేట్ రాజ్యం. వాటిని కూడా వాళ్ళే మానేజ్ చేస్తారు. అన్ని యూనియన్లు ఒకేలాగా ఉండవు కదా! ఇందులో సెక్షన్ 2A కింద ఆరు నెలలు అనేటప్పటికీ అన్ లిమిటెడ్గా ఉన్న పరిస్థితిని ఆరు నెలలకు తీసుకురావడం, అదీ గాక ఆరు నెలల తరువాత వ్యాలిడ్ రీజన్స్ ఉన్న తరువాత లేబర్ కోర్టు యాకెప్ట్ చేయవచ్చు అని అన్నారు. ఈ రోజుల్లో పైకోర్టులోనే వ్యాలిడ్ రీజన్స్ ఉంటే అక్కడ పరిస్థితులు మనం చూస్తున్నాము. లేబర్ కోర్టుల్లో ఎక్కడ యాకెప్ట్ చేయడం జరుగుతుంది? ఈ బిల్లును నేను ట్రైజరి బెంచేసే పైపు నుండి సమర్థించవలసిన అవసరం ఉన్నది. కానీ, తప్పనిసరిగా టైం లిమిట్ పెట్టాలి గానీ, టైం లిమిట్ ని పెంచాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. ఆరు నెలలు ఓ.కె. కానీ, సంబంధిత ఉద్యోగి అపిలేట్ అథారిటీ లేదా హెడ్ ఆఫ్ ది డిపార్ట్మెంట్కి పిటీస్వ్ పెట్టుకొని ఆ పిటీస్వ్కి రిస్ట్రై వచ్చిన తరువాత ఆరు నెలల లోపల అని చెబితే కనీసం వారికి న్యాయం జరిగే అవకాశం ఉంది. లేదా, ఈ ఆరు నెలలలో అటో ఇటో చేసి నెఱ్చేస్తారు. నేను మంత్రిగారికి మనవి చేసేదేమంటే, నేను ఈ బిల్లును నూరు పొళ్ళు సమర్థించవలసిన అవసరం ఉన్నది, రోజుయ్య గారి నాయకత్వంలో సమర్థవంతంగా ప్రభుత్వం నడుస్తున్నది. కాబట్టి దీనికి చెడ్డ పేరు రాకూడదు, దీనికి మచ్చ తేకూడదు. పేద కార్బూక్ వర్గాలలో మనం మాట తెచ్చుకోవడం మంచిది కాదు. అవసరమైతే ఈ బిల్లును సెలక్ష్ కమిటీకి పంపించి చర్చిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వర రాపు : అధ్యక్షా, రాధాకృష్ణయ్య గారు నాకు కొంత బాధ్యతను తగ్గించారు. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వంలో పేద వాడికి, కష్టపడే వారికి ఉన్నటువంటి హక్కును కండిషన్లు పెట్టి హరించే పైపు చట్టాలు ప్రయోగమయ్య పరిస్థితుల్లో వాటి యొక్క తీవ్రతను తగ్గించాలనే బాధ్యతతో నేను ఇక్కడకు వచ్చాను.

మనం యునానిమిటీకి రావడానికి అవకాశముంది. స్వేచ్ఛగా ఎన్ని సంవత్సరాలకైనా అప్పీలు చేసుకునే సమయాన్ని ఆరు నెలలకు తగ్గించే బదులు ఒక అయిదు సంవత్సరాలలోపు అప్పీలు చేసుకునే వీలుంటే బాగుంటుంది. ఆరునెలల సమయాన్ని ఇచ్చి ఏకపక్షం చేయడం సమంజసం కాదు. ఒకవేళ స్టడీ చేయాలంటే సెల్క్ కమిటీకి రిఫర్ చెయ్యండి. అక్కడ కొంత స్టడీ చేసి ఎంతవరకూ అవసరమో చర్చించేందుకు అవకాశముంటుంది. ఇండియాలో వాళ్లు చేశారు, వీళ్లు చేశారు అంటున్నారు, అసలు ఎవరు చేశారు, ఎందుకు చేశారు, అవసరమా, కాదా అనేది తెలుసుకోవాలి. కేవలం కొన్ని యాజమాన్యాలు తాము రికార్డులను ఎక్కువ కాలానిని దొరకడం లేదని, చూపించలేకపోతున్నామని చెబితే ఈ బిల్లును మార్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. యాజమాన్యాలు బాధ్యతలనుండి తప్పించుకునే ప్రయత్నాలలో ప్రభుత్వం చిక్కపలసిన పనిలేదు. నేను మంత్రిగారికి నిజష్టి చేసేదేమంటే please, reconsider or let us accept for a Joint Select Committee.

**మిస్టర్ శైర్కున్ : అసెంబ్లీలో ఈ బిల్లు పౌన్ అయి ఇక్కడకు పచ్చింది.**

**శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వరరావు :** సార్, జాయింట్ సిటింగ్ పెట్టుకోవచ్చు. లేకపోతే తమరు మాట్లాడవచ్చు. ఇప్పుడేమీ కోపతాపాలతో మనం చేసేది కాదు కదా, దీనిని మనం సరళతరం చేసి కార్బూకుర్లానికి ఈ ప్రభుత్వం వారి ఎడల మంచి ఆలోచనతోనే ఉందనే సూచన చెయ్యడానికి కదా, కాబట్టి It is a good suggestion. Let us refer it to the Joint Select Committee. పెద్దలుగా మన బాధ్యతను మనం నిర్వచించినట్లు కూడా అవుతుందని నేను భావిస్తున్నాను.

**శ్రీ పాలదుగు వెంకట్రావు (అసెంబ్లీ) :** అధ్యక్షా, నేను మంత్రిగారిని అడిగేదేమంటే – అంతకు ముందు ఉన్న దానికన్నా ఈ బిల్లు వల్ల కార్బూకునికి ఏమైనా ప్రయోజనం ఉన్నదా? పెద్ద పెద్ద కంపెనీలు దీనిని అడ్డం పెట్టుకొని కార్బూకుని ఇబ్బంది పెట్టే పరిస్థితి ఉందని నాకు అనుమానంగా ఉంది. కాబట్టి కార్బూకుని పక్షంగా ఆలోచించి మరీ ఆరు నెలలు కాకుండా కొంచెం పెంచితే బాగుంటుంది. ఇందులో లీగల్గా ఏదైనా ఉంటే మంత్రిగారు క్లారిష్టు చేస్తే బాగుంటుంది.

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు :** ఇర్రై సంవత్సరాలు ఉన్నటువంటి అవకాశాన్ని ఆరు మాసాలకు కుదించడం న్యాయం కాదు, అందుకని బిల్లు ఉపసంహరించుకోమని కోరుతున్నాము. కొంతమంది పెద్దలు సలహా ఇచ్చినట్లుగా 5,10 సంవత్సరాలు కాల పరిమితి ఇచ్చినట్లయితే ఆలోచించవచ్చు, కానీ, ఏ రూపంలో చూసినా ఇది న్యాయంగా కనిపించడంలేదు. ఇప్పుడు ఎక్కడా ప్రభుత్వోద్యోగాలు లేవు. అంతా కాంట్రాక్ట్ ఎంప్లాయిస్ ఎక్కువగా ఉంటున్నారు. ఈ మధ్య జీతం పెంచమంటే వాళ్లను కూడా ఉద్యోగాల నుండి తీసి వేస్తున్నారు. సంఘం పెట్టుకుంటే కూడా తీసేన్నాన్నారు. పేదవాళ్లు, ఉద్యోగ భద్రత లేనివాళ్లకే తీరని నష్టం జరుగుతోంది. వాళ్లు కోర్పుకు కూడా వెళ్లటే స్థితిలో ఉన్నారు. ప్రభుత్వోద్యోగాలలో కూడా నాలుగు తరగతి ఉద్యోగస్థులకే అన్యాయం జరుగుతోంది. పై స్థాయిలో ఉన్నవారికి ఏ ఇబ్బంది లేదు. కింది స్థాయి వారికి ఇబ్బంది పస్తోంది. ముల్లు వెళ్లి అరిటాకు మీద పడ్డా, అరిటాకు వచ్చి ముల్లు మీద పడ్డా అరిటాకుకి ఇబ్బంది. అందుకే ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం పునరాలోచించాలని కోరుతున్నాను. టైం అరునెలలు కాకుండా పది లేదా అయిదు సంవత్సరాలు పెడితే మంచిది, ఈ విషయమై మంత్రిగారిని మరోసారి ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

సా. 5.30

**శ్రీ హేమస్వన్ (నామినేటెడ్) :** అధ్యక్షా, 1947 పారిశామిక వివాద చట్టం, అంతకు ముందు నుంచి కూడా కార్యికులు తమ హక్కులను సాధించుకోవడం కోసం అనేక పోరాటాలు చేయడం చారిత్రక పరిణామ క్రమంలో మనం చూస్తున్నాం. అదే ఉద్దేశ్యంతో - “కార్యిక లోకపు కల్యాణానికి శ్రామిక లోకపు సాభాగ్యానికి సమానమైనది లేనే లేదని” మహాకవి శ్రీశ్రీ అంటారు. ఏ చట్టం చేసినా, శ్రామికుడి సంజ్ఞేమున్ని ఉద్దేశించి చేయలసిన అవసరం ఉంది. “కార్యిక వాడలు కుపులకు అంతఃపురాలు” అని మరొక కవి అంటారు. కార్యికుడి మీదనే కవిత్వం, శ్రామికుడి చెమట మీదనే కవిత్వం ద్వార్థాన్ని బాగుంటుంది. కార్యికుడి సంజ్ఞేమం కోసం ఉద్దేశించబడినటువంటి చట్టం ఇది. కార్యికులకు మంచి చెయ్యాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే రోశయ్య గారి ప్రభుత్వం ఈ చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టారని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఎందుకంటే, ఇంతకు ముందు 20 సంవత్సరాల కాలంలో వయస్సు అయిపోతుంది, అనేక ఇబ్బందులు ఉంటాయి, అతను లేబర్ కోర్పుకు వెళ్ళి అప్పిల్ చేసుకోవచ్చు. తరువాత ఆ 20 సంవత్సరాలలో రికార్డులు దొరకలేదని సంబంధిత శాఖల వాళ్ళ ఏదైనా సాకు చూసించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇటువంటి పరిస్థితులు రాకుండా, సదరు ఉద్యోగిని తోలిగించిన 6 మాసాలలోపలే వాళ్ళ కోర్పుకు వెళ్ళి ఒక అవకాశాన్ని కల్పించడం ఒక మంచి పద్ధతే. కాకపోతే, నా కంటే ముందు మాటల్లాడిన నాయకులు కొంతమంది కార్యిక లోకపు కల్యాణం కోసం పరిశ్రమ చేసినటువంటి వాళ్ళే. కృష్ణ పోరాటాలు చేసిన వాళ్ళేనని నేను అంగీకరిస్తున్నాను. యూనియన్ రిప్రజెంటేటివ్స్, నెగోవైమేషన్స్ మొదలైన వాటి చుట్టూ తిరగడానికి ఆరు మాసాల సమయం పడుతుంది, ఆ లోపల నీ పని అయిపోయిందని ఇంటికి పంపించే ప్రమాదం కూడా ఉంటుందేనో! కాబట్టి కాలపరిమితిని కొంత పెంచితే బాగుండుననే సూచనను, నేను కూడా తప్పక కార్యిక పక్షపాతిగా చేయకతప్పదు. కాబట్టి ఈ కార్యికుల సంజ్ఞేమం కోసం మనం ఉద్దేశించబడినాము కాబట్టి, ఖచ్చితంగా కాలపరిమితిని పెంచే అవకాశం ఏమన్నా ఉంటే పరిశీలించాల్సిందిగా కోరుతూ, ఈ చట్టాన్ని నేను సమర్థిస్తున్నాను.

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, ఈ బిల్లుల గురించి ఫ్లోర్ లీడర్స్ మాటల్డాడాలా? వరుస క్రమంలో మాటల్డాడాలనేది మాత్రం సరైన పద్ధతి కాదు. ఫ్లోర్ లీడర్స్ నే పిలిపించి మాటల్డాడిప్పే సరిపోతుంది, మిగతా సభ్యులు ఇక్కడకు రావలసిన అవసరం లేదని నేను భావిస్తున్నాను. చట్టం చేయడానికి సభ్యులు ఎన్నిక అయ్యారు తప్ప, మిగతావాటికి కాదు కదా! దీనిని చూడడానికి, నిద్రపోవడానికి కాదు కదా! ఎందుకంటే కళ్ళ మూసుకోవడాన్ని నిద్రపోవడం అంటారు. సభలో ఒక్కొక్కరికి అరగంట పాటు మాటల్డాడడానికి అవకాశం ఇస్తారు. ఇంకొకరికి మాటల్డాడాలన్నా 2 నిముషాలకే బెల్ కొడతారు. మేము ఇక్కడకు పచ్చి మూడు సంవత్సరాలు అయినా, ఈ పద్ధతి ఏనీటో మాకు అర్థం కావడం లేదు. అధ్యక్షా, దీని మీద ఒక ఆలోచన చెయ్యండి. ఎన్నిక అయిన వాళ్ళందరికీ చట్టం గురించి మాటల్డాడే హక్కు ఉన్నది. నేను మాటల్డాడుతున్నాను కాబట్టి, నా గ్రాపు వాళ్ళ మాటల్డాడట్టు అంటే వాళ్ళ ఎటు వెళ్ళాలి? ఒక్కొక్కరికి మాటల్డాడడానికి అరగంట సేపు సమయం ఇచ్చే బదులు మిగతా వాళ్ళకు అయిదు నిముషాలు, 3 నిముషాలు మాటల్డాడడానికి అవకాశం ఇస్తే, దాదాపు అందరూ మాటల్డాడడానికి అవకాశం ఉంటుంది, ఈ విషయాల గురించి మీరు ఏదైనా ఆలోచన చేస్తే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం. ఇక రెండవది...

**మిస్టర్ షైర్స్ :** మోహన్ రెడ్డి గారూ, ఈ విషయాలను మీరు నోట్ చేసుకుని, you bring my notice. ఉత్తగా గాల్లో మాటల్డాడితే ఏం లాభం?

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** గాల్లో మాట్లాడడం లేదు, కరెక్టుగా మాట్లాడుతున్నాను. స్పిఫిక్స్ గా, రికార్డుగా చెబుతాను...

**MR. CHAIRMAN:** I will correct my self. మరొక విషయం ఏమిటంటే హాస్టలో ఉన్న వాళ్ళందరూ మాట్లాడాలంటే, బిజినెస్ కాకపోవడం ఎంతపరకూ సమంజసమౌ అలోచించండి.

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** అందరూ మాట్లాడరు, మాట్లాడే వాళ్ళకు అవకాశం ఇవ్వండి. బిల్యు మీద మాట్లాడదామంటే అవకాశం కూడా ఇవ్వడం లేదు.

**మిస్టర్ షైర్కున్ :** అందుకనే బిజినెస్ అడ్యోజరీ కమిటీలో మీరు లేరు. మీరు ఉన్నప్పుడు, ముఖ్యమంత్రిగారు, మీ లీడర్ ఉన్నప్పుడు చెప్పాను. మీరందరూ ఎవరెవరికో కొంచెం distribution of the work చేసుకోండి, ఘలానా బిల్లులో వారు మాట్లాడతారు, ఘలానా ప్రశ్న మీద మాట్లాడదలచుకుంటే మనం కొంత ఈ సమయాన్ని సద్వినియోగం చేసుకుంటే బిజినెస్ త్వరగా కంపీట్ అవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఈ విషయంలో మీరు, మిగిలిన సభ్యులందరూ అప్పుడు ఒప్పుకున్నారు. తీరా ఇక్కడకి వచ్చిన తరువాత అడిగిన వాళ్ళందరకూ ఇష్టమంటే ఇస్తాను, నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. ఎవరు అడిగినా నేను టైం ఇస్తాను. At the end at 11.00 A.M., I will close the question hour and at 1.30 P.M., I will close the morning session. I agree with your advice and you stick to your suggestion.

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** సర్, మేము చెప్పిన అభిప్రాయం తప్ప అయితే, నా మూటలను విత్తించాలను.

**మిస్టర్ షైర్కున్ :** నో, నో, సుఖ్య చెప్పడమే అలా చెప్పితే ఎలా?

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** సర్, మీకు ఇభ్యంది అయితే ఒప్పుకుంటానున్నాను కదా!

**మిస్టర్ షైర్కున్ :** మీకు, నాకు ఇభ్యంది కాదు, ఈ హాస్టలు ఇభ్యంది. మీరు ఉండగలుగుతారు, నేను ఉండగలుగుతాను, కానీ ఈ హాస్ట మొత్తం డిస్ట్రిబ్ అవుతోందని చెపుతున్నాను. దేనికైనా సమయం ఉంటుంది, మాట్లాడవచ్చు, అందుకనే ముందు బిజినెస్ అడ్యోజరీ కమిటీ పెట్టిందే దానికోసం, అక్కడే అన్ని విషయాలు మాట్లాడుకుంటే సరిపోతుంది.

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, మేము సంవత్సరాలకొద్దీ యూనియన్లను సడిపాము, మాకు మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇష్టవుపోతే...

**మిస్టర్ షైర్కున్ :** అందుకనే ముందు మీరు మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇచ్చాను...

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** అవకాశం ఎక్కుడ ఇచ్చారు, అప్పటి సుంటి చేతులు ఎత్తుతుంటే ఇప్పుడు చేతులు నోప్పి పెడుతున్నాయి.

**మిష్టర్ శైర్స్ : దేనికైనా ఒక పద్ధతి ఉంటుంది, ముందు ప్రార్థిలో గ్రావ్ లీడర్, తరువాత మీరు, తరువాత బాలసుబ్రహ్మణ్యం. ఆ మాటకోస్తే మొదటగా బాలసుబ్రహ్మణ్యాన్ని పిలవాలి...**

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : పిలవండి సార్, నేను వద్దనలేదు కదా! మీరు ఎలా అనుకుంటే, అలా పిలవండి. కానీ, మాకు కూడా ఒక అవకాశం ఇప్పమని అడుగుతున్నాము.**

**మిష్టర్ శైర్స్ : మామూలుగా అయితే, బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారిని పిలిచిన తరువాత, మిమ్మల్ని పిలవాలి, కానీ నాకు వచ్చిన లిస్టులో ఏమి ఉందంటే, మీ పేరు తరువాత బాలసుబ్రహ్మణ్యం పేరు ఉంది. అక్కడ కూడా మీ పేరే ముందు వచ్చింది. I am going to Balasubramanyam. I am going with the list given to me by the Whip. ఇందులో డీవియేట్ అంటూ ఏమీ లేదు. తప్పీ, రైట్ బిల్లు అయిన తరువాత డిస్క్షన్ చేధ్యాము.**

**శ్రీ వై.వి.బి. రాజేంద్ర ప్రసాద్ : ఇప్పటికే ఎక్కువ సమయం ఇస్తున్నారు, మొత్తం ఆయనకే పెట్టమనండి. (అంతరాయం)**

**మిష్టర్ శైర్స్ : మోహన్ రెడ్డి గారు మీరేమో పాయింట్ లేవనెత్తి, అప్పుడే దానిని క్లోజ్ చేయడం కాదు. మీరు పాయింట్ మొదలు పెట్టుక ముందే మొదలు పెట్టాలా వద్దా అని అనుకోవాలి. Now, you have put a point before the House. How can I close it?**

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : సర్, నేను నమ్మిసు సత్యాన్ని మాట్లాడాను. మీ ఇష్టం, మీరు ఏమైనా చెయ్యండి.**

**మిష్టర్ శైర్స్ : అందరూ సత్యాలే మాట్లాడుతున్నారు.**

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : సర్, డమోక్రసీలో ఈ బిల్లు పెట్టవలసిన అవసరం ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను, ఇది అవసరమా? ఇప్పుడు ఎ.పి.ఎస్.ఆర్.టి.సి.కి సంబంధించి మీకు ఒక చిన్న ఉదాహరణ చెపుతాను. అందులో పనిచేసే ఒక వాచ్మెన్ సంగతి చెబుతాను. అతనికి జాండీస్ వచ్చాయి, అతను ఒక ఇన్ఫాండ్ లెటర్ ద్వారా తనకు ఆరోగ్యం బాపుండులేదని, లీవ్ పెదుతున్నానని, నిజామాబాద్ సుండి లెటర్సు పై అధికారికి పంపించాడు. ఆ అధికారి లీవ్ ముందు లెటర్ పంపించాడని ఆయన అనుకున్నాడు. తీరా అతనిన్ని డిస్క్షన్ చేశారు. ఈ వాచ్మెన్ నేను లీవ్ పెట్టాను కదా అని అనుకున్నాడు. లీవ్ పెడితే, డిస్క్షన్ చేశారు. 6 నెలలు కాదు, 8 నెలలు అయినా ఈ విషయమై ఎటువంటి వివరణా లేదు. తీరా అతను ఎన్నిసార్లు ప్రయత్నం చేసినా ఫలించక ఇంటికి పెళ్ళే పరిస్థితి వచ్చింది. ఇప్పుడు ఈ చట్టంలో యేశ్వరు అయినా, ఏమయింది, ఇప్పుడు కంపూటర్లు కూడా వచ్చాయి కదా, సమాచారాన్ని ఏ విధంగా అయినా రికార్డులను ప్రిజర్వ్ చేయవచ్చు. కంపూటర్లు లేసపుడయితే రికార్డులకు చెదలు పడతాయి, తదితర కారణాలు ఏమైనా చెప్పచ్చు కదా. కంపూటర్లో ఆన్‌లైన్ సిస్టం వచ్చిన తరువాత ఇబ్బంది ఎలా అనుతుంది? ఈ డమోక్రసీలో కార్బైకులను ఇఱ్పండి పెట్టడం తప్ప, మరొకటి కాదని నేను భావిస్తున్నాను.**

### సా.5.40

మేం అన్ని రకాలుగా మిమ్మల్ని సహిర్చు చేస్తున్నాం . 6 నెలలు అంటున్నారు. 6 నెలలు అంటే, ముఖ్యంగా ఆర్టిసిలో పున్న ఉద్యోగులకు, కార్బికులకు చాలా యిభ్యంది కలుగుతుంది. ముఖ్యంగా ఆర్టిసి కార్బికులు మొట్టమొదట ఎఫ్ఫు అవుతారన్న విషయాన్ని తమ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాము. అధ్యక్షా, డిమోక్రసీలో న్యాయాన్యాయలను అలోచన చేసే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అంటే అందరికీ అది మంచి చేస్తుందనే ఒక సమక్కం ఈ రాష్ట్రంలో, దేశంలో పుండి. కాబట్టి, ఇది అసెంబ్లీలో పొన్ చేశారో, మరొకరు చేశారనో ఒత్తిడి తీసుకు వచ్చి బలవంతంగా జిప్పించడం కాకుండా, 6 నెలల గడువును పొడిగించి ఒక నాలుగు సంవత్సరాలో ఎంతో పెంచేందుకు అలోచన చేసి, మారిస్తే బాగుంటుంది. అప్పుడు కార్బిక లోకం హర్షిస్తుందనే విషయాన్ని మీ ద్వారా మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాము. కాదూ కూడదు మాకు మెజారిటీ ఉంది, చేస్తామంటే మేం దానికి అభ్యంతరం తెలియజేస్తున్నాం .

**శ్రీ దాడి నీరభద్ర రావు :** సార్, పార్లమెంటరీ రూల్స్ ప్రకారం మీటింగ్ అరేంజ్ చేయమని కోరుతున్నాము. మీటింగు అరేంజ్ చేయడానికి కొన్ని రూల్సు పున్నాయి. పెడితే సంతోషిస్తాము. ట్రైజరీ బెంచెస్కి సహిర్చు చేసేటువంటి వారికి , ట్రైజరీ బెంచెస్కి అనుబంధంగా ఏర్పాటు చేయాలనేటువంటి నిబంధన పుంది.

**అసెంబ్లీలో కూడా ఆ రకమైన సిస్టమ్సు పున్నాయి. లేకపోలేదు.** **Independents supporting the Treasury Benches are attached to the Treasury Benches only.** అలాగే ఇంటిపెండెంట్గా పుండెటువంటి ఎవరైనా అపోజిషన్ కింద పుండెటువంటి పరిస్థితి వస్తే, అపోజిషన్ బెంచెస్కి సీటింగ్ అరేంజ్మెంట్ చేస్తారు. కానీ మొట్టమొదట వారు అపోజిషన్ కింద రావడం జరిగింది. వారు యిక్కడకు వచ్చారు. వచ్చిన తర్వాత మంత్రి పదవి కోసం యాస్పిరేషన్సు వచ్చాయి. నేను కాంగ్రెసు పార్టీకి మద్దతు యిస్తాను అని హాస్టలోనే చెప్పడం జరిగింది. ఆ తర్వాతైనా తమరు షైర్క్స్‌గా ఆ సీటింగు అరేంజ్మెంటు మారుస్తారేమానని మేం చూస్తున్నాం . కానీ తమరు చర్యలీసుకోలేదు.

**మిస్టర్ షైర్క్స్ : నాతో ఏం చెప్పాడో తెలుసా? ఇష్ట్యా బేస్ట్‌గా పోతున్నాను సార్ అంటాడు.**

**శ్రీ దాడి నీరభద్ర రావు :** ఇష్ట్యా బేస్ట్ పోవడం కాదు సార్. నేను కాంగ్రెసు పార్టీకి సహిర్చు చేస్తానని ఆయన స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. అందుచేత మేం మళ్ళీ మీకు స్పిసిఫిక్‌గా పిటిషన్ పెడ్దాం. దయచేసి సీటింగ్ అరేంజ్మెంట్ మాత్రం నిబంధనల ప్రకారం చేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాం.

**శ్రీ బి. మోహన్‌రాద్డి :** అధ్యక్షా, దాడి నీరభద్ర రావు నామీద దాడి చేస్తున్నారు. దాడి చేసినట్లుగా పేపర్లో పస్తుంది.

**శ్రీమతి మజ్జి శారద :** అధ్యక్షా, A Bill further to Amend the Industrial Disputes Act, 1947ను నేను వెలకం చేస్తున్నాను సార్. ఎందుకంటే 20 సంవత్సరాలు అంటే టూ లాంగర్ పీరియడ్. అంతకాలం ఒక ప్రత్కి ఉద్యోగం కోల్పోయి గాని, రిట్రైమెంట్ యింకా ఏరకంగా గాని అంతకాలం షైర్క్స్ చేయడం అనేది, అతనికి పనిషైర్క్స్ లాంటిదే. అలాకాకుండా, ఆరు నెలల్లోనే తేలిపోవడానికి యిది అవకాశం

యున్నతున్నది. తర్వాత ఇప్పుడే మన రాధాకృష్ణ గారు చెప్పించుగా , ఎపరికైనా సరే, లేబర్కు వనిషైంట్ యిచ్చే ముందు **censure** (సెన్సార్) జరుగుతుంది, తర్వాత వాళ్ళకు ఎక్స్ప్లసేపస్ కాల్ఫర్ చేస్తారు. ఇప్పన్ని అయిన తర్వాత వనిషైంట్ యివ్వడం జరుగుతుంది. అతడు లెటర్ అందుకున్న తర్వాత ఆరు మాసాలలో అప్పిలు చేసుకోమని ఈ అమెండ్మెంట్లో పుంది కాబట్టి, దీనివల్ల నష్టమైతే జరుగుతుందని నేను భావించడం లేదు. ఒక విధంగా అతనికి హాల్చ్ చేసిన వారమే అవుతాం . లేకపోతే ఇతను ఈ 20 సంవత్సరాలూ కూడా లేబర్ యూనియన్ చుట్టూ తిరగడం, అది అవుతుందో లేదో తెలియదు. అదొక ఆందోళన. ఆ ఆందోళనలో అతని ఆరోగ్యం, అతని మీద ఆధారపడిన అతని కుటుంబ ఆరోగ్యం మీద పడి అందరి ఆరోగ్యాలు చెడిపోయే పరిస్థితి పన్నుంది. అలాకాకుండా, 6 మాసాలలో కేసు తేలిపోవడం అన్నది చాలా మంచి విషయం. ఇది చాలా మంచి అమెండ్మెంట్ అని నేను భావిస్తున్నాను. ఒక వేళ అన్నరీజనబుల్గా అతనిని ప్రివెంట్ చేశారు అనే భావం కలిగితే , లేబర్ కోర్టులో— అతను అప్పిలు చేసుకోవడానికి కూడా అవకాశం పుంది. "Provided that the Labour Court, may admit the application after expiry of six months, if the Labour Court is satisfied with individual workman as specified in sub-section (1) was prevented by sufficient cause from filing application in time" అని చెప్పి కూడా పుంది సార్. కాబట్టి 6 మాసాల తర్వాత కూడా లేబర్ కోర్టు గసక సాటిస్టై అయి, ఇతను చెబుతున్న రీజన్ రేపసర్లగా పుంది అనుకుని అప్పిల్కు అనుమతి యున్న అతను లేబర్ కోర్టుకు అప్పిలు కూడా చేసుకోవచ్చు. కాబట్టి యది చాలా బాగుంది. ఈ అమెండ్మెంట్ తెచ్చి లేబర్కు హాల్చ్ చేసిన వారే అవుతారు. ఎందుకంటే ఎక్కువ కాలం వారిని విసిగించకుండా, అలా ఎక్కువ కాలం పెట్టకుండా, అలగే కొంతమంది మిడిల్మేన్ మీకు యిది చేసేస్తామని తీసుకువెళ్లి వాళ్ళను ఎక్కుప్పాయిట్ చేసేందుకు అవకాశం లేకుండా ఈ బిల్లు పుంది. ఈ బిల్లు చాలా బాగుంది. ఈ పెల్కం యిట్ అండ్ ఈ సపోర్ట్ ఇట్.

**శ్రీ ఎమ్.వి.విస్. శర్మ :** అధ్యక్షా, చట్టాలు చేయడానికి ఒక పద్ధతి పుంటుంది. ఇందులో ఆ పద్ధతి లేదనేది నా మొత్తమొదట అభ్యంతరం. 'కొండనాలికకు మందు వేస్తే ఉన్న నాలిక ఊడి పోయింది ' అన్నట్లు కార్బూకుల సంక్లేషమం కోసం చట్టమని చెప్పి, కార్బూకులకు పుండే హక్కులను కుదిస్తున్నారు. పోనీ కుదించడం న్యాయం అనుకుంటే, కార్బూకుల సంబంధం అని హేతువులో చెప్పాం. అనలు ఎందుకే చట్టం చేయాల్సి వచ్చిందని ఉద్దేశ్యాలూ కారణాలూ దానిలో చెప్పారు. ఏం చెప్పారు? మా దగ్గర రికార్డులూ సరిగా లేపు కాబట్టి ఈ చట్టాన్ని తెస్తున్నాము. రికార్డులు సరిగా లేసపుడు ఈ చట్టం ఎందుకు తేవాలి? రికార్డులను సరిగా మెయిస్టేయిన్ చేసే విధంగా చట్టం తేస్తే చాలు. ఇట్లు నాట్ ఎ జోక్. మనం ఉద్దేశ్యాలూ – కారణాలూ అని చెప్పినపుడు , వాటిని అంత హస్యాస్పుదంగా పెడితే how serious is the Labour Department, how serious is the Hon'ble Minister on the issue? It is a serious check ఇది మొదటి పాయింట్. కాబట్టి, మీరు చెబుతున్న కారణాలకూ చట్టానికి సంబంధం లేదనేది నా మొదటి అభ్యంతరం. కారణం రికార్డులు లేవని. చట్టం ఏమో మా రికార్డులు పారేసుకుంటాం భవిష్యత్తులో కూడా, మర్యాదగా 6 నెలల లోపల అప్పెట్లు చేసుకోండి అని చెబుతున్నారు. అంటే, ఎపిఎస్ ఆర్టిసి వారు 6 నెలలు దాటితే రికార్డులు పారవేనే హక్కు ఈ చట్టంవారికి కల్పిస్తున్నది. కాదంటారేమో చెప్పమనండి? లేదంటే ఈ ఉద్దేశ్యాలూ కారణాలూ యింత హస్యాస్పుదంగా పెట్టడం the Government is not serious about the business and this is the strong objection from my side. రెండవది మనం న్యాయానికి అప్పిలు చేసుకోవడానికి టైం యిచ్చాము. 6 నెలల్లోపు అప్పిలు చేసుకోమని. ఆ లోపు అప్పిలు చేసుకోకపోతే నీ మీరు తీసుకున్న చర్య న్యాయమే అని దానప్పచుపుతుంది. కార్బూకుని ఉద్దేశ్యగ తొలగింపు విషయంలో ఈ టైమ్స్ ని మీరు పెట్టారు. మరి ఇన్స్పెట్టమెంట్ విషయంలో మేనేజెంటుకు మనం ఎక్కుడైనా టైం పెట్టగలిగామా సార్?

ఇందాక మిత్రుడు రాధాకృష్ణయ్య గారు చెప్పినట్లు, ఒక కార్బూకుడిని అకారణంగా ఉద్యోగం నుంచి తొలగించినపుడు, ఆ తొలగించిన అతనిని రీఇన్స్ట్రోట్ చేయవలసి వచ్చినప్పుడు ఫలానా టైం లోపల చేయాలని ఎక్కుడైనా చట్టం పుండాసార్? రీఇన్స్ట్రోట్ చేయడానికి టైం ప్రైం మీరు పెట్టలేనపుడు, అప్పీలు చేసుకునేందుకు టైం ప్రైం పెట్టే రైట్ మీకు ఎక్కుడుందని నేను అడుగుతున్నాను. **Is it not violation of natural justice?** కాబట్టి ఈ చట్టం ఇల్లిగల్. ఇది సరైంది కాదు. రేపు ప్రాద్యున దీనిని ఎవరైనా ఛాలెంజ్ చేసినా యిద చెల్లదని నేను చెప్పుదలచుకున్నాను. కాబట్టి ప్రైనిపుల్స్ ఆఫ్ న్యాచురల్ జస్టిస్ కి వ్యతిరేకంగా పున్న ఈ చట్టాన్ని వెనక్కు తీసుకోవాలని నేను కోరుతున్నాను. న్యాయాన్ని సకాలంలో కార్బూకునికి అందించడానికి సాధ్యంకాని ఈ ప్రభుత్వం, సాధ్యం చేయలేని ప్రభుత్వం, న్యాయం కోసం అప్పీలు చేసుకునేందుకు కాలపరిమితి పెట్టడం కూడా అన్యాయమని నేను భావిస్తున్నాను.

**శ్రీ పోచింటిడ్డి సుబ్బా రెడ్డి :** అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు ఎవరికోసం పెట్టారో మాక్షతే అర్థం కావడంలేదు. ఇది మర్మీ నేపసల్ కంపెనీలను రక్కించడానికి పెట్టినట్లు అర్థమవుతున్నది. ఎందుకంటే 15 ఏళ్లకు పూర్వం ఉద్యోగాలన్నీ కూడా మన దేశంలో ప్రభుత్వ రంగంలో ఎక్కువగా పుండేవి. 80 శాతం ప్రభుత్వ రంగంలో పుండేవి. ఇప్పుడు పున్న పరిస్థితులలో ప్రియువేటు రంగంలో 80 శాతం ఉద్యోగాలు పున్నాయి. కాబట్టి ప్రియువేటు రంగంలో పున్నటువంటి ఈ సంఘటలు దీనిని దుర్యానియోగం చేసేటువంటి అవకాశం పుంది కాబట్టి, దయచేసి అర్థం చేసుకుని 6 నెలల లోపు అనేటువంటిది సాధ్యం కాని పరిస్థితి కాబట్టి, దీనిని ప్రత్యేకంగా 6 నెలల కాలం అప్పీలు చేసుకోవడానికి నరిపోదు. ఇది మర్మీ నేపసల్ కంపెనీలను, ప్రియువేటు యాజమాన్యాలకూ చాలా ఉపయోగపడుతుంది. కాబట్టి వారి అక్రమాలను అరికట్టేందుకు టైం తీసుకోవలసిన అవరం పుంది. కాబట్టి దీనిని సెలక్కు కమిటీకి పంపితే మంచిదని నా ఉద్దేశ్యం.

### సా.5.50

**శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులునాయుడు:** అధ్యక్షా, కార్బూకుని బర్తరఫ్ చేసినా, తొలగించినా, ఉద్యోగ సమాప్తి జరిగినా 6 నెలల లోపు న్యాయస్థానాలకు అప్పీలు చేసుకోవాలనే నిబంధనపెడుతూ బిల్లు పెట్టారు. 6 నెలల సమయాన్ని పెంచితే బాగుంటుందనేది మా అభిప్రాయం. ఎందుకంటే ఈ ప్రాసెన్ పూర్తి అవ్యాపానికి ఆ సమయం చాలదని మేము భావిస్తున్నాము. కాబట్టి దానిని పెంచే అవకాశం ఉంటే మార్పు చేయాలనేది మా అభిప్రాయం. అదేవిధంగా, ఒక కేసు పరిప్యారానికి కూడా సమయం నిర్దయిస్తే వేగవంతంగా కేసులు పరిష్కరించటానికి అవకాశం ఉంటుంది. అప్పై చేసుకోవటానికి టైమ్ పెడుతున్నాము, అదేవిధంగా పరిప్యారం చేసుకోవటానికి కూడా సమయం పెడితే బాగుండేది. కార్బూకులు వనిచేస్తున్న చాలా పరిత్రమలలో, ముఖ్యంగా చక్కర కర్కుగారాలలో చనిపోయిన ఎంప్లాయిస్ పిల్లలకు డిసీబ్ కోటాలో ఎంప్లాయ్మెంట్ ఇవ్వటంలో చాలా జాప్యం జరుగుతోంది. దానిని కూడా ప్రాట్టెక్ చేస్తూ బిల్లు చేస్తే బాగుంటుందని మీద్వారా కోరుకుంటూ, ఈ అవకాశం కల్పించిన మీకు ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తూ శెలపుతీసుకుంటున్నాను.

**శ్రీ ఆర్. పెంకటరెడ్డి:** అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు పెంకట శివారెడ్డిగారు పెల్స్ మెజర్సురించి అడిగారు. పెల్స్ మెజర్సురించి కూడా చెబుతాను. పెద్దలు, గౌరవసభ్యులు రాధాకృష్ణయ్యగారు; గౌరవసభ్యులు పువ్వాడ నాగేశ్వరరావుగారు; గౌరవసభ్యులు పాలదుగు పెంకటరావుగారు; గౌరవసభ్యులు సీతారాములుగారు, గౌరవసభ్యులు హేట్ హల్స్ హల్స్ గారు; మిత్రులు మోహనరెడ్డిగారు; సోదరి, గౌరవసభ్యరాలు మజ్జి శారదగారు; సుబ్బారెడ్డిగారు, శ్రీనివాసులునాయుడుగారు మాట్లాడారు. దీని ప్రధాన ఉద్దేశ్యం 6 నెలల పెట్టి తొందరగా

పరిష్కారం చేయాలని తప్ప ఏదో చేయాలనే ఉద్దేశ్యం ఏమాత్రం లేదు. సెక్షన్-2(ఎ) క్రింద కార్బూకుడు నేరుగా లేబర్ కోర్టుకు వెళ్లవచ్చు. దానివల్ల సమయం తగ్గుతుంది. ఇది ఒక్క అంధరపదేశ్లోనే కాదు, వివిధ రాష్ట్రాల్లో కూడా ఉన్నది. లేబర్ కోర్టులు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను 30 రోజులలో అమలుచేయటానికి కార్బూకాంభ తగు చర్యలు తీసుకుంటుంది. కార్బూకుడు ఐ.డి.యాక్స్ సెక్షన్-10 ప్రకారం కమీషనర్ ఆఫ్ లేబర్కు లేదా జాయింట్ కమీషనర్ ఆఫ్ లేబర్కు లేదా డెప్యూటీ కమీషనర్ ఆఫ్ లేబర్కు అప్పె చేసుకోవచ్చు. వారికి అప్పె చేసుకోవటానికి ఎటువంటి టైమ్ లిమిట్ లేదు. ఎప్పుడైనా వారివద్ద అప్పె చేసుకోవచ్చు. 6 నెలల అప్పీలు చేసుకుంటే ఎటువంటి కారణం కోర్టుకు కూడా చూపనవసరం లేదు. 6 నెలల తరువాత అప్పీలు చేస్తే ఎందుకు 6 నెలల లోపు అప్పీలు చేసుకోలేకపోయారో కారణం తెలుపవలెను. అపిథంగా అప్పీలు వేయటానికి ఎటువంటి కాలపరిమితి లేదు. కార్బూకుల హక్కులు ఎక్కుడా హరించటంలేదు. 1988లో ఆరోడి ఇటువంటి బిల్లు కర్రాటుక ప్రభుత్వం ఆమోదించినది. దీనిమిద పెద్ద రాచ్చంతం అవసరం లేదు. 6 నెలలు అయితే తొందరగా పరిష్కారం అనుతుంది. దానివలన కార్బూకునికి, యాజమాన్యానికి మేలవుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో పెట్టిందే తప్ప వేరే ఉద్దేశ్యం లేదు కాబట్టి దీనిని ఏకగ్రివంగా ఆమోదించవలసినదిగా కోరుతున్నాము.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు:** మంత్రిగారు ఇందులో ఏమీ ఇఖ్యంది లేదని అంటున్నారు. డి.సి. లేక ఎ.సి.లకు అప్పీలు చేసుకోవటానికి టైమ్ లిమిట్ లేదని అంటున్నారు. ఎ.సి., డి.సి.లకు అప్పీలు చేసిన తరువాత వాటిలో ఏమీ రెమిడీ రాకపోతే, రిలీఫ్ రాకపోతేనే కదా కోర్టుకు వెళ్లేది! ఇప్పన్నీ జరగటానికి టైమ్ చాలా తీసుకుంటుంది. ఎ.సి. ఇమ్మడియెట్స్గా డిపైడ్ చేయరు, డి.సి. ఇమ్మడియెట్స్గా డిపైడ్ చేయరు. సెగోపోయెస్స్ కన్సిడరేషన్లో ఉండగానే కోర్టుకు వెళ్లే టైమ్ అయిపోతుంది. దీనిని కంటిన్యూ చేస్తాడా లేకపోతే కోర్టుకు వెళతాడా? సామరస్యంగా పరిష్కారం అయ్యే పరిస్థితులు ఇక్కడ ఉన్నపుడు కోర్టుకు వెళ్లటానికి కార్బూకుడు ప్రిఫర్ చేయడు. కాబట్టి ఇక్కడ రెండింటికి క్లాష్ వస్తుంది. అఫీషియల్స్కు, కోర్టుకు సమయం విషయంలో క్లాష్ వస్తుంది. ఆపిథంగా పెట్టాలకున్నప్పుడు మీరు ఎ.సి.కిగాని, డి.సి.కిగాని అప్పీలు చేసినప్పుడు *within 5 months* వారు క్లియర్ చేసే క్లాజ్ పెట్టారా? అది ఉండాలి కదండీ? ఇది లేకండా కార్బూకుడు పెట్టిన అప్పీలును డిస్ట్రిక్షన్ చేసే పరిస్థితి ఉంటుందా? కాబట్టి ప్రయోజనం లేని బిల్లు ఇది. దీనివల్ల దారినపోయేది నెత్తి మీద వేసుకున్నట్లు అనుతుంది తప్ప ఇందులో ప్రత్యేకించి ప్రయోజనం ఏమీ కనవడటంలేదు.

**MR. CHAIRMAN: On the lines of Karnataka అని అన్నారు.**

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు:** కర్రాటుక బిల్లును కూడా మంత్రిగారు దీనితోపాటు సర్క్యూలేట్ చేసి ఉంటే మేము దానిగురించి కూడా మాటల్లాడి ఉండేవారము. ఒక బిల్లును వారు రిఫర్ చేసినప్పుడు ఆ బిల్లును కూడా దీనితోపాటు జతచేయవలసినది. మంత్రిగారు జతచేసి ఉంటే బాగుండేది. 6 నెలలు అనేది రిజబుల్స్గా లేదు. ఇది ప్రోకెక్టబుల్ కాదు. ఈ లేబర్ కోర్టుల పరిస్థితి చూస్తే ఎట్లా ఉండంటే ఆ కోర్టుకు వెళ్లినవారు పదేళ్లు, పదిహానేళ్లు తిరిగి, తిరిగి ఆభరకు కొందరు చనిపోయినవారు ఉన్నారు. వారి కుటుంబం ఆకలి చాపులకు గురవుతుంది. చివరకు లేబర్ కోర్టువారు ఏడైనా తీర్పు ఇస్తే ఆ తీర్పును అమలుచేసే నాభుడు లేదు. కార్బూకుని రీఇన్స్టోట్ చేసుకోమని తీర్పు ఇస్తే, మేనేజ్మెంట్ రీఇన్స్టోట్ చేసుకోదు. శాలరీస్ ఇప్పమంటే శాలరీన్ ఇచ్చే నాభుడే ఉండడు. వారిపై చర్యలను తీసుకునే నాభుడే లేదు. దానిపై కంట్యోక్సు వెళ్లటానికి కూడా ప్రావిజన్ లేదు. ఇన్ని రకాలుగా సేష్టీ లేని పరిస్థితుల్లో లేబర్ ఉన్నారు. దానిని ప్రోంగ్సెన్ చేయటానికి మంత్రిగారిని ఆలోచన చేయమనండి. లేబర్ కోర్టులు ప్రోంగ్సెన్ చేయటానికి, ఆర్డర్స్ ఇంస్టిమెంట్ చేసేలా mandatory

చేయటానికి మంత్రిగారిని ఆలోచన చేయమనండి. గవర్న్మెంట్‌ను అప్రిమియేట్ చేస్తారు. ఇటువంటి చర్యలవల్ల, వారి ఫండ్‌మెంట్ రైట్‌ను హరించే చర్యలు తీసుకోవటంవల్ల ఎటువంటి ప్రయోజనం ఉండదు. దయచేసి నిత్తీడ్స్ చేసుకోమనండి.

**శ్రీ పాలడుగు పెంకట్రావు:** ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడాలనేది నా ఉద్దేశం కాదు. గోబిలైజేషన్ వచ్చిన తరువాత ఇండియాలో entire system మారిపోయింది. జస్ట్ కార్డ్ పంచ చేయకపోతే ఇంటికి పెళ్లిపోవలసిన పరిస్థితి ఇండియాలో కార్బూకులకు వచ్చింది. ఈనాడు ఐ.ఐ. సెక్టార్ తీసుకోండి లేక ఏదైనా సెక్టార్ తీసుకోండి, మొత్తం వెష్టర్ కంట్రీస్ స్టోర్లో నడుస్తోంది. 20% మాత్రమే పట్టిక్ సెక్టార్లో ఉండటం జరిగింది. మిగతా 80% ప్రైవేట్ సెక్టార్కు వెళ్లిపోయింది. మనం ఎవరిని అనుసరించి ముందుకువెళుతున్నాము? ఇంతకుముందు ఉన్న డెముక్కటిక్ వ్యాల్యూస్ ఈనాడు మనం తగ్గించుకున్నామా లేదా అంటే నూటికి నూరుపొళ్లు తగ్గించుకున్నాము. మన పిల్లలే మనకు చెబుతున్నారు. పెళ్లి అపుతుందంటే కూడా పది రోజులు సెలవులు ఇవ్వటంలేదు. కార్బూకులకు సంబంధించి అనుకూలంగా చేస్తున్నారా? మీ మనసుకు మీరు చెప్పండి. మీరు లాయర్. ఇది కార్బూకులకు ప్రయోజనకరమైతే మాట్లాడకుండా కూర్చుంటాము. రెండో మాట కూడా మాట్లాడము. ట్రైమ్స్ ఫిఫ్ చేస్తున్నారు. ఈ ఫిఫ్ ప్రెస్ ప్రమాదకరమైనది. మన కార్బూక లోకానికి అన్యాయం చేయవద్దు. వారి ప్రీడమ్‌ను హరిస్తున్నాము. ఒక సంవత్సరం అన్నారు. మరో 6 సెలలు ఎక్కువ పెంచండి. **Be considerate.** అది కాకుండా అఫీసర్స్ ఇచ్చిన బిల్లును అదే కరెక్ట్ అని మీరు అనుకుంటుంటే what is happening outside? అపుట్టైడ్ మనల్ని వొక్కుమంటూ వస్తున్నారు from all angles. మీరు చూడలేకపోవచ్చు, నేను చూస్తున్నాను. How I am fixing in the globalization నేను చూస్తున్నాను. దానిని మీరు కాదని, ఇక్కడ కార్బూకులకు న్యాయం చేయలేకపోతే ఎట్లా అని అడుగుతున్నాను. మంత్రిగారూ, లాయర్గా మీరు ఎక్కుపర్ట్ కాబట్టి మీరు చెప్పండి. మేము మాట్లాడకుండా కూర్చుంటాము. You know very well what is happening in the outside. కార్బూకులను హరిస్తున్నారు. బయట వారి హక్కులు నాజనం అయిపోతున్నాయి.

**శ్రీ బూదాటి రాధాకృష్ణయ్య:** అధ్యక్షా, ఒక సెంటెన్స్ చదువుతాను, 'resulting in reinstatement of workmen and forced to pay huge amounts to the workmen though they are not entitled for it.' How can we decide both the angles; i.e. Whether they are entitled or not? Though, he is not entitled for the huge amounts as back wages, the employers are forced to pay the back wages అని అర్థం. What is this?

**శ్రీ బి. మోహనరెడ్డి:** యూనియన్ లీడర్స్ మొట్టమొదట దెబ్బతింటారు. ఎందుకంటే యాజమాన్యం ముందుగా యూనియన్ లీడర్స్‌ను తొక్కుతుంది. యూనియన్ లీడర్స్‌ను ఎందుకు తొక్కుతుందంటే మనల్ని వీడు ఇబ్బందిపెడుతున్నాడు, వీడు కోరకరాకుండా, మింగలేకుండా అయిపోయాడు, ప్రౌంగ్ అయిపోయాడని ముందు యూనియన్ లీడర్స్‌ను డిస్ట్రిక్షన్ చేస్తారు. ఆయన లేకుండా, ఆయన నాయకత్వం లేకుండా చేస్తారు. దీనివల్ల ఈ ఇబ్బంది ఉన్నదనే విషయాన్ని మీద్వారా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

#### సా . 6 . 00

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు :** సార్, విప్రవత్మేన కార్బూకుల ప్రయోజనాలతో ఇమిడిస చట్టం ఇది. అలాంటి చట్టం చేసేటప్పుడు ముందు కార్బూక సంఘాలను సంప్రదించి, వాళ్ల సలహాలు తీసుకుని ఉంటే

చాలా ఉపయోగం జరిగేది . అలాంటి వని ఏమన్నచేశారా ? ఇప్పుడైనా కార్బిక సంఘాలను ఆహ్వానించి వారి అభిప్రాయాలు తెలుసుకుని ఈ చట్టం తయారుచేయండి . చాలామందికి ఉపయోగం కలుగుతుంది . యజమాన్యాలకు ఏ పరిస్థితులలో కూడా ఒక దరఖాస్తు వెళితే, పేరు లేబర్ కోర్పు న్యాయం జరిగేది యజమానులకు . ఒక కేసు పోయిందంటే, లేబర్ ఆఫీసర్లకు పండగే పండగ . కార్బికులు ఇచ్చిన దరఖాస్తులు యజమానులకు అందుతున్నాయి, అందుకే ఇది విత్తడా చేసుకోవడం మంచిది, లేకపోతే సవరణ తీసుకుని రావడం మంచిది .

డా . కె . నాగేశ్వర్ : అధ్యక్ష, ఈ బీల్లు లక్ష్యాల్లో చాలా స్పష్టంగా చెప్పింది ఏమిటంటే, మేనేజ్మెంట్లకు ఇభ్యందిగా ఉంది కనుక చేస్తున్నామని అన్నారు . మేనేజ్మెంట్ ఇభ్యంది ఉందని చెప్పారు కాబట్టి కార్బికుల చేత ఎన్నుకోబడిన ప్రభుత్వం మేనేజ్మెంట్కు అనుకూలంగా చేయవచ్చా ? ఇండప్రైయల్ డిస్ట్రిబ్యూట్స్కు సంబంధించి ఇందులో లేబర్ కూడా పార్ట్ నరే. కార్బిక సంఘాలతో చర్చించి సమీక్షించి జరపాలి . మేము చెప్పినట్లుగా విత్తడా చేసుకోడానికి సహజంగా ప్రభుత్వానికి ఎంబరాస్మేంట్గా ఉండవచ్చు . దయచేసి అబెయస్ట్లో పెట్టి, వాయిదా వేసి మళ్ళీ సభ్యులతో చర్చించి ఇక్కడి కార్బిక నాయకులతో, బయటి కార్బిక నాయకులతో చర్చించి తరువాత వేరే రూపంలో రావాలని కోరుతున్నాను .

శ్రీ కపిలవాయి దిలీప్ కుమార్ (భిమ్మం, వరంగల్, సర్కొండ) : సార్, ఇది క్లియర్గా యజమాన్యాలకు లాభం చేకూరేవిధంగా రూపొందించిన చట్టం . ఆబ్జెక్ట్స్లో ఆ మాట అన్న తరువాత ఇది చాలా దారుణం, గపర్చమేంట్ ట్రైపీజానికి లోనపుతుంది . కార్బిక సంఘాలతో చర్చించి ఏ ఒక్క సంఘుం దీనిని ఒప్పుకున్నా పెట్టండి . I don't think any Labour Organisation / Union will accept this Bill. కాబట్టి భేషజ్ఞాలకు పోకుండా దీనిని వాయిదా వేయండి. వారితో చర్చించిన తరువాత నీర్ణయాలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను .

శ్రీ ముండ్ వెంకట శివారెడ్డి (కడప, అనంతపూర్, కర్నూల్) : సార్, ఇందులో six months from the date of communication అన్నారు. కమ్యూనీకేప్స్ అనేదాని గురించి ఒకసారి ఆలోచించండి . What type of communication? నోట్లో ఇవ్వవచ్చు . మేనేజ్ పెట్టవచ్చు . నోటీసుబోర్డులో పెట్టవచ్చు. కమ్యూనీకేప్స్ ఎప్పుడు ఇస్ట్రో తెలియని పరిస్థితి ఉంది . ట్రాన్స్ఫర్మేషన్ అయినా, ఇచ్చితమైన విధానం, అవసరం . టెర్రీనేప్స్ అయితే డిపార్ట్మెంట్ ట్రాన్స్ఫర్మేషన్ అయిపోయిన తరువాత కంప్లెట్ చేసుకుంటే ఇద్దరికీ సౌకర్యంగా ఉంటుంది . డిపార్ట్మెంట్ ట్రియల్ జరుగుతుంది . ప్రాసీజర్ జరుగుతుంది . సీనియర్ అధికారులు వారు యక్కన్ తీసుకుంటారు . డిపార్ట్మెంట్ వారు యక్కన్ తీసుకున్నాము, టెర్రీనేప్స్ చేస్తున్నాము అని చెప్పిన తరువాత తీసుకుంటే, లేబర్కోర్పుకు పోయేదానికి ట్రైపీజానికి సమయ వరిష్టరం కావడానికి అవకాశం ఉందని తెలియజేస్తున్నాను

శ్రీ ఎంచివెన్ శర్మ : సార్, మంత్రిగారి సమాధానంలో ఆబ్జెక్ట్ అండ్ రీజన్స్కు సంబంధించి సమాధానం రాలేదు . ఈ చట్టం చేయడం వలన ఎపివెన్స్ ఆర్టిచిస్, ఆర్ అండ్ బి, నాబార్డు వారు గానీ వారి రికార్డులు జాగ్రత్తగా భద్రపరుచుకునేదానికి ఏరకంగా గ్యారంటీ కల్పించబడుతుందో చెప్పాలని కోరుతున్నాను .

శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి : అధ్యక్షా, లేబర్కోర్పులో దరఖాస్తు చేసుకోడానికి ఆరుమాసాలు పెట్టారు. డిపార్ట్మెంట్కి పెట్టిన ధరఖాస్తు రోజు నుండి అంటే డిపార్ట్మెంట్లో ఒక నెలపట్టవచ్చు, రెండు నెలలు పట్టవచ్చు. లేబర్ కోర్పుంటే చాలా టైం పదుతుంది. కాబట్టి డిపార్ట్మెంట్కు అపీల్ చేసి టైంను కూడా ఈ టైంలో చేరుస్తారా ?

శ్రీ పాటూరి సుధాకర రెడ్డి : అధ్యక్షా, కార్బుకులకు అన్యాయం జరిగితే, బర్తరఫ్ అయితే వారు అపీల్ చేసుకునే దానిగురించి ప్రస్తావించారు. యాజమాన్యానికి అపీల్ చేసుకోవాలి, డిపార్ట్మెంట్కు అపీల్ చేసుకోవాలి. తరువాత కార్బుకు కోర్పుకు వెళ్లాలి. సేరుగా కార్బుకు కోర్పుకు పోవడానికి ఆరుమాసాలు అంటున్నారు. యాజమాన్యానికి అపీల్ చేస్తారు, తరువాత డిపార్ట్మెంట్కు చేసి ఎగ్జాప్ అయిన తరువాత కార్బుకు కోర్పుకు వెళతాము కాబట్టి టైం ఎక్కువ ఉంటుంది. ఇప్పుడ్నీ ఎగ్జాప్ కాబడి, లేబర్కోర్పుకు పోవడానికి కనీసం ఒక సంవత్సరం పదుతుంది. First they would appeal to the Management. అది ఎగ్జాప్ అవుతుంది. డిపార్ట్మెంట్లో ఎగ్జాప్ అయిన తరువాత కార్బుకోర్పుకు పోవడం అనేది మొత్తం మూడంచెలలో ఉంది కాబట్టి మినిమం ఒక సంవత్సరం ఉండాలి. దానిని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బూదాటి రాధాకృష్ణయ్య : Since this Act is initially enacted by the Government of India, they only can amend it and the State Government can frame the rules. స్టేట్ రూల్స్ మాత్రమే మనం ఎమెండ్ చేయగలుగుతాము . Act is different and the Rules are different. Therefore, I request the Government to examine the issue and steps may be taken-up to amend only the Rules but not the Act.

శ్రీ ఆర్ వెంకట రెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు సర్వశ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు, పాలడుగు వెంకటరావు, బి. రాధాకృష్ణయ్య, బి. మోహన్ రెడ్డి, చెరువల్లి సీతారాములు, పి. సుధాకర రెడ్డి, కె. దిలీప్ కుమార్, కె. నాగేశ్వర్, ఎం వెంకట శివారెడ్డి గార్లు దీనిపై క్లారిటీ రావాలని చెప్పడం జరిగింది. ఒక వర్షరు సేరుగా కోర్పుకు వెళ్లడానికి విధించిన సమయం కేవలం ఆరుమాసాలు. అలాగే కమిషనరు, జాయింట్ కమిషనర్ ఫర్ లేబర్గానీ, డిసీఎల్ వద్దకు వెళ్లడానికి ఎటువంటి సమయం లేదు. కేను పరిష్కారానికి మన రాష్ట్రంలో 13 లేబర్కోర్పులు ఉన్నాయి, కేనుల పరిష్కారానికి రెండు లేక మూడు సంవత్సరాలు పరిష్కారానికి పదుతుంది. వివాదాలు సత్యరంగా పరిష్కారించేందుకు కూడా సహకరించాలని హైకోర్పు వారిని రిక్వెషన్ చేశాము.

శ్రీ దాడి వీరభద్ర రావు : మేము ఏమి చెబితే వారు నింటారో మాకు అర్థంకావడంలేదు. మంత్రిగారు చాలా పట్టుదలగా ఉన్నారు.

శ్రీ ఆర్. వెంకట రెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇందులో మాకు పట్టుదల ఎందుకుంటుంది? ఈ ప్రభుత్వం ఖచ్చితంగా కార్బుకు సంక్షేపం కొరకు పనిచేసుందనేది మీకు తెలియంది కాదు. కేనుల పరిష్కారానికి మన రాష్ట్రంలో 13 లేబర్కోర్పులు ఉన్నాయని చెప్పడం జరిగింది. రెండు లేక మూడు సంవత్సరాలలో పరిష్కారం అపుతున్నాయి. కేనుల పరిష్కారానికి సంబంధించి వీలైసంత కాల పరిమితి తగ్గించాలని హైకోర్పువారిని రిక్వెషన్ చేశాము. దయచేసి సభ్యులు అమోదించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : హైకోర్టుకు అపీల్ చేశామని అంటున్నారు . వారు చెబితే ఇన్సెంటో జడ్జిమెంట్ పస్తుందా ?

శ్రీ ఆర్ . వెంకటరెడ్డి : పరిష్కారానికి ఖచ్చితంగా ప్రయత్నిస్తామని చెప్పాము . హైకోర్టు వారితో మాట్లాడి డైరెక్షన్ తెప్పించుకుంటాము . ఆరు మాసాలలో త్వరగా క్లియర్ కావాలనే ఈ చట్టం పెట్టాము . అంతకంటే వేరే ఉద్దేశ్యం లేదు .

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : రాష్ట్రంలో 20 సంవత్సరాలయినా న్యాయం జరగడం లేదు .

శ్రీ ఆర్ వెంకట రెడ్డి : అందుకే ఆరుమాసాలు పెట్టాము .

డా . కె . నాగేశ్వర్ : సార్, ఆబ్బక్క, ఇచ్చినదాంట్లో చాలా ఫ్లిమీగా ఉంది . రికార్డుల మొయిన్సెనెన్స్ కష్టంగా ఉండని చట్టం చేస్తున్నామని అన్నారు . ఈ ఐటి యుగంలో, ఇ గపరెన్స్ యుగంలో రికార్డులు పెట్టడం క్షమా ? రెండువందల ఏండ్ల రికార్డులు ఉన్నాయి, రెండవది ఏమన్నారంటే, 20 సంవత్సరాలు ఉండడం వలన అన్వండింగ్ ప్రోసెస్‌గా పోతుందని అన్నారు . దయచేసి రాష్ట్రప్రభుత్వం దగ్గర ఏమన్నా స్టడీ ఉందా? టెర్మినేట్ అయిన పదేళ్ల తరువాత ఎంతమంది అపీల్ చేశారు ? ఎంతమంది 15 సంవత్సరాల తరువాత అపీల్చేశారు ? ఈ డేటా ఉందా ? ఈ డేటా ఉంటే ఈ లక్ష్మ్యాలు జస్టిష్ అపుతాయి . ఆ లక్ష్మ్యాలు జస్టిష్ చేయడానికి కూడా ఒక ప్రాతిపదిక ఉండదు . ప్రభుత్వం, మెనేజ్మెంట్ ఏదిచెబితే అది చట్టరూపంలో తెచ్చారా ? లేబర్ డిపార్ట్మెంట్ ఏమన్నా స్టడీ చేసిందా ? అపీల్ ఎన్ని సంవత్సరాల తరువాత చేస్తున్నారు ? ఎంతమంది చేస్తున్నారు ? పర్సంటేజ్ అఫ్ అపీల్ ఇన్ రెస్ట్ అఫ్ టైం పీరియడ్ ఏమన్నా స్టడీ ఉందా ?

శ్రీ ఆర్ వెంకట రెడ్డి : సార్, దరఖాస్తు చేసుకోడానికి ఎలాంటి కాల పరిమితి లేకపోవడం వలననే, ఎపిఎస్‌అర్టిసి, ఇంజనీర్ ఇన్ చిఫ్, (ఆర్ అండ్ బి.) నాబార్డు వంటి పారిశ్రామిక సంస్థలు/కార్బోరేపట్లు/పరిశ్రమల యాజమాన్యాలు తమపై అలస్యంగా మేసిన కేసుల్లో, అనగా, విమోచన, బర్తరపు, తొలగింపు మరి ఉద్యోగ సమాప్తి వంటి కేసులలో, ఉత్తరువులు కార్బైకులకు అందజేసిన 20 సంవత్సరముల తరువాత కూడా కార్బైక న్యాయస్థానముల సమక్షమున రిజిస్టర్సు మరియు రికార్డులను దాఖలు పరచాల్సి వస్తున్న సందర్భాలలో అనేక ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నాయి .

#### సా.6.10

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : ఎసి గారికి, డిసి గారికి ముందు అపీల్ చేసుకున్నపుడు, నెగోవియేషన్స్ అవడానికి టైమ్ ఫిక్స్ చేయాలి. మాగ్గిముమ్ ఇంత టైమ్లోగా చేయాలని టైమ్ ఫిక్స్ చేస్తే, అందులో అగ్రిష్ట్ పార్ట్ ఎవరైనా పుంటే, వారికి కోర్టుకు వెళ్లడానికి టైమ్ ఇప్పపలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అదంతా చూసుకోవలసిన అవసరం పుంది.

శ్రీ ఆర్. వెంకట రెడ్డి : గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన సూచనలు అన్ని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుంటాము.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** సూచనలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటామన్నారు కాబట్టి దీనిని పెండింగ్ లో పెట్టినట్లు, కాదా? పాస్ చేయడానికి నిర్ణయించుకున్నారా లేక దీనిని పెండింగ్ పెడుతున్నారా?

**శ్రీ ఆర్. వెంకట రెడ్డి :** లేదండి. దీనిని అందరూ ఏకగ్రిపంగా ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** మంత్రి గారు మేమ చెప్పేని వినిపించుకోవడం లేదు. కార్మికులకు వ్యతిరేకంగా ఈ ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తోంది. తరువాత కార్మిక శాఖా మంత్రి గారు రాష్ట్రంలో పర్యాటించేటపుడు కార్మికులందరూ వారికి రిప్రజింటేషన్లు ఇస్తారు, మాకు అన్నాయం చేసారని అంటారు. అది మీరు ఫేన్ చేయాల్సి వస్తుంది. అయ్యా తప్పు చేసామనే భావన మీకు తరువాతైనా కలుగుతుంది. కార్మిక శాఖామంత్రి గారు కార్మిక శాఖా మంత్రిగా కాకుండా యజమానుల శాఖా మంత్రిగా మారిపోయారు.

**శ్రీ ఆర్. వెంకట రెడ్డి :** మీరు చెప్పేది కరెక్ట్ కాదండి. ఈ ప్రభుత్వం కార్మికుల పక్కాన పుంది. మీరే ఆలోచించండి.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** ప్రభుత్వం ఎవరి పక్కాన పుందో ఈ బిల్లు ద్వారానే అర్థమవుతోంది. మంత్రిగారు దీనిని వెనుకకు తీసుకోవడానికి సుముఖంగా లేరు కాబట్టి, కార్మికుల సంక్షేపానికి వ్యతిరేకంగా పుస్త ఈ బిల్లును రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రేశపెడుతున్నందుకు, వెనుకకు తీసుకోకుండా మొండిగా పుస్తుందుకు నిరసనగా మేము వాకోట్ చేస్తున్నాము.

( తెలుగుదేశం సభ్యులు వాకోట్ చేసారు )

**శ్రీ పువ్వాడ నాగేశ్వర రావు :** సర్, మేము రీకన్సిడర్ చేయమని అడిగితే ఏదో ఒక వాదం చెప్పి, బిల్లును పాస్ చేయించుకోవడానికి వారికున్న బలంతో ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. విద్యకు, విచక్షణకూ అవకాశం లేదని సేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. వారి మొండి పైభారికి నిరసనగా మేము వాకోట్ చేస్తున్నాము.

( సిపిఎసభ్యులు వాకోట్ చేసారు )

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు :** సర్, మేము అనేక రకాలైన సూచనలు చేసాము, సలహాలు చెప్పాము. మంత్రి గారు ఆ సూచనలు కాని, సలహాలను కాని పట్టించుకునే పరిస్థితి కనిపించడం లేదు. కనీసం వివిధ కోణాల నుంచి మాట్లాడిన సభ్యులను కన్విన్స్ చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద పుంది. చట్టం తీసుకోస్తున్నపుడు మీ అనుమానాలను ఈ విధంగా నిప్పుత్తి చేస్తున్నాము, దయచేసి మీరు ఆలోచించండని కన్విన్స్ చేయవలసిన పద్ధతి పుంది. మంత్రిగారు కన్విన్స్ చేస్తున్న పరిస్థితి కనిపించడం లేదు. ఆ సమాచారం కూడా మంత్రి గారి దగ్గర లేదు. ఇది కార్మిక వ్యతిరేక చట్టం. దీనికి నిరసన తెలియజేస్తూ వాకోట్ చేస్తున్నాము.

( సిపిఎం సభ్యులు సభ నుంచి వాకోట్ చేసారు )

**శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి :** ఈ బిల్లును మేము కూడా వ్యతిరేకిస్తూ, దీనికి నిరసన తెలియజేస్తూ, మేము కూర్చుంటున్నాము.

**శ్రీ కపీలవాయి దిలీప్ కుమార్ :** సర్, మేము ఆలోచి మా నిరసనను తెలియజేసాము. బిల్లును మార్చింగ్ ప్రేశపట్టి సాయంత్రానికి పాస్ కావాలనే పద్ధతి మంచిది కాదు. సరియైన సమయం ఇవ్వాలి. ఇన్ని సూచనలు ఇచ్చినా వాటిని పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా మొండిగా పుస్తుందుకు నిరసనగా మేము వాకోట్ చేస్తున్నాము.

( టిఆర్ఎస్ నభ్యలు సబ నుంచి వాకోట్ చేసారు )

శ్రీ పోచించెడ్డి సుబ్బారెడ్డి : మేము చెప్పిన సూచనలను మంత్రి గారు పరిశీలిస్తామని చెప్పిన తరువాత బిల్లు ఎట్లా పోన్ అపుతుందో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఈ బిల్లుకు నిరసన తెలియజేస్తూ మేము కూర్చుంటున్నాము.

MR.CHAIRMAN: The question is:

"That the Industrial Disputes (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 2010 be taken into consideration"

(Pause)

The Motion was adopted and the Bill was considered.

MR.CHAIRMAN: The question is:

"That there are no amendments to the Clauses 2, 3 and Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they do stand part of the Bill"

(Pause)

Motion was adopted and the Clauses 2, 3 and Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

SRI R. VENKAT REDDY: Chairman, Sir, I beg to move:

"That the Industrial Disputes (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 2010 be passed"

MR.CHAIRMAN: Motion moved. The question is:

That the Industrial Disputes (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 2010 be passed"

(Pause)

The Motion was adopted and the Bill was passed.

**ii) 2010 అంధ్రప్రదేశ్ మొటారు వాహనాల పన్ను విధింపు (సవరణ) బిల్లు (2010 సం.పు ఎల్.ఎ.బిల్లు నెం.13) (అంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ఆమోదించిన విధంగా)**

SRI SATRUPHARLA VIJAYA RAMA RAJU: Chairman, Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation (Amendment) Bill, 2010 (L.A. Bill No. 13 of 2010) (As passed by A.P. Legislative Assembly) be taken into consideration"

MR.CHAIRMAN: Motion moved. Now the Hon'ble Minister will explain the salient features of the Bill.

శ్రీ శత్రువర్ర విజయరామరాజు : సర్, 1963లో జారీ అయిన అంధ్రప్రదేశ్ మొటారు వాహనాల చట్టానికి, మన గపర్చరు గారు జారీ చేసిన 5/2010 ఆర్డర్సెన్సు స్థానే ఈ బిల్లును మీ అనుమతితో ప్రవేశపెడుతున్నాను. ఈ రోజు రాష్ట్రంలో 94 లక్షల కంటే ఎక్కువ వాహనాలు పున్నాయి. విటలో 69 లక్షలకు

పైగా ద్విచక వాహనాలు వున్నాయి. కాగా కార్బు, జీపులు 8 లక్షల దాకా వున్నాయి. మిగిలినవి ఇతర రకాలైన వాహనాలు. దాదాపుగా ప్రతి సంవత్సరం ఏడుస్వర లక్షల కొత్త వాహనాలు నమోదుతున్నాయి. ఈ రాష్ట్రంలోనే కాదు, ఈ దేశంలో కూడా ఆర్థిక మాంధ్యం వున్నప్పటికీ, సహజంగా వాహనాల కొనుగోలు సంఖ్య తగ్గాలి కాని, తగ్గుదల లేకపోవడమే కాకుండా తగు రీతిలో పెరుగుదల కనపడుతోంది.

ఈ రోజు ప్రభుత్వం వాహనాల రద్దీని దృష్టిలో పెట్టుకుని, రోడ్సును ఆధునికీకరించి, 4 లైన్ రోడ్సు, 2 లైన్ రోడ్సు అభివృద్ధి పరచినప్పటికీ, కొత్త రోడ్ నిర్మాణం జరిగినప్పటికీ, పెరుగుతున్న వాహనాలకు అనుగుణాంగా ఎర్పాట్లు సరిపోవడం లేదు. ప్రస్తుతం అమలులో పున్న నిబంధనల ప్రకారం, కొత్తగా నమోదుతున్న ఈ పర్సనల్ వేహికిల్ సంఖ్యను మనం నియంత్రించలేకుండా పోతున్నాము. ఈ విధంగా వాహనాల సంఖ్య ప్రతి సంవత్సరమూ పెరిగిపోతున్నందువల్ల ఉపాధిక జాములు కాని, పొల్యూప్స్ కాని విపరీతంగా పెరిగిపోయి, యాక్సిడెంట్లు మితి మీరి అవడం వల్ల ప్రాణ నష్టమూ, ఆస్తి నష్టమూ జరగడమే కాకుండా కాళ్లా, చేతులూ నిరగొట్టుకుని చాలా మంది అంగైకల్యం పొందుతున్నారు. నీరి సంఖ్య కూడా గణనీయంగా పెరిగిపోతోంది.

వాహన కాలుష్యాన్ని నియంత్రించడానికి మొన్న ఏఫీల్ ఫస్ట్ సుంచి బిహాచ స్టేజ్ 4 విధానం అమలులో పున్నప్పటికీ విపరీతంగా పెరిగిపోతున్న కొత్త వాహనాలను పరోక్ష విధానంలోనై కొంత కట్టడి చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుందని ఈ సభకు మని చేస్తున్నాను. ఈ నేపర్యంలో వాహన కొనుగోలుదారులను నిరుత్సాహ పరచే పద్ధతిలో వ్యక్తిగత వాహనాలపై ప్రస్తుతం అమలు చేస్తున్న జీవిత కాలపు పన్నును కొన్ని రకాలైన వాహనాలపై ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

#### సా. 6.20

అయితే, దారిద్యరేభకు దిగువన ఉన్నవారు, మధ్యతరగతి ప్రజల కొనుగోలు శక్తిని దృష్టిలో పెట్టుకొని మొదట కొన్న ద్విచక వాహనం మీద ఎటువంటి పన్ను విధించలేదు. రోడ్డు రోలర్సును లైఫ్ టాక్స్ పరిధిలోకి తీసుకురావడం జరిగింది. ఇతర రాష్ట్రాల నుండి పశున్న రోడ్డు రోలర్సుపైన పన్ను హాతుబధ్యంగా లేకపోవడంవల్ల అడ్వైట్ జనరల్ వారి సూచనల మేరకు వారు ఇచ్చిన సలహాల మేరకు మన రాష్ట్రంలో ఆ రోడ్డు రోలర్సుపంటి వాహనాల మీద జీవితకాల పన్నును మన రాష్ట్రంలో నమోదు అవుతున్న వాహనాల మీద అంటే ఇతరశాఖల వాహనాల రీతిలో హాతుబధ్యంగా చేయడానికి ఈ ప్రతిపాదనను ఈ సభ ముందు ఉంచడం జరిగింది. కన్స్టిట్యూట్ ఎక్స్ప్రెమెంట్ వాహనాలు అంటే, నిర్మాణ రంగంలో విపరీతంగా ఉపయోగపడుతున్న వాటని కూడా ఈ రోడ్డు రోలర్సుకి లైఫ్ టాక్స్ పరిధిలో తెచ్చామో, నీటిని కూడా అందులో చేర్చడం జరిగింది. గతంలో, నిర్మాణపు ఇక్స్ప్రెమెంట్ వాహనాల మీద క్వార్టర్లి టాక్స్ ఉండేది. వారు సకాలంలో చెల్లించకుండా పన్ను ఎగ్గిడదామనే ఉర్ద్దేశ్యంతో కొంత మంది ఉండడంవల్ల ఒక్కొసారి దాదాపు 200 శాతం పెనాల్టీ వారికి వేయడం వల్ల వారు తట్టుకోలేకపోయేవారు.

కావున రోడ్డు రోలర్సు మీద పన్ను వేసేలాగా, కన్స్టిట్యూట్ ఇక్స్ప్రెమెంట్ వాహనాల మీద జీవిత కాల పన్నును వేయడం జరిగింది. మరొక ప్రత్యేకమైన విషయం, ఈ బిల్లుద్వారా అక్రమంగా పర్సిట్లు దుర్మినియోగం జరుపుతున్న టూరిస్ట్ బస్సులు, మ్యాక్సిక్యూబ్ వాహనాల నుండి ఈఅదనపు పన్ను పనులు చేయడానికి నీలుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ మోటారు వాహనాల చట్టంలోని 12వ సెక్షన్ ని సవరించడానికి ఈ బిల్లుని

ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఇతర రాష్ట్రాల పన్న విధానాలు పరిశీలించి మన అవసరమైనదానికి అనుగుణంగా హాతుబద్ధంగా ఈ బిల్లును ప్రతిపాదిస్తున్నాము. మహారాష్ట్ర, కర్ణాటకలో కొన్ని వాహనాలపై 16 శాతం నుండి 18 శాతం పరకూ పన్న ఉంది. తమిళనాడులో 15 శాతం ఉంది. మన పీరిస్థితులకు అనుగుణంగా, అవసరాల దృష్ట్యా ఈ పన్న పెంపుదలను ఈ బిల్లుద్వారా సభ అమోదానికి సమర్పిస్తున్నాము. బిల్లులోని ముఖ్యాలాలు, ప్రతిపాదించిన సవరణలు ఏమంటే, రూ.10.00 లక్షలక్కన్నా తక్కువ విలువ కలిగిన నాలుగు చక్కాల వ్యక్తిగత వాహనం మీద విధిస్తున్న పన్న 9 శాతాన్ని 12 శాతంగా చేస్తున్నాము. 3 శాతం పెంచాము.

రూ.10.00 లక్షల కన్నా ఎక్కువ విలువయిన అదే వాహనాన్ని ప్రస్తుతం ఉన్న 9 శాతం నుండి పన్నును 14 శాతానికి పెంచడం జరిగింది. కంపెనీలు, స్టోరీలు, ఇన్స్ట్రుయమెంట్లు కొనుగోలు చేసే వాహనాల మీద ప్రస్తుతం ఉన్న 12 శాతాన్ని 14 శాతానికి పెంచడానికి ప్రతిపాదిస్తున్నాము. రెండవ వాహనం మీద ఉన్న వ్యక్తిగత వాహనం మోటారు పైకిలు, కారుపై పన్న 12 శాతం నుండి 14 శాతం ప్రతిపాదిస్తున్నాము. అక్రమంగా తిరిగే రవాణా వాహనం మీద చర్యలు తీసుకొనే విషయంలో వాహనదారులకు అస్త్రీలు చేసుకొనే సైకర్యం కల్పించేందుకు ఈ ప్రతిపాదన తమ ముందు ఉంచుతున్నాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ మోటారు వాహన పన్న సవరణ ఆర్ద్రానెన్న 2010ని ఆంధ్రప్రదేశ్ గపర్సర్గారు జారీ చేశారు. 2010వ సంవత్సరంలోని రెండవ ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్ద్రానెన్నగా 2.2.2010వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ అసాధారణ గెజిట్లో 4-బి.,గా ప్రచురించడం జరిగింది. సదరు ఆర్ద్రానెన్న స్థానంలో ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టపలసిన పరిస్థితి ఉంది.

గత శాసనసభలో సదరు ఆర్ద్రానెన్న స్థానంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ మోటారు వాహనాల పన్న చట్టం 1963ని సవరించడానికి ముసాయిదా బిల్లును ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. 2005వ సంవత్సరంలోని ఎల్.ఎ.బిల్లుగా ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. సమయాభావ కారణంగా, గత శాసనసభలో పరిశీలనలోకి తీసుకురావడం జరగలేదు. దాని స్థానంలో మరొక ఆర్ద్రానెన్నను 2010వ సంవత్సరంలో 5వ ఆర్ద్రానెన్నను, 2010 ఏప్రైల్ 19నాడు, గపర్సర్గారు జారీ చేశారు. ఈ బిల్లు వల్ల వ్యక్తిగత వాహనాల కొనుగోలుపై స్వియ నియంత్రణ ఏర్పడి కొనుగోలు తగ్గుతుంది. తద్వారా వాహన కాలుషం తగ్గుతుంది. అక్రమంగా తిరిగే రవాణా వాహనాల మీద తనిఖీలు నిర్వహించేందుకు ఈ బిల్లు వల్ల ప్రయోజనం కలుగుతుంది. ఈ విధంగా ప్రయోజనాలు ఎక్కువగా ఉన్నందున, సభ దీనిని ఏకగ్రిపంగా ఆమోదించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాము.

శ్రీ వై.వి.బి. రాజేంద్రప్రసాద్: అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రిగారు ఈ బిల్లుని ప్రతిపాదించారు. చాలా సంతోషం. అనేకసార్లు ఇదే సభలో అనేక మంది మంత్రులు, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా స్ఫురంగా మేము ప్రజల మీద ఏ విధమైన భారం వేయడం లేదు, కొత్తగా పన్నులు వేయకుండా బడ్డట్లను ప్రవేశపెడుతున్నామని అన్నారు. దీనిలో ఎన్ని పన్నులు పెంచారో చూడండి. ఇలా చేయడం ప్రభుత్వానికి ఒక అలవాటుగా మారింది. బడ్డట్లో పెట్టకుండా ఈ కొత్త పన్నులు బడ్డట్లో చూపించకుండా బడ్డట్ ముందూ, బడ్డట్ తరువాత ఇలా చేస్తూ, ఇదొక విధంగా సైంటిక్ లూ చేయడం జరుగుతోంది.

బడ్డట్ ప్రవేశపెట్టిన రోజు ఏ రకమైన పన్నులు లేని బడ్డట్ను అందిస్తున్నామనీ, సఖ్మిలీలు ఇస్తున్నామని స్ఫురమైన ప్రకటనను ఇస్తున్నామని చెబుతున్నారు. అన్యాయం చేస్తున్నారని అనుకొన్నాము. కనీసం ఈ అన్యాయమైనా న్యాయంగా చేయవచ్చు. ఎంత దారుణం అంటే మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ

చెప్పారు. కాలుష్యాన్ని నివారించడానికి, ట్రాఫిక్ ని నియంత్రించడానికి, ప్రజా సంక్లేశుం దృష్టో టాక్స్ పెంచుతున్నామని చెప్పారు. పెద్దలు అదేదో చెబుతారు, ఎందుకుటెండి, వద్దు, బాధ పడతారు.

ప్రభుత్వాన్ని పస్సులు పెంచమని చెబుతున్నామను. ఎవరికి అంటే లగ్గరీ కారు ఉన్నవారికి, లేకుంటే రెండవ కారు ఉన్న వారికి పెంచుతామన్నారు. వాహనాల సంఖ్యాసు తగ్గించడం కోసం వాహనాల కొనుగోలుదారుని నిరుత్సాహ పరచడానికి పస్సులు పెంచుతామన్నారు. ట్రాఫిక్ సమస్య కాలుష్య సమస్య కాదనడం లేదు. అందరూ ఒప్పుకుంటున్నాము. దాని కోసం ప్రతిష్టాయాలు చూడాలి. పట్టిక్ ట్రాన్స్పోర్ట్ పెంచుకోవడం, కంపెనీలను మొబిలైజ్ చేయడం ఇటువంటిని చేయాలి. పట్టిక్ ప్రయాణించే ఓమ్మీ బస్సులకు ఎగ్గింప్పు ఇవ్వాలి. కానీ omni bus్సి 9 శాతం నుండి 12 శాతం పెంచారు.

### సా.6.30

అధ్యాత్మా, కంపెనీలు ఉపయోగించే బస్సులకు నిధించే పస్సును 9 శాతం నుండి 14 శాతానికి ఒకేసారి 5 శాతం పెంచారు. కంపెనీలు ఉపయోగించే ఓమ్మీ బస్సులకు మినహాయింపు ఇవ్వాలి. కంపెనీలు తమ బస్సులను వాళ్ళ ఉద్యోగస్థులను తీసుకెళ్డానికి ఉపయోగిస్తుంటారు. ఉదాహరణకు, ప్రై-టెక్ సిటీ దగ్గర ఉన్న ఇన్ఫోసిన్ పంట కంపెనీలు ఒక్కొక్క ఉద్యోగికి ఒక్కొక్క కారును పంపిస్తే ట్రాఫిక్ వల్ల ఎటువంటి ఇబ్బంది పస్తుందో మనకు తెలుసు. అదే, ఆ కంపెనీలు ఓమ్మీ బస్సులను కనుక పెడితే 30 లేక 40 మంది పరకు ఒకే బస్సులో వెళ్లడం ద్వారా ట్రాఫిక్ మరియు వాహన కాలుష్యం ఎంత తగ్గుతుందో ఆలోచించాలి. అలాగే, పెత్తోలు, డీజిల్ ఎంత కలసి పస్తుందో ఆలోచించాలి. పందల కోట్ల రూపాయలను ఖర్చు పెట్టి ట్రాఫిక్ ను కంటోల్ చేయడానికి ఘైట్ వర్లను కడుతున్నాం. లక్ష రూపాయలకు కక్కుర్చి పడి ఓమ్మీ బస్సులపై పస్సులను పెంచితే, వ్యక్తిగత వాహనాలకు అనుమతించినట్లు అవుతుంది. అప్పుడు ట్రాఫిక్ పెరిగిసోతుంది. పట్టిక్ ట్రాన్స్పోర్టును ప్రోత్సహించే విధంగా ఓమ్మీ బస్సులపై నిధించే ట్యూక్సును రద్దు చేయమని ఈ సందర్భంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నామను. ఓమ్మీ బస్సులంటే నిజయవాడ, నిశాఖపట్టణం, బెంగుళూరు, అనంతపురం మొదలైన ప్రాంతాలకు తిరిగే బస్సులు కావు. అవి డీలక్ష్మీ బస్సులు. పట్టిక్ ట్రాన్స్పోర్టుకు ఉపయోగించే బస్సులకు మాత్రమే పస్సును మినహాయించాలి. అలాగే, మోటారు క్యాబ్లులు. టాక్సీలను పేదవాళ్ళ, నిరుద్యోగులు, నిరుపేద కుటుంబాలకు చెందిన వారు బ్యాంకు ద్వారా అప్పులను తీసుకొని కొనుగోలు చేసి వాటిని అద్దెలకు త్రిప్పుకుంటుంటారు. వాటిపై కూడా చాలా అధిక భారం నేయడం జరుగుతోంది. వాటిపై నిధించే పస్సును కూడా ఈ బిల్లుద్వారా తగ్గిస్తే బాగుంటుందని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నామను. అలాగే, ప్రౌదరాబాదు నుండి నిజయవాడ, నిశాఖపట్టణం, బెంగుళూరు, అనంతపురం, తిరుపతి పిరిడీ మొదలైన ప్రాంతాలకు విపరీతంగా ప్రయివేటు బస్సులు సడుస్తున్నాయి. వాళ్ళ కనీసం వాహన పస్సును కట్టకుండా దారుణంగా దొంగ పర్మిట్తో అనేక ట్రిప్పులను వేసుకుంటున్నారు. వాళ్ళపై ఎటువంటి చర్యలను తీసుకుంటున్నారో ఈ బిల్లులో తెలియచేయలేదు. అటువంటి బస్సులపై ట్యూక్సులను పెంచుతామని ఈ బిల్లులో తెలియచేయలేదు. ప్రయివేటు వ్యక్తులను ప్రోత్సహించి ప్రభుత్వ రంగాన్ని నిరుత్సాహపరచే విధంగా ఈ బిల్లు ఉంది. పట్టిక్ ట్రాన్స్పోర్టును ప్రోత్సహించడానికి కాను ఆర్టీసీ బస్సులపై ట్యూక్సులను తగ్గించడమో లేక పూర్తిగా రద్దు చేయడమో చేయమని ఏపిఎస్ఎర్టీసీ యూనియన్ వాళ్ళ, డైరక్టర్లు, అధికారులు చాలా సంవత్సరాల నుండి మంత్రులకు, ముఖ్యమంత్రులకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నారు. మంత్రి గారేమో రవాణా శాఖ మంత్రి గారు. రవాణా శాఖ మంత్రి గారి ఆధ్వర్యంలో నడిచే స్వంత ఆర్టీసీకి పస్సులు వేయడం ఏమిటి అధ్యాత్మా? ప్రయివేటు బస్సులకు పస్సులను పెంచండి, ఆర్టీసీ బస్సులకు తగ్గించమని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నామను. ఎందుకంటే, ప్రభుత్వం తన స్వంత బస్సులకే ఇంతంత ట్యూక్సులు వేసి నిలువు

దోషిడి చేస్తోంది. పన్నులను పెంచడం వల్ల ఆర్టీసీ నష్టోలలో ఉందని గ్రామాలకు బస్సులను తిప్పకుండా అడ్డగోలుగా నిలుపుదల చేస్తున్నారు. కొన్ని కొన్ని డిపోలను తీసివేస్తున్నారు.

(ట్రైజరీ బెంచెన్ నుండి వాహనాలకు విధించే ట్యూక్స్ గురించి మాట్లాడుమని, గ్రామాల గురించి ఎందుకని అంతరాయం చేయసాగారు)

నేను బస్సులు గురించే మాట్లాడుతున్నాను. గ్రామాలలో తిరిగే బస్సులను ఎందుకు రద్దు చేస్తున్నారు? డిపోలను ఎందుకు మూసివేస్తున్నారు? బస్సు రూటులను ఎందుకు క్యూపిల్ చేస్తున్నారు? ఆర్టీసీ బస్సులకు పన్ను నుండి మిసహోయింపు ఇస్తే ఆర్టీసీ వాళ్లు బస్సులను గ్రామాలకు త్రిపుతారు. ఉదాహరణకు, ఉయ్యారు బస్సు డిపోలు మూసివేస్తే, స్థానిక ఎం.ఎల్.ఎ గారు నానా తిప్పలు పడి, ఎన్నో హామీలు ఇచ్చి చివరికి తూతూ మంత్రంగా ఆ డిపోలు తెరిపించడం జరిగింది. ఈరోజు ఆర్టీసీకి అన్ని ఇబ్బందులు ఎందుకు వచ్చాయి? కాబట్టి పన్ను మిసహోయింపు ఇష్టవండి.

(ట్రైజరీ బెంచెన్ నుండి ఆటోల గురించి మాట్లాడండి అంటూ అడగుసాగారు)

ప్రయినేటు బస్సుల గురించి మాట్లాడుతున్నారు. ఆటోల గురించి మాట్లాడరా అంటే.. ఒక సగటు జీవి, సామాన్య మానవుడు నడుపుకునే ఆటోల మీద మనం పడతాం. ప్రయినేటు వాహనాలైన కాల్ మీద మనం పడతాం.

**శ్రీ యస్. రఘువీరా రెడ్డి :** అధ్యక్షా, రాజీంద్ర ప్రసాద్ గారికి నేను చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. అతను చాలా తెలివైన వాడు.

(శ్రీ రుద్రరాజు పద్మరాజు గారు రాజీంద్రప్రసాద్ గారూ రాష్ట్రసర్వంచ్ల నాయకుడు అని అన్నారు)  
అధ్యక్షా, రుద్రరాజు పద్మరాజు గారు చెప్పింది కర్ఱె. సర్వంచ్ అయితే రాష్ట్ర సర్వంచ్ల సంఘానికి అధ్యక్షుడు అపుతాడు. ఎం.పీ.టీ.సీ అయితే రాష్ట్ర ఎం.పి.టీ.సీల సంఘానికి అధ్యక్షుడు అపుతాడు. పార్థసారథికి గారికి ప్రసాద్ గారి గురించి ఇంకా బాగా తెలుసు. ఎం.ఎల్.సీల సంఘం ఇంకా మొదలు పెట్టలేదని మా వాళ్లు అంటున్నారు.

(నప్పులు )

రాజీంద్రప్రసాద్ గారితో నా రిక్వెస్ట్ ఏమిటంటే- దయచేసి బిల్లుకు కన్ఫైన్ అవ్వండి. రెండవ వాహనానికి సంబంధించి పన్నును పెంచడం కోసం, దానికి సంబంధించి బిల్లును ప్రవేశపెట్టారు. బిల్లును పాస్ చేయాలని మంత్రి గారు కోరుతున్నారు. దానికి సంబంధించి సభ్యులు ఏమైనా సలహాలు, సూచనలు ఇష్టవండి. బిల్లును ఒప్పుకోవడమా, ఒప్పుకోకపోవడమా అనేది చెప్పాలి. బస్సులు, ఓమ్మె బస్సులు, ఆటోలు ఇష్టవీన్ని జనరల్ డిస్కపర్. మన టైం వేస్ట్ అపుతుంది. బిల్లుకు సంబంధించి ఏమైనా అనుమాలుంటే అంతపరకు కన్ఫైన్ అవ్వండి. జనరల్ ట్రాన్స్పోర్టుకు సంబంధించి మొత్తాన్ని చర్చించుకుంటూ పోతే అది కర్ఱె కాదు. సమయం చాలాదు. Chairman Sir, please direct the Member. The Member is also very brilliant. I am sure he will confine only to the Bill.

**మిష్టర్ షైర్స్ :** అక్కడ కూడా కొంతమంది ఉన్నారు. కన్ఫైన్ అయి మాట్లాడేవారు కొంతమంది, కన్ఫైన్ కాకుండా మాట్లాడే వారు కొంతమంది ఉన్నారు. కన్ఫైన్ కాని వారి కేటగిరీలో రాజీంద్ర ప్రసాద్ గారున్నారు. సూక్షుంలో మోక్కం. ఎల్చి గారు అలా సెల్పు చేశారు.

(నప్పులు )

**శ్రీ కె. పార్థసారథి :** అధ్యక్షా,

**మిస్టర్ శైర్కున్ : ఉయ్యారు గురించా?**

(సప్పలు)

శ్రీ కె. పార్థసారథి : అధ్యక్షా, రాజీంద్రప్రసాద్ గారు ఆర్టీఎస్ బస్సుల గురించి చాలా బాధ పడుతున్నారు. ఒకసారి వారి ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ప్రయిషేటు బస్సులకు ఎంత ట్యూక్సులున్నాయో, ఆర్టీఎస్ బస్సులకు ఎంత ట్యూక్సులున్నాయో పోల్చుకుంటే వారికి ఆర్టీఎస్ మీద ఉన్న ప్రైమ ఏమిట్ తెలుస్తుంది.

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : అధ్యక్షా, బిల్లు మీదనే మాట్లాడమని మంత్రి గారు చెప్పుతున్నారు. పాలక పక్ష సభ్యులే అతిక్రమిస్తున్నారు.**

శ్రీ కె. పార్థసారథి : అధ్యక్షా, వారు మాట్లాడుతూ, మా ఎం.ఎల్.ఎ గారు చాలా క్లాపుడి ఆర్టీఎస్ డిపోసు తూతూ మంత్రంగా తెరిపించారని చెప్పారు. అదేదో అయిపోయింది. ఇంకా దాని గురించి దేనికి?

శ్రీ పై.వి.బి. రాజీంద్రప్రసాద్ : అధ్యక్షా, రెండవ వాహనానికి అని రఘువీరా రెడ్డి గారు అంటున్నారు. మంత్రి గారేమో బిల్లులో మొదటి వాహనానికి కూడా పెంచుతున్నామన్నారు. సార్, అదేమైనా ఉండా లేక క్యాన్సిల్ చేశారా?

**శ్రీ శత్రువర్ణ విజయరామరాజు : రిప్లయు ఇచ్చేటప్పుడు చెప్పుతాను. మీరు కానిప్పండి.**

శ్రీ పై.వి.బి. రాజీంద్రప్రసాద్ : అధ్యక్షా, సహచర మంత్రులు అలా చెబుతుంటే అనుమానం వచ్చింది. బిల్లు నుండి నిత్యుడౌ అయిపోయిందేమో అని అడిగాను. తరువాత, మంత్రి రఘువీరా రెడ్డి గారికి కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాను. కాకపోతే వారికున్న తెలివితేటలు నాకు లేవు. తరువాత మా ఎం.ఎల్.ఎలకు ఎలగో మా నాయకుడు ఉన్నాడు. ఇప్పటికే మా సంఘానికి రోశయ్ గారు ఉన్నారు. మా తరపున పోరాడతారు. వేరే సంఘం అవసరం లేదు. ఆయనే మా తరపున పోరాడతారు. ఆయనే మా సంఘానికి అధ్యక్షుడు.

(సప్పలు)

శ్రీ కె. పార్థసారథి : దీనినైనా వదిలి వేసినందుకు సంతోషం.

**మిస్టర్ శైర్కున్ : రాని దాని గురించి వదలి వేస్తారు.**

(సప్పలు)

శ్రీ పై.వి.బి. రాజీంద్రప్రసాద్ : అధ్యక్షా, ఆర్టీఎస్కి పన్ను మినహాయింపు గురించి మంత్రిగారిని సీరియస్గా పరిశీలించమని కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే, ఆర్టీఎస్ వర్గాలు మరియు సీనియర్ నాయకులు శ్రీ ఎం. సత్యనారాయణ గారు కూడా ఆర్టీఎస్ బస్సులకు పన్నులను తగ్గించమని రిక్వెషన్ చేశారు. దయచేసి ఈ బిల్లులో అది కూడా జత చేసి సీరియస్గా అలోచిస్తే ఆర్టీఎస్ బలోపేతం అపుతుంది. నబ్లీక్ ట్రాన్స్పోర్ట్ పెరుగుతుంది. అప్పుడు ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి కూడా ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ రుద్రరాజు పద్మరాజు (అసెంబ్లీ) : అధ్యక్షా, రాష్ట్ర రవాణా శాఖ మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి మొటర్ పెహికల్ ట్యూక్స్ప్రెస్, 2010 బిల్లుకు నేను సంపూర్ణంగా మద్దతు తెలియచేస్తున్నాను. ఈరోజు చూచినట్లయితే, రాష్ట్రంలో వాహనాల సంఖ్య రోజు, రోజుకు పెరిగిపోతున్నాయి. తద్వారా కాలుష్యం పెరిగిపోతున్న

సందర్భాన్ని మనం చూస్తున్నాం. తద్వారా ఆస్తి నష్టం కాని, ప్రాణ నష్టం కాని జరగడం, ప్రమాదాల వల్ల వికలాంగులు కావడం ఇంకా అనేక పరిస్థితులను మనం చూస్తున్నాం. ఈ బిల్లులోని ముఖ్యంశం ఏమిటంటే.. ఈ చట్టాన్ని తీసుకురావడం ద్వారా వ్యక్తిగత వాహనాలను నియంత్రించడం ద్వారా కాలుపోయిని అరికట్టడానికి, అదే విధంగా, అడకుంగా తరిగే రవాణా వాహనాల మీద తనిఫీలను ముమ్మరం చేయడం ద్వారా రాష్ట్రానికి ఆదాయం కల్పించడానికి ఉండ్డేశించినటువంటి బిల్లు అని నేను దీనిని అభివర్ణిస్తున్నాను.

#### సా. 6.40

రాష్ట్రంలో మన రాష్ట్రంలో సాలీనా దాదాపు 8లక్షల వాహనాల రిజిస్ట్రేషన్లు ఆపుతున్నాయి. ఈ రాష్ట్రంలో సుమారుగా 94 లక్షల వాహనాలు ఉన్నాయని మంత్రిగారు చెప్పారు. అందులో 69 లక్షల వాహనాలు టూ వీలర్సు. ఇనీ రోజు రోజుకే పెరిగిపోతున్నాయి. అర్థిక మాంద్యం విలయతాండువం చేస్తున్నపుటికే కూడా వాహనాల సంఖ్యలో తగ్గుదల కన్పించడం లేదు. కాలుప్యం ఒక పక్క పెరిగిపోతూ, అనేక సమస్యలను సృష్టిస్తున్న నేపథ్యంలో ఒక పక్క 4 లైన్ రోడ్లు ఏర్పాటు చేసినపుటికే, అనేక నియంత్రణలను పెట్టినపుటికే కాలుప్య నివారణ కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక విధానాలను అమలు చేస్తున్నపుటికే మనం కృతకృత్యులం కాలేకపోతున్నామని గుర్తించడం జరిగింది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో వ్యక్తిగత వాహనాలను నియంత్రించడం ద్వారా కాలుపోయిని నియంత్రించడం, ప్రవేటు వాహనాలను కూడా నియంత్రించుటకుగాను ఈ చట్టాన్ని తీసుకురావడం జరిగింది. రోడ్లు రోలర్సు లైఫ్ టాక్సు పరిధిలోకి ఇప్పటికే రావడం జరిగింది. ఇతర రాష్ట్రాల సుండి మన రాష్ట్రంలోకి అనేక రోడ్లు రోలర్సు వచ్చి పని చేస్తున్నాయి. వారి విధానం వేరుగా ఉంటుంది. మన విధానం వేరుగా ఉన్నది. రెండింటినీ హేతుబద్ధం చేయాలనే సంకల్పంతో దానిని కూడా ఈ పరిధిలోకి తీసుకురావడం జరిగింది. అడ్వైట్ జనరల్గారి ఆదేశం మేరకు చేశామని ఇంతకుముందు చెప్పారు అది ఎంతో అభిసందనీయం. కన్స్ట్రక్షన్ ఎక్స్పెంట్ నిషయంలో చూసినట్లయితే, ప్రతి మూడు నెలలకు కౌర్సర్లి ఫీజు ఉంటుంది. దానికి సంబంధించిన ఒక అధికారి ట్రాన్స్పోర్ట్ అఫ్సరుకు టాక్సు కట్టడం నిమిత్తం తిరుగుతూ ఉంటారు. కొన్ని కొన్ని సార్లు బిబీగా ఉండి కట్టలేనపుడు మోటార్ వెహికిల్ మళ్ళిపుల్ టాక్సు వేయడం జరుగుతుంది. అది కట్టలేని పరిస్థితి కూడా ఉత్సవమవుతుంది. ఇటువంటివస్తు క్రమబద్ధం చేయాలనే ఆలోచనతో ఈ నిర్ణయం తీసుకొన్నందుకు మంత్రిగారిని అభిసందిస్తున్నాను. రోడ్లు రోలర్సు లైఫ్ టాక్సు పరిధిలోకి వచ్చినట్లుగానే దీనిని కూడా తీసుకురావడం అభిసందనీయం . దీనివల్ల రాష్ట్రానికి ఆదాయం కూడా లభించినట్లపుతుంది. ఈసాధు రూ. 10 లక్షల లోపు ఉన్న కార్లకు 9-12 శాతం ఉన్నది. ఈ కార్ల సామాన్యుడు ఉపయోగించేని కాదు. ఉన్నత వర్గాలకు చెందినవాళ్ళ మాత్రమే ఉపయోగించగలరు. అందుకని దీనిపై మూడు శాతం పన్ను పెంచడం వారికేమీ అంత భారం కాదు. అదనంగా వ్యక్తిగతంగా ఒక కారు ఉన్నపుటికే, మరొకారు కావాలనుకున్నపుడు ఆ టాక్సు 12-14 కి చేరుతుంది. ఆ విధంగా చేయడంలో తప్ప లేదు. అది ప్రభుత్వ ధర్మం . సామాన్యడికి మనం అభివృద్ధి సంక్లేషు కార్బూక్లమాలను అందించాలంటే, ప్రభుత్వానికి రెవెన్యూ రావాలంటే ఇటువంటి చర్యలను తీసుకోవడంలో ఎటువంటి తప్ప లేదు. అదే విధంగా సంస్థలుగానీ, కంపెనీలు గానీ ఉపయోగించే వాహనాల పన్ను 14 శాతానికి పెంచడం జరిగింది. పక్కరాష్ట్రాలైన కర్నూలుక, మహారాష్ట్రలో ఉన్న టాక్సుష్టును గానీ చూసినట్లయితే అక్కడ 16 నుండి 18 శాతం ఉన్నది. తమిళనాడులో 15 శాతం ఉన్నది. మన రాష్ట్రంలో తక్కువ చేయవలసిన అవసరం లేదు. మన రాష్ట్రంలో అనేక సంక్లేషు పథకాల కోట్ల రూపాయలను ఖర్చు చేస్తున్నాము, అందుకు మనకు అనేక వసరులు కావలసిన అవసరమున్నది. తద్వారా నియంత్రణ చేయవలసిన అవసరమున్నది. అందుకని ఈ బిల్లుని నేను పరిపూర్వంగా నమర్థిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములుః సార్, ట్రాఫిక్ నియంత్రణ, కాలుష్య నియంత్రణ కారణాలతో వాహనాలను తగ్గించడానికి బిల్లు తెస్తున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇది సాధ్యమా అని అడుగుతున్నాను. కాలుష్య నియంత్రణ కోసం, వాహనాలను తగ్గించడం కోసం వాహనాలపై పన్నులు వేస్తున్నామనసడంలో అర్థం లేదు. పోనీ, ఇప్పటిదాకా అనేకసార్లు పెంచారు. ఇప్పుడేమీ కొత్తకాదు కదా, పోనీ పెంచినప్పుడేమైనా వాహనాలు తగ్గాయా? కాబట్టి ఇది అర్థం లేని విషయం. పోనీ, ఖజానాను నింపుకుంటాము, అర్థికపరంగా ఇఖ్యందులున్నాయని సూటిగా చెబితే బానే ఉండేది, గానీ ఈ విధంగా పన్నులు వేయడం సమంజసం కాదు. కాబట్టి, ఈ బిల్లును ఉపసంహరించుకోపలసిందిగా కోరుతున్నాను. మంత్రిగారు రూ. పది లక్షల పైన ఉన్న, రూ. పది లక్షల లోపు ఉన్న వాటిపై అంటున్నారు కానీ 60 సిసి వాహనాలపై కూడా పన్నులు ఉన్నాయి. నికలాంగుల వాహనాలపై కూడా పన్నులు వేస్తున్నారు. అసలు వేటిని వదిలిపట్టారని? కొత్త, పాత మొత్తం ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న వాహనాలన్నింటిపై పన్ను వేస్తున్నారు. ఒక సారి బిల్లును పూర్తిగా అధ్యయనం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ విధంగా పన్ను వేయడం చాలా అన్యాయం . ఇలా పన్నులు వేయకుండా ప్రత్యామ్నాయ పద్ధతులు చూడడం మంచిది, పన్నులు ఎగేనే నాళ్ల గురించి ఆలోచించాలి గానీ, ఈ రకంగా ప్రజలపై భారం పెంచడం మంచిది కాదు. దీనిని నేను తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఈ పన్నులు పెంచడం ద్వారా ప్రమాదాలు తగ్గుతాయని రోడ్లు బాగు చేస్తామని చెబుతున్నారు. కానీ, ప్రైదరాబాదు నుండి నిజయవాడ వెదుతుంటే ఎన్ని గుంటలు ఉన్నాయో! వాటిని బాగు చేసే నాభుడు లేదు. ఒక్కసారి ఆ గుంటలలో బస్సులు పడి నాలుగైదు గంటలు ట్రాఫిక్ జామ్ అవుతోంది. రోడ్లమీద ఏర్పడినటువంటి గుంటలను సరిచే యలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. అర్ అండ్ బి వాళ్లని అడిగితే మా దగ్గర డబ్బులు లేవు, మీకు తెలియనిదేముంది అని అంటున్నారు. పన్నులు వేస్తారు, పసూలు చేస్తారు, మరి రోడ్ల పరిస్థితేమిటి? వాటిని బాగు చెయ్యారా? ఇదెక్కడి న్యాయం సార్?

కాలుష్య నివారణ అన్నారు - పెట్రోలు, డీజిలు రేట్లు పిపరీతంగా పెరిగిన తరువాత పెట్రోలు బంకులలో గ్యాస్ కలుపుతున్నారు. దానిని నియంత్రిస్తున్నారా? ముందుగా కల్గేని నివారించండి, రోడ్ల మీద ఉన్న గుంటలను పూడ్చండి, బకాయిలను పసూలు చెయ్యండి, వాటిని వదిలిపట్టి 60 CC వాహనాలు, నికలాంగుల వాహనాలు అనీ, ఇవీ అంటూ అన్నిలిమీద పన్నులు వేసి వందల కోట్ల రూపాయల ఆదాయాన్ని ఈ ప్రభుత్వానికి కట్టబెట్టడానికి చూస్తున్నారు. ఇది ప్రజా వ్యతిరేకమైన చర్య. ప్రజలపై భారం పెంచేందుకు గాను ఈ బిల్లు తీసుకురాబడింది, దీనిని నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాము. దీనిని నిత్యా చేసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

#### సా. 6.50

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, 10 లక్షలు రూ.లు పైబడి ధర ఉన్న కార్డుకు పన్ను పెంచామని అంటున్నారు. ధనవంతులకు డబ్బులు ఉంటాయి, వాళ్ల కట్టగలుగుతారు. 60 సిసి మించిన, మించని బండ్లకు కూడా, ముఖ్యంగా మోటర్ సైకిల్సుకు, స్కూటర్లకు పెంచినట్లుగా ఇందులో చూపిస్తున్నారు. స్వయంగా మంత్రిగారు స్టేట్‌మెంట్లో మాట్లాడారు. మీరు ఒకసారి రికార్డు పరిశీలించండి. వారు ఇందాక మోటర్ సైకిల్సుకు పెంచుతున్నామని చెప్పారు.

శ్రీ శత్రువుర్ నిజయ రామ రాజు : మీరు మిస్ అండర్స్ప్సాండ్ చేసుకున్నారు. టూ వీలర్స్కి సంబంధించి, మొదటి వెహికల్ కొంటే లేదండి.

**శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి :** అధ్యక్షా, ఎందుకు రేట్లు పెంచుతున్నారు అనే దానికి రోడ్డు మీద రద్ది తగ్గడానికి అనే కారణం చూపించారు, అది సరైంది కాదు. మీరు ఎంత పెంచినా అవసరం ఉన్నవాళ్ళు కొనుక్కుంటునే ఉంటారు. రద్ది ఏమీ తగ్గదు. ఇప్పుడు పస్సు పెంచినంత మాత్రాన వెహికల్స్ రోడ్డు మీద తగ్గుతాయి అనుకుంటే పొరపాటు. ఇంకోకటి, కాలుష్య నివారణ నియంత్రణ చేస్తామంటున్నారు. బి.ఎస్. 4 టైపు ఉన్న తరువాత కాలుష్యమే ఉండదు. ఎందుకంటే, బి.ఎస్. 4 టైపు విధానమే అది. కాబట్టి, ఏది ఏమైనా ప్రజల మీద భారం పడుతుందనే విషయాన్ని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తూ, ఏ మాత్రం అవకాశం ఉన్న తగ్గించవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**SRI SYED MOHAMMAD JAFRI (HYDERABAD) : Chairman Sir,** before the commencement of the Budget session, the State Government has hiked the motor vehicle taxes, value added tax and State excise levies through promulgation of an Ordinance and issued Government Orders. Moreover, the APSRTC has enhanced the bus fares very steeply. All these pre-budget levies and hikes have added burden on the common man.

**మిస్టర్ శైర్కున్ :** సభ్యులు ఎవరో సెల్ ఫోన్ వాడుతున్నారు. I won't allow mobile phones in the House. Hereafter, the Ministers will also be checked out side the House and then allowed into the House. I am very serious on this issue. ఇది ఒక హాస్. దీనికి ఒక శాస్త్రీయంగా ఉంది.

**శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేన్ రెడ్డి :** హాస్లో జామర్స్ ఉన్న కూడా కొంతమంది మెంబర్లు సెల్ఫోన్ మాటల్డుతున్నారు....

**మిస్టర్ శైర్కున్ :** క్రొత్త మెంబర్ మాటల్డుతున్నారు, కొంచెం విసండి. Kindly, pay your attention, new Member is speaking.

**SRI SYED MOHAMMAD JAFRI :** The hikes effected in the last two months are expected to bring an additional amount of Rs.2,000 crore annually to the State Government and its undertakings. The APSRTC fares were increased steeply with effect from 7th, January, 2010, to fetch an additional revenue of Rs.550 crore annually to the APSRTC. This was done by the Managing Director with the permission of the State Government. The value added tax was raised on certain items from 12.5 percent to 14.5 percent from 12th, January 2010, to bring an additional revenue of Rs.1,250 crore annually to the Government.

The value added tax on Aviation Turbine Fuel was hiked from 4 percent to 16 percent from 27th January, 2010, to fetch additional revenue of Rs.120 crore annually to the Government. Similarly, the Life tax on the four-wheeler vehicles was liked from 9 percent to 12 percent and 14 percent with effect from 2nd February, 2010, to yield additional revenue of Rs.90 crore annually to the Government.

I do not know why the Government is resorting to this sort of pre-budget and post-budget levies and hikes which are nothing but backdoor methods bypassing the State Legislature and circumventing the procedures to share up the finances of the

Government through extra-budgetary means even while presenting the so-called tax-free budgets without stipulating any budgetary hikes on taxes and levies. This is an age-old trick which was resorted to by the previous Telugu Desam Government and also the present Congress Government.

Another issue I would like to bring to your kind notice is that in 1960's the Motor Vehicle Tax in the twin cities of Hyderabad and Secunderabad was levied by the Municipal Corporation of Hyderabad itself. But the Government through an Act in 1960's, took away the right of the Municipal Corporation of Hyderabad to levy the Motor Vehicle Tax and it was decided to compensate the M.C.H. for any loss levying. But, today what happened in the G.H.M.C. area, the total collections of the Motor Vehicle tax this year are going to be Rs. 540 crores and the G.H.M.C. is compensated only to a tune of Rs.40 crore. Here, what happening is whichever the taxes were being levied by the local bodies those taxes were taken away by the State Government and the Government is not giving due share to the Local Bodies. In the profession tax also what was happened, it is supposed to give profession tax up to 90 percent. But, that is not being done by the Government and only entertainment tax is giving back. But, the profession tax collections were also taking by the Government. Another important thing that the Hon'ble Minister was talked about the increasing number of vehicles is seven lakhs per annum. He has also given the figures. In twin cities of Hyderabad and Secunderabad every year three lakh vehicles are being added. The basic reason for the increasing of the vehicular strength is inadequacy of the Public Transport System. In the cosmopolitan city of Mumbai, there is frequency of Local Trains and Bus services, when compared to Hyderabad and Secunderabad the Public Transport System i.e. APSRTC is the only option left over to the common man. There were MMTS trains and they were most popular. Moreover, the Metro Train Project was delayed. The BRTS project has to be taken up outside the G.H.M.C. Limits. Unless, the BRTS and MRTS other public transport are not provided, it will not be possible to reduce the number of vehicles. The people are preferring to buy two wheelers and four wheelers due to lack of proper public mode of transport. It is an unnecessary burden on the common man Sir. What I would like to suggest to the Government is if you want to hike any taxes then you have to introduce these taxes or additional levies through the Budget, but not through the extra budgetary ways. I thank you very much for giving me this opportunity.

**శ్రీ టి. భానుప్రసాదరావు (కరీంనగర్) :** అధ్యక్షా, ఈ అంధ్రప్రదేశ్ మొటర్ పెహికల్ టాక్సీప్స్ యాక్స్ 1963 అమెండ్మెంట్‌కి మద్దతు తెలియజేస్తా, రెండవ పెహికల్‌కి టాక్స్‌ను పెంచడం అనేటటువంటిది, మరియు ఒకే వ్యక్తికి రెండవ పెహికల్ ఫోర్ వీలర్ మీద టాక్స్ పెంచడం అనేదానిని నేను పూర్తిగా సమర్థిస్తున్నాను. మంత్రిగారిని కొన్ని విషయాలలో కన్నిడర్ చేయవలసిందిగా మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. ఈ రోజు సెకండ్హాండ్ పెహికల్ కానే వారు కూడా సామాన్య వ్యక్తులే అనే విషయాన్ని మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తా, సెకండ్హాండ్ పెహికల్ మీద టాక్స్ ఏ విధంగా పెంచారో, అనలు ఇంతకుముందే ఆ పెహికల్ మీద లైఫ్ టాక్స్ కట్టే ఉంది, లైఫ్ టాక్స్ కట్టిన పెహికల్ మీద అంటే **Life tax is valid for 20 years, 5 సంవత్సరముల కన్నా ఎక్కువ అన్న దానిని ....**

(అంతరాయం)

**రీ-రిజిస్ట్రేషన్‌కు వెడితేనే చెబుతున్నాను. దాని మీద కూడా టాక్స్ ఉంది కదా.**

**శ్రీ ముండ్ల పెంకట శివారెడ్డి :** రీ-రిజిస్ట్రేషన్ from other States.

**శ్రీ టి. భానుప్రసాద రావు :** అధ్యక్షా, ఈ స్టోర్లో ఉన్నదానికి సంబంధించిన రిజిస్ట్రేషన్ గురించి చెబుతున్నాను.

రా.7.00

**మిస్టర్ శైర్పున్ :** భాసు గారూ, మనం స్టోండింగ్ కమిటీ అనేది సజెషన్ చేశాము. స్టోండింగ్ కమిటీలు వస్తే అందులో ఆలోప్పార్టీల లీడర్సు కూడా పుంటారు. అందరూ డిస్క్యూన్ చేసినప్పుడు యివన్నీ సార్కౌపుట్ అవుతాయి. That will solve the problem also, so that they can come with final and clear shape of the Bill. అది చాలా యూజ్పుల్గా పుంటుంది. We are trying to put it in practice as early as possible. You can take part, give your suggestions so that the Government can sort it out and they will come in the best form.

**శ్రీ టి. భాసు ప్రసాద్ రావు:** సార్, సెకండ్ వెహికల్ మీద టాక్సీషన్ పెంచడం కోసం తీసుకు వస్తున్నది కాకుండా, దుబాయ్ లాంటి చోట ఫ్స్ట్ వెహికల్ రిజీస్ట్రేషన్ అయ్యేప్పుడు వారికి యిచ్చిన నెంబర్ లైఫ్ లాంగ్ ఆ వ్యక్తి పేరు మీదే పుంటుంది. ఉదాహరణకు నాకు ఒక వెహికల్ పుంది అనుకోండి, నేను నా పేరు మీద ఒక వెహికల్ ను రిజీస్ట్రేషన్ కనుక చేయించుకుని పున్చుటాటే, నేను బుతికున్నంత పరకూ ఆ వెహికిల్ రిజీస్ట్రేషన్ నా పేరు మీదనే పుంటుంది. రేపు పొద్దున నేను ఆ వెహికల్ నీ అమ్మిసట్లుతే ఆ వెహికిల్ మాత్రమే ట్రాన్స్ఫర్ అవుతుంది గాని, ఆ రిజీస్ట్రేషన్ నెంబర్ నా దగ్గరే పుంటుంది. అలాంటి పద్ధతిని తీసుకు రావాలి. అంటే నెం. ఎపి 28-2601 ఏదో నెంబరు పుందనుకోండి, అధ్యక్షా, రేపు నేను రెండవ వెహికిల్ కొస్టప్పుడు ఈ 2601/1 అని వస్తుంది. అలాగే బై టు, బై ల్రి అని ఎన్ని వెహికిల్ కొంటే అన్ని నెంబర్సు వస్తాయి తప్పితే, వేరే కొత్త నెంబర్ అన్నది అలాటమొంట చేయడం అన్నది జరగదు. ఆ విధంగా చేయడం ద్వారా ఒక వ్యక్తికి ఎన్ని వెహికిల్ పున్నాయిన్నది స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. అలాగే, ఆ వెహికిల్ అమ్మినా కూడా నెంబర్ ఈ వ్యక్తి దగ్గరే పుంటుంది తప్ప, కొత్త వ్యక్తికి ట్రాన్స్ఫర్ కాదు. ఆ సిస్టమ్ నీ ఫాలో కావలసిందిగా గౌరవ మంత్రి గారిని కోరుతూ ఈ బిల్లుకు నేను పూర్తిగా మద్దతు తెలుపుతున్నాను.

**డా. కె. నాగేశ్వర్ :** అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు గురించి మాటల్డాడే ముందు, దీని గురించి మంత్రి గారిని ఒక చిన్న క్లారిఫిచేషన్ అడుగుతున్నాను. శ్రీ వీలర్నకు నాన్ ట్రాన్స్ఫర్ క్యాటగిర్ అన్నారు. మరి ఆటోలకు టాక్స్ పేరుగుతుందా? పెరగదా?

**శ్రీ శత్రువు విజయ రామరాజు:** ఈ పెరుగుదల దానికి పర్మించదు.

**డా. కె. నాగేశ్వర్ :** ఓకె. ఈ పెరుగుదల దానికి పర్మించదంటారు. అధ్యక్షా, ఈ బిల్లులో చెప్పినటువంటి స్టోండింగ్ ఆఫ్ ఆజ్యోక్షుకు, అందులో చేసిన ప్రపోజెల్సుకు న్యాయంగా సంబంధం పుండాలి. కానీ స్టోండింగ్ ఆఫ్ ఆజ్యోక్షు ప్రకారం ప్రపోజెల్సు పుండాలనుకుంటే కాలుష్యాన్ని తగ్గించడానికి ఏంచేయాలని, నేను యుక్కడకు వచ్చే ముందు నెట్లో గూగుల్లో నద్ద చేశాను. What should be done to reduce the Pollution level? What should be done to reduce traffic? అని అడిగితే అన్నిటిలో వస్తున్నది టు ఇంక్రీష్ ది పట్టిక ట్రాన్స్ఫర్ అని. ఎక్కుడ కూడా టాక్స్ పెంచమని ఫ్స్ట్ సజెషన్ గా రాలేదు. బహుళ ఇంటర్వెల్స్ లో మనం కొద్దిగా గైడ్ చేసి మార్చాలి. ఎందుకంటే అది చాలా డిఫరెంట్గా పుస్తది. ఎందుకంటే నేను ఈ క్లేమెట్ చేంజ్ ఐపిసిసి నోబెల్ బహుమతి వచ్చిన సంస్. యుషైటెడ్ నేషన్స్ ఎన్విరాన్మెంట్ ప్రోగ్రాం, కోప్స్ హగెన్... అంతకు ముందు రియో తర్వాత యిప్పుడు మెక్సికో వీటన్మింటి మీదా నేను స్టడీ చేసి రాసిన వాడిగా సెర్ప్ చేస్తే ఎక్కుడా కూడా దొరకలేదు. నేను ఒప్పుకుంటాను. కొన్ని చోట్ల గ్రీన్ టాక్సీలు పున్నాయి. నేను ఒప్పుకుంటాను

కానీ, ఎక్కడా కూడా పబ్లిక్ ట్రాన్స్పోర్టును ఫ్రైంగేన్ చేస్తే పొల్యూషన్ తగ్గుతుందని నేను అనుకోసు. తర్వాత సిఎస్జి వాడితే తగ్గుతుంది అన్నారు. సిఎస్జి వాడే వెహికల్సు మీరు టాక్స్ తగ్గిస్తే పొల్యూషన్ తగ్గుతుంది. కానీ ఫస్ట్ ట్రైం మన రాష్ట్రంలో ఒక కొత్త లిట్రేచర్ యాడ్ అయింది. అది **increase taxation to reduce pollution**. కాబట్టి దీనిని తళ్ళాం ఇంటర్వెట్లో పెట్టండి అధ్యక్షా. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఈ అనుభవం, విజ్ఞానం ఉపయోగించుకుంటారని ముందుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని సవినయంగా కోరుతున్నాను.

పబ్లిక్ ట్రాన్స్పోర్టు మీరు టాక్స్ కర్రాటక, తమిళనాడులలో 15 శాతం పుంది అన్నారు. చాలా సంతోషం. ఆర్టసి పైన కర్రాటకలో ఎంత పుంది, తమిళనాడులో ఎంతుందో, ఆంధ్ర ప్రదేశ్లో ఎంతుందో ఒకసారి కొద్దిగా చెప్పండి అధ్యక్షా **tell us the historical perspective**. లాస్ట్ 6 సంవత్సరాలలో ఎంతుంది? మీరు ఒక్కసారి దానిని చెప్పండి. మన ఆర్టసిని ఇతర రాష్ట్రాల ఆర్టసిలను కంపీర్ చేయండి. దాని ప్రకారం ఎక్కడైనా తక్కువుంటే యిక్కడ తగ్గిస్తారా అని అడుగుతున్నాను. మీకు గుర్తుండి పుంటుంది మన రాష్ట్రంలో రెండు - మూడు రోజులు ఆర్టసి సమ్మే జరిగింది. ప్రౌదరాబాదులో పొల్యూషన్ లెవెల్సు మనం స్థడీ చేస్తే, ఆర్టసి సమ్మే జరిగిన రోజులలో మన రాష్ట్రంలో పొల్యూషన్ లెవెల్సు గణనీయంగా పెరిగాయి. అంటే అర్థం ఏమిటి అధ్యక్షా? **There is direct relationship between strengthening the public transport and reducing the pollution**. అందువల్ల మీ చట్టం చాలా గొప్ప చట్టం అధ్యక్షా. ఎందుకుంటే కాలుష్య నియంత్రణ, ట్రాఫిక్ నియంత్రణ అనే రెండు మహాన్నత లఙ్గులతో వచ్చిన చట్టం గమక.

దీనిలో మీరు కూడా ఒక క్లాజ్ పెట్టండి. ఎందుకుంటే మీకు ఎలాగూ ఆదాయం పెరుగుతున్నది. పెరుగుతున్న ఆదాయాన్ని ఆర్టసికి బదలాయించి, ఆర్టసికి మోబారు వాహనాల చట్టం పన్ను నుంచి మినహాయింపు చేయండి. మీ వల్ల యుది కాదు అనుంటే, రూ. 10 లక్షలకు పైన ఖరీదు పున్న కార్ల పైన 30 శాతం పన్ను వేయండి. ఏం కొంపలు మునిగేది లేదు. రూ. 10 లక్షలకు మించి ఖరీదు పెట్టి కార్లను కొనగలిగిన వాడు రూ. 13 లక్షల పెట్టి కొనడా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఏమన్నా ప్రమాదం పుంటుందా? అంటే సాధారణ ప్రజలు ప్రయాణం చేస్తున్న ఆర్టసికి సబ్సిడేషన్ చేయడానికి మీరు డీజిల్ కారుకు సబ్సిడేషన్ పొందుతున్నారు. ఒక రూ. 16 లక్షలు, 20 లక్షలు పడవ కారులో వస్తాడు, అత్యంత సంపన్ముదు వస్తాడు సబ్సిడీతో డీజిల్ పోయించుకుంటాడు. ఇదెక్కడి న్యాయం అండీ? కావాలంటే మీరు దానిపై 30 శాతం పన్ను వేయండి. మేం పూర్తిగా సమర్థిస్తాం. ఇప్పుడు మీరు వేసే టాక్సు సరిపోదు అధ్యక్షా, రూ. 16 లక్షల ఖరీదు కలిగిన కార్లపైన, సెకండ్ కారు పున్న వారిపైన టాక్సు పెంచండి. మీరు ఆర్టసిపై పన్ను తగ్గించే ఏర్పాటు చేయండి. ఇది మీకు పెద్ద భారం కాదు.

అలాగే, మీరు ఇందులో ఇనీస్టిట్యూషన్సుకు పన్ను పెంచారు. ఇందులో స్కూల్ బసెన్సుకు ఏదైనా మినహాయింపు యుస్తారా? ఇప్పుడు తగ్గిస్తారా? ఈ చట్టం వర్తిస్తుందా, వర్తించదా? స్కూలు బస్సులపై మీరు వేస్తున్న ప్రతిప్రేసా పన్ను కూడా యిప్పటికే స్కూలు ఫీజుల భారాన్ని మోస్తున్న మధ్యతరగతి తల్లిదండ్రుల మీదనే పడుతున్నది. అందువల్ల మీరు స్కూలు బస్సులను, హాస్పిటల్ బస్సులను ఎగ్గెమ్మ చేయండి. స్కూల్ పేసర్స్, టిటి ఛాసెల్సు వాడేటువంటి వెహికల్సును ఎగ్గెమ్మ చేయండి. ఆ రకంగా ప్రజ్ఞపయోగ కార్యక్రమాలను చేయండి. ఇది మీకు పెద్ద భారం కాదు.

తర్వాత మోటర్ క్యాబ్స్. ఈ రోజు ఈ మోటర్ క్యాబ్స్ అనేది అర్థన్ ట్రాన్స్పోర్ట్లో ఒక కీలక సాధనంగా, అది మధ్యాంతరగతి వారు కూడా వాడుతున్న సాధనంగా మారిపోయింది. ఇందులో చాలా మంది సెల్ఫ్ ఎంప్లాయిడ్ యూట్ పున్నారు మీరు గమనించండి. కంపెనీలు నడుపుతున్న క్యాబ్స్‌పై మీరు పన్ను పెంచండి. కానీ సెల్ఫ్ ఎంప్లాయిడ్ యూట్ నడుపుతున్న క్యాబ్స్‌పైన ఈ పన్ను తగ్గించండి, పన్ను పెరుగుదలను వర్తింపజేయకండి. ఆ విధంగా సొపల్ టాక్సెప్స్ మెజర్సు గనుక మీరు చేస్తే ఈ బిల్లును మేం స్వాగతిస్తాము. మేం ప్రభుత్వాన్ని సూటిగా అడుగుతున్నది, రూ. 10 లక్షల ఖరీదు కన్నా ఎక్కువ పున్న కార్బోన్ మీరు 25 శాతం పన్ను విధిస్తారా విధించరా? రూ. 25 లక్షల ఖరీదున్న కార్బో 35 శాతం పన్ను విధిస్తారా విధించరా? విధించండి. మేం బిల్లును ఆహ్వానిస్తాం. ఆ వచ్చిన పన్నుతో ఆర్టసి మొత్తంపై మీరు సబ్సిడేషన్ చేయండి.

ఐఐఎం బెంగుళూరు నివేదిక చెప్పింది ఏమంటే రూరల్ ప్రాంతాలలో నష్టదాయకంగా పున్న బ్స్ రూట్లో ఆర్టసి నడుపుతున్న బస్సులపైన మోటార్ వాహనాలపై విధిస్తాన్న పన్నును పూర్తిగా మినహాయించండని. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే నియమించిన ఐఐఎమ్, బెంగుళూరు, నివేదికలో చేసిన సూచన అది. దానిని అమలు చేయండి. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నడుపుతున్న ఆర్టసి ఆ సుదూర ప్రాంతాలలో, ఆ మారుమాల ప్రాంతాలలో నష్టోలకు ఓర్ధ్వ బస్సులు నడుపుతున్నది. లాభాలు వ్యాప్తి పన్ను వేస్తారు అధ్యక్షా. ప్రజోపయోగార్థం ఆర్టసి సామాజిక బాధ్యత నిర్వహిస్తూ పుంటే ఆ గ్రామిణ బస్సుల మీద పన్ను వేయవలసిన అవసరం ఏమంది? కాబట్టి వాటిని సబ్సిడేషన్ చేయడానికినా సంపన్నుల రవాణాపై పన్ను పెంచండి. సామాన్య రవాణాపై పన్ను తగ్గించండని అడుగుతున్నాను అధ్యక్షా.

**శ్రీ శత్రువుర్ల నిజయ రామరాజు:** సౌర్, ఈ బిల్లు మీద గౌరవ సభ్యులు శ్రీయుత రాజేంద్ర ప్రసాద్ గారు, వద్దరాజు గారు, సీతారాములు గారు, మోహన రెడ్డి గారు, సయ్యద్ జాఫ్రి గారు, భాను ప్రసాద్ గారు చివరగా నాగేశ్వర్ గారు మాట్లాడి అనేక సూచనలు చేశారు. వాళందరికీ ప్రభుత్వం తరువాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. నేను ఒక్క విషయం ఈ సభకు మనవి చేసేదేమంటే, గత 6 సంవత్సరాల నుంచి పన్నులు పెంచలేదు. ఈ పన్ను పెంచడానికి పున్న హోతుబద్ధమైన కారణాలను ఈ సుదీర్ఘమైన నొ స్టేట్‌మెంట్లో ఇప్పఁడం జరిగింది. ఏం పెంచామండి ఫస్ట్ వెహికల్ కార్బో? 9 పర్సింట్ పుంటే 12 పర్సింట్ పెంచడం జరిగింది. ఆరు సంవత్సరాల క్రితం అంటే 2004 సంవత్సరంలో పన్ను పెంచారు.

#### రా.7.10

సామాన్యులు కొనేటువంటి ద్విపక్త వాహనాలు, మోటార్ సైకిల్లు, స్కూలర్లు, అదేవిధంగా పర్సింట్ యూజ్‌కు వాడే ఆటోలపైన ఒక్క పైసా కూడా పన్ను పెంచలేదు. స్కూల్ బస్సుల గురించి ఇప్పుడే నాగేశ్వర్గారు చెప్పారు. స్కూల్ బస్సుల మీద కూడా పెంచలేదు. వికలాంగులు వాడేటువంటి వాటిపైన కూడా మేము పెంచలేదు. ఏ మోటార్ సైకిల్‌పైన పెంచామంటే, ఉదాహరణకు మోహనరెడ్డిగారికి ఒక మోటార్ సైకిల్ ఉంది. క్రొత్తగా రూ.15 లక్షల మోటార్ సైకిల్ ఒకటి వచ్చింది. ఆయన అది కొన్నాడు. వాటిపైన మేము వేయాలి కదా! తరువాత అర్థాన్ని గురించి, పబ్లిక్ ట్రాన్స్పోర్ట్ సిస్టమ్ గురించి చెప్పారు. To discourage the self-driven vehicles, the Government is encouraging public transport system like MMTS phase-2, MRTS. ఇవికాకుండా సిటిలో ప్రస్తుతానికి 3,800 బస్సులు నడుస్తున్నాయి. ఇవికాకుండా జె.ఎన్.ఎన్.ఎమ్.ఆర్.ఎమ్. క్రింద అదసంగా మరో 1,000 బస్సులు కొన్ని రోజుల్లో రాబోతున్నాయి. అలాగే రైల్వే లైన్ కూడా వేస్తున్నారు. రైల్ ప్రీక్వెన్సీ కూడా ఇప్పుడు పెరిగింది. భూరేలాల్ కమిటీ ఒక రిపోర్ట్ ఇచ్చింది. పన్నులు పెంచటం కూడా ట్రాఫిక్ రద్దీని తగ్గించటానికి ఒక సాధనమని చెప్పింది. ఉదాహరణకు

సింగపూర్ వంటి కొన్నికొన్ని దేశాల్లో సెకెండ్ వెహికిల్ కొన్నట్లయితే ఆ వెహికిల్ ఖరీదు కంటే ఎక్కువగా వారు పస్తు వేస్తారు. ఇప్పుడు స్వల్పంగా పస్తు పెంచటం వలన రూ.130 కోట్లు మాత్రమే అదనంగా ఆదాయం పస్తుంది. మేము ఈ పస్తుల ద్వారా రూ.2,775 కోట్లు ఇప్పుడు సమకూర్చుకుంటున్నాము. క్రొత్త రోడ్లు నిర్మాణానికి, రోడ్లు బాగుచేయటానికి రూ.3,295 కోట్లు ఖర్చువుతాయి. అంటే ఈ రూ.2,775 కంటే అదనంగా ఖర్చువుతుంది. అలాగే రోడ్లు ప్రమాదాలు జరగకుండా భీత్త ఎనలైజర్స్, స్పీడ్ గపరైన్స్, లేజర్ గస్సు అన్ని ఏర్పాటుచేయటం జరుగుతోంది. రోడ్పైన “అతివేగం పరమ ప్రమాదం”, ”త్రాగి డ్రైవ్ చేయవద్దు” అనే సూచనలతో కూడిన బోర్డులు అన్ని కూడా మేము ఏర్పాటుచేస్తున్నాము. రోడ్లకు రెండు ప్రక్కల ప్లాంటేషన్ వేయటానికి కూడా పొరస్ట్ డిపార్ట్మెంటో కలసి చేస్తున్నాము. ఇదివరకే మనవిచేశాను. కాలుఫ్యం తగ్గించబానికి బి.ఎస్.-4 సిస్టమ్ పెట్టాము. దానిపల్ల సల్వర్, బెంజిన్ రెండూ తక్కువగా ఉంటాయి. దానిపల్ల గణనీయంగా పొల్యాఫ్స్ తగ్గే అవకాశం ఉంటుంది. ఇస్తి మంచి పసులు చేసేప్పుడు ఈమాత్రం పస్తు వేస్తుంటే మీరు సహకరించాలి. 40% పస్తు వేయమని ఇప్పుడు ఎవరో చెప్పారు. ఇప్పుడు 4% పెంచితేనే మమ్మల్ని బ్రతకనీయినారు 40% వేప్తే మమ్మల్ని బ్రతకనిస్తారా? పచ్చి మా గొంతు నోక్కెయ్యారా?

డా. కె. నాగేశ్వర్: లగ్గరి కార్డ్ పైన పెంచండి.

**శ్రీ శత్రువు విజయరామరాజు:** మీరు ఒక్కరు చెప్పినదానికి సలాం, కానీ మిగతా సభ్యులు ఒప్పుకోరు కదా!

డా. కె. నాగేశ్వర్: ఎందుకు ఒప్పుకోరు సర్?

**శ్రీ శత్రువు విజయరామరాజు:** రాజైండ్రప్రసాద్గారు మాట్లాడుతూ ఆర్టీసిపైన ఎందుకు పెంచారని మాట్లాడారు. ఆర్టీసి బస్సులపైన మేము పెంచలేదు. ఆర్టీసి బస్సులలో సిటి సర్వీస్లపైన 5% ఉంది. మిగతా రూరాల్ సర్వీసెస్ పైన 7% ఉంది. క్రొత్తగా 2,000 బస్సులు మేము కొనుగోలు చేస్తున్నాము. తప్పకుండా ప్రామీళా ప్రాంతాల్లో బస్సులు తిరిగే ఏర్పాటు మేము చేస్తామని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తూ పెద్ద హృదయంతో మీరు అర్థం చేసుకుని ఈ సభ ఏకగ్రీవంగా అమోదించాలని కోరుతున్నాము.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు:** ప్రభుత్వం ఎప్పుడో ఆర్టీసెస్ ఇప్పు చేసింది. అమలు చేశారు. మొన్న శాసనమండలిలో రావలసినది రాకుండా ఆగిపోయిందని మంత్రిగారే చెప్పారు. మేము ఎంత అరచినా మీరు పెంచింది తగ్గించరని మాకు తెలుసు. ఏదీవైనప్పటికీ, ఈ పెంచిన పెంపుదల మాత్రం సామాన్య ప్రజలపైన పడే అవకాశం ఉంది కాబట్టి ఈ పెంపుదలను మేము పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తూ మా నిరసన తెలియచేస్తూ కూర్చుంటున్నాము.

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు:** మేము కూడా మా నిరసనను తెలియచేస్తున్నాము. అధ్యక్షా, మా నిరసనను తెలియచేయటానికి అవకాశం ఇవ్వాండి.

**MR. CHAIRMAN:** Your protest is recorded.

MR. CHAIRMAN: The question is:

"That the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation (Amendment) Bill, 2010 be taken into consideration?"

(PAUSE)

The motion was carried and the Bill was considered.

**Clauses 2 to 8, Clause 1, Enacting Formula & Long Title:**

MR. CHAIRMAN: The question is:

"That Clauses 2 to 8, Clause 1, Enacting Formula & Long Title do stand part of the Bill."

(PAUSE)

The motion was carried and the Clauses 2 to 8, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

SRI SATRUPA CHARLA VIJAYA RAMA RAJU (HON'BLE MINISTER FOR TRANSPORT): Chairman Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation (Amendment) Bill, 2010 be passed".

MR. CHAIRMAN: Motion moved. The question is:

"That the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation (Amendment) Bill, 2010 (L.A. Bill No.13 of 2010) (as passed by A.P. Legislative Assembly) be passed?"

(PAUSE)

The motion was adopted and the Bill was passed.

**iii) 2010, అంధ్రప్రదేశ్ ఉద్యాన నర్వరీల రిజిస్ట్రేషను (క్రమబద్ధికరణ) బిల్లు (2010 సం.పు ఎల్.ఎ. బిల్లు నెం. 14) (అంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ ఆమోదించిన విధంగా)**

SRI N. RAGHUVREERA REDDY, (HON'BLE MINISTER FOR AGRICULTURE, ATM, HORTICULTURE, SERICULTURE AND RAIN SHADOW AREA DEVELOPMENT): Chairman Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Registration of Horticulture Nurseries (Regulation) Bill, 2010 (L.A. Bill No.14 of 2010) (as passed by the A.P. Legislative Assembly)" be taken into consideration.

MR. CHAIRMAN: Motion moved. Now, the Hon'ble Minister may explain the salient features of the Bill.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి: అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 50 లక్ష ఎకరాలలో హెర్చ్ కల్చర్ తీటలు ఉన్నాయి. ఇందులో అనేక సందర్భాలలో సరైన మొక్కలు లేక 4, 5 సంవత్సరాల తరువాత రైతు రియలైజ్ అపుతాడు. వారు అడిగిన వెరైటి కాకుండా మరొకటి వచ్చిందని లేక సరిగ్గా కావు రాలేదని నష్టపోతున్న సందర్భాలు ఉన్నాయి. గౌరవసభ్యులకు మనవిచేసిది it is confined to commercial nurseries only, అ

కమ్మియల్ నర్సరీస్‌లో సీడ్‌టింగ్స్ రెయిజెచెనీ రైతులకు అమ్ముతారో అక్కడ నియంత్రణ అనేది లేదు, చట్టం అనేది లేదు. ఈ రోజు ఈ చట్టం తీసుకుని రావటంద్వారా రైతులకు ఇబ్బంది కలుగకుండా చేస్తున్నాము. కేవలం 1200 నర్సరీలు మాత్రమే ఉన్నాయి, including government nursery. వాటిని రెగ్యులేట్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. వారు రిజిస్టర్ చేసుకుని నాణ్యమైన మొక్కలను అందచేయాలి. ఆవిధంగా అందచేయలేని సందర్భంలో వాటిమీద కఠినమైన చర్యలను తీసుకునే ప్రావిజన్స్‌ను కూడా ఇందులో పొందుపరచటం జరిగింది. గౌరవసభ్యలకు నేను మనవిచేయటం జరిగింది. మనకు విత్తన చట్టం సరైనది లేకపోవటంవలన చాలా ఇబ్బందులుపడుతున్నాము. భారత ప్రభుత్వం వద్దకు అన్ని రైతుసంఘాలను తీసుకెళ్లి రిప్రోజెక్ట్ చేయగా వారు కూడా రికన్సిడర్ చేస్తామనే మాట చెప్పారు. ఈ బిల్లు ఇక్కడ పెట్టమందు అన్ని రాజకీయ పార్టీలకు సంబంధించిన రైతుసంఘాల నాయకులతో నేను కూర్చుని మాట్లాడాను. ఇది చాలా అవసరమని వారు కూడా సజ్ఞేశ్వరు. నిన్ననే అసెంబ్లీలో పోస్ట్ అయినది. పెద్దల సభలో ఇక్కడ ఉంచటం జరిగింది. దీనిని పోస్ట్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ పోట్ల నాగేశ్వరరావు:** అధ్యక్షా, కొత్త చట్టంలో ఏ మొక్కను కూడా వదిలిపెట్టకుండా, ఏ సీడ్‌టింగ్స్‌ను కూడా వదిలిపెట్టకుండా ఈ చట్టం తీసుకువచ్చారు.

**MR. CHAIRMAN: Commercial Nurseries.**

**శ్రీ పోట్ల నాగేశ్వరరావు:** బయటకు అమ్ముకునే వారందరూ కమ్మియలే, దానిని ఎక్కడా కేటగిరైజ్ చేయలేదు. ఈ బిల్లులో నర్సరీల కేటగిరైజేస్ అనేది ఎక్కడా చూపించలేదు. ఇప్పుడు జరుగుతున్న నార్సరీ ప్రాక్టీస్ ఏమంటే మిరపనారుగాని లేకపోతే టమోటో నారుగాని సంతలలో అమ్ముకునే పరిస్థితి ఉంది. ఇప్పుడు వాటన్నింటినీ రెగ్యులేట్ చేస్తే ఇది మళ్ళీ సేపసల్ కంపెనీస్ చేతుల్లోకి వెళ్లి వారు పెంచి పీరికి అమ్ముతే రేటును కంట్రోల్చేసే పరిస్థితి ఉంటుందా? ఆ ప్రమాదం ఈ చట్టంద్వారా రాబోతోందని తెలియచేస్తున్నాను. ఒక్కొక్క సందర్భంలో చూస్తే ఇది కన్జ్యూమర్ యూట్ క్రిందకు వస్తుంది.

**రా.7.20**

ఆర్టికుల్ మనం నారు కొన్నాము, వాళ్లు బిల్లు ఇచ్చేస్తే, మనకు పంట సరిగా రాకపోతే, ఒక సర్పరీలో కొన్నది పంట సరిగా రాకపోతే, the consumer will be affected under the Consumer Protection Act. కాబట్టి ఈ చట్టం తేవాల్సిన అవసరం ఏమిటి? ఇందులో ఒక క్లాజ్ చూస్తే సర్పరీ తనిఖీచేసే అధికారులు వెళ్లినప్పుడు అడ్డుకుంటే రూ. 50 వేలు జరిమానా, ఒక సంవత్సరం జైలుశిక్ష. ఒక రైతుకు ఈ ప్రభుత్వం ఇచ్చే బహుమానమా? సర్పరీ పెంచుకునే రైతుకు ఈ చట్టం ద్వారా ప్రభుత్వం ఇది ఇస్తున్నది. చదిని వినిపిస్తాను. ఒక అధికారిని తన విధులనుండి ఆటంకపరిస్తే, సర్పరీలో ప్రవేశంచడం ఎందుకు జరుగుతుందంటే ఏమి చెబుతారు? ఆటంకపరిస్తే రూ. 50 వేలు జరిమానా, ఒక సంవత్సరం జైలుశిక్ష అంటారు తప్ప, సర్పరీలో సీడ్ కొని పంట రాకపోతే ఏమి శిక్షపేస్తారో ఎక్కడా రాలేదు. ఎవరు ఏది మాట్లాడినా వారికి యాటిబ్యూట్ చేస్తే సభ్యులు మాట్లాడలేరు. ఇది మంచిది కాదు. ఇది తొలగించాలని అభ్యర్థిస్తున్నాను. ప్రత్యామ్మాయ చట్టం ఇందులో ఉంది. ఏ అధికారిస్తేనా తన విధులు నిర్వహించేపుడు ఆటంకపరిస్తే దానికి సరిపోయే

చట్టం ఉంది . అందువలన ప్రత్యేకంగా నర్సరీ పెంచే రైతు, అధికారిని ఆటంకపరిస్తే రు . 50 వేలు జరిమానా, ఒక సంవత్సరం జైలు శిక్ష వేయడం మంచిది కాదని చెబుతున్నాను .

శ్రీ ఎన్ రఘువీరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, వారు, బిల్లులోని పై వాక్యం కూడా చదివితే అర్థం అనుతుంది . పైన లైన్ మిస్ అయినట్లున్నారు . “Any person who contravenes any of the Provisions of this Act or any Rule made there-under, OR....” అది ఒకటే చదివితే అపోర్థం వస్తుంది . నాణ్యమైన మొక్క ఇప్పకపోతే అని చెప్పాము . ఇక్కడ ఇచ్చింది ఎక్కడైనా మరొక రైతుకు ఇట్టంది వస్తే రూ . 50 వేలు జరిమానా, ఒక సంవత్సరం జైలు శిక్ష వేయాలనే ఈ చట్టం తేవడం జరిగింది . నిధి నిర్వహణలో ఆటంకపరిస్తే, ఏదో దానికోసమే పెట్టింపట్లుగా చెబుతున్నారు . అది కరక్క కాదు . దయచేసి చూసుకోండి .

శ్రీ పోట్ల నాగేశ్వర రావు : అధ్యక్షా, అసలు అధికారులు తనిఫీ చేయాలిన పరిస్థితి ఎపుడు వస్తుంది ? ఎక్కడో ఏదో నకీలీ విత్తనం, లోపాలు ఉన్నాయని ఎవరన్నా కంపయింట ఇస్తే దానికి చేయాలిన అవసరం ఉంది . దానికి సపిసి ఉంది . ప్రభుత్వాధికారులు డ్యూటీ డిశార్డ్ చేసేప్పుడు ఆ చట్టాన్ని వాడుకోవచ్చు . ఇప్పుడు ప్రత్యేకమైన చట్టం తేవాలిన అవసరం ఏమిటి ? లైసెన్సు ఫీజు కడుతున్నారు, డబ్బుకోసం చేస్తున్నారా ? రైతులను కాపాడడానికి చేస్తున్నారా ? డబ్బుకోసం చేస్తే ఎంత ఫీజు పెడతారు అనేది చూపించాలి . రేపు భారం అయ్య పరిస్థితి రావచ్చు . చాలామంది చిన్న చిన్న నర్సరీలు, సంతలలో నారు అమ్మేవారిని లైసెన్స్ తీసుకోవాలని అంటే వారు చట్టం తెలియదని అంటారు . దానిని ఇగ్నోర్ చేస్తారు . ఇగ్నోరెన్స్ ఇంకోక నేరం క్రిందకు వస్తుంది . రేపు వారు శ్లోంచబడే పరిస్థితి ఈ చట్టం వలన వస్తుంది . వంగ, టోమేటో, మిర్పు నారు అమ్మే గ్రామీణ పేదరైతులు వారు పోసుకునేప్పుడు ఎక్స్ప్రో పోసుకుని వక్కసున్న సంతకు తీసుకుని వెళ్లి అమ్ముకుంటారు . ఇది చట్టం ద్వారా రెగ్యులేట్ అయితే ప్రమాదం ముంచుకు వస్తుందని ప్రభుత్వానికి విస్మిస్తున్నాము . ఈ చట్టంలో అధికారుల పాత్ర చాలా ఎక్కువగా చూపించారు . నర్సరీలు పెంచేవారు దేశాన్ని ముంచే వ్యాపారస్థలు కాదు . రైతు నష్టపోతే అక్కడ పున్న నర్సరీ కూడా నష్టపోతుంది . తరువాత సంవత్సరం రైతులే దానిని ఎత్తిపోతల స్క్రూములో చేరుస్తారు . నర్సరీలకు ప్రయోజనం కల్గించే ఆలోచన బాగానే ఉంది కానీ, ఇది కన్బజ్యామర్ ప్రాటెక్షన్ యాక్ట్ క్రిందకు కూడా వచ్చే అవకాశం ఉంది . చిన్న రైతులను దాని నుండి మినహాయించండి . దీనిద్వారా ఎంపిసిలు పెద్ద పెద్ద కంపిసిలకు సైకో, సింపెంటా లాంటి కంపిసిలు వారే నర్సరీలు పెంచే పద్ధతి . ఇందులో బోర్డులు పెట్టాలి ఏ ఏ నర్సరీలలో ఏ ఏ మొక్కలు ఉన్నాయో చూపించాలి . యంత్రాలతో బిల్లులు ముద్రించిన బిల్లు తేవాలి . మొక్కల చరిత్ర చెప్పాలి . ఎక్కడి సుండి తెచ్చాలో ఏమి చేశాలో చూపించాలి . ఈ మొక్కకు ఏమి రోగాలు లేవని, భవిష్యత్తులో కూడా ఏమి రోగాలు రావనే చట్టం రూపొందించారు . మంచిదే . పేద రైతులు చేసే నర్సరీలలో ఇని చేయగలరా ? ఉద్దేశ్యం మంచిది కావచ్చు . కమర్సియల్గా పెద్దవిత్తున ఎకరాలలో పెట్టి చేసే వారికి దీనిని పర్మింప చేసేవిధంగా చట్టం చేస్తే బాగుంటుంది . లేకపోతే పేదరైతులు, సన్మ, చిన్నకారు వరినారు, టుమోటా, మిరప నారు అమ్ముకునే రైతులకు ఈ చట్టాన్ని వర్తింపజేస్తే, ఈ పర్సన్ సర్వ కాదని తెలియజేస్తున్నాను .

శ్రీ గిడుగు రుద్రరాజు (తూర్పుగోదావరి) : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన 14/2010 బిల్లును సంపూర్ణంగా మద్దతు తెలియపరుస్తా, గౌరవసభ్యులు ఇంతకుముందు రామునితోక, పివరుడు అస్తుట్లుగా అర్థం వచ్చేట్లుగా చేశారు. 1990 లో భారతప్రభుత్వం వివిధ రాష్ట్రాలకు ఇచ్చిన గైల్డ్లైన్ ప్రకారం ప్రతి రాష్ట్రం కూడా సర్వరీలకు సంబంధించి ఒక య్యక్కను ఏర్పాటుచేసుకోవాలి. అందులో భాగంగా ఐదు రాష్ట్రాలలో ఇప్పటివరకు ఇటువంటి య్యక్కలు చేసుకోవడం జరిగింది. ఆలస్యం అయినా, మన రాష్ట్రప్రభుత్వం చట్టం తెస్తుస్తుందుకు ప్రభుత్వాన్ని, ముఖ్యమంత్రిగారిని, మంత్రిగారిని సంపూర్ణంగా అభినందిస్తూ, రైతాంగం అభివృద్ధి కోసం, సంకోచిం కోసం ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం పొటుపడుతున్నది. దినిద్వారా అగ్రికల్చర్ ప్రాడక్షన్, ఎపి సీడ్ సర్టిఫికేషన్ ఎజెన్సీ ఉండడం ద్వారా రైతులకు సంబంధించిన విత్తనాల సేకరణ చేయడం, దానికి దిగుబడి ఏ విధంగా ఇస్తుందనేది ఉంది. ఒక మొక్క పెట్టిన తరువాత 5, 6 సంవత్సరాలు దిగుబడి ప్రారంభం కావడానికి సమయం పడుతుంది కాబట్టి రైతు సష్టాపోయే విధంగా కాకుండా క్వాలిటీ ఆఫ్ ప్రాడక్షన్ పెంచడంలో, మేలురకమైన విత్తనాలు, మొక్కలు ఇవ్వడం ద్వారా అందుబాటులోకి తేనడంకోసం, అదేవిధంగా ఏవిధంగా చేస్తే డబ్బులు ఎక్కువ వస్తాయనేది ఈ చట్టం ద్వారా చేసుకోడానికి అవకాశం ఉంది కాబట్టి గౌరవ మంత్రిగారు చెప్పిన దాంటో 1068 సర్వరీలకు ఈ య్యక్క వర్తిస్తుంది కాబట్టి, ప్రభుత్వం వయఱుల్ నిర్రాయం తీసుకుస్తుందుకు సంపూర్ణమైన మద్దతు తెలుపుతూ, దేశంలో ఎక్కడా లేని విధంగా హర్షి కల్పర్కు సంబంధించి రాష్ట్రంలో పెద్ద మొత్తంలో ప్రభుత్వం సభ్యుడీలు ఇస్తుస్తు మాట వాస్తవం. డ్రైట్ ఇరిగేషన్ చేస్తే 90 శాతం సభ్యుడీలు ఇస్తున్నాము.

### రా.7.30

అదే విధంగా తోటల పెంపకానికి 70 శాతం వరకూ కూడా ఇస్తున్నాము. ఈ రాష్ట్రంలో మన దివంగత ముఖ్యమంత్రి డా. వైఎస్ రాజశేఖర రెడ్డి గారు హర్షికల్పర్కు అభివృద్ధి చేయాలనే దృక్పథంతో ఒక హర్షికల్పర్కు యూనివరిటీని ఏర్పాటు చేసారు. భారతదేశం మొత్తం మీద రెండే హర్షికల్పర్కు యూనివరిటీలున్నాయి. ఒకటి హిమాచల్ ప్రదేశ్లో వుంటే, రెండోది మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఏర్పాటు చేసారు. హిమాచల్ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో అక్కడున్న పరిస్థితులు హర్షి కల్పర్కు అనుకూలంగా పున్న నేపద్యంలో అక్కడి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తే, ఇక్కడ మన రాష్ట్రంలో హర్షికల్పర్కు ఎంకరేజ్ చేయడానికి, అభివృద్ధి చేయడానికి డా. వైఎస్ రాజశేఖర రెడ్డిగారు హర్షికల్పర్కు యూనివరిటీని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

ఇక్కడ మన రాష్ట్రంలో సుమారు 20 లక్షల హాక్టరలో హర్షికల్పర్కు సంపద పుంది. ఇంత పెద్ద మొత్తంలో రైతాంగం కాని, రైతులు కాని చేస్తున్న హర్షికల్పర్కు కార్బకలాపాలను రెగ్యులరైజ్ చేయవలసిన అవసరం పుంది. రైతుకు క్వాలిటీ ప్లాంటేషన్ పుండాలి కాబట్టి, వారు పెట్టిన పెట్టుబడికి గ్యారంటీ పుండాలి, వారికి ఉత్సాధకత కూడా పుండవలసిన అవసరం కూడా పుంది కాబట్టి అందుకు అనుగుణంగా గౌరవ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లును నేను సంపూర్ణంగా సహాయిస్తునే సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు : సర్, ఈ బిల్లు యొక్క ఉద్దేశాలు, కారణాలను గురించి మంత్రి గారు చెప్పారు. మంత్రి గారు మరింత నాణ్యంగా చెప్పారు. నాణ్యమైన మొక్కల సరఫరా సవ్యంగా జరిగే టట్లు చూసేందుకు భారత ప్రభుత్వం సదరు విషయంపై ఒక నమూనా బిల్లును తయారు చేసేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు పంపించిందని, దాని ద్వారా చట్టాన్ని తయారు చేయాలని చెప్పారు. నాణ్యమైన మొక్కల సరఫరా

లేకపోవడం వల్ల రైతులు చాలా నష్టపోతున్న మాట వాస్తవం . అయితే ఆ పేరుతో జరుగుతున్న ప్రభుత్వ విధానాలలో ఈ చట్టం భాగమని నేను అనుకుంటున్నాను. పేరు ఏదైనా మళ్ళీ నేపణల్ కంపెనీలను దృష్టిలో పెట్టుకుని, వారికి అవసరమైన మేరకు చట్టాలు వస్తున్నాయి.

నాగేశ్వర రావుగారు ఇందాక చెప్పినట్లుగా, చిన్న చిన్న సర్వరీలు ఇక బ్రతక్కరు. చిన్న చిన్న వ్యాపారస్తులు కూడా బ్రతక్కరు. ఇదే కాదు, మగ్గాలు పోయి పవర్ లూమ్స్ వచ్చినట్లుగా, మామూలు చిల్లర కొట్లు పోయి మాల్స్ వచ్చినట్లుగానే పుంటుంది. ఆఖరుకు క్షపరం చేసే వృత్తి కూడా లేకుండా రిలయ్స్ వారు రంగంలోకి వచ్చి క్షపరాలు కూడా వారే చేస్తున్నారు. మళ్ళీ నేపణల్ కంపెనీలు చిన్న చిన్న వ్యాపారస్తులను, ఏ రంగంలో పుస్త వ్యాపారస్తులమైనా సరే, వారిని కబళించే కుటు జరుగుతోంది. అందులో భాగంగానే ఈ చట్టం వచ్చింది.

నాణ్యమైన మొక్కలు, నాణ్యమైన విత్తనాలు అని చెబుతున్నారు. అందులో ఇబ్బంది లేదు. కానీ ఒక విధానపరమైన నిర్దయంగా నేను భావిస్తున్నాను. ఈ విషయంలో నా నిరసన తెలియజేస్తున్నాను. నుంతి గారికి నా విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే, మొన్న ఒక చర్చ వచ్చింది, సర్వరీలను పెంచమని ప్రభుత్వం ఎంకరేజ్ చేస్తున్నది, బాగానే పుస్తది. కానీ వారికి మద్దతు థర పుండదు, మార్కెట్ వసతి లేదు, కోల్డ్ స్టోరేజ్లు లేపు. ఈ మొక్కలు కొట్టేసి వరి వండించడానికి అందరూ పోతున్నారు.

ఈ విషయాన్ని గురించి అడిగితే మంత్రి గారు ఏమన్నారు, ఈ విషయం మా చేతులలో లేదు, కేంద్ర ప్రభుత్వం చేతులలో పుంది, నష్టపరిహారం కేంద్ర ప్రభుత్వం 6 శాతం ఇస్తే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 9 శాతం ఇస్తున్నదని చెప్పారు, చాలా సంతోషం . కానీ ఈ మద్దతు థర విషయంలో, మార్కెట్ విషయంలో కోల్డ్ స్టోరేజ్స్ విషయంలో రైతులకు న్యాయం జరిగే విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎందుకు ఆలోచించకూడదు, ఎందుకు చట్టం చేయకూడదు ?

నేను మంత్రి గారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను, మద్దతు థర, మార్కెట్ వసతి కల్పించకుండా మీరు నాణ్యమైన మొక్కలను ఇస్తే, వాటిని ఏమి చేసుకోవాలి ? నేను బత్తాయి రైతును. నాకు నాలుగు ఎకరాల 30 కుంటలు పుంది. బాగా పండితే టన్నుకు రూ.3000, రూ.4000 పుంటుంది, బాగా పండకపోతే రూ.14000 టన్నుకు పుంటుంది. గడ్డి అన్నారం మార్కెట్లోకి తీసుకువస్తే కోనే వారు పుండరు. మీరు మంచి మొక్కలు ఇచ్చినపుటికీ, దాని వల్ల లాభమేముంది ? పండ్ల రైతులకు, కూరగాయల రైతులకు మద్దతు థర లేకుండా మొత్తం ముంచేస్తున్నారు. అందువల్ల మేము రైతులకు మద్దతు థర ఇష్టమంటున్నాము. టొమాటో ఎక్కువ పండితే కిలో 50 పైసలు పుంటుంది, పండకపోతే కిలో రూ.40 పుంటుంది. అందువల్ల మీరు ఒక రేటు నిర్ణయించండి, రైతులకు న్యాయం జరుగుతుంది, కొనుగోలుదారులకు న్యాయం జరుగుతుంది. అది ప్రభుత్వం చేయాలి. ప్రభుత్వమేమా పట్టించుకోదు. మార్కెట్ శక్తులను ప్రభుత్వం వదిలేస్తుంది. వారు సైవర విహారం చేస్తున్నారు. అటువంటి విషయాలను పట్టించుకోకుండా మీరు ఎంత మంచి మొక్కలు ఇచ్చినాడుపయోగం లేదు.

ప్యాపాయ శాఖా మంత్రి గారు ఈ విషయాన్ని కూడా పరిశీలించాలి. ఇది విధానపరమైన బిల్లు కాబట్టి నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను, నా నిరసనను తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కందుల లక్ష్మీ దుర్గేష్ ప్రసాద్ : అధ్యక్షా, ఖచ్చితంగా నూటికి నూరు శాతం అందరూ సమర్థించవలసిన బిల్లు ఇది. ముఖ్యంగా లైసెన్సింగ్ సిస్టమ్కు సంబంధించి ఒక మాట చెప్పాలి. మెరైన్ ఫిఫింగ్ రెగ్యలేషన్ య్యక్సును చూసినపుడు చిన్న, సన్న మత్స్యకారులందరూ, ఆభరికి నాటు పడవల మీద పోయే మత్స్యకారులు పైతం లైసెన్సులు తీసుకోవాలని చెబుతున్నది. ఎందుకంటే ఎప్పుడైనా ప్రకృతి మైవరీత్యాలు సంభవించినపుడు మత్స్యకారులు ఎవరున్నారనేది తెలియాలి కాబట్టి ఆ విధంగా లైసెన్సింగ్ సిస్టమ్ పెట్టారు. అట్లాగే ఇక్కడ కూడా నర్సరీ రైతులు ఎవరున్నారు, అగ్రికల్చర్, హోర్టి కల్చర్ రైతులు ఎవరున్నారనే డిటెలుసుకోవడం కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ లైసెన్సింగ్ సిస్టమ్ను పెడుతోంది. లైసెన్సింగ్ సిస్టమ్ వల్ల మనకు ఎటువంటి స్టోర్ము వుండదు, పైగా మనకు అది చాలా ఉపయోగకరంగా వుంటుంది కాబట్టి లైసెన్సింగ్ సిస్టమ్ను మనమందరమూ కూడా సమర్థించవలసిన అవసరం వుంది.

మంత్రిగారు శాలియంట్ ఫిచర్స్‌లో చెప్పారు, మొక్కల నాణ్యత గురించి. మనం మొక్కలను ఎక్స్పోర్ట్ చేసేటపుడు, మనం ఇక్కడ ఒక ఎగ్గాంపులను చెప్పుకోవాలి. “ఎంపెడ” (EMPEDA) అనే ఒక టైగర్ ప్రాస్టిను ఎక్స్పోర్ట్ చేసే సంస్థ వుంది. “ఎంపెడ” వారు ఆ మధ్య కాలంలో మన రొయ్యలను ఇతర దేశాలకు ఎక్స్పోర్ట్ చేసేటపుడు, Shrimp కల్చర్ చేసే రైతులందరి నుంచి కలెక్ట్ చేసి ఎక్స్పోర్ట్ చేసేటపుడు ఒక రకమైన డిసీజ్ రొయ్యలకు సోకి, అని పోవడం వల్ల, ఎక్స్పోర్ట్ అయిన తరువాత కొంతకాలం పాటు రొయ్యలను ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ ఇంపోర్ట్ చేసుకోకూడదని ఇతర దేశాలు మన ఎక్స్పోర్టులను బ్యాంక్ చేసిన పరిస్థితి వుంది.

ఇప్పుడు మన సర్పరీలు కంప్లెక్స్ కమ్ప్రైమర్ సర్పరీలు కాబట్టి, వారికి ఇది విధిస్తున్నారు కాబట్టి ఆ క్వాలిటీ మొక్కలను పంపించడం అనేది ఇండియా యొక్క ప్రీస్టేజ్కు సంబంధించిందనే భావనతో నేను పూర్తిగా దీనిని సమర్థిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంగా మంత్రి గారికి ఒక్క చిన్న సూచనను చేయదలచుకున్నాను. ఒక ముఖ్యమైన విషయం ఇందులో పాందువరిస్తే బాగుంటుంది. దివంగత ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖర రెడ్డిగారు ఇతర షష్హసాయ రైతులతో సమానంగా హర్షికల్చర్ సర్పరీలను నిర్మించే రైతులకు ఉచిత నిద్యుత్తము ఇవ్వాలనే ఒక మాట అన్నారు. ఈ మధ్య కాలంలో ఆ ఆలోచనలో కొంత మార్పు వచ్చిందనే మాట వినపడుతోంది. మనం సర్పరీ రైతులను గురించి, వారి సంక్షేపం గురించి, వారి సమస్యలను గురించి మాటల్లాడుకుంటున్నాము కాబట్టి వారికి మరియు చేపల చెరువులను వేసుకునే రైతులకు కూడా అగ్రికల్చర్ రైతులతో సమానంగా ఉచిత నిద్యుత్తము ఇచ్చినట్లయితే బాగుంటుంది. ఆ రకంగా చేసినట్లయితే సర్పరీ రైతులను రక్కించిన వారం అప్పతామని తెలియజేస్తూ, ఈ బిల్లుకు నా సంపూర్ణమైన మధ్యతు తెలియజేస్తూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

#### రా. 7.40

డా. కె.వి. రాపు : అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు చూసిన తరువాత వ్యవసాయ మరియు ఉద్యానవన శాఖామాత్స్యలను అభినందిస్తున్నాను. ఈ బిల్లును సమర్థిస్తున్నాను. ఎందుకంటే, భారతదేశంలో హర్షికల్చర్ బాధ్యత నా మీద 10 సంవత్సరాలు ఉండింది. ఆ సమయంలో ఉద్యానవన శాఖకు ఎక్కడా లేని ప్రాముఖ్యతను ఇచ్చి అనేక విధానైన సెంటర్లను నెలకొల్పాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉద్యానవన సంటలలో చాలా ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంది. మామిడి పంటలో మనం మొదటి స్థానంలో ఉన్నాము. ఏరియాలో చూస్తే ఉత్తరప్రదేశ్ మొదటి స్థానంలో ఉంది. సీతాపురం, జామ, సపోటా రాష్ట్రంలో చాలా మత్స్యమైనవి. కాబట్టి సర్పరీలు లేని మూలంగా వాటిని రిజిస్టర్ చేయని కారణంగా కల్గి మొక్కలు సప్లై చేయడం వల్ల రైతులకు

భారతదేశంలో న్యాయ వాటిల్లుతోంది. కాబట్టి ఇటువంటి బిల్లు ఎప్పుడు వస్తుందా అని చాలా కాలం నుండి ఎదురు చూస్తున్నాము.

భారత ప్రభుత్వం ఇనీపియెల్ తీసుకొని అన్ని రాష్ట్రాలకు సందేశం పంపించి ఈ బిల్లుని ఇంప్లిమెంట్ చేయమని చెప్పుడం జరిగింది. పంజాబ్, మహారాష్ట్ర, హర్యానా, ఉత్తర్ ప్రదేశ్, ఇతర రాష్ట్రాలలో ఈ బిల్లుని పాస్ చేయడం జరిగింది. మన దగ్గర ఈ బిల్లు లేదు. పెట్టారంటే సంతోషం. చాలా మంది కంప్లెంట్ చేసేదేమంటే, మొక్కలు, విత్తనాలు సరైనవి లేకపోవడం వల్ల న్యాయాత్మన్నామని చెప్పారు. నర్సరిలు రిజిస్టర్డ్ కాలేదు. ఎపరూ సర్టిఫై చేయడం లేదని కంప్లెంట్ ఇచ్చారు. దీనిని రెగ్యులేట్ చేయడానికి ఆస్కారం ఉంది కాబట్టి క్వాలిటీ ప్రకారంగా ఎక్స్‌పోర్ట్ చేయడానికి ఇంటర్వెన్షన్ ట్రేడింగ్ ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది కాబట్టి ఈ బిల్లు చాలా ముఖ్యమైనది. వ్యవసాయదారులందరికి దీని వల్ల లాభం జరుగుతుంది కాబట్టి ఈ బిల్లుని అందరూ అంగీకరించాలని కోరుతూ, నేను దీనిని సమర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం.పి.ఎస్. శర్మ : అధ్యక్షా, నాకు ఈ సందర్భంగా ఒక చిన్న కథ గుర్తుకు వస్తోంది. చెబుతాను ఒక రాజు గారు తన దగ్గర ఉన్న అంగరక్షకుడిని పిలిచి జాగ్రత్తగా సమ్మ కాపలా కాయాలి, ఒంటి మీద ఈగ కూడా వాల రాదని అన్నారు. అంగరక్షకుడు ఆ పని మీదే ఉన్నాడు. అయితే ఒక ఈగ రాజుగారి ముక్కు మీద వాలింది. అంగరక్షకుడికి కోపం వచ్చి కత్తితో రాజుగారి ముక్కును నరికాడు. దానికి రాజుగారి ముక్కు పోయింది. అయితే అంగరక్షకుడి ఉధేశ్వర్యున్ని శంకించడం లేదు. మంత్రిగారు రైతుల ప్రయోజనాలను కాపాడాలనే చూస్తున్నారు. ఏ మాత్రమూ వారిని శంకించడం లేదు. తెగిపోయే ముక్కు అంటి యజమాని గురించి మాటల్లాడుతున్నాను.

### ( అంతరాయం )

ఈగసు డబ్ల్యూ.బి.బి., వారు పంపించారు. డబ్ల్యూ.బి.బి.,లో అగ్రికల్చర్ మీద జరిగిన చర్చలో ప్లాంట్ బీడర్స్ హక్కులకు సంబంధించి నిబంధనలు విధించాలనే కండీషన్ పెట్టారు. Unfortunately, the Central Government has yielded on that issue. The Government of India has desired that all the States should have this Act.

మేము అమెరికా చెప్పినట్లు విన్నాము, మీరు మేము చెప్పినట్లు వినండని అన్నారు. ఇందులో అంత ధీమాగా ఎందుకు చెబుతున్నారంటే, భారతదేశం కండీషన్కి సంబంధం లేని పద్ధతిలో ఈ చట్టం ఉంది. వ్యవసాయం ఒక పరిశ్రమగా అభివృద్ధి చెందిన చోట్ల ఈ చట్టం పక్కగా పని చేస్తుంది. నారు అమ్మే పరిశ్రమ, వ్యవసాయం ఒక పరిశ్రమ. అమెరికాలో 4 శాతం వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి ఉన్నారు. మనదేశంలో పోదు వ్యవసాయం నుండి క్యాపిటల్స్ అగ్రికల్చర్ వరకూ చాలా తేడాలు ఉన్నాయి. దానికి అమెరికా చట్టాన్ని తెచ్చిపెట్టవలసిన అవసరం లేదు.

కేంద్ర ప్రభుత్వం చూసిచూడనట్లు చేసి ఉండవచ్చు. పంజాబ్ పంటి చోట్ల అగ్రికల్చర్ బాగా ఉంది కాబట్టి అక్కడ అది సరిపోవచ్చు. సరుగుడు, పంగ, టమోటా మొదలైన వాటి నార్లను సంతల్లో కావిళ్లలో తెచ్చుకొని అమ్మేవారున్నారు. మనం రైతలో వెళుతూ ఉంటే చీరాల, గుంటూరు వైపు ఈ నార్లను పండించే పొలాలను చూస్తాము. దానిని అమ్మేవారున్నారు. ఈ చట్టంలో అటువంటి వారిని మినహాయించాలని చెప్పారు. నిజంగా మినహాయిస్తే గోడవే లేదు. ఇక్కడ ఏమని ఉండంటి Horticulture means any place where horticulture plants, fruits, vegetables and flowers are sold in the regular course of

**business.** నారు పోసి అమ్మకున్న ప్రతీదీ కమ్మర్చిల్ యూక్షివటి క్రిందకు వస్తుంది. అమెరికా వంటి దేశాల్లో అలా ఉంది. మన దగ్గర నారు పోసి అమ్మవారిని లేబుల్ తగిలించాలి, అది చేయాలి, ఇది చేయాలంటే వారికి ఏమి తెలుస్తుంది? వారు ఈ చట్టాన్ని ఎలా ఇంప్లిమెంట్ చేస్తారు? మినహాయింపు ఇందులో లేకపోతే హర్ట్ కల్పర్ ఉద్యోగుల వేదనల నుండి వీరు ఎలా రక్షించబడాలి? వీరందరూ ఇందులో లేరని ఇందులో ఒక ముక్కు చేర్చినట్లయితే మాకు అభ్యంతరం లేదు. వ్యాపారం చేసేవారికి వస్తుందంటే సరే. కొద్ది ఏరియా టర్మోవర్ చేసే రైతుకు చదువు, సంధ్య ఉండదు. వారు ఈ రూల్ ఎలా పాటిస్తారు? లేదూ, వీరిని మినహాయిస్తున్నామని చెప్పమనండి. మంత్రి గారు సరే అని చెబితే బాగానే ఉంటుంది. కానీ అధికారులు అమలుచేస్తామంటే ఎలా ఆపుతారు? చట్టాన్ని ఉన్నది ఉన్నట్లు అమలుచేస్తామంటే మేము ఎక్కడ ఆపగలము?

చట్టంలో సౌధారణ సౌమాన్య నారు రైతులను మినహాయించి కమ్మర్చిల్ హర్ట్ కల్పర్ అనే దానిని క్లియర్గా డిపైన్ చేస్తే చట్టం పూర్తి ప్రయోజనం సెరవేరుతుంది. పేదవారిని ఏమీ అనలేరు. మాన్సెంట్ కంపెనీ, అమెరికా మొదలైన నారు విత్తనం ఇస్తామంటే వద్దు అని చెప్పడానికి కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖామంత్రిగారికి ఆరు నెలలు పట్టింది. అటువంటి మాన్సెంట్ కంపెనీ, అధికారులను ఇన్ఫోర్మేషన్ చేసిన తరువాత ముందు చిన్న రైతులను అమ్మివ్వరు. వేధింపులు ఉంటాయి. వారు ఏమి చేయాలో తెలియక మళ్ళీ ఈ కంపెనీలకు అమ్ముతారు. ఆ కంపెనీ తిరిగి మార్కెట్లో హోలీసెల్కి అమ్ముతారు. చివరకు మార్కెట్లో స్పోర్ట్ గా మిగులుతారు. ఆ విధంగా సెంట్రలైజ్ అపుతుంది. ఈ పద్ధతిలో మళ్ళీ నేపస్ట్ కంపెనీల వారు, తాము అనుకొన్న విత్తన రకాలనే మార్కెట్లో రిలీజ్ చేయించి మిగతా వాటిని విత్సోల్డ్ చేయగలరు. మన దేశంలో 30,000 రకాల వరి విత్తనాలు ఉన్నాయని వాటిని జీన్ బ్యాంక్లో దాచామని డా.ఎం.వి. రాపుగారు ఒకప్పుడు చెప్పారు. అయితే ఈ రోజు మార్కెట్లో 10,12 రకాలకొన్న లేపు. మిగతా విత్తన రకాలు ఏమయ్యాయో తెలియదు. మళ్ళీ నేపస్ట్ కంపెనీలు ఏవి అమ్మాలంటే అది తప్ప మిగతాది లేదు. అంటే మనకు ఛాయిస్ లేదు.

**ఓ.టి.ఎ.** వంకాయ వచ్చిన తరువాత ముళ్ళ వంకాయలు, మొదలైనవన్నీ అద్యశ్యమయ్యాయి. ఆ ఉంచేశాన్ని ఆపాలంటే చిన్న, సన్నకారు రైతులను దీని నుండి సంపదాయ రైతులను మినహాయించాలి. క్లియర్గా కమ్మర్చిల్ హర్ట్ కల్పర్ ని డిపైన్ చేసి చట్టాన్ని పెడితే అది రక్షణ అపుతుంది, లేకుంటే అది ప్రమాదమే అపుతుంది.

#### రా. 7.50

**శ్రీ బి. మోహన్‌రెడ్డి :** అధ్యక్షా, రఘువీరా రెడ్డి గారు చెప్పిన తరువాత రైతులకు ఈ బిల్లు వల్ల న్యాయం జరుగుతుందని నమ్ముతూ ఈ బిల్లుకు మద్దతు తెలుపుతున్నాను.

(ప్రెజరీ బెంచెన్ నుండి హర్షద్వానాలు)

**శ్రీ టి. భానుప్రసాదరావు :** అధ్యక్షా, సదుచేశ్యంతో తీసుకువచ్చిన ఈ బిల్లు ద్వారా హర్ట్ కల్పర్ రైతులకు ముఖ్యంగా తోటల పెంపకం దార్లకు పూర్తి స్థాయిలో లాభం జరుగుతుందనే ఉండేశంతో ఈ బిల్లుకు పూర్తి మద్దతు తెలుపుతున్నాను.

**శ్రీ రుద్రరాజు పద్మరాజు :** అధ్యక్షా, ఈనాడు వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫ్ హర్ట్ కల్పర్ నర్సరీల బిల్లు-2010కు నా సంపూర్ణ మద్దతును తెలియచేస్తున్నాను. ఈనాడు

మన రాష్ట్రం తోటల పెంపకంలో కాని, ఉద్యానవన సంరక్షణలో కాని దేశంలోనే ముందంజలో ఉందని సగర్వంగా చెప్పగలను. రాష్ట్రంలో సుమారుగా 50 లక్షల ఎకరాలలో హార్బీకల్చర్ ను అభివృద్ధి చేస్తున్నాం. ముఖ్యంగా, సుగంధ ద్రవ్యాలు, మిరియాలు, బోప్పియి, కొబ్బరి, అదే విధంగా సహా, మామిడి మొదలైన వాటి ఉత్పత్తిలో డా. ఎం.వి.రాఘు గారు చెప్పినట్లు మిగతా రాష్ట్రాలకన్నా అంధ్రప్రదేశ్ ముందంజలో ఉన్నది. 50 లక్షల ఎకరాలలో ఇంత పంట పండించినపుటికి కూడా నాణ్యాత విషయంలో మిగతా రాష్ట్రాలకన్నా కొంచెం పెనుకబడి ఉన్నామనే శంఖ, సంశయం ఉందనే విషయాన్ని మనవి చేస్తున్నామను. ఇటువంటి పరిస్థితులలో, ఈనాడు కేంద్రప్రభుత్వం ఒక మోడల్ బిల్లును తీసుకువచ్చింది. ఇప్పటికే మహారాష్ట్ర, ఉత్తరప్రదేశ్, హర్యానా, పంజాబ్ రాష్ట్రాలలో ఈ బిల్లును తీసుకురావడం ద్వారా, క్వాలిటీ ఉన్న మొక్కలను సరఫరా చేయడం ద్వారా భవిష్యత్తులో మంచి ఫలాలు, ఫలితాలు రావాలనే ఆశయంతో తీసుకువచ్చిన బిల్లు అని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నామను.

(ప్రైజరీ బెంచెన్ మండి హర్షద్వానాలు)

ఈనాడు చూచినట్లయితే, కోస్టీమలో పండించే ముఖ్యమైన పంట కొబ్బరి. అది మొక్క సుండి ఫలాలు ఇవ్వడానికి దాదాపు ఆరేడు సంవత్సరాలు పడుతుంది. ఆ మొక్కకు కసుక వ్యాధి సోకి సరైనటువంటి మొక్కనుండి విత్తనాన్ని సేకరించలేకపోయినట్లయితే, దాని ఫలితాలు ఏడవ సంవత్సరంలో ఆదాయం వచ్చే సందర్భంలో సరైన ఆదాయం లేక సరైన పంట లేక ఆ రైతు గగ్గోలు పెట్టే పరిస్థితి వస్తుందని గుర్తు చేస్తున్నామను. ఈ విధమైన బిల్లును తీసుకురావడం ద్వారా రైతాంగంలో క్రమశిక్షణ ఉంటుంది. మొక్కకు సంబంధించి సరైన మదర్ ప్లాంటు యొక్క బ్యాక్ట్రోండ్ కూలంకపరిగా చూసి వ్యాధి కాని, పెస్ట్ కాని లేకుండా సరైన మొక్కను తీసుకొని రావడం ద్వారా కోస్టీటువంటి వ్యక్తులకు ఒక సమ్మకం ఏర్పడుతుందని మనవి చేస్తున్నామను. ఈ విధంగా రిజిస్ట్రేషన్ చేయడం ద్వారా నర్సరీలు వ్యాపార సంబంధమైన విషయాలు అంటే.. కమ్మియల్ యాక్సీచర్స్ ద్వారా చేస్తున్నటువంటి వారు రిజిస్టర్ చేసుకోవడం వల్ల ఏ కారణం చేత్తైనా ఆ మొక్క సరైన ఫలితాలు ఇవ్వకపోతే ఆ వ్యక్తి మీద చర్యలు తీసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది. అదే విధంగా, ఏ కారణం చేత్తైనా, ప్రకృతి పైవరీత్యాలు, విషట్లు వచ్చినపుడు జరిగిన పంట సప్టానికి సరైన ప్రతిఫలం విధంగా ఈ బిల్లు ఉపయోగపడుతుందని మనవి చేస్తున్నామను. ఇటువంటి మంచి బిల్లును తీసుకురావడానికి కేంద్రం శ్రద్ధ చూపించడం ద్వారా యావత్ భారతదేశంలోనే మొక్కల పెంపకంలో రాబోయే రోజులలో చక్కని ఫలితాలు పస్తాయి. తద్వారా రాష్ట్రం కూడా మరింత ముందుకు పెళ్ళడానికి దోహదపడుతుందని మనవి చేస్తూ, ఈ బిల్లుకు నా సంపూర్ణ మద్దతు తెలియచేస్తూ, అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నామను.

**శ్రీ యస్. రఘువీరారెడ్డి :** అధ్యక్షా, పెద్దలందరికి ధన్యవాదాలు. ఈ బిల్లు అవసరముందని దాదాపు సభ్యులందరూ సమర్థించారు కాని, కొంతమంది సభ్యులు వారికున్నటువంటి అనుమాంలను వ్యక్తం చేశారు. వారికి ఒక్కటే హామీ ఇస్తున్నామను. కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వంలో ఉన్నాన్ని రోజులు రైతులను పూర్తిగా రక్షిస్తుంది. పెద్దలు నాగేశ్వరరావు గారు, శర్మగారు, సీతారాములు గారు మాట్లాడినా వాళ్లు వ్యక్తం చేసిన అందోళన ఏమిటంటే.. ఏదో పెద్ద పెద్ద కంపెనీలకు దాసోహం అయ్య విధంగా, ఉపయుక్తంగా ఉండే విధంగా ఈ బిల్లును తీసుకొని రావడం జరిగిందని పదే, పదే అన్నారు. అమెరికా వాళ్లు ఏదో భారత ప్రభుత్వానికి చెపితే, వారు మాకు చెప్పారని అంటున్నారు. అటువంటిది ఏదీ లేదు. ఒక్కటే ఉదాహరణ. బీటీ పత్రి విత్తనాలను మొనోశాంటో వారు ఒక్కట్ట ప్యాకెట్ మీద రూ.1250 లు రాయటీ వసూలు చేస్తూ, రూ.1800లకు అమ్ముతుంటే దానిని మా ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత రాజశేఖర రెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నపుడు, వారి మీద ఎన్ని ఒత్తిడులు వచ్చాయనే దానిని ప్రకృత పెడితే, రూ.1800 లకు అమ్ముతున్నటువంటి ఒక్కట్ట ప్యాకెట్సు ఈరోజు రూ.650 ల నుండి రూ.750 ల మాత్రమే రైతులకు అందుబాటులోకి వచ్చాయి.

(ప్రెజరీ బెంచెన్ సుండి హర్షద్వానాలు)

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, సుప్రీంకోర్పులో మనం గెలిచాం.

శ్రీ యన్. రఘువీరా రెడ్డి : ఎం.ఆర్.టి.పిలో కాని, సుప్రీంకోర్పులో కాని మన ప్రభుత్వం గెలిచింది.

శ్రీ బి. మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం గెలిచిందని చెబుతున్నాను.

శ్రీ యన్. రఘువీరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, మోహన్ రెడ్డి గారు చెప్పింది కర్కె. ఇప్పటికే అలస్యమైంది కాబట్టి మరిన్ని డీటైల్స్కు పోవడం లేదు. మరల ఉదయాన్నే మనమంతా సభకు హజరు కావాలి. అందువల్ల డీటైల్స్కు పోవడం లేదు. ఒక్క ఇంటర్వెన్షన్ వల్ల భారతదేశంలోని రైతాంగానికి ప్రతి సంపత్తురం దాదాపు రూ.3600 కోట్లు అదా అపుతుంది. కాబట్టి, రైతుకు ఇబ్బంది వచ్చే నిర్దయాన్ని ఎట్టి పరిస్థితులలోను ఈ ప్రభుత్వం తీసుకోదని తెలియచేస్తున్నాను. రైతులలో మనోదైర్యం పెరిగేటట్లు, వాళ్ళ మనస్సేర్యం పెరిగేటట్లు పెద్దలు ప్రయత్నం చేయాలి. 2003-04 వ సంపత్తురంలో ఆనాడున్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రైతు రంగానికి అన్ని రకాల సభీడీలు కలిపి రూ.4320 కోట్లు మాత్రం ఖర్చు పెడితే, ఈరోజున్న ప్రభుత్వం రూ.38,000 కోట్లను రైతు రంగం కోసం ఖర్చు పెడుతోంది.

(ప్రెజరీ బెంచెన్ సుండి హర్షద్వానాలు)

లక్షల మంది రైతులను రక్షించాల్సిన అవసరం ఉంది కాబట్టి దయచేసి సభ్యులు అర్థం చేసుకోండి. కేవలం 12 వందల మందికి ఏదో ఇబ్బంది జరగబోతుందేమో అని ఊహించి లక్షల మందికి మనం అన్యాయం చేయవద్దు. గౌరవ సభ్యులు అన్నట్లు రైలులో కూడా నారు అమ్ముకునే వాళ్ళను చాచామని అన్నారు. బహుశా టైం లేకపోవడం వల్ల గౌరవ సభ్యులు ఈ బిల్లును చదివి ఉండకపోవచ్చు. **Regular course of business which is established commercial activity** అనేది చెప్పబడింది. చిన్న చిన్న వాటిని దృష్టిలో పట్టుకొని ఇబ్బంది వచ్చేటటువంటిదని, ఇదేదో రేపు మొనోశాంటో లాంటి వాళ్ళను తీసుకోని రావడానికి అని రెండు మీరే చెపితే ఎట్లా?

శైర్కోవ : డిపోన్ చేయమని సభ్యులు అడిగారు.

శ్రీ యన్. రఘువీరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, అక్కడ సెల్వ్ కాఫ్ట్డిక్షన్ ఉంది. ఏదో వ్యతిరేకించాలని వ్యతిరేకించ వద్దు. రైతు యొక్క ప్రయోజనాలను రక్షించే ఉద్దేశ్యంతో ఈ బిల్లును తీసుకురావడం జరిగింది. డా. ఎం.వి. రాపు గారు మాటల్ని ఒక్క నిమిషంలో కూడా చాలా కర్కెగా, సప్పంగా చెప్పడం జరిగింది. నేను కూడా 15 సంపత్తురాల క్రితం బెంగుళూరులో మామిడి మొక్కలను నా కోసం తీసుకురావడం జరిగింది. ఇక్కడ ఊరికి ఉదాహరిస్తున్నాను. వాళ్ళ నాకు ఇచ్చిన రకం బాదం అని ఇస్తే.. దానిని మనం ఆల్ఫస్సా అంటాం. ఆల్ఫస్సా రకం 800 మొక్కలను తెచ్చుకుంటే దాదావు 250 మొక్కల వరకు మాములు బెంగుళూరు రకం వచ్చాయి. నిజంగా, ఆరోజు ఏమి చేయాలో నాకు దిక్కు తోచని పరిస్థితి. ఎవరికి చెప్పాలో తెలియలేదు. ఇటువంటి చట్టాలు అప్పటిలో లేవు. అదే కాకుండా, నేను చేతులు కాల్పుకుస్తుటువంటిది మరొకటి ఉదహరిస్తున్నాను. పో-అగ్రో అనే పరి విత్తనాన్ని నేను వేస్తే, నన్ను నమ్మి దాదాపు ఒక వెయ్యి మంది రైతులు కూడా వేశారు. ఆరోజు ఆ విత్తనాలను అమ్మిన వాళ్ళ ఎకరానికి 60 బస్తాల పంట పస్తుందని చెప్పడం జరిగింది. చివరకి ఏడనిమిది బస్తాల పంట కూడా రాలేదు. ఆరోజు విత్తన చట్టం లోప భూయిష్టంగా ఉన్నందున ఎక్కడకి వెళ్లాలో

దిక్కు తోచని పరిస్థితి. మరలా నేను మంత్రి అయితే కాని ఆ వెయ్యి మందికి సష్టపరిహారం ఇస్పించలేకపోయాను. నేను మంత్రి అయిన మరుక్కణమే వాళ్ల తోక ముడుచుకొని వచ్చి సష్టపరిహారం ఇవ్వడం జరిగింది. అందుచేత రైతు కోసం మంచి చట్టాలను తీసుకువస్తున్నప్పుడు దయచేసి హర్షించండి. మీకు ఏవైతే అనుమానాలున్నాయో వాటి మీద ఎవరూ ఆందోళన చెందాల్సిన అవసరం లేదు. ఈ బిల్లు రైతులకు రక్షణ పలయంగా ఉంటుంది. నేను మొదట రైతును తరువాత మంత్రిని. మంత్రి పదవి శాశ్వతం కాదు. మొదట రైతుని. అందుకోసం, నాకు రక్షణ ఉండాలని ఈ బిల్లును తీసుకువస్తున్నాను. ఏదేమైనా, దీనిని మంచి ఉచ్చేశ్యంతో తీసుకువస్తున్నారని సభ్యులందరూ ఒప్పుకున్నారు. ఎవరు వ్యతిరేకించలేదు కాని వారికున్నటువంటి అనుమానాలను క్లారిఫై చేయడానికి మాత్రమే ఇక్కడ ఉదహరించాను తప్ప మరేమి లేదు. దయచేసి బిల్లును పాస్ చేయమని సభ్యులందరిని కోరుతున్నాను.

(ప్రెజరీ బెంచెన్ మండి హర్షధ్వనాలు)

రో. 8.00

**శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి :** అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఇచ్చిన వివరణ బాగానే ఉన్నది. నేను చేపేది నీ కోస్తో చిన్న చిన్న కూలీలు సెంట్లు, రెండు సెంట్లు సరుగుడు, జామ, సుబాబుల్, వేప, చింత వంటి మొక్కలకు సంబంధించిన నార్లు పెంచి అమ్మకుంటారు. అందులో కల్పీ వంటి సమస్యలు ఉత్పన్నం కావు. కూలీలను పెట్టుకొని కూడా చెయ్యరు. వాళ్లే సాంతంగా చేసుకుంటారు. కాబట్టి నిర్దిష్టంగా సాంతంగా పనిచేసుకుంటున్నవారు, అనాదిగా నార్లు పోసుకుని ఉంటున్న రైతులను మిసహయిస్తూ రికార్డు పూర్వకంగా అయినా సరే, లేదా ఎగ్గికూస్టిప్స్కి ఇన్ఫ్రాక్షన్ రూపంలో అయినా సరే, లేదా ఏమైనా స్పష్టమైన వివరణ రూపంలో ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి :** గౌరవ సభ్యులు చేప్పిన విషయాలను నేను అర్థం చేసుకున్నాను. ఈ రైతులు సుమారు నాలుగైదు లక్షలు రూ.లు ఖర్చు పెట్టి, నాలుగైదు సంవత్సరాల తరువాత ఎపరికి చెప్పుకోవాలో తెలియని పరిస్థితి ఉంటుంది. అటువంటి వాళ్లని ప్రాట్టు చేయడానికి దీనిని తీసుకురావడం తప్పని పరిస్థితి అయింది. గౌరవ సభ్యులు ఏవైతే చెప్పారో వాటికి, లైసన్సీంగ్ ముస్తగు విధానాల రూపకల్పనకు గాను రూల్స్ ఫ్రీమ్ చేయడానికి I am assuring you, hundred percent we will protect. చిన్న రైతులకు ఇట్టంది కలగకుండా చూస్తాము.

(గౌరవ సభ్యుల హర్షధ్వనాలు)

ఇది కేవలం కమర్సియల్ నర్సరీలకు మేము ప్రత్యేకంగా సంబరు కూడా చెప్పడం జరిగింది. అని 1200లకు మించి లేపు. అందులో ప్రభుత్వ నర్సరీలు కూడా ఉన్నాయి. ప్రభుత్వ నర్సరీలకు కూడా దీనిని పర్మింప చేస్తాము. నేను పాగడ్తల కోసం చెప్పడం లేదు. ప్రభుత్వ ఆధికంలో ఉన్నటువంటి ఆంధ్రప్రదేశ్ సీడ్ డెవలపమెంట్ కార్బోరేషన్ ఎప్పుడైనా తప్పుడు విత్తనం ఇచ్చి ఒక్క రూపాయి కాంపెన్సీపస్ట పేచేసి సందర్భం ఉన్నదా? ఎవరైనా విన్నారా? కానీ, ఈ ఆరు సంవత్సరాలలో వారు తప్ప చేశారని ప్రభుత్వం దృష్టికి వేస్తే, సదరు సంస్థ ప్రభుత్వ సంస్థ అయినప్పటికీ పెంటనే వాళ్ల ముక్కు పిండి రైతులకు డబ్బులు ఇచ్చామనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

(ప్రెజరీ బెంచెన్ హర్షధ్వనాలు)

అల్లిమేటగా రైతు ఇంట్రిస్ చాలా ముఖ్యమైనది. ఏదో పది, ఇర్వైమందికి ఇట్టంది జరుగుతోంది అనేది కాదు. The paramount interest is to protect the larger interest of the farming community.

శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు : మంత్రిగారు చాలా అత్యుత్సాహంతో ఈ బిల్లును పెట్టారు. కానీ, ఈ రాష్ట్రంలో ఈ బిల్లును ఇప్పుడు పెట్టివలసిన ఆవశ్యకత లేదు. సుమారు ఒక ఇరవై సంవత్సరాల తరువాత ఈ బిల్లు యొక్క ఆవశ్యకత వస్తుందేమో తెలియదు కానీ, ప్రస్తుతానికి అంత ఆవశ్యకత కనిపించడం లేదు. ఉదాహరణకు కడియం వద్ద హోర్టికల్చర్ పరంగా ఒక అర ఎకరం ఉన్న రైతు తానే స్వయంగా అక్కడ పంట వేసుకొని అమ్ముకుంటున్నాడు. అందరూ కూడా అందులో సన్సకారు చిన్న రైతులే. ఎవరో ఒకరు ఇద్దరు మాత్రం పెద్ద వాళ్ల ఉన్నారు. మిగతా వాళ్ల అర ఎకరం, పొపు ఎకరం ఎంత ఉంటే అంతలో పంట వేసుకొని బ్రతుకుతున్నారు. అటువంటి వారందరూ అక్కడ బాగానే ఉంటున్నారు. వాళ్లకి తగ్గ రెప్యూటేషన్ కూడా ఉంది. కడియం అంటే ఇతర రాష్ట్రాల నుండి కూడా వచ్చి పట్టుకెడుతున్నారు. క్వాలిటీ బాగా ఉంది కాబట్టి వారికి అంత రెప్యూటేషన్ ఉన్నది. ఏ చట్టాలు లేకుండానే క్వాలిటీ పరంగా మంచి రెప్యూటేషన్ తెచ్చుకునే పరిస్థితులు అక్కడ ఉన్నాయి. చట్టాలు క్వాలిటీని మొయించెన్ చెయ్యపు. క్వార్క్ క్వాలిటీని మొయించెన్ చెయ్యాలి. ఏదేమైనా చిన్న రైతులు బోర్డులు పెట్టుకోవడం, రిజిస్టర్ పెట్టుకోవడం, అధికారులు వచ్చి అజమాయిషి చెయ్యడం, మా వాళ్ల ఎవరో ఉన్నారు వాళ్లకి 500 మొక్కలు సంపించుని చెప్పడం ఇటువంటి అధికారు దుర్వాలియోగానికి పొల్చడవలసి వస్తుందేమోనని మా అభిప్రాయం. ఎవరైనా రైతు మా మీద జూలం చెలాయిస్తున్నాపని అంటే వాళ్లని ఒక సంవత్సరం పొటు జైలులో పేసే పరిస్థితులు ఈ చట్టం వల్ల వచ్చే అవకాశాలున్నాయి. కాబట్టి ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఈ చట్టం తాలూకు ఆవశ్యకత లేదు. కొన్నాళ్ల వెయిట్ చేసి మళ్లీ మీరు అధికారంలోకి వస్తే అప్పుడు ఆలోచించవచ్చు. చిన్న రైతులను ఎందుకు ఇబ్బంది పెడతారు? రఘువీరారెడ్డిగారు పెట్టినటువంటి బిల్లు కాదేమో ఇది, వెనకాల ఏదో బ్యాక్ట్‌గ్రోండ్ ఉన్నదేమో అనిపిస్తోంది, ఆయన సరిగా చూడలేదేమో అనిపిస్తోందని ఇందాకనే నేను వివ్ గారితో కూడా అన్నాను. ఇంత చిన్న రైతులను ఇంత రిప్లిక్ చేసి, వాళ్ల చుట్టూ వలయాలు పెట్టివలసిన అవసరం లేదు. *Let it go on its own.* ఐటి ఎలా ఉన్నదో హోర్టికల్చర్ కూడా దానంతట అది బతుకుతుంది. దాన్ని చట్టాలు పెట్టి చంపేయకండి. దాన్ని బ్రతికేలా చెయ్యండి. చట్టాల యొక్క ఆవశ్యకత లేదు. పుండాగా మంత్రిగారు విత్తడా చేసుకుంటే బాగుంటుంది. లేదూ, పెద్ద వాళ్లకొరకు పెడుతున్నామంటే, వాళ్ల కొరకు అని స్పృఖిక్కగా ఇన్ని ఎకరాలకు, ఇంత అమౌంట్ ఉన్నవాళ్లకు మాత్రమే వర్తిస్తుంది అని, మిగిలిటువంటి వాటికి వర్తించదు అని ఒక క్లారిఫికేషన్ ఇష్టండి. రూల్సు వద్దు. అధ్యాంశా, చట్టం ప్రధానం, చట్టానికి లోభడి రూల్సు ఉంటాయి, రూల్సు చట్టాన్ని అధిగమించలేపు. కాబట్టి చట్టంలో అటువంటి సపరణ తీసుకురండి, చిన్న రైతులను మినహాయించవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. భాను ప్రసాదరావు : అధ్యాంశా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలను రూల్సులో పొందు పరచవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. రఘువీరారెడ్డి : అధ్యాంశా, నేను ఇప్పటికే చాలా టైం తీసుకున్నానని అనుకుంటున్నాను. ఇరవై సంవత్సరాల క్రితం భారత ప్రభుత్వం ఒక మోడల్ యాక్టు ను ఇక్కడకు పంపించిన తరువాత మనం ఇది చేసుకోలేక మొసపోయిన రైతులు రక్షింపబడేవాళ్ల కదా అని నేను బాధపడుతున్నాను. ఇప్పుడు గసక దీనిని మనం యాక్టుగా చేసుకోలేకపోతే మరో ఇరవై సంవత్సరాలు అవసరం లేదు అనుకుంటే చాలా కష్టం. ఇంతకుముందు గౌరవ సభ్యులు శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు character is very important not the Acts అన్నారు. అలా అనుకుంటే మనం I.P.C , Cr.P.C, వద్దు, యాక్టులు వద్దు, చట్టసభలు వద్దు, మనమే వద్దు.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** మీ ప్రభుత్వ పొలసలో యాక్టులు ఏమీ అమలు జరగడం లేదు.

**శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి :** కార్టెక్ బాగుండాలి అని మనమందరం అనుకుందాము. ఒకవేళ చట్టాలు పచ్చినంతమాత్రాన అన్ని ఆగిపోతాయని నేను అనుకోవడం లేదు. మనం ప్రజాసాధ్య వ్యవస్థలో ఉన్నప్పుడు మనం దానికి లోబడి మన అలోచనలు ఉండాలి. గౌరవ ప్రతిష్ఠ నాయకులు చాలా తీవ్రమైన అలోచనలు చేస్తున్నారు. అది అవసరం లేదు. బిల్లు చిన్నదా, పెద్దదా అని కాదు, చిన్న రైతులు పెద్ద రైతులు అని కాదు, to protect the small and marginal farmer we are bringing this Bill. ఇంతకుముందు నేను చెప్పాను 1200 పెద్ద పెద్ద నర్సరీలు ఉన్నాయి. చిన్న వాటికి లేదు, మీకు అప్రహాన్స్ ఉండవలసిన అవసరం లేదు.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** సార్, చిన్నవాటికి లేదు అనే విషయం యాక్టులో ప్రవేశపెడితే బాగుంటుంది. మంత్రిగారూ, అమెండ్మెంట్ మూవ్ చెయ్యండి సార్.

**శ్రీ ఎన్. రఘువీరా రెడ్డి :** అవసరం లేదు, లైసెన్స్ ఫీజు మిగతాని ఎంత పెట్టాలి అనే విషయాలపై ఇందులో రాదు. అన్ని చట్టంలో వ్యాప్తి మళ్ళీ ఇది పెద్ద దస్తం అవుతుంది. రూల్సు వేరు, ఇది వేరు మళ్ళీ ఇందులో అప్రహాన్స్ ఉండవలసిన అవసరం లేదు. దయచేసి ఈ బిల్లును సహోర్పు చేయండి.

**MR. CHAIRMAN :** Anyway, it has gone on record. It is a point for challenging.

**శ్రీ దాడి వీరభద్రరావు :** ఏదేమైనా చట్టంలో అమెండ్మెంట్ చేసి ఉంటే బాగుండేది. అందుకు మంత్రిగారు ముందుకు రావడం లేదు. రూల్సులో చేస్తామని అంటున్నారు. రూల్సు లో చేసినందువల్ల ప్రయోజనం ఉంటుందని మేము అనుకోవడం లేదు. చట్టంలో అమెండ్మెంట్ చేస్తే బాగుంటుంది. చట్టంలో అమెండ్మెంట్ చేయడానికి ముందుకు రాలేదు కాబట్టి అందుకు మా అభ్యంతరం తెలియచేస్తున్నాము.

**MR. CHAIRMAN :** The Question is:

"That the Andhra Pradesh Registration of Horticulture Nurseries (Regulation) Bill, 2010 (L.A.Bill No.14 of 2010)." be taken into consideration.

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was considered.

**MR. CHAIRMAN:** The question is:

"That Clauses 2 to 23, Clause 1, Enacting Formula & Long Title do stand part of the Bill."

(PAUSE)

**SRI N. RAGHUVEEERA REDDY (MINISTER FOR AGRICULTURE ):** Chairman Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Registration of Horticulture Nurseries (Regulation) Bill, 2010 (L.A.Bill No.14 of 2010)." be passed.

MR. CHAIRMAN: Motioned moved. The Question is:

"That the Andhra Pradesh Registration of Horticulture Nurseries (Regulation) Bill, 2010 (L.A.Bill No.14 of 2010)." be passed.

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was passed.

**iv) 2010, కాంట్రాక్టు క్రామికుల (క్రమబద్ధికరణ మరియు రద్దు) (ఆధ్యాత్మిక సవరణ) బిల్లు (2010 సం.పు ఎల్.ఎ.బిల్లు నెం.18) (ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ అమోదించిన విధంగా)**

SRI R.VENKAT REDDY( MINISTER FOR CO-OPERATION): Chairman Sir, I beg to move:

"That the Contract Labour (Regulation and Abolition) (Andhra Pradesh Amendment ) Bill, 2010 (L.A.Bill No.18 of 2010)." be taken into consideration.

MR. CHAIRMAN: Motion moved. The question is:

"That the Contract Labour (Regulation and Abolition) (Andhra Pradesh Amendment ) Bill, 2010 (L.A.Bill No.18 of 2010)." be taken into consideration.

Now, the Hon'ble Minister may explain the salient features of the Bill.

రా. 8.10

శ్రీ పోచించెడ్డి సుబ్బారెడ్డి : అధ్యక్షా, బిల్లుకు ముందు ప్రతిసారీ లు బెగ్ టు మూవ్ అంటారు, దీని మీద మనం ఏమీ చర్చ చేయలేమా...

మిస్టర్ షైర్కర్ : రేపు నేను డిస్క్యూన్ చేస్తాను. I got your point. I will go through. మూడేళ్ళ తరువాత వచ్చింది? అదే ఎందుకని. Prima facie I will investigate about it.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, దాని ద్వారా సభ్యుల యొక్క గౌరవం ఎంత పెరిగిందో చూడండి, మంత్రులు అయినా కూడా మేము మీకు బెగ్ చేసుకుంటున్నామంటే, మీ యొక్క గౌరవం పెరిగినట్లు.

(అంతరాయం)

డా. మసాల పద్మజి : అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు యొక్క ఉద్దేశ్యం చూస్తే, చట్టం యొక్క నిబంధనలు అమలు అయ్యేటట్లు చూడడానికి అలాగే కాంట్రాక్టు లేబర్ ప్రయోజనాలను కాపాడడానికి పెట్టినట్లుగా ఉంది. గతంలో కూడా 20 మంది, అంతకంటే ఎక్కువమంది ఉన్నవాళ్ళకే ఈ నిబంధనలు వర్తించేని. కానీ ఈ బిల్లుతో ఒకరు ఉన్న కూడా ఈ నిబంధనలు వర్తించేటట్లు తీసుకురావడం, అంటే, కాంట్రాక్టు లేబర్ విధానాన్ని నిరుత్సహపరచేవిధంగా లేదు. కానీ, అసలు ఒకసారి ఈ యాక్టును చూసినట్లుయితే కాంట్రాక్టు లేబర్ అండ్ రెగ్యులేషన్ అండ్ ఎబాలిషెంట్ యాక్టు. అంటే ఇందులోనే రెగ్యులేషన్ అండ్ ఎబాలిషెంట్ అని ఉంది అధ్యక్షా. అంటే ప్రభుత్వం, రాసు రాసు ఈ కాంట్రాక్టు లేబర్ విధానాన్ని తగ్గిస్తూ, ఉద్యోగులను రిక్రూట్ చేసుకుంటూ

రావాలి. మరి ఇంతవరకూ ప్రభుత్వమే ఒక మోడల్ ఎంపొయీగా ఉండి, కాంట్రాక్ట్ లేబర్ విధానాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నట్లుగా ఉంది. ఈ రోజున ప్రభుత్వంలోని కొన్ని పేల మంది కాంట్రాక్ట్ బేసిన్ మీద పనిచేస్తున్నారు. ప్రభుత్వమే ఈ విధానాన్ని ప్రోత్సహిస్తే, ప్రైవేటు డిపార్ట్మెంట్ల వారు ఎంతమంది కాంట్రాక్ట్ ఉద్యోగస్తులను తక్కువ జీతంతో ఎక్కువ పనిచేయించుకునే అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం దీనిని ప్రోత్సహించడం సమంజసం కాదని తెలియజేస్తున్నాను. అలాగే, equal wage for equal work అనేది ఇక్కడ ఎక్కడా మెష్టున్ చెయ్యిదు. ప్రభుత్వం ఎక్కడా దీనిని అమలు చేసిన దాఖలాలు లేపు, ఒక వేళ ఎక్కడైనా అమలు చేసినట్లయితే, అసలు ఈ విధానం ఇప్పటికే క్రమీపీ తగ్గిపోయి ఉండేది. అసలు ఈ విధానాన్ని అమలు చేయనంతకాలం ఈ పద్ధతిని తగ్గించే ప్రస్తుతి ఉండడు కాబట్టి ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని తగిన విధంగా గుర్తించవలసిన అవసరం ఉంది. కాబట్టి ప్రభుత్వమే ఒక మోడల్గా వ్యవహారించి ఈ విధానాన్ని తగ్గించాలి. టూరిజం డిపార్ట్మెంట్లో దాదాపు వెయ్యి మంది దాకా కాంట్రాక్ట్ లేబర్స్ ఉన్నారు. వారందరూ చాలా సంవత్సరాల నుండి పనిచేస్తున్నారు, మా సేవలను టూరిజం డిపార్ట్మెంట్కి అందిస్తూ, కొన్ని పేల కోట్ల రూపాయల లాభాన్ని టర్మోవర్ అందిస్తున్నాము, కానీ, మమ్మల్ని రెగ్యులర్ చేయడం లేదని నిస్సనే వారు ఒక విస్తారం చేశారు. మరి ప్రభుత్వ శాఖలలోనే ఇన్ని పేల మంది పనిచేస్తుంటే, ప్రభుత్వమే వారి కోసం ఈ చట్టాన్ని తెస్తున్నానని అంటోంది. కానీ, ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి ఉంటే, వాళ్ళ ప్రయోజనాలను కోరేదే అయితే, ముందుగా ఇన్ని పేలమంది కాంట్రాక్ట్ ఉద్యోగస్తులను రెగ్యులర్ చేయమని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. ఇది చేయకుండా, మేము కాంట్రాక్ట్ లేబర్ సంక్షేపం కోసం ఇష్టాన్ చెప్పడమనేది ఎంతవరకూ సమంజసమా ఆలోచించాలి. అలాగే కేంద్రం కూడా, త్వరలోనే అసంఘటిత కార్బికుల కోసం సమగ్ర చట్టాన్ని తీసుకురాబోతోంది. దాని విధివిధానాలు, వాటి సమగ్ర రూపం త్వరలోనే తెలియబోతాయి. ఇష్టాన్ తెలుసుకోముందే ఈ బిల్లును తీందరపడి ఎందుకు పెట్టాలో ఒకసారి ఆలోచించాలి. కేంద్రం చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టిన తరువాత మనం ఈ బిల్లును పెడితే కాంట్రాక్ట్ లేబర్కు మరిన్ని అవకాశాలు ఇచ్చిపురుపుతాము. ఈ దిశగా ఆలోచించమని ప్రభుత్వానికి విస్తువిస్తూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చిసందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ గిడుగు రుద్రరాజు : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లుకు సంపూర్ణంగా మద్దతు తెలియజేస్తూ, ప్రభుత్వం, మంత్రిగారు, కార్బికుల సంక్షేపమునకు సంబంధించిన కొత్త చట్టాన్ని తెచ్చినందుకు, దానికి సవరణలు చేపట్టినందుకు వారిని అభినందిస్తూ, ఈ గోబ్లైబ్జెప్స్, లిబర్లైబ్జెప్స్, ప్రైవేటైబ్జెప్స్ పచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వరంగ సంస్థలే కాకుండా, ప్రైవేటు యాజమాన్యాలు కూడా ఈ కాంట్రాక్ట్ లేబర్ మీద ఆధారపడుతుండడం వాస్తవం అధ్యక్షా. నీటిని దృష్టిలో పెట్టుకుని, కాంట్రాక్ట్ లేబర్ అందరికి కూడా కావలసిన ఫెసిలిటీస్ అన్ని వచ్చే విధంగా కూడా, ప్రభుత్వం అనేకమైన చర్యలు తీసుకుంటోంది. వారికి సంబంధించినంతవరకూ, వసతులు, విశ్రాంతి, ఇతర ఏర్పాట్లకు సంబంధించి చట్టాలు ఉన్నాయి. ఇష్టాను దీని ద్వారా వాళ్ళకు పి.ఎఫ్., ఇ.ఎ.ఐ. రాపడం కానీ, కొన్ని ప్రత్యేకమైన సైకర్యాలను కలుగజేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. అంతేకాకుండా, ఎక్కువ మంది కార్బికుల యొక్క సామాజిక భద్రతకు ఈ చట్టం ఎక్కువగా ఉపయోగపడుతుంది. అదేవిధంగా చట్టబుద్ధమైన వేతనాలు ఇచ్చే విధంగా అమలుజరుగుతుంది కాబట్టి, ప్రభుత్వం ఇక్కడ కొన్ని చర్యలు తీసుకోవలసి ఉంటుంది. కాంట్రాక్ట్ లేబర్కి సంబంధించిన విషయాలలో నేను గతంలో ఒక ప్రభుత్వ రంగ సంస్థకు ఛైర్మన్‌గా పనిచేయడం జరిగింది. ఈ కాంట్రాక్ట్ల కోసం మొదటి సారి ఒక టెండర్ ను వేస్తారు. ఆ టెండర్ వేసినపుడు మినిమమ్ వేజెస్ ను కూడా ఫాలో అవకుండా, పర్ డే రూ.100 లు ఉంటుంది, రెండవ రోజు ఎల్-1 అని పిలుస్తారు, దానిని తక్కువకు వేయడం పలన రెండవ రోజు రూ.80లు, రూ.90లు ఉండే పరిస్థితిగా ఉంటోంది కాబట్టి ప్రభుత్వం ఇలాంటి కాంట్రాక్ట్ లేబర్స్ ను ఎక్కడైనా

థర్ పార్టీలో తీసుకున్నపుడు మినిమం వేజెన్ యాట్టును ప్రాట్ట్ చేస్తూ, వాళ్ళకు ప్రతిరోజూ రావలసిన అవోంట్ ఏ విధంగా ఉంటుందో, దానిని మినిమంగా కోట్ చేస్తూ, అంతకన్నా ఎక్కువ వచ్చే విధంగా ఇటువంటి కాంట్రాక్ట్ లేబర్సు తీసుకుంటే బాగుంటుందని ప్రభుత్వానికి సలహాను, సూచనను ఇస్తూ, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి ఈ బిల్లుకు సంపూర్ణ మద్దతును తెలియజేస్తున్నాను.

**శ్రీ జల్లి విల్స్ :** అథవా, కాంట్రాక్ట్ కార్యకులకు సంబంధించిన ఈ బిల్లును ఆమోదానికి పెట్టిన మంత్రిగారిని ఈ సందర్భంగా మా పార్టీ పైపు నుంచి అభినందిస్తున్నాను. కార్యకులకు సంబంధించిన సామాజిక భద్రతలకు సంబంధించి ఈ బిల్లులో చేటు చేసుకున్నాయి. ఎందుకంటే, దీర్ఘకాలంగా కాంట్రాక్ట్ కార్యకులు ఈ అంశం పట్ల ఎదురు చూస్తున్నారు. దీనికి కాంట్రాక్టుగా ఉన్నటువంటి కార్యకులు అందరికీ పి.ఎఫ్. చెల్లించే సందర్భంలో కాంట్రాక్టురు సరైనటువంటి దానిని పాచించకపోవడం జరుగుతోంది. ఈ విషయంలో కార్యకులకు అన్యాయం జరగకుండా చేసి, పి.ఎఫ్.సు సక్రమంగా చెల్లించడం కోసం అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. అంతేగాక, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ రుద్రరాజు అపలు విషయం వివరించారు. కాంట్రాక్ట్ కార్యకులకు ఎక్కుడా కనీస వేతన చట్టం అనేది ఏ రంగంలోనూ, ఏ శాఖలోను అమలు జరపనటువంటి పరిస్థితి అనేది ఉంది. వారు ఇచ్చిన టెండర్లో కానీ, వారు ఇచ్చిన అగ్రమెంట్లో కానీ చట్ట ప్రకారం అన్ని వేతనాలు ఇస్తాము, అన్ని సాకర్యాలు కల్పిస్తామని చెప్పేసి, వారు ప్రభుత్వం దగ్గర ఒప్పందం అపుతారు. కానీ, ఏ మాత్రం కూడా నీటన్నింటిని చేయకుండా ఉల్లంఘిస్తున్నారు. దానిని సక్రమంగా చేయాలని చెప్పి, ఈ బిల్లుకు మా అంగీకారం తెలియజేస్తున్నాను.

#### రా.8.20

**శ్రీ చేరుపల్లి సీతారాములు :** సార్, ఈ బిల్లు కాంట్రాక్ట్ కార్యకులకు ఉద్దేశ్య భద్రత, సామాజిక భద్రత, ఆరోగ్య రక్షణ, బీమా సాకర్యాలను కల్పించడం ద్వారా కార్యకులు సమృద్ధికంగా వని చేస్తారని యాజమాన్యాలు, కార్యకులు భావిస్తున్నట్లు చెబుతున్నారు. అంటే సార్, యాజమాన్యాలు కూడా ఈ బిల్లు విషయంలో ఇష్టంగా వున్నారు. ప్రభుత్వం కూడా దానికి అసుగుణంగా ఈ బిల్లు తీసుకు రావడం జరుగుతున్నది. ఈ బిల్లు తీసుకు రావడం మంచిదే, కానీ అదే సందర్భంలో కార్యకులు సమృద్ధికంగా, సంతృప్తిగా వని చేయాలంటే వారి సమస్యలను పరిష్కరించ వలసిన అవసరం పుంది. సంవత్సరాల తరబడి వనిచేస్తున్నా, పెరుగుతున్న ధరలకు అసుగుణంగా వారి జీతాలు లేకపోవడం చాలా బాధాకరమైన విషయం. అందువల్ల పెరుగుతున్న ధరలకు అనుగుణంగా వారి జీతాలు పెంచాల్సిన అవసరం ఎంతైనా పుంది. అలాగే కార్యకులకు ఉద్దేశ్య భద్రత కల్పించాలి. అనేక సందర్భాలలో చినచిన్న లోపాల విషయంలో కూడా ఉద్దేశ్యగులను తొలగిస్తున్నారు, యాక్షమ్య తీసుకుంటున్నారు. ఆ విధంగా కొంత మందిని ఇట్టందులను పెడుతున్నారు. అందువల్ల ఉద్దేశ్యగుల భద్రత చాలా ప్రధానమైంది. వారి సర్వీసులను క్రమబద్ధికరించడంలో, రెగ్యులరైజ్ చేయడంలో కూడా చాలా నిర్దిష్టయం చేస్తున్నారు. వాటికోసం పెద్ద ఎత్తున ఉద్యమాలు చేయవలసిన పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైంది కార్యక్రమాన్య శాఖ కింద వని చేస్తున్నది. ఆ శాఖ నిర్వహణలో, వని పద్ధతులలో ఒక సమూలమైన మార్పులు తీసుకు రావలసిన అవసరం పుంది. ఈ చట్టంతోపాటు ఆ సమస్యల పరిష్కారంలో కూడా ప్రభుత్వం చిత్రశుద్ధితో వ్యపకారించడం మంచిదని అభిప్రాయపడతున్నాము. ఈ బిల్లు ఉద్దేశ్యం మాత్రం మంచిదని నా అభిప్రాయం సార్.

శ్రీ దాచూరి రామిరెడ్డి : అధ్యక్షా, సూచనలే చేస్తున్నాను. ఒక్కటే ఒక్క నిమిషం. ఇందులో ఒక ముఖ్యమైనటువంటి మాట చెప్పారు. కాంట్రాక్టు శ్రామికులుగా నియమించబడిన, కాంట్రాక్టు శ్రామికులను ప్రథాన యజమాని యొక్క సంస్కరు చెందిన ప్రత్యక్ష ఉద్యోగులుగా భావించవలెను అన్నారు. ఈ రోజు ప్రభుత్వం తన శాఖలలో రెగ్యులర్ ఉద్యోగులుగా నియమించు కోవలసినటువంటి ఉద్యోగస్తులలో చాలా అంశాలలో బోట్ సోర్సింగ్ ద్వారా నియమిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు సూక్ష్మాల్లో కంప్యూటర్స్ పెట్టి గుర్తుమొంటు ఉద్యోగులను నియమించవలసిన స్థానంలో బోట్ సోర్సింగ్ పెడుతున్నారు. వాళ్ళను ఎప్పుడు తీసేస్తారో? ఎంత జీతం యుస్తారో? మన దగ్గర ఎంత తీసేసుకుంటారో తెలియదు. అలాగే వాళ్ళకు మినిమం వేజ్ యాక్ట్ అమలు జరగడం లేదు.

భఫన నిర్మాణ కార్బికులున్నారు. వాళ్ళకు అసలు యజమాని పుండడు. మీరు ఇందులో కార్బికులు యజమానులు అంటున్నారు. అక్కడ పుండటానికి 20 - 30 మంది అతని కింద పని చేస్తుంటారు. కానీ ఆ విధంగా పని చేసిన గుర్తులు కూడా ఎక్కడా పుండపు. అందునల్ల దయచేసి నేను చెప్పేది, మీరు బోట్ సోర్సింగ్ ద్వారా నియమించిన ప్రయివేటు వారికి చెప్పిన పాయింట్ బాగానే పుంది. ఈ రోజు ప్రభుత్వ సంస్కర్తలలో ఏదైనా సరే ఈ కాంట్రాక్టు పద్ధతిలో నియమించే వాళ్ళందరినీ ప్రభుత్వోద్యోగులుగా భావించి, వాళ్ళను కొంత కాలం అయిన తర్వాతైనా సరే రెగ్యులరైజ్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి మజ్జి శారద : అధ్యక్షా, ఈ అమెండ్మెంట్ యాక్టు 18, బోట్ సోర్సింగ్లో ఎంప్లౌయి అయిన కార్బికులందరికి కూడా రక్షణ కల్పించి, వాళ్ళను కూడా ఈ ఇవెస్ప, ఇప్పిఎఫ్ పరిధిలోకి తేవడానికి ఈ బిల్లు బాగా సహకరిస్తుంది. ఇంత మంచి బిల్లును తీసుకు వచ్చినందుకు ప్రభుత్వాన్ని, మంత్రి గారిని హృదయపూర్వకంగా అభిసందిస్తూ, ఈ బిల్లును నేను సహార్థి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ శైర్పున్ : మోహన్ రెడ్డి పేరిస్తారు పోతారు. ఇక్కడ పుండరు. అన్నింటికి ఆయనే యివ్వాలా పేరు?

శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు : అధ్యక్షా, కాంట్రాక్టు మరియు బోట్ సోర్సింగ్ ఉద్యోగులకు సంబంధించి బీమా సదుపాయం కల్పించే బిల్లు మంత్రి గారు ఏదైతే ప్రవేశపెట్టారో దానిని మనస్వార్థిగా సమర్థిస్తున్నాను. అయితే, బోట్ సోర్సింగ్ ద్వారా నియమించబడిన ఉద్యోగులు దోషించి గురికాకుండా వాళ్ళకు మినిమం జీతం అందేట్లుగా కృషి చేయాలని, ఆ చట్టం చక్కగా అమలయ్యేట్లు చూడాలని మీ ద్వారా కోరుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ శైర్పున్ : సభ్యులు ఏదో సజెప్ట్ చెబుతారు. వాళ్ళ పాలో కారు. నేను అదే చెప్పాను. మోహన్ రెడ్డి గారూ, స్పీచ్ యివ్వడం కాదు. నేను ఏం చెప్పానంటే. ముగ్గురుంటారు. వాళ్ళకు ఒక బిల్లు, వీళ్ళకు ఒక బిల్లు యిస్తే సరిపోతుంది. లేద్దీదు అందరు మాట్లాడాలంటారు మోహన్ రెడ్డి గారు.

శ్రీ పోచించెడ్డి సుబ్రా రెడ్డి : అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు అందరూ ఆమోదించాల్సిన బిల్లుసార్. అయితే, యిక్కడ స్టీ కార్బికులకు మెటర్లు లీపు యివ్వాల్సిన దాని గురించి ఒకటి ప్రస్తావించవలసిన అవసరం పుంది. ఇక్కడ బోట్సోర్సింగ్ , కాంట్రాక్టు అని రెండు పున్నాయి సార్. ఇక్కడేమో ప్రత్యక్ష ఉద్యోగి అంటారు. ప్రత్యక్ష

ఉద్దేశి, పరోక్ష ఉద్దేశి అని రెండు రకాలుగా పుంటారా? బోట్సోర్సింగ్ అనేది ఒక కాంట్రాక్టరు ద్వారా నియమింపబడే వారు. కాంట్రాక్టు అంటే, గపర్చుమెంటే ఎలక్షన్సులో అక్కడా కాంట్రాక్టు టీచర్సును తీసుకుంటుంది. కాంట్రాక్టు ఎంప్లాయిస్ వేరు, బోట్ సోర్సింగ్ ఎంప్లాయిస్ వేరు అనేది నేను అర్థం చేసుకున్న అంశం. ముఖ్యంగా స్ట్రీ కార్యికులకు మాత్రం యిందులో మెటర్సుటీ లీవ్ యివ్వడం అనేదానిని పొందుపరచవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను.

**శ్రీ బాదాటి రాధాకృష్ణయ్య :** అధ్యక్షా, చరిత్రలో 20 అంతకంటే ఎక్కువ మంది పర్సెంట్ పుంటే ఎలిజిబుల్ అన్నారు. తర్వాత మళ్ళీ 5 గురు లేక అంతకంటే ఎక్కువ మంది పుంటే ఎలిజిబుల్ అని తగ్గించారు. ఈ రోజు నిజంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో లిభించదగినటువంటి అమెండ్మెంట్ ఈ బిల్లు. నిజంగా వన్ ఆర్ ఎబొ అనేటువంటిది కలలో కూడా ప్రేడ్ యూనియన్ లీడర్సు గాని, పేద ప్రజలు గాని, కాంట్రాక్టర్సు గాని ఎవరూ డాహించనటువంటి విషయం. ఒక్కరు పున్నా కూడా, ఒక్కరిని కాంట్రాక్టరు ఎంగేజ్ చేసినా కూడా వారికి కూడా ఈ బిల్లు పర్ట్రించేలా రావడం మంచి పరిణామం. అన్నింటికంటే ఎక్కువ చారిత్రాత్మకమైన అంశం ఏమిటంటే 60 రోజులు మాత్రమే కాంట్రాక్ట్లైసెన్సు వాలిడిటీ పుంటుంది. ఆప్టర్ 60 దేవే, ఈ వేజెస్ రెమ్యూనీరేషన్ పిఫ్ కింద గాని, ఇఎస్స్ కింద గానీ పూర్తిగా పే చేసినట్లు ఎవిడెన్సు ఫర్మర్ ఎక్కు టెండన్ అవుతుంది అనేది మాత్రం చరిత్రలోనే చాలా ప్రాయ్యుట్ వాల్యూబుల్ అమెండ్మెంట్ అండీ. చాలా సంతోషంతో మనస్సుర్చిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యికుల తరఫున నేను మంత్రి గారిని అభిసందిస్తూ, నేను ఈ బిల్లును సహార్థ చేస్తున్నాను.

**శ్రీ ఆర్. వెంకట రెడ్డి :** అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులందరూ కూడా ఈ బిల్లును సమర్థించినందుకు ప్రభుత్వం తరఫున అందరికీ కూడా నా ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. దీని ప్రధానమైన ఉద్దేశ్యం ఉపాధి కల్పనను, రెగ్యలరైషేషన్ కాంట్రాక్టు లేబర్ కొరకు సేవా పథరులను మెరుగుపరచడమైనది. వాటి కొరకు కాంట్రాక్టు శ్రామికుల క్రమబద్ధికరణ మరియు రద్దు చట్టం, 1975లో చేయడం జరిగింది. చట్టంలో క్యాంటీసు, విభాగాలు, ప్రాథమిక చికిత్స సౌకర్యములు అనే వాటికి సంబంధించి సంక్లేశు నిబంధనలు పున్నాయి. అలాగే ఉద్దేశ్యగుల ఇప్పిఎవ్, ఇఎస్స్ వివిధ నిబంధనల చట్టం 1952 లో మరియు ఉద్దేశ్యగుల ప్రభుత్వ బీమా చట్టం 1940 కూడా పర్ట్రించింది.

### రా.8.30

అయితే, ఈ చట్టంలో సామాజిక భద్రత చట్టంగురించి నిబంధనలు లేవు. 20 లేక అంతకు ఎక్కువ మంది కార్యికులు నియమించబడిన సంస్థలకు మరియు 20 లేక అంతకు ఎక్కువ మంది కార్యికులను నియమించిన ప్రతి కాంట్రాక్టరుకు కాంట్రాక్ట్ శ్రామికుల (క్రమబద్ధికరణ మరియు రద్దు) చట్టము, 1970 పర్ట్రించున్నది. మరొకైప్పు 20 మంది కార్యికుల కంటే తక్కువ మంది ఉన్న కాంట్రాక్టరు వద్ద లేక సంస్థలలో నియమించబడిన కాంట్రాక్టు శ్రామికులకు శాసనిక అర్థత ఉండుట లేదు. అలాగే మన రాష్ట్రంలో 31.10.1988 తేదీ గల మహిళాభివృద్ధి, శిశు సంక్లేశు మరియు కార్ిక (కార్ిక- II ) శాఖ వారి జీ.ఐ.ఎం.ఎస్.నె.107 లో ప్రచురించిన రాష్ట్రగజిట్ ద్వారా అయిదుగురు లేక అంత కంటే ఎక్కువ కార్యికులను నియమించుకొనిప్పటి ప్రతి సంస్థకు మరియు ప్రతి కాంట్రాక్టరుకు ఈ చట్టమును పర్ట్రింపజేయడం జరిగింది. అయితే, రాష్ట్రములోని చట్టపు పరిధిలోకి ఎక్కువ మంది కాంట్రాక్టు శ్రామికులను తీసుకుని వచ్చేందుకు కార్యికుల సంఖ్యను తగ్గించుట వలన మినిమమ్ వేజెస్ వంటి సంక్లేశు చర్యల మూలంగా అనుకున్న లక్ష్మీలు కొంత మేరకు సాధించినప్పటికిని,

ఉద్యోగుల భవిష్య నిధి మరియు ఉద్యోగుల ప్రభుత్వ బీమా చెల్లింపులను, ప్రత్యేకించి సదరు చట్టముల క్రింద సంస్థలను రిజిస్టరు చేయని సందర్భాల్లో కాంట్రాక్టర్లు చెల్లించకపోవడం పరిపాత్పోయింది. ఫలితంగా ఉద్యోగుల భవిష్య నిధి మరియు వివిధ నిబంధనల చట్టము, 1952 (1952లోని 19వ చట్టము) మరియు ఉద్యోగుల ప్రభుత్వ బీమా చట్టము, 1948 (1948లోని 34వ చట్టము) లద్వారా సామాజిక భద్రతా చర్యలకు అర్పిలేన కాంట్రాక్టు శ్రావికులు అట్టి ప్రయోజనాలను పొందలేకపోతున్నారు. కాబట్టి ఈ బిల్లును ఆమోదించవల సిందిగా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను.

**శ్రీ పోచింరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి:** మెటర్పటి లీవ్ అనేది సామాజిక బాధ్యత కాదా?

**శ్రీ ఆర్. వెంకటరెడ్డి:** మీరు డిఫరెంట్ క్వార్టర్ రూపంలో రండి.

**డా. కె. నాగేశ్వర్:** మహిళలను గౌరవిస్తూ చేద్దాము సర్. సోనియగాంధీగారి నాయకత్వంలో పనిచేస్తున్నాము కాబట్టి మహిళలను గౌరవిస్తూ చేద్దాము సర్. రూల్స్లో పెట్టండి సర్.

**శ్రీ పోచింరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి:** అవుటసోర్టింగ్లో పనిచేస్తున్న వారిలో మహిళా కార్బీకులు కూడా ఉన్నారు. వారికి మెటర్పటి లీవ్ ఇవ్వాలి.

**శ్రీ ఆర్. వెంకటరెడ్డి:** గౌరవసభ్యులు కోరినట్లు ఈ విషయాన్ని రూల్స్లో తప్పకుండా కన్నిడర్ చేస్తామని మనిచేస్తున్నాను.

**MR. CHAIRMAN:** The question is:

"That the Contract Labour (Regulation and Abolition) (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 2010 be taken into consideration?"

(PAUSE)

The motion was carried and the Bill was considered.

**MR. CHAIRMAN:** The question is:

"That Clauses 2 to 5, Clause 1, Enacting Formula & Long Title do stand part of the Bill."

(PAUSE)

The motion was moved and the Clauses 2 to 5, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

**SRI RAMREDDY VENKAT REDDY (HON'BLE MINISTER FOR CO-OPERATION, LABOUR AND EMPLOYMENT, FACTORIES AND BOILERS):** Chairman Sir, I beg to move:

"That the Contract Labour (Regulation and Abolition) (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 2010 be passed?"

**MR. CHAIRMAN:** Motion moved. The question is:

"That the Contract Labour (Regulation and Abolition) (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 2010 (L.A. Bill No. 18 of 2010) (as passed by A.P. Legislative Assembly) be passed"

(PAUSE)

The motion was adopted and the Bill was passed.

మిస్టర్ షైర్స్: మూడువ్వుర గంటలేస్తు గౌరవసభ్యులందరూ సభా కార్యక్రమాల్లో పాలుపంచుకున్నారు. పుర్ హాస్ ఉన్నది. సాపథానంగా విని సభలో బిల్స్ అన్ని పాస్ చేసినందుకు సభ తరఫున సభ్యులందరికీ ధన్యవాచాలు. Now, the House is adjourned to meet again at 10.00 am tomorrow i.e., Thursday, the 15<sup>th</sup> July, 2010.

(The House then adjourned at 8.36 pm to meet again at 10.00 am on 15.07.2010)